

Gulbenes novada dome

Apstiprināta ar
Gulbenes novada domes
2011.gada 25.augusta
sēdes lēmumu (protokols Nr.12, 19.§)

GULBENES NOVADA INTEGRĒTĀS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

2011. - 2017.GADAM

Galīgā redakcija

1.sējums

Esošās situācijas raksturojums un analīze (I - III nodaļa)

Pasūtītājs : Gulbenes novada dome
Izstrādātājs: Gulbenes novada domes
Attīstības un īpašumu nodaļa

Gulbene, 2011

Satura rādītājs

Satura rādītājs	2
Priekšsēdētājas S.DAUDZIŅAS uzruna	5
IEVADS.....	6
LIETOTIE SAĪSINĀJUMI	8
TERMINU SKAIDROJUMI.....	10
I IZSTRĀDĀŠANAS PROCEDŪRA UN PRINCIPI	14
II PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PĀRSKATS.....	16
2.1. ES politikas un plānošanas dokumenti	16
2.2. Nacionālā līmeņa plānošanas dokumenti	17
2.3. Vidzemes plānošanas reģiona plānošanas dokumenti.....	21
2.4. Pieguļošo pašvaldību plānošanas dokumenti	21
2.5. Gulbenes pašvaldībā spēkā esošie dokumenti.....	21
III ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS.....	24
3.1. Gulbenes novada vispārējs raksturojums	24
3.1.1. Atrašanās vieta un izveidošanās vēsture	24
3.1.2. Reljefs.....	25
3.1.3. Klimats	26
3.2. Cilvēkresursi un apdzīvojuma struktūra.....	26
3.2.1. Demogrāfiskā situācija	26
3.2.2. Nacionālais sastāvs.....	29
3.2.3. Izglītības līmenis	29
3.2.4. Nodarbinātība un bezdarbs	30
3.2.5. Apdzīvojuma struktūra	32
3.3. Dabas resursi un vides kvalitāte	35
3.3.1. Zemes izmantošanas struktūras raksturojums	35
3.3.2. Lauksaimniecībā izmantojamā zeme.....	37
3.3.3. Mežsaimniecībā izmantojamā zeme.....	38
3.3.4. Derīgie izrakteņi	39
3.3.5. Pazemes ūdeņi	42
3.3.6. Virszemes ūdeņi	42
3.3.7. Vides kvalitāte	44
3.3.8. Vides riski un vides aizsardzības pasākumi	45
3.3.9. Vides pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem	46
3.4. Dabas un kultūrvēsturiskais mantojums.....	47
3.4.1. Aizsargājamās dabas teritorijas	47
3.4.2. Kultūras pieminekļi	50
3.4.3. Ainaviski vērtīgas teritorijas.....	51
3.5. Tehniskā infrastruktūra.....	53
3.5.1. Transporta infrastruktūra	53
3.5.1.1. Autoceļu tīkls.....	53
3.5.1.2. Ielas.....	57
3.5.1.3. Tilti	57
3.5.1.4. Dzelzceļš.....	58
3.5.1.5. Velotransporta kustības organizācija.....	58
3.5.1.6. Sabiedriskais transports	59

3.5.2. Sakari un interneta pieejamība	62
3.5.3. Energoapgāde	63
3.5.4. Komunālā saimniecība	64
3.5.4.1. Ūdensapgāde un kanalizācija	64
3.5.4.2. Siltumapgāde	66
3.5.4.3. Atkritumu apsaimniekošana	67
3.5.4.4. Mājokļu fonds un tā apsaimniekošana	69
3.5.4.5. Kapsētas	70
3.6. Sociālā infrastruktūra.....	71
3.6.1. Izglītība un tālākizglītība.....	71
3.6.1.1. Pirmskolas izglītība	71
3.6.1.2. Vispārējā izglītība.....	73
3.6.1.3. Profesionālā izglītība	76
3.6.1.4. Augstākā izglītība.....	78
3.6.1.5. Interesu izglītība	79
3.6.1.6. Profesionālās ievirzes izglītība	80
3.6.1.7. Mūžizglītība.....	81
3.6.2. Kultūra.....	82
3.6.2.1. Kultūras nami un pašdarbības kolektīvi	82
3.6.2.2. Bibliotēkas.....	83
3.6.2.3. Muzeji un kultūrvēsturiskā mantojuma centri.....	87
3.6.3. Sports	90
3.6.4. Veselības aprūpe, sociālā palīdzība un drošība	92
3.6.4.1. Veselības aprūpe.....	92
3.6.4.2. Sociālā palīdzība.....	94
3.6.4.3. Bāriņtiesas	95
3.6.4.4. Drošība	97
3.7. Sabiedrības integrācija un informācijas sabiedrības attīstība.....	99
3.7.1. Sabiedriskās organizācijas.....	99
3.7.2. Jaunatnes politika	100
3.7.3. Sabiedrības informēšana un līdzdalība.....	101
3.8. Pašvaldības resursi attīstības veicināšanai	104
3.8.1. Pašvaldības pārvaldes struktūra.....	104
3.8.2. Nekustamie īpašumi	106
3.8.3. Pašvaldības budžets	108
3.8.4. Investīcijas infrastruktūras attīstībā.....	112
3.8.5. Informāciju tehnoloģijas.....	114
3.9. Pašvaldības vieta un loma reģionālā un starptautiskā kontekstā.....	115
3.9.1. Novada tēls	115
3.9.2. Novada pagastu un pilsētas attīstības potenciāls un loma novadā	116
3.9.3. Kopīgo interešu teritorijas ar kaimiņu novadiem	120
3.9.3. Pārrobežu sadarbība (vietējā un starptautiskā).....	122
3.9.4. Novada vieta un loma Vidzemes plānošanas reģionā	122
3.9.5. Novada vieta un loma valsts un starptautiskā dimensijā.....	124
3.10. Tautsaimniecības nozaru un uzņēmējdarbības attīstība	125
3.10.1. Uzņēmējdarbības vispārējs raksturojums	125
3.10.2. Lauksaimniecības attīstības raksturojums	130

Gulbenes novada integrētās attīstības programma 2011. - 2017.gadam

3.10.3. Mežsaimniecības raksturojums	132
3.10.4. Pakalpojumu attīstība	135
3.10.5. Būvniecība	136
3.10.6. Tūrisms	137
3.11. Esošās situācijas raksturojuma kopsavilkums teritoriālā griezumā	140
3.12. Attīstības tendences	161
3.13. SVID analīze pēc telpiskās dimensijas aspektiem	162
3.14. Būtiskāko problēmu un prioritāro rīcību kopsavilkums.....	177
LITERATŪRA UN INFORMĀCIJAS AVOTI.....	183
PIELIKUMI.....	186

Priekšsēdētājas S.DAUDZIŅAS uzruna

Mēs katrs esam nozīmīga daļa kopējā Gulbenes novada kartē un ar savu darbu, iniciatīvu un vēlmi varam paveikt labus darbus, lai novads attīstītos, lai cilvēki šeit vēlētos atgriezties, veidot ģimeni un strādāt. Mums jāklūst vienotākiem un mērķtiecīgākiem, domājot par nākotni.

Nākamie 7 gadi būs liels mūsu dzīves vērtību, neatlaidības, čakluma un tālredzības pārbaudījums. Tikai tad, ja spēsīm atsijāt graudus no pelavām, kļūsim par stabili, labklājīgu un draudzīgu novadu, kurā cilvēkiem ir darbs, atdzīvojas lauku teritorijas un aug labklājības līmenis. Lai vēlāmais kļūtu par īstenību, ir skaidri jāredz ceļš, kā to sasniegt, jāizvēlas pareizie līdzekļi un jāstrādā

tajā vietā, kur tas visvairāk nepieciešams.

Gulbenes novadā, tāpat kā visā Latvijā, strauji samazinās iedzīvotāju skaits. Tas ir signāls mūsu tautas nākotnei, izaicinājums politiķiem un sabiedrībai – kā nosargāt un stiprināt ģimenes vērtības, kā atbalstīt vecākus, kā motivēt kuplu ģimeņu veidošanos. Attīstība var notikt tikai tur, kur ir cilvēki. Tik ļoti gribētos rast patiesu segumu sauklim „cilvēks ir mūsu valsts galvenā pamatvērtība”. Pierādīsim to darbos! Taču mums, kā stiprai un izturīgai tautai, nav laika gaidīt apliecinājumus. Mūsu cilvēciskās pamatbūtības vērtība ir darbs, kustība un enerģija. Nebūsim kūtri malā stāvētāji, runātāji vai pamācītāji! Ķersimies klāt darbam – gan savā mājā, dzīvoklī, sētā, saimniecībā, gan darbavietā, kas dod maizi galdā, gan darbam, par ko nemaksā, bet kas dod gandarījumu – brīvprātīga rīcība sabiedrības labā, kā daļa esam mēs katrs.

Lai allaž varam būt lepmi par paveikto un iecerēto, par sevi un citiem, par Gulbenes novadu!

Sandra Daudziņa,
Gulbenes novada domes priekšsēdētāja

IEVADS

Saskaņā ar 1994.gada 19.maija likumu „Par pašvaldībām” novada pašvaldībai ir pienākums izstrādāt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un nodrošināt tās realizāciju. Programmas izstrādes procesu regulē vairāki normatīvie akti: 2008.gada 8.maija likums „Attīstības plānošanas sistēmas likums”, 2002.gada 21.marta likums „Reģionālās attīstības likums” un Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”.

Programma izstrādāta, ņemot vērā LR Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas izstrādātos ieteikumus „Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī” (2010).

Gulbenes novada attīstības programmas izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Gulbenes novada domes 2010.gada 23.aprīļa lēmumu „Par Gulbenes novada teritorijas attīstības programmas (2011. - 2020.) izstrādes uzsākšanu” (protokols Nr. 5, 10.§), (1.pielikums). Programmas nosaukums un darbības periods precizēts 2010.gada 25.novembra domes sēdē, mainot no desmit gadiem uz septiņiem gadiem atbilstoši Attīstības plānošanas sistēmas likumam, bet plānotajās aktivitātēs ņemta vērā perspektīva līdz 2020.gadam.

Programmas izstrādē izmantota **integrētā pieeja**, kas paredz koordinētu telpisko, tematisko un laika dimensiju, nodrošinot interešu saskaņotību starp visiem pārvaldes līmeņiem (valsts, reģiona, vietējais) un ieinteresētajām pusēm (iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām u.c.), izmantojot konkrētus (finanšu) instrumentus, lai sasniegtu noteiktos mērķus un prioritātes.

Attīstības programma sastāv no šādām sadaļām, kuras savā starpā ir saskaņotas un papildina viena otru:

1.sējums:

Esošās situācijas raksturojums un analīze (I-III nodaļa);

2.sējums:

Gulbenes novada attīstības stratēģija (IV nodaļa);

3.sējums:

3.1. Rīcības plāns 2011. - 2017.gadam (V nodaļa)

3.2. Investīciju plāns 2011. - 2013.gadam (VI nodaļa)

3.3. Programmas īstenošana, aktualizācija un uzraudzība (VII nodaļa)

4.sējums:

Gulbenes novada integrētās attīstības programmas 2011. - 2017.gadam sabiedriskās apspriešanas process (VIII nodaļa)

Esošās situācijas un SVID analīze - šajā daļā ir raksturota novada esošā situācija, kāda tā ir bijusi pēdējos piecus gadus, veikta esošās situācijas analīze, kas noslēdzas ar Gulbenes novada stipro pušu, vājo pušu, iespēju un draudu (SVID) analīzi.

Stratēģiskā daļa - parāda pašvaldības turpmāko izaugsmi, kā pamatā ir savstarpēji saistītu nozaru attīstība, kā arī tās ietekme uz apkārtējo teritoriju attīstību. Stratēģiskā daļa ietver pašvaldības attīstības vīziju, pašvaldības attīstības prioritātes, ilgtermiņa stratēģiskos mērķus, vidēja termiņa mērķus un sasniedzamos rezultatīvos rādītājus, rīcības virzienus un risināmos uzdevumus.

Rīcības plāns – detalizē uzdevumu īstenošanas aktivitātes septiņu gadu periodam, nosaka atbildīgās institūcijas, sadarbības partnerus, risināšanas līmeņus, termiņus un finanšu avotus. Rīcības plānu aktualizē reizi 3 gados.

Investīciju plāns - pašvaldības integrētās programmas stratēģiskās daļas un rīcības plāna praktiskās realizācijas pamats, ko izstrādā kā vienu no pašvaldības attīstības programmas sastāvdaļām. Tā ietvaros plāno pašvaldības investīcijas tuvākajiem 3 gadiem: 2011. - 2013.gadam.

Gulbenes novada integrētās attīstības programma 2011. - 2017.gadam

Investīciju plāns tiek atjaunots vienu reizi gadā, līdz ar to pašvaldības integrētās attīstības programmā ir izvirzīti arī tādi stratēģiskie mērķi, kuriem pašlaik vēl nav atbilstošu projektu investīciju plānā saistībā ar nepietiekamu pašvaldības budžetu. Investīciju plāns tiks papildināts ar jauniem projektiem atbilstoši mērķiem un finansiālajam nodrošinājumam.

Attīstības programma ir atklāts dokuments, kas pieejams visiem, un to izmantos:

- novada dome, tās pakļautības iestādes un organizācijas dažādu attīstības projektu izvērtēšanai īstermiņa un ilgtermiņa attīstības perspektīvā;
- projektu pieteicēji un kapitāla ieguldītāji, lai izvērtētu savu projektu atbilstību novada attīstības vīzijai un lai savu darbību saskaņotu ar nozaru attīstības mērķiem;
- zemes īpašnieki, lai izvērtētu sava īpašuma nākotnes attīstības iespējas;
- novada iedzīvotāji, lai zinātu novada attīstības mērķus;
- ārzemju investori – dokumentālam apliecinājumam, ka novadam ir skaidri attīstības mērķi un rīcības programma;
- visas fiziskās un juridiskās personas, kas plāno savu darbību novada teritorijā.

Apgūstot finansējumu, ir svarīgi mērķtiecīgi plānot pašvaldības attīstību un uzlabot iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu kvalitāti.

Attīstības programmai jāklūst par praktisku vadības un kontroles instrumentu novada attīstībai.

Programmas izstrādē piedalījās vadības grupa 5 cilvēku sastāvā, darba grupa 11 cilvēku sastāvā un 7 tematiskās darba grupas, kurās tika iekļauti dažādu nozaru vadošie speciālisti. Konsultācijas un sarunas notika ar uzņēmējiem, valsts iestāžu un uzņēmumu vadošiem darbiniekiem, skolotājiem, mediķiem, kultūras un sporta darbiniekiem, vidusskolēniem, sabiedrisko organizāciju pārstāvjiem.

Attīstības programma izstrādāta saskaņā ar Latvijas Republikas un Vidzemes plānošanas reģiona politikas plānošanas dokumentos formulētajām vadlīnijām un nostādnēm, ciktāl tās atbilst vai skar Gulbenes novada attīstības intereses, kā arī ņemot vērā novada pagastu un pilsētas plānošanas dokumentus un novada padomes izstrādātos plānošanas dokumentus, kas aptver visu novada teritoriju.

Attīstības programma veidota ar sabiedrības līdzdalību, respektējot Gulbenes novada iedzīvotāju un zemes īpašnieku tiesības un intereses. Sabiedrības viedokļa noskaidrošanai rīkotas vairāku mērķgrupu aptaujas: vispārējā iedzīvotāju aptauja un 12.klašu skolēnu aptauja.

Informācijas iegūšanai izmantoti dažādu interneta adrešu resursi, dažādu jomu speciālistu un pārstāvju sagatavotā informācija, kā arī novada un apkārtnes teritoriju pieejamie plānošanas dokumenti.

Gulbenes novada teritorijas integrētās attīstības programmas 2011. - 2017.gadam 1.redakcija apstiprināta Gulbenes novada domes sēdē 2011.gada 27.janvārī un nodota sabiedriskai apspriešanai no 2011.gada 1.februāra līdz 3.martam.

Saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja 2011.gada 15.marta lēmumu Nr.12 stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra novada integrētās attīstības programmai nav jāpiemēro.

Pamatojoties uz Gulbenes novada domes 2011.gada 26.maija lēmumu „Par Gulbenes novada integrētās attīstības programmas 2011. - 2017.gadam galīgās redakcijas projekta apstiprināšanu un iesniegšanu atzinuma sniegšanai Vidzemes plānošanas reģionam”(protokols Nr.8, 17.§), programma tika iesniegta Vidzemes plānošanas reģionam atzinuma saņemšanai.

Pozitīvs Vidzemes plānošanas reģiona atzinums saņemts 2011.gada 4.augustā (vēstule Nr. 1-15.2/401 un pielikums „Kritēriju izpildes izvērtējums par pašvaldības attīstības programmas atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām un metodikas ieteikumiem attīstības programmu izstrādei reģionālajā un vietējā līmenī”- 4 lapas, kas publicēts 4.sējumā).

Gulbenes novada integrētās attīstības programma galīgajā redakcijā apstiprināta novada domes sēdē 2011.gada 25.augustā (protokols Nr. 12, 19.§).

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

AP	Gulbenes novada integrētās attīstības programma 2011. - 2017.gadam
AS	Akciju sabiedrība
ATC	Automātiskā telefonu centrāle
ATR	Administratīvi teritoriālā reforma
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DUS	Degvielas uzpildes stacija
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
ESK	Ekonomiskā un sociālā kohēzija
EUR	Eiro
FVP	Feldšeru vecmāšu punkts
GEPL	Galvenās elektropārvades līnijas
GSS	Gāzes sadales stacija
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IU	Individuālais uzņēmums
IT	Informācijas tehnoloģijas
IVN	Ietekmes uz vidi novērtējums
IKT	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
KPFI	Klimata pārmaiņu finanšu instruments
KS	kooperatīvā sabiedrība
kW	Kilovati
kWh	Kilovatstundas
LIAS	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (2010)
LIZ	Lauksaimniecībā izmantojamā zeme
LMT	SIA „Latvijas Mobilais Telefons”
LPKS	Lauksaimniecisko pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība
LR	Latvijas Republika
LS	Latvijas lats
LVM	Latvijas valsts meži
MK	Ministru Kabinets
mW	Megavati
NACE	Vispārējās ekonomiskās darbības klasifikācija
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārta
NAP	Nacionālais attīstības plāns
NATURA 2000	Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkls
NMP	Neatliekamā medicīniskā palīdzība
NRAP	Nacionālā reģionālās attīstības padome
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiskā organizācija
PIC	Pieaugušo izglītības centrs
PII	Pirmskolas izglītības iestāde
PFIF	Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

PPP	Publiskā un privātā partnerība
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
Raj.	Rajons
RAPLM	Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
SAI	Sadzīves atkritumu izgāztuve
SDV	Saimnieciskās darbības veicēji
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SVID	Stiprās un vājās puses, iespējas, draudi
TAVA	Tūrisma attīstības valsts aģentūra
TAVA IC	Tūrisma attīstības valsts aģentūras informācijas centrs
TEP	Tehniski ekonomiskais pamatojums
TIC	Tūrisma informācijas centrs
TIP	Tūrisma informācijas punkts
VAS	Valsts akciju sabiedrība
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VPR	Vidzemes plānošanas reģions
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VSAA	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
VSAC	valsts sociālās aprūpes centrs
VZD	Valsts Zemes dienests
ZM	Zemkopības ministrija
ZS	Zemnieku saimniecība

,

TERMINU SKAIDROJUMI

Attīstības plānošana – principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamās rīcības izstrāde nolūkā īstenot politiski noteiktas prioritātes un nodrošināt sabiedrības un teritorijas attīstību.

Attīstības programma – vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteikts prioritāšu īstenošanai nepieciešamo pasākumu kopums.

Apdzīvojums - iedzīvotāju un apdzīvotu vietu izvietojums teritorijā, ko raksturo apdzīvojuma blīvums un tā teritoriālā struktūra (visā teritorijā vai faktiski apdzīvotajā – apstrādātajā, apbūvētajā teritorijā).

Attīstības centru līmeņi - attīstības centru iedalījums atkarībā no savas attīstības pakāpes – iedzīvotāju skaita, pieejamās infrastruktūras, resursiem, pieejamo pakalpojumu apjoma.

Bezdarba līmenis - Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto un bezdarbnieka statusu ieguvušo īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā procentos (%).

Cilvēkkapitāls – vidējais iedzīvotāju talantu un spēju apjoms, pareizināts ar ekonomiski aktīvo cilvēku skaitu.

Dabas kapitāls – ekosistēmas elementu kopums, kas rada un uztur cilvēces eksistencei vērtīgus ekosistēmas pakalpojumus un produktus.

Dabas pieminekļi - atsevišķi, savrupi dabas veidojumi: koki, alas, avoti, gravas, klintis, ūdenskritumi, akmeņi un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība.

Demogrāfiskā slodze – statistikas rādītājs, kas raksturo bērnu un pensijas vecuma iedzīvotāju attiecību pret darbaspējas vecuma iedzīvotājiem.

Depopulācija – iedzīvotāju skaita samazināšanās.

Ekonomiskais kapitāls – visi resursi, piemēram, darbaspēks, iekārtas un izejmateriāli, kuri rada ekonomisko vērtību.

Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji - abu dzimumu personas, kas pārskata periodā piedāvā savu darbu materiālo vērtību ražošanai vai pakalpojumu sniegšanai. Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji sastāv no nodarbinātajiem un nestrādājošiem iedzīvotājiem, kuri aktīvi meklē darbu.

Dabas liegums - īpaši aizsargājama dabas teritorija.

Demogrāfiskā slodze - darbaspējas vecumu nesasniegušo un pārsniegušo personu skaits vidēji uz 1000 personām darbaspējas vecumā.

Ekonomikas profils – teritorijas ilgtermiņa ekonomiskās attīstības raksturojums, kas atspoguļo tā ekonomiskās attīstības pamatu un ekonomiskās attīstības virzītājspēku perspektīvu.

ES LEADER+ - programma lauku iedzīvotāju potenciāla rosināšanai un iniciatīvu atbalstīšanai, sekmējot ilgtspējīgu vietējo attīstību, kuru finansē no Eiropas Lauksaimniecības vadības un garantiju fonda.

Funkcionālās ietekmes zona - teritorija A, kuras attīstību ietekmē teritorija B.

Iedzīvotāju dzimumvecumstruktūra - iedzīvotāju sastāva raksturojums, ko izsaka attiecība starp vīriešu un sieviešu skaitu un starp iedzīvotāju skaitu dažādās vecumgrupās.

Ilgtspējīga attīstība - attīstība, kura apmierina šodienas vajadzības, neradot draudus nākotnes vajadzību apmierināšanai.

Inflācija - komplicēts sociālekonomisks process, kas izpaužas naudas vienības pirktspējas krišanās attiecībā pret precēm, pakalpojumiem, ārvalstu valūtu un cenu augšanu.

Informācijas sabiedrība - sabiedrības (cilvēces) ilgtspējīgas attīstības process, kuru veicina augoša zināšanu pārvaldība, kurā sabiedrība veidojas un attīstās kā augsti izglītotu indivīdu kopiena un kurā zināšanu ekonomika sekmē visas sabiedrības un ikviena indivīda dzīves līmeņa pieaugumu. Termins kopumā atspoguļo pieaugošo zināšanu pārvaldību, sistematizēšanu un izplatīšanu sabiedrībā, papildu informācijai

ietverot šajā jēdzienā izpratni, saprašanu, pieredzi, kvalifikāciju, kompetenci, spējas un gudrību.

Infrastruktūra - tautsaimniecības teritoriālās struktūras sastāvdaļa, ko veido transporta, sakaru, tirdzniecības, enerģētikas un ūdenssaimniecības sistēma, kā arī dzīvokļi, skolas, veselības aprūpes, kultūras, sporta u. tml. iedzīvotāju aprūpes objekti un to izkārtojums kādā teritorijā.

Inkubators – organizācija, kas veicina jaunu un sekmīgu uzņēmumu rašanos, nodrošinot tiem nepieciešamo atbalstu: telpas, biznesa atbalsta pakalpojumus u.c.

Inovācija - process, kurā jaunas zinātniskās, tehniskās, sociālās, kultūras vai citas jaunas idejas, izstrādes un tehnoloģijas tiek īstenotas tirgū pieprasītā un konkurētspējīgā produktā vai pakalpojumā.

Integrēt - iesaistīt kādā kopumā, veselumā, apvienot elementus, daļas, lai izveidotu vienu veselu kopumu, sasaistīt vienā veselumā ar ko citu.

Integrētā pieeja - paredz koordinētu telpisko, tematisko un laika dimensiju, nodrošinot interešu saskaņotību starp visiem pārvaldes līmeņiem (valsts, reģiona, vietējais) un ieinteresētajām pusēm (iedzīvotājiem, uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām u.c.), izmantojot konkrētus (finansu) instrumentus, lai sasniegtu noteiktos mērķus un prioritātes.

Investīcijas - līdzekļu izlietojums materiālu un nemateriālu vērtību iegādei, lai ar to palīdzību gūtu ekonomisku vai sociālu labumu.

Investīciju plāns – attīstības programmas rīcības plāna sastāvdaļa laika posmam vismaz līdz 3 gadiem, kuru apstiprina pašvaldība. Investīciju plānu var aktualizēt katru gadu.

Klasters (puduris) – komersantu, pētniecības, izglītības un citu saistīto institūciju sadarbības tīkls, kas darbojas noteiktā tautsaimniecības nozarē vai savstarpēji saistītās nozarēs, izmanto radniecīgas tehnoloģijas un līdzīga profila darbaspēka resursus, sastāv no juridiski neatkarīgiem komersantiem, kas ir savstarpēji konkurējoši, un vienlaicīgi realizē savstarpēju sadarbību.

Kohēzijas fonds - viens no Eiropas Savienības reģionālās politikas finanšu instrumentiem, kura mērķis ir izlīdzināt valstu starpā pastāvošās ekonomiskās un sociālās atšķirības.

Kultūrizglītība – izglītības sistēmas sastāvdaļa, kas aptver ne tikai visu līmeņu (pamata, vidējo un augstāko) profesionālo izglītību kultūras nozarēs un speciālistu tālākizglītības iespējas, bet arī vispārējo izglītošanos kultūras jomās, ikviena radošo spēju un talantu izkopšanu mūzikas izglītības perspektīvā.

Kultūras kapitāls – no iepriekšējām paaudzēm mantotas un jaunradītas materiālas un nemateriālas kultūras vērtības, kas, mērķtiecīgi un radoši pielietotas, spēj radīt un rada jaunas ekonomiskas, sociālas un kultūras vērtības.

Kultūras telpa – Latvijas pilsonisko sabiedrību vienojošs pamats, ko raksturo Latvijas vēsturiskās attīstības procesā veidojusies nācijas identitāte, kam kodols ir latviešu valoda, latviešu un citu Latvijā dzīvojošo tautu, kā arī latviešu diasporas radītās vērtības. Kultūras telpas sociālo vidi un sabiedriskās dzīves kārtību veido sabiedrībai kopīgie priekšstati un tradīcijas. Vienlīdz nozīmīga kultūras telpas tradīciju tīklojumā ir indivīdu rīcība, sasniegumi un idejas.

Kultūrvide - vide, kas veidojusies cilvēka saimnieciskās un dzīves darbības rezultātā un glabā šīs darbības pēdas (materiālos veidojumus, kultūras un garīgās vērtības).

Metodoloģija – skaidrojošā, teorētiskā pamatojuma un metodoloģiskā sadaļa, kurā atspoguļota attīstības programmas izstrādes normatīvā bāze, plānošanas dokumentu hierarhija un aprakstītas attīstības programmas sastāvdaļas.

Migrācija - pārvietošanās, pārcelšanās no vienas vietas uz citu; cilvēku ieceļošana valstī vai izceļošana no tās (ārējā migrācija), pārvietošanās pa valsts iekšieni (iekšējā migrācija).

Monitorings – regulāra novērošana, vērtēšana un pārskats par rīcībām un pārmaiņām attīstības programmas īstenošanā.

Muzejs - sabiedrībai pieejama izglītojoša un pētniecības institūcija, kuras uzdevums ir atbilstoši muzeja darbības specifikai vākt, saglabāt un popularizēt sabiedrībā dabas, materiālās un nemateriālās kultūras vērtības, kā arī sekmēt to izmantošanu sabiedrības izglītošanai un attīstībai.

Muzeju akreditācija un reģistrācija - valsts muzejam, pašvaldības muzejam un autonomajam muzejam, kas ir atvasinātas publisko tiesību juridiskās personas (izņemot pašvaldības) izveidota publiska aģentūra (iestāde) vai šīs publiskās aģentūras (iestādes) struktūrvienība, ir pienākums ne vēlāk kā piecu gadu laikā pēc muzeja dibināšanas nokārtot akreditāciju. Autonomu muzeju, kas ir valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrība vai cita privāto tiesību juridiskā persona, kuras dalībnieks vai dibinātājs ir publisko tiesību juridiskā persona, un privātais muzejs akreditācijai piesakās pēc paša iniciatīvas. Muzeju akreditācija notiek saskaņā ar Ministru kabineta izdotajiem muzeju akreditācijas noteikumiem.

Mūžizglītība – Izglītības process cilvēka dzīves garumā, kas balstās uz mainīgām vajadzībām iegūt zināšanas, prasmes, pieredzi, lai paaugstinātu vai mainītu savu kvalifikāciju atbilstoši darba tirgus prasībām, savām interesēm un vajadzībām. Mūžizglītība apvieno neformālo mācīšanos ar formālo izglītību, attīsta iedzimtas spējas līdztekus jaunām kompetencēm.

Nacionālais krājums - nacionālais krājums ir nacionālā bagātība, un tas ir valsts aizsardzībā. Nacionālo krājumu veido: akreditēto valsts muzeju un akreditēto pašvaldību muzeju pamatkrājumi, akreditēto autonomo muzeju un akreditēto privāto muzeju pamatkrājumi (ar Muzeju padomes piekrišanu).

Nemateriālais kultūras mantojums - daudzveidīgs kā visas pasaules mērogā, tā arī lokāli, izpaužoties visdažādākajās jomās, cita starpā: mutvārdu tradīcijas un izpausmes, ieskaitot valodu kā nemateriālā kultūras mantojuma nesēju; spēles mākslas; paražas, rituāli un svētki; zināšanas un paražas, kas saistītas ar dabu un Visumu; tradicionālās amatniecības prasmes. Lokālā kultūras tradīciju daudzveidība ir nemateriālajam kultūras mantojumam īpaši nozīmīga un saglabājama.

Paradigma – kādā laika posmā vispārējais problēmu izvirzījuma un risinājuma veids, kas raksturīgs izzinošai darbībai, zinātnei.

Pastāvīgie iedzīvotāji - iedzīvotāji, kuru reģistrētā dzīvesvieta ir attiecīgā administratīvā teritorija.

Pašvaldības muzejs - pašvaldības izveidota publiska aģentūra (iestāde) vai šīs publiskās aģentūras (iestādes) struktūrvienība, kuras valdījumā nodots muzeja krājums un kura īsteno likumā noteiktās funkcijas.

Privāts muzejs - biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrēta biedrība (nodibinājums) vai komercreģistrā reģistrēta komercsabiedrība (līgumsabiedrība, komersants), kā arī tās struktūrvienība, kas ir muzeja krājuma īpašnieks (valdītājs) un īsteno likumā noteiktās funkcijas.

Publiskais muzejs - akreditēts valsts, pašvaldības vai autonomu muzejs.

Rekreācija - indivīda fizisko, garīgo un emocionālo spēju atjaunošana brīvajā laikā, sabiedriski atzītas un organizētas darbības.

Rekultivācija - ainavas sakopšana, zemes auglības atjaunošana pēc saimnieciskās darbības izraisītiem postījumiem.

Prioritāte – teritorijas attīstības vispārējā aktualitāte, kuras risināšana tiek izvirzīta priekšplānā salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm.

Projekts – pasākumu kopums, kas veicams noteiktu mērķu sasniegšanai noteiktā laika periodā ar iepriekš noteiktiem finansiālajiem, materiālajiem un cilvēku resursiem.

Publiskā apspriešana – ar ārējo normatīvo aktu vai institūcijas noteikts laika periods, kura ietvaros sabiedrības pārstāvji sniedz savus iebildumus un priekšlikumus vai piedalās citās institūcijas organizētās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs (piemēram, sabiedriskajās apspriedēs un sabiedriskās domas aptaujās).

Rīcības plāns – attīstības programmas sadaļa, kas ietver konkrētu pasākumu kopumu un investīciju plānu attīstības programmā noteikto uzdevumu īstenošanai.

Rīcības virzieni – konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai.

Sabiedriskā apspriede – sanāksme, kurā piedalās un savus iebildumus un priekšlikumus sniedz sabiedrības pārstāvji.

Stratēģiskā daļa – attīstības programmas sadaļa, kurā definē pašvaldības vidēja termiņa prioritātes un izvirza uzdevumus to īstenošanai.

Stratēģiskais mērķis – koncentrēts politisku uzstādījumu kopums vēlamajām situācijas pārmaiņām noteiktā laika periodā, kas ir vērts uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu, un kas kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai.

Teritorijas attīstības indekss - vispārināts rādītājs, ko aprēķina ar noteiktiem svāra koeficientiem, summējot svarīgāko, attīstību raksturojošo, statistikas pamatrādītāju standartizētās vērtības. Tas parāda teritoriju augstāku vai zemāku attīstību no vidējā valsts sociālekonomiskās attīstības līmeņa attiecīgajā gadā.

Teritorijas attīstības ķēdes indekss- raksturo teritorijas attīstības tempu pret iepriekšējā gada vidējiem rādītājiem valstī. Negatīvs attīstības ķēdes indekss norāda uz to, ka nav sasniegts iepriekšējā gada vidējais attīstības līmenis valstī.

Teritorijas attīstības plānojums – tiesību aktos noteiktajā kārtībā izstrādāts un apstiprināts ilgtermiņa reģiona, republikas pilsētas vai novada attīstības plānošanas dokuments, kas izvirza attīstības stratēģiskos mērķus un prioritātes, definē telpiskās attīstības perspektīvu.

Telpiskā attīstība – teritorijas evolūcija visās tās dimensijās jeb svarīgu ekonomisku, sociālu un ekoloģisku uzlabojumu sasniegšana, radot stabilus un paredzamus apstākļus investīcijām un attīstībai, nodrošinot sabiedrības ieguvumus no attīstības, kā arī veicinot saprātīgu zemes un dabas resursu izmantošanu attīstībai.

Telpiskā plānošana - cilvēka dzīves vides sistēmiska organizācija lokālā, reģionālā, nacionālā un globālā līmenī, ietver metodes, ko izmanto sabiedriskais sektors, lai dažādos līmeņos ietekmētu cilvēku un to aktivitāšu izplatību telpā, kā arī dabas, rekreācijas teritoriju un dažādu veidu infrastruktūras izvietojumu, tā tiek pielietota ar mērķi izveidot racionālu teritoriālo organizāciju zemes izmantošanai un sasaistei, līdzsvarot attīstības prasības ar nepieciešamību aizsargāt apkārtējo vidi un sasniegt sociālās un ekonomiskās attīstības mērķus.

Transferts - gadskārtējā valsts [budžeta](#) likumā īpaši iezīmētu budžeta līdzekļu pārskaitījums, ko var veikt viena līmeņa budžeta — valsts pamatbudžeta, valsts speciālā budžeta, pašvaldību pamatbudžeta, pašvaldību speciālā budžeta — ietvaros vai starp dažāda līmeņa budžetiem. Transferta saņēmējs saņemto budžeta līdzekļu pārskaitījumu var izmantot gan izdevumu segšanai, gan pārskaitīšanai tālāk citam transferta saņēmējam.

Uzdevumi – iniciatīvu un rīcību kopums, kas ir izvirzīti noteikto rīcības virzienu sasniegšanai. Tie ir skaidri definēti, izmērāmi un pārbaudāmi.

Vīzija – lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, kas vienlaikus parāda teritorijas unikālās vērtības.

„Zaļā” ekonomika – izpratne par ekonomikas un dabisko ekosistēmu savstarpējo atkarību (piemērs sekām – klimata izmaiņas un globālā sasilšana). „Zaļā” ekonomika ietver uz atjaunojamiem energoresursiem balstītas enerģijas ražošanu, aizvietojošot fosilos avotus, un šīs enerģijas efektīvu izmantošanu.

Zemes kadastrālā vērtība - zemes kvalitātes novērtējums latos, t.i., zemes dabiskās auglības novērtējums ballēs, ņemot vērā arī zemes ģeogrāfisko novietojumu, zemesgabala kompaktumu.

I IZSTRĀDĀŠANAS PROCEDŪRA UN PRINCIPI

Programmas izstrādes pamatā ņemti LR RAPLM izstrādātajās Vadlīnijās pašvaldību integrēto attīstības programmu izstrādei minētie ieteikumi.

Integrētā pieeja dotā dokumenta kontekstā izpaužas kā koordinācija starp telpisko, tematisko un laika pieeju.

Telpiskā dimensija paredz pasākumu īstenošanu, koordinējot tos telpā, uz konkrētās vietējās pašvaldības attīstības problēmām raugoties gan administratīvās teritorijas, gan plašākā mērogā, t.i., reģiona, valsts un starptautiskā līmenī.

Gulbenes novada attīstības programmas izstrādes gaitā identificēti **četri telpiskās attīstības līmeņi**:

I novada jeb vietējais, kas apskata novada pilsētas un pagastu attīstību un to funkcionālās saites, piešķirot katram no tiem savu lomu kopējā novada attīstībā un izceļot to unikālās vērtības, tradīcijas, specifiku/ specializāciju;

II reģionālais līmenis, kas apskata novada saites ar pierobežas novadiem, kas ietver daļu no Vidzemes un Latgales plānošanas reģiona novadiem un lielākajām pilsētām Valmieru, Cēsīm, Rēzekni, Jēkabpili.

III valsts līmenis – Gulbenes novada loma valsts policentriskas un līdzsvarotas attīstības veicināšanā;

VI starptautiskais līmenis – apskata Gulbenes novada lomu plašākā starptautiskā reģionā un novada nozīmi sadarbībā ar citu valstu reģioniem un realizējot starptautiskas nozīmes projektus.

Rīcības programmās ir parādīti **sadarbības līmeņi** jeb uzdevumu risināšanas vai finansēšanas līmeņi (I - vietējais, II- reģions, III - valsts, IV- starptautiskais).

Tematiskā dimensija ievērtēta attīstības programmā, savstarpēji koordinējot dažādu nozaru aktivitātes un identificējot veicamos pasākumus nevis vienas nozares ietvaros, bet atbilstoši noteiktajiem novada attīstības mērķiem, panākot, ka atbalsts vienas nozares problēmu risināšanai labvēlīgi ietekmē un papildina citu nozaru attīstību, tādā veidā nodrošinot kompleksu atbalsta mehānismu.

Laika dimensija paredz projektu īstenošanas pēctecību.

Lai nodrošinātu efektīvu programmas ieviešanu atbilstoši iepriekšminētajiem principiem, dotās programmas ietvaros ir izstrādāta Rīcības programma, kas nosaka telpiskās attīstības līmeņi, plāno veicamos pasākumus tematiskajā plānā nevis pa nozarēm un atspoguļo pasākumu kopumu ilgākā periodā (7 gadi), kas nodrošina saskaņotību starp plānoto projektu realizāciju Investīciju programmā (3 gadi) un izvirzīto mērķu sasniegšanu vidējā termiņā.

Plānošanas procesā tika ievērotas vispārēja rakstura plānošanas pieejas un principi:

ilgtspējīgas attīstības princips - tagadējām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi un līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionāli izmanto dabas, cilvēku un materiālos resursus, saglabā un attīsta dabas un kultūras mantojumu;

Interesu saskaņotības princips - saskaņo dažādas intereses un ievēro attīstības plānošanas dokumentu pēctecību, nodrošina, lai tie nedublētos;

līdzdalības princips – visām ieinteresētajām personām ir iespēja līdzdarboties attīstības plānošanas dokumenta izstrādē, aktualizēšanā un novērtēšanā;

sadarbības princips – valsts un pašvaldību institūcijas sadarbojas, tai skaitā izpildot attīstības plānošanas dokumentos izvirzītos uzdevumus un informējot cita citu par nosprausto mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu;

finansiālo iespēju princips – izvērtē esošos un vidējā termiņā prognozētos resursus un piedāvā efektīvākus risinājumus attiecībā uz nosprausto mērķu sasniegšanai nepieciešamajām izmaksām;

atklātības princips – attīstības plānošanas process ir atklāts, un sabiedrība tiek informēta par attīstības plānošanas un atbalsta pasākumiem un to rezultātiem, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos informācijas pieejamības ierobežojumus;

uzraudzības un novērtēšanas princips – attīstības plānošanā un attīstības plānošanas dokumentu īstenošanā visos pārvaldes līmeņos tiek nodrošināts to ietekmes izvērtējums, kā arī uzraudzība un pārskatu sniegšana par sasniegtajiem rezultātiem;

subsidiaritātes princips – politiku īsteno tā valsts vai pašvaldības institūcija, kura atrodas pēc iespējas tuvāk pakalpojuma saņēmējiem, un attiecīgie pasākumi tiek efektīvi īstenoti pēc iespējas zemākā pārvaldes līmenī;

attīstības plānošanas un normatīvo aktu izstrādes sasaistes princips – politiku plāno pirms normatīvā akta izdošanas, un, izstrādājot normatīvos aktus, ņem vērā attīstības plānošanas dokumentus;

stratēģiskā skatījuma princips – attīstības programma balstās uz skaidru teritorijas attīstības vīziju, reāliem mērķiem un prioritātēm ilgtermiņa un vidēja termiņa periodam;

vienotības princips - mērķi, prioritātes un darbības ir savstarpēji koordinētas un papildinošas;

koordinācijas un saskaņotības princips - maksimāli iesaista ieinteresētās puses, t.sk., sabiedrisko sektoru, uzņēmējus, zinātniekus un citu jomu pārstāvjus, kas var būtiski sekmēt ekonomikas attīstību, sociālo un vides kvalitāti, tādā veidā apzinot aktuālākās nozaru vajadzības, kas pamatotas ar konkrētās teritorijas izaugsmes resursiem un potenciālu. Būtiski ir iesaistīt arī ieinteresētās puses ārpus pašvaldības administratīvajām robežām, ņemot vērā integrētas pieejas telpisko dimensiju;

koncentrācijas princips - atbalsts koncentrēts uz aktuālāko vajadzību risināšanu.

Ilgspējīga attīstība ir pamats visu programmā identificēto attīstības mērķu realizācijai. Ar ilgtspējīgu attīstību saprot procesu, kur “valsts un sabiedrība izveido tādu sociālo un ekonomisko nosacījumu sistēmu, kas paredz dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, nodrošina dzīves kvalitātes uzlabošanu un pašreizējo vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai, un nodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu neierobežotam laika periodam”. Šī pieeja ilgtspējīgai attīstībai ir noteikta Riodežaneiro deklarācijā un Latvijas likuma “Par vides aizsardzību” 3. pantā.

Sabiedrības līdzdalība un interešu saskaņošana ir viens no galvenajiem attīstības programmas izstrādes pamatprincipiem, veicot dažādu iedzīvotāju grupu aptaujas (iedzīvotāji, vidusskolu absolventi, uzņēmēji), izveidojot sabiedrības pārstāvju konsultatīvo padomi, organizējot tematiskās sanāksmes un diskusijas ar mērķauditorijām (2010.gadā notikušas tikšanās ar uzņēmējiem, skolēniem un skolotājiem skolās, valsts institūciju pārstāvjiem, iedzīvotājiem pagastos).

Gulbenes novada attīstības programmas izstrāde notiek **saistībā ar konsolidēto novada teritorijas plānojumu un citiem spēkā esošajiem attīstības plānošanas dokumentiem.**

II PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PĀRSKATS

2.1. ES politikas un plānošanas dokumenti

Eiropas Savienības Lisabonas stratēģijā bija noteikti Eiropas Savienības trīs ilgtspējīgas attīstības bloki – ekonomiskā izaugsme, sociālā kohēzija un ekoloģiskā atjaunotne.

2010.gada 3.martā Eiropas Komisija publicēja komunikāciju „Eiropa 2020: stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei”, kura tiek saukta arī par „ES 2020” stratēģiju „ES 2020” stratēģija aizvieto 2000.gada martā Eiropadomē apstiprināto Lisabonas stratēģiju.

“ES 2020” stratēģija ir veidota, ņemot vērā ilgtermiņa izaicinājumus: globalizāciju, ierobežotu resursu pieejamību un iedzīvotāju novecošanās procesu. Pēc Eiropas Komisijas domām, Eiropai ir nepieciešama stratēģija, kas palīdzēs iziet no krīzes un pārveidot ES par gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu ekonomiku, kas nodrošina augstu nodarbinātības līmeni, ražīgumu un sociālo kohēziju. “ES 2020” stratēģija piedāvā vīziju izveidot Eiropā sociālā tirgus ekonomiku 21.gadsimtam.

Eiropas Komisijas komunikācijā ir definētas trīs “ES 2020” stratēģijas prioritātes:

- gudra izaugsme: uz zināšanām un inovāciju balstītas ekonomikas izveide;
- ilgtspējīga izaugsme: attīstīt zaļu, konkurētspējīgu ekonomiku, kurā resursi tiek efektīvi izmantoti;
- iekļaujoša izaugsme: attīstīta ekonomika ar augstu nodarbinātības līmeni, nodrošinot sociālo un teritoriālo kohēziju.

Eiropas Komisijas komunikācija piedāvā piecus kvantitatīvus ES līmeņa mērķus, kuri ES būtu jāsasniedz līdz 2020.gadam:

- 75 % iedzīvotāju 20 - 64 gadu vecumā jābūt nodarbinātiem;
- ieguldījumiem pētniecībā un attīstībā (R&D) jābūt 3 % no IKP;
- ir jāsamazina siltumnīcefekta gāzu (CO₂) emisija par 20 %, salīdzinot ar 1990.gadu (t.sk. palielināt CO₂ emisijas samazināšanu par 30 %, ja nosacījumi to atļauj), jāpalielina atjaunojamo energoresursu īpatsvars enerģijas patēriņā līdz 20 % un jāpalielina energoefektivitāte par 20 %;
- skolu nepabeigušo skolēnu īpatsvaram jābūt mazākam par 10 % un vismaz 40 % jaunākās paaudzes iedzīvotājiem (30 - 34 gadu vecumā) jābūt ar augstāko izglītību;
- nabadzības riskam pakļauto personu skaits ir jāsamazina par 20 milj. cilvēku.

Pēc Eiropas Komisijas domām, augstākminētie mērķi ir savstarpēji saistīti. Lai tos sasniegtu, Eiropas Komisija piedāvā iestrādāt tos nacionālajā līmenī, ņemot vērā katras ES dalībvalsts situāciju un specifiku. Eiropas Komisija atzīst, ka lai sasniegtu “ES 2020” stratēģijas kvantitatīvos mērķus, ir nepieciešams īstenot virkni pasākumu nacionālajā, ES un starptautiskajā līmenī. Šim nolūkam Eiropas Komisijas komunikācijā ir piedāvātas septiņas vadošās iniciatīvas (flagship initiatives):

- “Inovatīva Savienība” (“Innovation Union”): paredz uzlabot ietvara nosacījumus attiecībā uz pieeju pētniecības un inovācijas finansējumam, lai nodrošinātu inovatīvo ideju pārvēršanu produktos un pakalpojumos, tādējādi veicinot izaugsmi un nodarbinātību;
- “Jaunieši kustībā” (“Youth on the move”): paredz uzlabot izglītības sistēmu sniegumu un veicināt jauniešu integrāciju darba tirgū;
- “Digitālā Eiropa” (“A digital agenda for Europe”): paredz uzlabot interneta ātrumu un izmantot digitālā vienotā tirgus labumus;
- “Eiropa, kas efektīvi izmanto resursus” (“Resource efficient Europe”): paredz atdalīt ekonomisko izaugsmi no resursu izmantošanas, nodrošināt pāreju uz zema oglekļa satura

ekonomiku, palielināt atjaunojamo energoresursu izmantošanu, modernizēt transporta nozari un veicināt energoefektivitāti;

– “Rūpniecības politika globalizācijas laikmetam” (“An industrial policy for globalization era”): paredz uzlabot uzņēmējdarbības vidi, it īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), kā arī atbalstīt stipras, ilgtspējīgas un konkurētspējīgas rūpniecības bāzes attīstību;

– “Jaunas prasmes un darbavietas” (“An agenda for new skills and jobs”): paredz modernizēt darba tirgu un dot iespēju cilvēkiem attīstīt prasmes visa mūža garumā, palielinot līdždalības līmeni, kā arī labāk sabalansēt darbaspēka piedāvājumu un pieprasījumu, t.sk. arī ar darbaspēka mobilitātes palīdzību; – “Eiropas platforma pret nabadzību” (“European platform against poverty”): nodrošināt sociālo un teritoriālo kohēziju, lai gūtu labumus no izaugsmes un nodarbinātības, un cilvēki, kuri ir pakļauti nabadzības riskam un sociālajai atstumtībai, ir tiesīgi dzīvot cienīgu dzīvi un aktīvi piedalītos sabiedriskajos procesos.

Gulbenes novada AP saistīta ar cilvēkresursu attīstību, uzņēmējdarbības un nodarbinātības attīstību, dabas un kultūrvides saglabāšanu ilgtspējīgas attīstības kontekstā.

Saskaņā ar Eiropas Savienības teritoriālās attīstības programmu “Ceļā uz konkurētspējīgāku un ilgtspējīgāku Eiropu ar daudzveidīgiem reģioniem” (Leipciga, 24.-25.05.2007.) Eiropas politikas mērķis ir sekmēt policentrisku ES teritoriju attīstību, lai izmantotu Eiropas reģionos pieejamos resursus. Minētajā dokumentā atzīmēts, ka, neskatoties uz to, ka aizvien lielāka ir Kopienas politikas ietekme uz teritorijām, ir svarīgi pilsētu un reģionu konkrētajās attīstības stratēģijās ņemt vērā valsts un Eiropas līmeņa nosacījumus.

Eiropas teritoriālās attīstības perspektīvas (ESDP) trīs galvenie mērķi ir:

- līdzsvarotas un policentriskas pilsētu sistēmas un jaunas pilsētu - lauku partnerības attīstība;

- vienlīdzīgas pieejas nodrošināšana infrastruktūrai un zināšanām;

- ilgtspējīga attīstība, pārdomāta pārvalde, dabas un kultūras mantojuma aizsardzība.

Gulbenes novads ar vienīgo novada pilsētu Gulbeni savu attīstību dotās programmas kontekstā redz saistībā ar apkārtējām teritorijām, ieņemot savu nišu kopējā Vidzemes reģiona attīstības veicināšanā, kā ievērtējot starptautisko dimensiju, tā tieši realizējot policentrisko pieeju.

Gulbenes novada AP apskata novada pilsētas nozīmi novada kopējā attīstībā, tās ietekmi uz apkārtējās teritorijas attīstības procesiem, par izšķirošu nosacījumu izvirzot pilsētas priekšrocību izmantošanu – kā koncentrētu pakalpojumu saņemšanas centru, kā kultūras un izglītības centru, kā galveno nodarbinātības veicināšanas centru.

2.2. Nacionālā līmeņa plānošanas dokumenti

Attīstības plānošanas sistēmas likums paredz, ka plānošanas dokumenti Latvijā tiek izstrādāti ilgtermiņā (līdz 25 gadiem), vidējā termiņā (līdz 7 gadiem) un īstermiņā (līdz 3 gadiem).

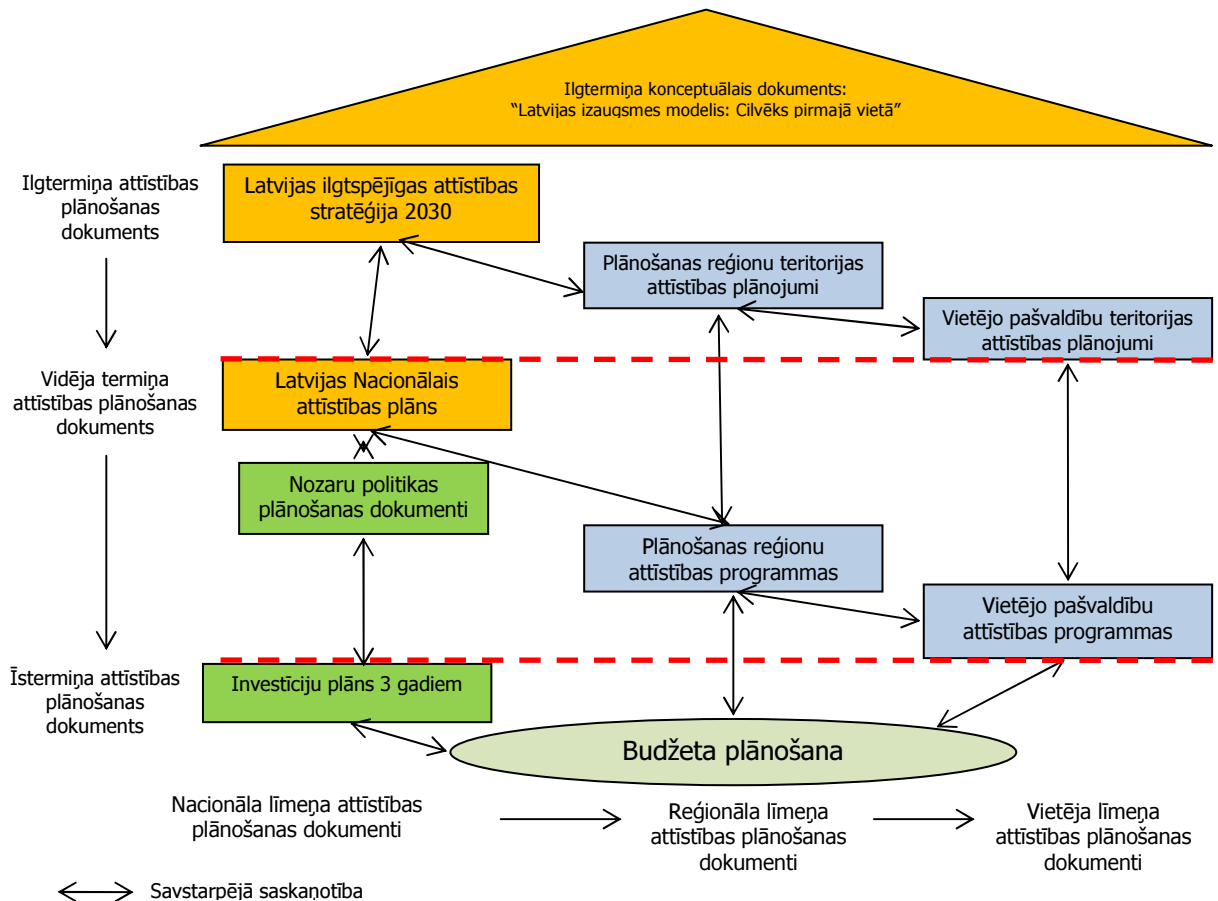
Attīstības plānošanas sistēmas likums paredz šādu plānošanas dokumentu savstarpējo sasaisti un hierarhiju (skat. 2.1.att.):

- izstrādājot attīstības plānošanas dokumentus, tos savstarpēji saskaņo un ievēro ilgtermiņa konceptuālo dokumentu “Latvijas izaugsmes modelis: „Cilvēks pirmajā vietā” un attiecīgā pārvaldes līmeņa politisko vadlīniju dokumentus;
- hierarhiski augstākais ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (turpmāk - LIAS). Hierarhiski augstākais vidēja

termiņa attīstības plānošanas dokuments ir Nacionālais attīstības plāns (turpmāk - NAP);

- vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumenti ir hierarhiski pakārtoti ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentiem;
- vietējā līmeņa attīstības plānošanas dokumenti ir hierarhiski pakārtoti reģionālā un nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem.

2.1.att. Attīstības plānošanas dokumentu hierarhija (avots RAPLM metodiskie ieteikumi)

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam ir hierarhiski augstākais ilgtermiņa plānošanas dokuments, kurā noteikts Latvijas ilgtermiņa attīstības mērķis:

„2030. gadā Latvija būs plaukstoša aktīvu un atbildīgu pilsoņu valsts. Ikviens varēs justies drošs un piederīgs Latvijai, šeit katrs varēs īstenot savus mērķus. Nācijas stiprums sakņosies mantotajās, iepazītajās un jaunradītajās kultūras un garīgajās vērtībās, latviešu valodas bagātībā un citu valodu zināšanās. Tas vienos sabiedrību jaunu, daudzveidīgu un neatkarīgu vērtību radīšanai ekonomikā, zinātnē un kultūrā, kuras novērtēs, pazīs un cienīs arī ārpus Latvijas.

Rīga būs nozīmīgs kultūras, tūrisma un biznesa centrs Eiropā. Pilsētu un lauku partnerība nodrošinās augstu dzīves kvalitāti visā Latvijas teritorijā.

Latvija – mūsu mājas – zaļa un sakopta, radoša un ērti sasniedzama vieta pasaules telpā, par kuras ilgtspējīgu attīstību mēs esam atbildīgi nākamo paaudžu priekšā”, uz kuru mums visiem soli pa solim jāvirzās, savās vidēja termiņa attīstības programmās iekļaujot pasākumus, kas katru pašvaldību un valsti kopumā tuvina izvirzītā mērķa sasniegšanai.

Stratēģiskā mērķa sasniegšanai noteiktas 7 prioritātes:

Prioritāte	Mērķis	Sasniedzamais rezultāts
1. Kultūras telpas attīstība -	Saglabāt un attīstīt Latvijas kultūras kapitālu un veicināt piederības izjūtu Latvijas kultūras telpai, attīstot sabiedrības radošumā balstītu konkurētspējīgu nacionālo identitāti un veidojot Latvijā kvalitatīvu kultūrvidi.	Veidojas spēcīga nācijas identitāte, kultūra, radošums
2. Ieguldījumi cilvēkkapitālā -	Saglabāt Latvijas cilvēkkapitāla bāzes vērtību un kāpināt tā ražīgumu līdz ES vidējam līmenim, attīstot prasmes, kas sekmē jaunradi, elastību un līdzdalību darba tirgū.	Visa pieejamā cilvēkkapitāla iesaiste. Produktivitātes celšana. Paradigmas maiņa izglītībā.
3. Paradigmas maiņa izglītībā -	Izveidot vienu no labākajām izglītības sistēmām ES un kļūt par vienu no līderēm pieaugušo izglītības pieejamības un izmantošanas ziņā.	Intelektuālais un radošais potenciāls pārvēršas ekonomiskos ieguvumos.
4. Inovatīva un ekoefektīva ekonomika -	Kļūt par vienu no ES līderiem inovatīvu un eksportējošu uzņēmumu izplatības ziņā.	Saglabāta bioloģiskā daudzveidība, inovatīvi izmantoti ekosistēmu pakalpojumi un atjaunojamie energoresursi.
5. Daba kā nākotnes kapitāls -	Būt ES līderei dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā	Vietas kapitāla izmantošana. Veidojas Latvijas kā “zaļās” valsts tēls. Rīga – Ziemeļeiropas metropole.
6. Telpiskās attīstības perspektīva -	Radīt līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus visiem iedzīvotājiem, neatkarīgi no dzīves vietas, sekmējot uzņēmējdarbību reģionos, attīstot kvalitatīvu transporta un komunikāciju infrastruktūru un publiskos pakalpojumus. Stiprināt Latvijas un tās reģionu starptautisko konkurētspēju, palielinot Rīgas kā Ziemeļeiropas metropoles un citu valsts lielāko pilsētu starptautisko lomu. Saglabāt Latvijas savdabību – daudzveidīgo dabas un kultūras mantojumu, tipiskās un unikālās ainavas.	Pakalpojumu pieejamība. Sadarbības tīkli. Pilsētu-lauku mijiedarbība.
7. Inovatīva pārvaldība un	Izveidot publisko pārvaldību, kas ir efektīva, spēj ne tikai ātri	Efektīva resursu pārvaldība. Jaunas

**sabiedrības
līdzdalība -**

reagēt uz pārmaiņām, bet arī paredzēt un virzīt tās, radot sabiedrībai nozīmīgus un nākotnē nepieciešamus pakalpojumus, un kurā aktīvi līdzdarbojas lielākā daļa Latvijas sabiedrības.

pilsoniskās līdzdalības formas. Sabiedrība ar augstu pašapziņu.

Gulbene kā novada centrs iekļaujas valsts vidējo un mazo attīstības centru tīklā, kuros koncentrētas uzņēmējdarbības aktivitātes, tirdzniecība un sabiedriskie pakalpojumi, kā arī darba, kultūras un atpūtas iespējas. Vidējie attīstības centri funkcionāli papildina viens otru, veidojot dzīvotspējīgu preču un pakalpojumu noieta tirgu. Vidējo centru sekmīgai attīstībai nepieciešams sekmēt tehniskās, sociālās un ekonomiskās infrastruktūras uzlabošanu, kā arī saimniecisko, sabiedrisko, kultūras dzīves un citu pakalpojumu nodrošināšanu.

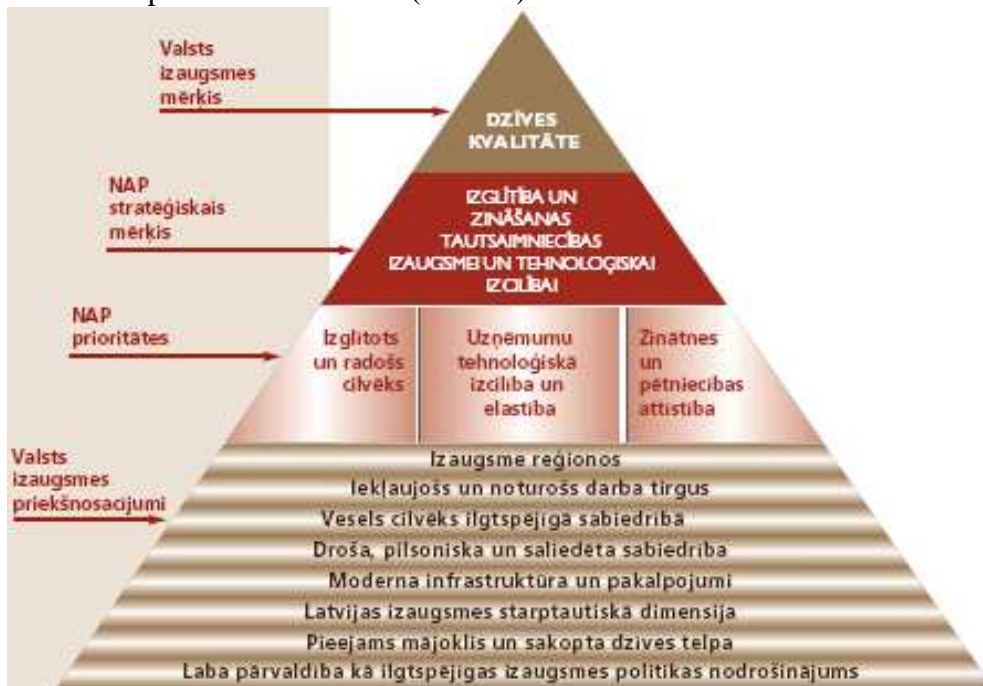
Lauku teritorijas attīstība jāveicina ar daudzfunkcionālu un produktīvu ekonomikas dažādošanu, kas balstās uz dabas resursu efektīvu un inovatīvu izmantošanu, ieviešot uzņēmējdarbības atbalsta politiku „zaļās ekonomikas” attīstībai.

Nacionālais attīstības plāns (NAP) 2007.-2013.gadam ir hierarhiski augstākais vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kas noteicis Latvijas izaugsmes modeli: „Cilvēks pirmajā vietā”. Izaugsmes resurss - zināšanas. Izaugsmes mērķis - cilvēka dzīves kvalitātes pieaugums. Savukārt dzīves kvalitāti raksturo: materiālā labklājība - stabils darbs un ienākumi, izglītības līmenis, veselības stāvoklis, mājokļa kvalitāte, infrastruktūra, pievilcīga telpa darbam, dzīvei un atpūtai, vides kvalitāte, kultūrvide un kultūrvēsturiskais mantojums, drošība.

NAP stratēģiskais mērķis - izglītība un zināšanas tautsaimniecības izaugsmei un tehnoloģiskai izcilībai.

NAP prioritātes ir:

- Izglītots un radošs cilvēks.
- Uzņēmumu tehnoloģiskā izcilība un elastība.
- Zinātnes un pētniecības attīstība (2.2.att.).

2.2.att. Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2007-2013 stratēģija (avots NAP 2006)

Valsts stratēģiskais ietvardokuments 2007.-2013. nosaka ES struktūrfinansējuma izmantošanu saskaņā ar Nacionālo attīstības plānu.

Gulbenes novada AP izstrādē ir ņemtas vērā nozaru attīstības programmas, kas parādās prioritātes noteiktu pasākumu un projektu īstenošanā, kas nodrošina novadā realizēto pasākumu papildinātību ar ministriju līmenī veiktajām aktivitātēm.

2.3. Vidzemes plānošanas reģiona plānošanas dokumenti

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2007.-2013.gadam.

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma (2007.-2013.gadam) ir vidēja termiņa reģiona plānošanas dokuments, kas nacionālā līmenī ir noteikts kā reģionālās politikas dokuments.

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programmas izstrādes vispārīgais mērķis ir veicināt reģiona stabilitu, sabalansētu un ilgtspējīgu attīstību, paaugstinot katra iedzīvotāja dzīves kvalitāti un nodrošinot reģiona konkurētspēju starptautiskā mērogā.

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma sastāv no divām daļām. Šis dokuments ietver pirmo daļu, kurā veikta esošās situācijas analīze, kas noslēdzas ar reģiona stipro pušu, vājo pušu, iespēju un draudu (SVID) analīzi. Otrajā daļā noteikta Vidzemes plānošanas reģiona attīstības vīzija, noteikti attīstības mērķi un rīcības virzieni to sasniegšanai.

Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007.-2027.gadam

Attīstības perspektīvā ir atspoguļota Vidzemes reģiona vēlamā telpiskā struktūra ilgtermiņā - 20 gadu perspektīvā.

Telpiskās struktūras plāna mērķis ir izstrādāt vēlamo telpisko struktūru Vidzemes reģionam, pamatojoties uz Vidzemes attīstības programmā formulēto stratēģiju, ilgtermiņa nākotnes redzējumu vīziju un ņemot vērā augstāku plānošanas līmeņu vīzijas un attīstības vadlīnijas.

Vēlamajai telpiskajai struktūrai jānodrošina reģiona iedzīvotājiem optimāla dzīves vide, iespējas atrast darbu savā reģionā, baudīt daudzveidīgo un augstvērtīgo atvērto telpu - lauku vidi.

Tas sastāv no telpiskās struktūras apraksta, telpiskās attīstības perspektīvas, vadlīnijām, vides pārskata un ainavu novērtējuma un to izmantošanas raksturojuma.

2.4. Pieguļošo pašvaldību plānošanas dokumenti

Gulbenes novads robežojas ar 10 kaimiņu novadiem, kuros nav spēkā esošu novadu attīstības programmu, bet vairāki novadi ir uzsākuši attīstības programmu izstrādi, piemēram, Alūksnes novads, Balvu novads, Madonas un Cesvaines novads.

2.5. Gulbenes pašvaldībā spēkā esošie dokumenti

Sakarā ar to, ka Gulbenes novads ir izveidojies 2009.gadā, pabeidzot administratīvi teritoriālo reformu, novadā vēl nav no jauna izstrādātu attīstības plānošanas dokumentu, kas aptvertu visu novada teritoriju.

Gulbenes novada teritorijas plānojumu veido konsolidētie pagastu un Gulbenes pilsētas teritorijas plānojumi, kas 2009.gada 10.septembrī izdoti kā novada saistošie noteikumi Nr.8 „Par Gulbenes novada teritorijas plānojumiem” (protokols Nr.9, 19.&). Saistošie noteikumi 2009.gada 28.decembrī saskaņā ar novada domes saistošajiem noteikumiem Nr.25 „Grozījumi Gulbenes novada domes 2009.gada 10.septembra saistošajos noteikumos Nr.8 „Par Gulbenes novada teritorijas plānojumiem” papildināti ar Druvienas pagasta teritorijas plānojumu (protokols Nr. 17, 17.&).

Lai saglabātu pēctecību, kā novada attīstības plānošanas dokumenti ar Gulbenes novada domes 2009.gada 26.novembra sēdes lēmumu „Par Gulbenes novada vietējo pašvaldību un novada padomes plānošanas dokumentu izvērtēšanu” (protokols Nr. 16,1.&) pārņemti vietējo pašvaldību un Gulbenes novada padomes izstrādātie attīstības plānošanas dokumenti:

1. Gulbenes novada bijušo vietējo pašvaldību attīstības programmas:
  - 1.1. Beļavas pagasta sociāli ekonomiskās attīstības programma, apstiprināta Beļavas pagasta padomes sēdē 2001.gada 2.martā (protokols Nr.49, 2.p).
  - 1.2. Gulbenes novada Druvienas pagasta teritorijas attīstības programma, apstiprināta Druvienas pagasta padomes sēdē 2001.gada 12.februārī (protokols Nr.2, 1.p.).
  - 1.3. Daukstu pagasta attīstības programma, apstiprināta Daukstu pagasta padomes sēdē 2003.gada 31.oktobrī (protokols Nr. 15, 1.p.).
  - 1.4. Gulbenes novada Galgauskas pagasta teritorijas attīstības programma, apstiprināta Galgauskas pagasta padomes sēdē 2001.gada 30.janvārī (protokols Nr.1, 3.p.).
  - 1.5. Aktualizētā Jaungulbenes pagasta 1997.gada attīstības programma „Attīstības stratēģija un rīcības plāns 2001. - 2013.gadam”, apstiprināta Jaungulbenes pagasta padomes sēdē 2003.gada 31.oktobrī (protokols Nr.11, 2.&).
  - 1.6. Lejasciema pagasta attīstības programma 2000. - 2011.gadam, apstiprināta Lejasciema pagasta padomes sēdē 2000.gada 15.maijā (protokols Nr. 5, 9.p).
  - 1.7. Litenes pagasta attīstības programma "Litenes pagasta attīstības iespējas", apstiprināta Litenes pagasta padomes sēdē 2000.gada 18.februārī (protokols Nr.30, 2.p).
  - 1.8. Lizuma pagasta attīstības programma 2003. - 2013.gadam, apstiprināta Lizuma pagasta padomes sēdē 2003.gada 16.oktobrī (protokols Nr.12, 2.p.).
  - 1.9. Līgo pagasta attīstības programma 2006. - 2018., apstiprināta Līgo pagasta padomes sēdē 26.01.2006.gada 26.janvārī (protokols Nr. 1, 1.p).
  - 1.10. Rankas pagasta sociāli ekonomiskās attīstības programma „Attīstības stratēģija un rīcības plāns 2003. - 2013. gadam”, apstiprināta Rankas pagasta padomes sēdē 2003.gada 29.maijā (protokols Nr.5, 1.p)
  - 1.11. Stradu pagasta sociāli ekonomiskās attīstības programma, apstiprināta Stradu pagasta padomes sēdē 2002.gada 29.oktobrī (protokola Nr.14, 1.p).
  - 1.12. Stāmerienas pagasta attīstības programma, apstiprināta Stāmerienas pagasta padomes sēdē 1997. gada 27.novembrī (protokols Nr.10, 1.p.)
  - 1.13. Tirzas pagasta administratīvās teritorijas attīstības programma, apstiprināta Tirzas pagasta padomes sēdē 2001.gada 8.februārī (protokols Nr.3, p. 1).
  - 1.14. Gulbenes pilsētas integrētās attīstības programma 2008 - 2014, kas apstiprināta ar Gulbenes pilsētas domes 2008.gada 29.maija lēmumu (protokols Nr.5, 23.&).
2. Gulbenes novada padomes izstrādātie attīstības plānošanas dokumenti, kas aptver visu novada teritoriju:
  - 2.1. Aktualizētā Gulbenes novada 1996.gada attīstības programma „Attīstības stratēģija un rīcības plāns 2001. - 2013.gadam”, apstiprināta Gulbenes novada padomes sēdē 2002.gada 30.oktobrī (protokols 10, 3.p.)

- 2.2. Gulbenes novada Tūrisma attīstības programma 2007.-2013.gads, apstiprināta Gulbenes novada padomes sēdē 2007.gada 11.aprīlī (protokols Nr. 4, 7.p.).
- 2.3. Atkarību profilakses stratēģija 2003. - 2013.gadam. Papildinājums Gulbenes novada attīstības programmai „Attīstības stratēģija un rīcības plāns 2001.-2013.gadam”, apstiprināta Gulbenes novada padomes sēdē 2003.gada 29.decembrī (protokols Nr. 10, 3.p.).
- 2.4. Gulbenes novada sabiedrības sociālās un etniskās integrācijas programma 2004. - 2013.gadam, apstiprināta Gulbenes novada padomes sēdē 2005.gada 27.janvārī (protokols Nr. 1, 11.p.).

Gulbenes novada AP izstrādē tika izmantots arī 2007.gadā sagatavotais „Pašvaldību apvienošanās projekts Gulbenes novada izveidei”, kurā bija noteiktas katras teritoriālās novada struktūrvienības intereses un vajadzības.

III ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

3.1. Gulbenes novada vispārējs raksturojums

3.1.1. Atrašanās vieta un izveidošanās vēsture

Gulbenes novads atrodas Latvijas Republikas ziemeļaustrumu daļā uz Vidzemes - Latgales robežas. Tas robežojas ar 10 novadiem: Latgales reģiona Balvu un Rugāju novadu, Vidzemes reģiona Apes, Alūksnes, Lubānas, Madonas, Cēsaines, Jaunpiebalgas, Raunas un Smiltenes novadu (3.1.att.).

3.1.att. Gulbenes novada atrašanās vieta

(Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 3.pielikums, spēkā no 03.01.2011.)

Lai gan novada centrs atrodas 186 km (pa dzelzceļu 179 km) attālumā no Rīgas, tomēr sakarus ar galvaspilsētu un apkārtējiem novadiem nodrošina labi attīstīts ceļu tīkls. Gulbene vēsturiski ir izveidojusies kā dzelzceļa mezgls.

Platības un iedzīvotāju skaita ziņā Gulbenes novads ir viens no lielākajiem valstī. Kopējais iedzīvotāju skaits 2011.gada 1.janvārī – 24918, no kuriem pilsētā dzīvoja 8745 jeb 35.1 %. Pēc iedzīvotāju skaita Gulbenes novads ir 11. lielākais novads valstī.

Gulbenes novada kopplatība 187178.3 ha, kas Gulbenes novadu ierindo 5.vietā valstī. Tajā skaitā lauksaimniecībā izmantojamā zeme 65727.8 ha (35.1 %), meži 100514.3 ha (53.7 %). Meži ir viena no lielākajām novada dabas bagātībām.

Novada reljefu kopumā var raksturot kā viegli viļņotu. Novada ziemeļrietumu daļā gar Gaujas kreiso krastu stiepjas Vidusgaujas ieplaka ar iekšzemes kāpām. Rietumu daļu aizņem Vidzemes augstienes sīkpauguraine, kas vietām sasniedz 200 m virs jūras līmeņa. Novada vidusdaļā stiepjas Gulbenes paugurvalnis, dienvidaustrumos atrodas Lubānas līdzenuma daļa.

Gulbenes novadā ir atrodami daudzi kultūrvēsturiskie pieminekļi. Valsts aizsardzībā atrodas 280 kultūras pieminekļi. No tiem 77 arheoloģijas pieminekļi, 145 arhitektūras, 54 mākslas un 4 vēstures pieminekļi.

Novada teritorijas pievilcīgumu vairo daudzie ezeri un upes. Lielākās upes: Gauja, Pededze, Tirza. Lielākie un atpūtnieku iecienītākie ezeri: Ludza, Stāmerienas, Ušura, Sudala, u.c.

Novada vēsturi var sākt skaitīt no 2009.gada 6.jūnija, kad Latvijā notika Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanas. Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu kopš 2009. gada 1. jūlija ir spēkā jauns administratīvi teritoriālais iedalījums: apriņķi, republikas pilsētas un novadi. Republikas pilsētas un novadi ir izveidoti un pilda noteiktās funkcijas, bet likumprojekts par apriņķu izveidi, kas Ministru kabinetam bija jāiesniedz Saeimā līdz 2009.gada 1.jūnijam, ir iestrēdzis un uz priekšu nevirzās.

Jaunizveidotā Gulbenes novada domē ir ievēlēti 17 deputāti. Gulbenes novads ir vienīgais Latvijā, kas administratīvi teritoriālās reformas rezultātā kopumā ir pārņēmis viena - Gulbenes rajona pašvaldību funkcijas. Tagad novada teritorijā ir viena pašvaldība iepriekšējo 14 vietā. Gulbenes novada pašvaldības teritorijai ir šāds iedalījums: novada pilsēta un novada centrs - Gulbene, novada pagasti: Beļavas, Daukstu, Druvienas, Galgauskas, Jaungulbenes, Lejasciema, Litenes, Lizuma, Līgo, Rankas, Stāmerienas, Stradu un Tirzas.

2009.gada 11.novembrī Logo vērtēšanas komisija, izvērtējot iesniegtos priekšlikumus, pieņem Vinetas Vaškes darbu, tomēr autorei tiek lūgts uzrakstam izvēlēties citu burtu formu. Izmaiņas tiek veiktas, un jaunizveidotajam novadam ir savs logo (3.2.att.).

3.2.att. **Gulbenes novada logo**

3.3.att. **Gulbenes novada ģerbonis un karogs**

2009.gada 24.septembrī Gulbenes novada dome pieņem lēmumu izstrādāt Gulbenes novada ģerboni. 2010.gada 27.aprīlī tas tiek reģistrēts Ģerboņu reģistrā. Gulbenes novada ģerbonis - sarkanā laukā trīs (2/1) sudraba peldoši gulbji (3.3.att.).

Skolēnu dziesmu un deju svētkos 2010.gada 10.jūlijā Gulbenes novads svētku gājienā dodas ar jauno Gulbenes novada karogu, kas sastāv no divām krāsām vienādās daļās: sudrabotas un zaļas, karoga centrā atrodas novada ģerbonis (3.3.att.).

3.1.2. Reljefs

Gulbenes novada reljefu veido Trapenes līdzenums, Augšgaujas pazeminājums, Gulbenes paugurvalnis, Adzeles pacēlums, Piebalgas pauguraine un Meirānu līdzenums.

Trapenes līdzenums novada robežās aizņem daļu no Gaujas augšteces apvidus. Tā reljefs ir viļņots, līdzenumu saposmo Gaujas un tās pieteku ielejas. Trapenes līdzenuma dienvidu daļai raksturīgi atsevišķi līdz 10 – 15 m augsti lēzeni pacēlumi vai paugurmasīvi.

Augšgaujas pazeminājums un Piebalgas pauguraine apvieno Gaujas un Tirzas augšteču novadus un Vidzemes augstienes ziemeļaustrumu nogāzi, kas tālāk austrumu virzienā pakāpeniski pāriet Trapenes līdzenumā. Robežas starp šiem dabas apvidiem ir visai

nosacītas. Gulbenes paugurvalnis aizņem novada centrālo daļu. Augstāka un saposmotāka ir paugurvaļņa ziemeļu daļa. Tai raksturīgi atsevišķi līdz 30 – 35 m augsti pauguru masīvi, kuru augstākā virsotne – Beļavas kalns sasniedz 178,1 m virs jūras līmeņa. Ziemeļaustrumu virzienā masīvu relatīvais augstums samazinās līdz 20 m, bet virsotņu absolūtās atzīmes – līdz 150 m. Dienvidos no Gulbenes pilsētas paugurvalnis sastāv no gariem līdz 3 – 4 km platiem grēdveida pacēlumiem starp kuriem plešas pārpurvoti pazeminājumi. Grēdu relatīvais augstums sasniedz 20 – 25 m, to virsotņu absolūtās atzīmes – 145 – 150 m v.j.l. Paugurvaļņa dienvidu daļai raksturīgas garas, šauras, līdz 10 m augstas vaļņu virknes, kas atsevišķos posmos mijas ar zemiem kupolveida pauguriem (piemēram: Liedes kalni). Novada teritorijas dienvidos iestiepjas Meirānu līdzenuma ziemeļrietumu daļa, kura tālāk pāriet Gulbenes paugurvalnī. Šo teritoriju aizņem viļņots līdzenums, kura virsmu saposmo sekla upju ielejas, atsevišķas kāpas vai to masīvi, kā arī gari un plaši dienvidrietumu virzienā orientēti viļņveidīgi pacēlumi. Reljefa pazeminājumus aizņem purvi. No plašā Adzeles pacēluma novada teritorijā iekļaujas tikai neliela tā rietumu daļa. Pacēlums kopumā ir lēzens, meridionālā virzienā orientēts reljefa paaugstinājums, kurš nedaudz saposmots ar dienvidrietumu un dienvidu virzienā orientētiem pazeminājumiem.

3.1.3. Klimats

Novadam raksturīgs pārejas tipa klimats no piejūras klimata uz kontinentālo klimatu. Tā veidošanos visvairāk ietekmē Vidzemes augstienes un Alūksnes augstienes tuvums. Ziemas novadā ir aukstākas nekā Latvijas dienvidu un rietumu novados, bet siltākas nekā Vidzemes augstienē. Aukstākie mēneši ir janvāris un februāris, kad vidējās gaisa temperatūras noslīd līdz -6.5°C . Viszemākās novērotās temperatūras sasniedz -40°C . Arī vasaras ir vēsākas nekā valsts dienvidu novados. Vidējā jūlija temperatūra sasniedz $+16.4^{\circ}\text{C}$, bet maksimālā $+32^{\circ}\text{C}$. Nokrišņu daudzums ir lielāks nekā vidēji Latvijā – 600 mm gadā.

Novadā ir viena meteoroloģiskā stacija, kas atrodas Daukstu pagasta “Dzintaros”.

3.2. Cilvēkresursi un apdzīvojuma struktūra

3.2.1. Demogrāfiskā situācija

Salīdzinot ar 2001.gadu, demogrāfiskā situācija novadā nav uzlabojusies, bet turpinājusi pasliktināties gan uz negatīva dabiskā pieauguma, gan uz negatīva mehāniskās migrācijas saldo rēķina. Nemitīgi samazinās dzimušo bērnu skaits un 2009.gadā tas pirmo reizi pēc pašvaldības datiem bija mazāks par 200. Salīdzinot ar 1990.gadu, dzimušo bērnu skaits samazinājies 2.7 reizes. Pēdējos 20 gados lielākais iedzīvotāju skaits novadā bijis 1992.gadā, sasniedzot 30001. 2011.gada sākumā tas jau ir samazinājies līdz 24918 jeb par 5083 iedzīvotājiem mazāk, kas tuvs divu lielāko Beļavas un Stradu pagasta un mazākā Līgo pagasta iedzīvotāju kopskaitam 1996.gadā. Iedzīvotāju dabiskais pieaugums ir stabili negatīvs, mirstība pārsniedz dzimstību vidēji 1.5 reizes, pēdējos piecos gados vidēji 1.9 reizes, bet 2009.gadā mirstība pārsniedza dzimstību 2 reizes, kas ievērojami lielāka par vidējo rādītāju valstī (valstī vidēji -1.4 reizes). 2010.gadā dabiskā pieauguma negatīvā disproporcija ir palielinājusies vēl vairāk. Saskaņā ar novada dzimtsarakstu nodaļas datiem 2010.gadā novadā deklarēti 177 jaundzimušie un 396 mirušie, mirstība pārsniedz dzimstību

2.2 reizes, bet saskaņā ar CSP informāciju novadā dzimuši 186 bērni un miruši 407 iedzīvotāji (3.1.tab.).

Novadā iedzīvotāju skaits samazinās arī negatīva migrācijas saldo rezultātā – no novada izbrauc vairāk iedzīvotāju nekā ieBrauc. Pēc 2009.gada migrācijas saldo statistikas datiem sievietes izbrauc gandrīz 3 reizes vairāk nekā vīrieši, attiecīgi – 95 un – 34. Kopumā negatīvais mehāniskās migrācijas saldo pēdējos divos gados ir samazinājies, bet palielinājies negatīvais dabiskais pieaugums

3.1. tabula

Demogrāfiskās attīstības tendences Gulbenes novadā
(CSP dati gada sākumā)

Gads	Iedzīvotāju kopskaits gada sākumā	Vīrieši	Sievietes	Dzimuši	Miruši	Dabiskais pieaugums	Migrācijas saldo	Iedzīvotāju skaita izmaiņas kopā ar mehānisko migrāciju
1990	29973	13984	15989	530	479	51	-71	-20
1995	29368	13676	15692	317	521	-204	-31	-235
2000	28224	13183	15041	269	398	-129	197	68
2005	26983	12602	14381	241	447	-206	-96	-302
2006	26681	12454	14227	231	418	-187	-213	-400
2007	26281	12277	14004	207	387	-180	-237	-417
2008	25864	12144	13720	215	388	-173	-195	-368
2009	25496	11990	13506	206	414	-208	-129	-337
2010	25159	11851	13308	186	407	-221	-130	-351
2011	24808	11720	13088					

2011.gada sākumā, salīdzinot ar 1995.gadu, ir mazliet samazinājusies dzimumu disproporcija. Vīriešu īpatsvars 1995.gadā bija 46.7 %, bet 2011.gadā palielinājies līdz 47.2 %, attiecīgi sieviešu īpatsvars samazinājies no 53.3 % līdz 52.8 %.

Salīdzinot ar 1996.gadu, kad ir pieejami statistikas dati par iedzīvotāju skaitu pagastu griezumā, vislielākais iedzīvotāju skaita samazinājums absolūtos skaitļos ir Gulbenē (-1162), Beļavas pagastā 405 un Stradu pagastā (-404), bet procentuāli visstraujāk tas ir krities Līgo (24.2 %), Jaungulbenes (24.2 %) un Galgauskas pagastā (20.5 %). Gulbenē iedzīvotāju skaita samazinājums ir viszemākais 11.7 % (3.2.tab.).

3.2.tabula

Iedzīvotāju skaita izmaiņas Gulbenes novada pagastos un pilsētā
(aprēķināti, izmantojot statistikas un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datus)

Pilsēta/pagasti	Iedzīvotāju skaits 1996.01.01.	Iedzīvotāju skaits 2011.01.01*	Iedzīvotāju skaita samazinājums absolūtos skaitļos	Iedzīvotāju skaita samazinājums %
GULBENE	9907	8745	1162	11.7
BEĻAVAS	2229	1824	405	18.2
DAUKSTU	1430	1233	197	13.8
DRUVIENAS	659	552	107	16.2
GALGAUSKAS	893	710	183	20.5
JAUNGULBENES	1652	1253	399	24.2
LEJASCIEMA	2107	1765	342	16.2
LITENES	1381	1119	262	19.0

LIZUMA	1784	1503	281	15.8
LĪGO	567	430	137	24.2
RANKAS	1924	1561	363	18.9
STĀMERIENAS	1384	1162	222	16.0
STRADU	2478	2074	404	16.3
TIRZAS	1206	987	219	18.2
Kopā novadā	29601	24918	4683	15.8

*Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati, jo statistika vairs nesniedz datus pagastu griezumā.

Apskatot iedzīvotāju skaita samazinājumu pa piecgadēm, jāsecina, ka iedzīvotāju skaita samazinājums absolūtos skaitļos ir satraucošs: laika periodā no 1996.gada līdz 2000.gadam iedzīvotāju skaits samazinājās par 1342 iedzīvotājiem, nākamajā periodā samazinājums ir mazliet mazāks – 1309, bet no 2006.gada līdz 2010.gadam iedzīvotāju skaits jau ir samazinājies par 1522 cilvēkiem. Šie dati nav pilnībā objektīvi, jo neparāda darba meklējumus uz ārzemēm izbraukušo skaitu. Faktiskais iedzīvotāju skaits ir mazāks par dzīvesvietu deklarējušo iedzīvotāju skaitu, kas ietekmē dažādu pakalpojumu sniedzējus, jo nemitīgi samazinās patērētāju jeb potenciālo klientu skaits.

Analizējot iedzīvotāju sastāvu pa vecuma grupām, redzams, ka demogrāfiskā slodze uz 1000 darbspējas vecuma iedzīvotājiem nemitīgi samazinās (3.3.tab.), jo sakarā ar zemo dzimstību samazinās iedzīvotāju skaits līdz darbspējas vecumam un sakarā ar pensionēšanās vecuma palielināšanu samazinājies iedzīvotāju skaits virs darbspējas vecuma gan absolūtos skaitļos, gan procentuāli.

3.3.tabula

**Iedzīvotāju galvenās vecuma grupas un demogrāfiskās slodzes līmenis
1995. – 2009.g. sākumā (statistikas dati)**

	Iedzīvotāju skaits						Demogrāfiskā slodze uz 1000 darbspējas vecuma iedzīvotājiem
	Līdz darbspējas vecumam	Darbspējas vecumā	Virs darbspējas	procentos			
				Līdz darbspējas vecumam	Darbspējas vecumā	Virs darbspējas vecuma	
1995.g.	6943	16271	6583	23.3	54.6	22.1	832
Latvijā 1995.g	524700	1436486	568357	20.7	56.8	22.5	761
2000.g	6088	16662	6117	21.1	57.7	21.2	733
2005	4669	16620	5694	17.3	61.6	21.1	624
2006.	4380	16666	5635	16.4	62.5	21.1	601
2007.	4103	16763	5415	15.6	63.8	20.6	568
2008	3846	16712	5306	14.9	64.6	20.5	548
2009	3645	16735	5116	14.3	65.6	20.1	524
2010	3485	16643	5031	13.9	66.1	20.0	512
2011	3381	16528	5009	13.6	66.3	20.1	508
Latvijā 2011	306840	1472203	457867	13.7	65.8	20.5	519

1995.gadā demogrāfiskā slodze bija 832, bet 2011.gada sākumā 508 uz 1000 darbības vecuma iedzīvotājiem. 1995.gadā tā bija lielāka nekā valstī vidēji, bet 2010.gadā jau ir nokritusies zem vidējiem rādītājiem, kas attiecīgi bija 761 un 519. Salīdzinot ar valsts vidējiem rādītājiem, Gulbenes novadā ir nedaudz lielāks iedzīvotāju īpatsvars darbības vecumā un mazāks pirms un pēc darbības vecuma.

Nākotnē tas var radīt vairākas problēmas, piemēram, darbaspēka novecošanās un jaunu speciālistu trūkums. Nemītīgi pieaug iedzīvotāju skaits un īpatsvars darbības vecumā, bet nepietiekami attīstītas uzņēmējdarbības un darba vietu trūkuma dēļ palielinās bezdarba līmenis.

3.2.2. Nacionālais sastāvs

Pēc etniskā sastāva novads ir samērā viendabīgs. Latviešu īpatsvars pārsniedz 80 % un tam ir tendence pieaugt (3.4.tab.).

3.4.tabula

Gulbenes novada iedzīvotāju nacionālais sastāvs %

(Statistikas dati)

Gads	latvieši	krievi	baltkrievi	ukraiņi	poļi	lietuvieši	citas
1995	82.01	13.93	1.2	1.02	0.68	0.31	0.85
2001	84.64	11.65	1.06	0.95	0.81	0.25	0.65
2006	85.4	10.8	1.0	0.9	0.8	0.3	0.8
2007	85.5	10.6	1.0	0.9	0.8	0.3	0.9
2009	85.8	10.2	1.0	0.9	0.7	0.3	1.1
2010*	85.9	10.0	1.1	Nav datu	Nav datu	Nav datu	3.0
2011*	85.9	10.0	1.1	Nav datu	Nav datu	Nav datu	3.0

*PMLP dati

2011. gada sākumā latviešu īpatsvars sasniedza 85.9 % - 21406 cilvēki. Latviešu īpatsvars pēdējo 15 gadu laikā palielinājies par 3.9 %. Otra lielākā etniskā grupa ir krievi – 2502 cilvēki, kuru īpatsvars veido 10 % no kopējā iedzīvotāju skaita. Salīdzinot ar 1995. gadu, to īpatsvars samazinājies par 3.93 %. Samērā stabils ir baltkrievu, ukraiņu un poļu īpatsvars, bet nedaudz palielinājies citu tautību īpatsvars. 2011.gada sākumā iedzīvotāju nacionālā struktūra nav mainījusies.

3.2.3. Izglītības līmenis

Par Gulbenes novada iedzīvotāju izglītības līmeni aktualizēti dati būs tikai pēc kārtējās tautas skaitīšanas 2011.gadā. 2000.gada tautas skaitīšanas dati rāda, ka Gulbenes novadā no iedzīvotājiem, kuru vecums pārsniedz 15 gadus, augstākā izglītība ir 7.3 %, vidējā speciālā 16.9 %, vidējā vispārējā 31.7 %, pamatskolas izglītība ir 31.7 %, sākumskolas – 6.4 %, mazāk kā 4 klases 1.5 %, bez izglītības 0.5 %, nemāk rakstīt un lasīt 0.6 % un 3.4 % izglītību nebija norādījuši. Gulbenes novadā iedzīvotāju izglītības līmenis būtiski neatšķiras no Vidzemes plānošanas reģiona vidējiem rādītājiem. Gulbenē ir nedaudz lielāks iedzīvotāju īpatsvars ar augstāko izglītību nekā lauku teritorijās.

Desmit gadu laikā pārmaiņas ir notikušas, bet ne radikālas, un šie dati aptuveni varētu raksturot arī šodienas situāciju.

3.2.4. Nodarbinātība un bezdarbs

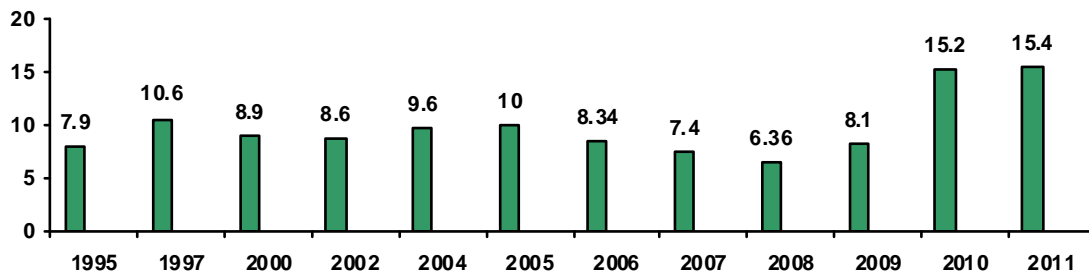
Par pamatu ņemot VID un pašu uzņēmumu sniegto informāciju, var secināt, ka Gulbenes novadā visvairāk nodarbināto ir valsts un pašvaldības iestādēs. Vislielākais darba devējs ir Gulbenes novada pašvaldība, kuras iestādēs un institūcijās 2009.gadā vidēji bija nodarbināti 1930 darbinieki, t.sk. 428 pedagogiskie darbinieki vispārīzglītojošajās skolās un 114 pirmskolas izglītības iestāžu pedagogi. Pie VID Gulbenes klientu apkalpošanas centra 2010.gada septembra datiem pieskaitot lielo nodokļu maksātāju reģistrā atrodamos datus, redzam, ka otra lielākā nozare pēc nodarbināto skaita ir koksnes izstrādājumu un mēbeļu ražošana, kurā nodarbināti aptuveni 800 strādājošie, nedaudz vairāk par 600 nodarbināti tirdzniecībā, tālāk seko lauksaimniecība ar vairāk kā 400 nodarbinātajiem. Aiz tām seko mežsaimniecība, izglītība, būvniecība, pārtikas ražošana, ēdināšanas un izmitināšanas pakalpojumi (24.pielikums).

Lielākie darba devēji novadā ir (uzņēmumu sniegtie dati) :

1. SIA „Avoti SWF” ~ 250 darbinieki;
2. SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība” ~ 190 darbinieki;
3. SIA „Nienhaus & Lotz Lettland” ~160 darbinieki;
4. Sociālās aprūpes centrs „Litene” ~ 140 darbinieki;
5. AS „Rankas piens” ~ 120 darbinieki;
6. SIA „RCI- Gulbene”~ 110 darbinieki;
7. SIA „Dimdiņi” ~ 90 darbinieki (Gulbenes novadā);
8. SIA „ZDZ” un SIA „Konto” ~ 80 darbinieki;
9. SIA „Grantiņi 1” ~ 75 darbinieki;
10. SIA „Gulbenes nami” ~ 70 darbinieki;
11. SIA „AIVICO” ~ 65 darbinieki.

Kopš Latvijas neatkarības atgūšanas viszemākais bezdarba līmenis Gulbenes novadā bija 2008.gada sākumā, kad novadā bija tikai 649 bezdarbnieki jeb 6.10 % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Līdz tam bezdarba līmenis novadā svārstījās 7 - 9 % robežās un 10 % pārsniedza tikai 1997. un 1998.gadā, ko izraisīja ekonomiskās krīzes ietekme Krievijā.

Sakarā ar ekonomisko krīzi pasaulē un Latvijā, 2009.gadā bezdarbnieku skaits strauji pieauga un 2010.gada sākumā sasniedza 1851 jeb 15.2 % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem, 2010.gada laikā tas palielinājās līdz 1884 jeb 15.4 % . (3.4.att.).

3.4.att. **Bezdarba līmenis Gulbenes novadā % pret ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem gada sākumā (NVA dati)**

Tik dramatiska situācija bija tikai 1993.gadā, kad risinājās būtiskas izmaiņas tautsaimniecības struktūrā, kad beidza darboties kolhozi, sovhozi un daudzi valsts uzņēmumi. 1993.gadā bezdarbnieku skaits pieauga 3.4 reizes, 2009.gada laikā bezdarbnieku skaits pieauga 2.3 reizes, 2010.gadā situāciju pasliktināja ne tikai kopējais bezdarbnieku skaita pieaugums, bet arī ilgstošo bezdarbnieku skaita pieaugums 2.4 reizes, kas veido 37.0 % no bezdarbnieku kopskaita, t.sk. 2.7 % bezdarbnieku darbu nevar atrast vairāk kā 3 gadus.

2010.gada 31.decembrī no visiem bezdarbniekiem sievietes bija 1015 jeb 53.9 %, 698 ilgstošie bezdarbnieki, t.sk. 404 sievietes jeb 57.9 % no ilgstošo bezdarbnieku kopskaita. Jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem bija 282 jeb 15.0 %, gada laikā jauniešu īpatsvars ir palielinājies nedaudz, bet salīdzinot ar 2009.gada sākumu, skaits pieaudzis 4.0 reizes, bet īpatsvars palielinājies par 6.6 %. Tāpat gada laikā ir palielinājies bezdarbnieku skaits pirmspensijas vecumā.

Bezdarbnieku sadalījums pēc izglītības līmeņa 2010.gada 31.decembrī ir šāds:

- augstākā izglītība 5.9 %,
- profesionālā izglītība 44.0 %,
- vispārējā izglītība 47.8 %,
- nepilna pamata 2.3 %.

2010.gada laikā ir samazinājies bezdarbnieku skaits ar augstāko un profesionālo izglītību, bet pieaudzis ar vispārējo izglītību un zemāku par pamatizglītību (2.pielikums).

Datus par bezdarba rādītājiem pagastu griezumā NVA mājas lapā līdz 2011.gada februārim nevarēja iegūt, bet NVA Gulbenes filiāles sniegtie dati pagastu griezumā nedaudz atšķiras no novada kopējiem rādītājiem aģentūras mājas lapā. Salīdzinot datus par bezdarba līmeni pagastu griezumā var iegūt, bezdarbnieku skaitu attiecinot pret iedzīvotāju skaitu darbības vecumā, jo pagastu griezumā nav zināms ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits. Šādā rakursā kopējais bezdarba līmenis Gulbenes novadā 2009.gada 31.decembrī bija 11.1 %, vislielākais Stradu pagastā 14.1%, Daukstu pagastā 13.2 %, Stāmerienas pagastā 13.1%, Gulbenē 12.5 %, Druvienas pagastā 12.2 %, pārējos pagastos bezdarba līmenis nepārsniedza 10 %, bet vismazākais tas bija Lejasciema pagastā 6.7%. Skaitliski visvairāk bezdarbnieku bija Gulbenē- 743, Stradu pagastā – 203, Beļavas pagastā 125, Daukstu pagastā - 112, un Rankas pagastā – 108. Vismazākais bezdarbnieku skaits bija Līgo pagastā – 27 un Druvienas pagastā – 45.

2010.gada laikā kopējais bezdarba līmenis pret darbības vecuma iedzīvotāju skaitu novadā pieaudzis par 0.3 %, bezdarbnieku skaits ir samazinājies Gulbenē, Druvienas, Litenes, Rankas un Stāmerienas pagastā, bet pārējos pagastos ir pieaudzis. Vislielākais bezdarba pieaugums ir Galgauskas pagastā (+ 3.5 %), Daukstu pagastā (+ 2.9 %) un Lejasciema pagastā (+ 2.6 %), pārējos pagastos pieaugums ir no 1 % līdz 2.3 %. Vislielākais bezdarba līmenis 2010.gada 31.decembrī bija Daukstu pagastā- 16.1 %, Stradu pagastā - 15.4 %, Galgauskas pagastā - 13.9 %, Beļavas pagastā - 13.1 % un Gulbenē - 11.6 %. Vismazākais bezdarba līmenis bija Litenes pagastā -7.3 %, Rankas pagastā - 8.3 % un Lizuma pagastā - 8.5 % (3.pielikums).

Skatoties teritoriāli, vislielākais bezdarbnieku skaits ir novada centrā Gulbenē un piepilsētas pagastos, no kā var izdarīt divus secinājumus:

1. Novada centra pilsēta nekalpo kā bezdarba amortizators un darbaspēka absorbētājs. Pilsētā esošie darba devēji ar darba vietām nespēj nodrošināt pilsētas iedzīvotājus, kaut vajadzētu piesaistīt arī apkārtējo pagastu darbaspēku. Pilsētai šobrīd trūkst nepieciešamā ekonomiskā potenciāla un tā nekalpo kā visa novada attīstības dzinējspēks.

2. Kā pieņēmumu varētu uzskatīt apstākli, ka no tālākajiem pagastiem transporta izmaksu dēļ cilvēki nespēj izbraukt uz Gulbeni, lai pildītu bezdarbnieka pienākumus, tāpēc vai nu nestājas bezdarbnieku uzskaitē vispār, vai ir spiesti zaudēt bezdarbnieka statusu.

Bezdarba radīto sociālo problēmu amortizācijai 2009.gadā tika ieviesti vairāki jauni pasākumi, tomēr 2009.gada septembrī 756 bezdarbnieki, kuri bija reģistrējušies aģentūras Gulbenes nodaļā, nesaņēma nekādu pabalstu.

2010.gadā 846 bezdarbnieki uzsāka dalību pasākumā „Darba praktizēšana ar stipendiju”, 7 uzsāka apmācību pie darba devēja, 2065 nosūtīti uz konkurētspējas paaugstināšanas pasākumiem, 113 bezdarbnieki uzsāka apmācību, pārkvalifikāciju vai kvalifikācijas paaugstināšanu, 396 nosūtīti uz kompleksajiem atbalsta pasākumiem, 1565 saņēmuši karjeras konsultācijas (informācija apkopota no NVA mājas lapas).

3.2.5. Apdzīvojuma struktūra

Saskaņā ar LR likuma „Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums” (2008) 9.pantu apdzīvojuma struktūru veido 3 apdzīvoto vietu veidi: pilsētas, ciemi un viensētas.

Gulbenes novadā ir viena pilsēta Gulbene, ciema statuss piešķirts 33 ciemiem, kuros kopā dzīvo aptuveni 70 % iedzīvotāju un atlikušie 30 % dzīvo viensētās (4.pielikums).

Novadā pastāvošā apdzīvojuma telpiskā struktūra izveidojusies 20.gs. otrajā pusē. Tās veidošanās priekšnosacījumus radīja administratīvas vienības – Gulbenes rajona ar centru Gulbenē izveidošana 1967.gadā un padomju varas īstenotā apdzīvojuma veidošanas politika, kas paredzēja lauku iedzīvotāju koncentrāciju hierarhiski savstarpēji pakārtotos ciemos un pilsētās, t.i. centriskas apdzīvojuma struktūras izveidi. Līdz 90-tajiem gadiem izveidojusies apdzīvojuma telpiskā struktūra nav izteikti mainījusies, neturpinās lauku ciemu būvniecības forsēšana, nav plaši izvērsusies arī viensētu atjaunināšana vai jaunbūve.

Novada centrā Gulbenē 2011.gada sākumā dzīvo 8745 iedzīvotāji jeb 35.1 %, lauku teritorijā 64.9 % iedzīvotāju. Vēsturiski novada teritorijā 1928. gadā pilsētas tiesības piešķīra divām apdzīvotām vietām - Lejasciēmam un Gulbenei, bet 1939. gadā Lejasciēms pilsētas tiesības zaudēja, bet ciemā saglabājās pilsētas tipa apbūve ar paralēli izveidotu ielu tīklu un apbūves kvartāliem. Jaunas pilsētas Gulbenes novada teritorijā nav veidojušās. Gulbenes pilsēta ir pāraugusi administratīvās teritorijas robežas. Atsevišķas apbūves teritorijas organiski iekļāvušās pilsētā, bet faktiski atrodas Beļavas vai Stradu pagastā. Pēc novada izveides būtu lietderīgi pārskatīt pilsētas administratīvās robežas, ņemot vērā pakalpojumu saņemšanas iespējas un dabiski izveidojušos tehnisko infrastruktūru (ceļus, ielas, ūdens un siltumapgādi).

Novada centrā Gulbenē atrodas ministriju un citu valsts pārvaldes iestāžu institūcijas, kuru izvietošana paredzēta saskaņā ar valsts institūciju teritoriālo sistēmu. Ekonomiskās situācijas un dažādu reformu ietekmē to skaits pēdējos gados ir samazinājies, dažas institūcijas ir pārstāvētas tikai ar dažiem vai pat vienu speciālistu, kas nodrošina pakalpojuma saņemšanas iespējas. Šobrīd Gulbenē izvietotas šādas valsts iestādes un institūcijas, kas nosaka pilsētas funkcionālās ietekmes zonu ne tikai novadā, bet arī reģionā un kuru saglabāšanā un attīstīšanā novads ir ieinteresēts:

- Ceļu satiksmes drošības direkcija, AS, Gulbenes nodaļa (SM),
- Gulbenes rajona tiesa (TM).
- Gulbenes rajona prokuratūra (TM),
- Gulbenes starprajonu veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu komisija
- Latvijas Pasts, AS, Gulbenes nodaļa
- Latvijas Valsts ceļi, AS, Vidzemes reģiona Gulbenes nodaļa (SM),
- Nodarbinātības valsts aģentūras Gulbenes filiāle (LM),
- Pārtikas un veterinārā dienesta Austrumvidzemes pārvalde (ZM),
- Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Gulbenes nodaļa (IeM),

- Valsts ieņēmumu dienesta Vidzemes reģionālās iestādes Gulbenes nodaļa, VID Finanšu policijas pārvaldes Gulbenes nodaļa, Muitas kontroles punkts (FM),
- Valsts meža dienesta Ziemeļaustrumu virsmežniecība
- Valsts policijas Vidzemes reģionālās pārvaldes Gulbenes policijas iecirknis un Kārtības policijas biroja Patruļpolicijas nodaļas Satiksmes uzraudzības rota (IeM),
- Valsts probācijas dienesta Gulbenes teritoriālā struktūrvienība (IeM),
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Vidzemes reģiona brigādes Gulbenes daļa (IeM),
- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Gulbenes nodaļa (LM),
- Valsts zemes dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas Gulbenes birojs (TM),
- Valsts augu aizsardzības dienesta Vidusdaugavas reģionālā nodaļa Gulbenē (ZM),
- Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centra filiāle, Meža konsultāciju pakalpojumu centrs
- Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras Gulbenes novada daļa
- Valsts vides dienesta Madonas reģionālā vides pārvaldes kontroles daļas inspektors
- Veselības inspekcija, Vidzemes kontroles nodaļa Gulbenē
- Vidzemes apgabaltiesas Gulbenes Zemesgrāmatu nodaļa (TM),
- Zemessardzes 25.kājnieku bataljons (AM)
- Ziemeļaustrumu reģionālā lauksaimniecības pārvalde (ZM),

Gulbenes pilsētas kapacitāte 20.gs. ir ievērojami augusi un 21.gs. sākumā ir līdzvērtīga citu līdzīga apjoma centru kapacitātei. Izņēmums ir nodrošinājums ar darba vietām, kas Gulbenē ir relatīvi nabadzīgāks kā daudzos citos reģionālās nozīmes centros valstī.

Lauku teritorijās vislielākais iedzīvotāju skaits ir Stradu pagastā, ko var izskaidrot ar vairāku jaunu ciemu izveidi padomju gados, kas izauga ap atsevišķiem valsts uzņēmumiem: Stāķi ir bijušais melioratoru jeb „PMK” ciems un Šķieneri ir „Lauktechnikas” ciems. Beļavas pagastā, kas ir otrs lielākais pagasts, vairāki ciemi izauga un attīstījās kā kolhozu centri, bet Letes ir saistītas zvērsaimniecības uzņēmuma attīstības vēsturi. Trešajā vietā pēc iedzīvotāju skaita ir Lejasciema pagasts, kas pēc platības ir lielākais novada pagasts. Blīvāk apdzīvoti ir Lizuma un Jaungulbenes pagasti, retāk apdzīvota Lejasciema pagasta teritorija, kurā 69 % no platības aizņem meži. Vidējais apdzīvojuma blīvums novadā ir 13.3 cilvēki uz kvadrātkilometru, kas ir 10. zemākais starp 26 Vidzemes novadiem, vidējais apdzīvojuma blīvums Vidzemē ir 15.3, bet valstī 34.8 cilvēki uz km² (3.5.tab.).

3.5.tabula

Iedzīvotāju skaits, īpatsvars un apdzīvojuma blīvums Gulbenes novadā

(aprēķināti, izmantojot PMLP un VZD datus)

Pilsēta/pagasti	01.01.2011	Iedzīvotāju skaita īpatsvars %	Teritorijas platība km ²	Teritorijas platības īpatsvars %	Apdzīvojuma blīvums(cilv/km ²)
GULBENE	8745	35.1	12	0.6	728.8
BEĻAVAS	1824	7.3	169.2	9.0	10.8
DAUKSTU	1233	4.9	164.2	8.8	7.5
DRUVIENAS	552	2.2	67.9	3.6	8.1
GALGAUSKAS	710	2.8	97.9	5.2	7.3
JAUNGULBENES	1253	5.0	90.5	4.8	13.8
LEJASCIEMA	1765	7.1	337.9	18.1	5.2
LITENES	1119	4.5	126.8	6.8	8.8

LIZUMA	1503	6.0	107.7	5.8	14.0
LĪGO	430	1.7	78.6	4.2	5.5
RANKAS	1561	6.3	183.6	9.8	8.5
STĀMERIEN AS	1162	4.7	130.6	7.0	8.9
STRADU	2074	8.3	173.6	9.3	11.9
TIRZAS	987	4.0	130.5	7.0	7.6
kopā novadā	24918	100	1871	100	13.3
Vidzemes PR*	233570	10.4	15 246	23.6	15.3
Latvija*	2248374		64 559		34.8

* CSP 2010.gada dati

Attīstības plānošanā svarīgi ir noteikt un attīstīt hierarhiski pakārtotu apdzīvojuma centru tīklu, ko veido dažāda līmeņa apdzīvojuma centri – pilsēta un ciemi ar savu noteikto lomu un funkciju. Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojuma Vadlīnijās izdalīti četri attīstības centru līmeņi:

- vietējas nozīmes centrs,
- novadu nozīmes centrs,
- reģionālas nozīmes centrs,
- nacionālas nozīmes centrs.

Ir noteikti kritēriji attiecīgā attīstības centra atbilstībai attiecīgajam līmenim. Attīstības centrs atbilst noteiktajam attīstības centra līmenim, ja tiek nodrošināti vērtēšanas kritērijos noteiktie pakalpojumi. Katrs augstāka līmeņa attīstības centrs sniedz arī zemāka līmeņa attīstības centra pakalpojumus.

Gulbenes novadā ir viens reģionālās nozīmes centrs - Gulbene un 3 novadu nozīmes centri: Lejasciems, Lizums un Jaungulbene, pārējie ciemi ir vietējās nozīmes.

Minēto attīstības centru līmeņu uzdevumi Vadlīnijās ir definēti šādi: (pirms administratīvi teritoriālās reformas):

- Reģionālas nozīmes centri nodrošina plānošanas reģiona iedzīvotājus ar specializētiem pakalpojumiem, ir plānošanas reģionu un administratīvo novadu saimnieciskās, sociālās un kultūras attīstības centri un nodrošina kā novadu pašvaldību, tā valsts institūciju novadu un reģionālo struktūru sniegtos pakalpojumus;
- novadu nozīmes centri nodrošina vienas vai vairāku vietējas pašvaldības iedzīvotājiem regulāri un epizodiski nepieciešamos pakalpojumus, ir vietējo pašvaldību administratīvie centri vai pakalpojumu saņemšanas vietas;
- vietējās nozīmes centri nodrošina vietējas pašvaldības iedzīvotājiem nepieciešamos pakalpojumus.

Turpmākā novada attīstības kontekstā savu nozīmi kā novada attīstības centri saglabā - **Lejasciems, Lizums, Jaungulbene un Ranka.**

No vietējās nozīmes centriem šobrīd visiem kritērijiem atbilst **Galgauska un Litene**, bet **Druvienai, Ligo un Tirzai** trūkst tikai asfaltēta ceļa posma savienojumam ar reģionālas nozīmes ceļu. Dažiem pagastu centriem - **Beļava, Stari, Vecstāmeriena** atsevišķi pakalpojumi izvietoti citos ciemos, bet Stradu pagastā nav vienota pagasta centra un pakalpojumi izvietoti divos ciemos – **Strados un Stāķos**, savukārt pašvaldības administratīvos pakalpojumus var saņemt Gulbenē, kur izvietota pagasta pārvalde un novada dome. Ciemos: **Daukstes, Ozolkalns, Kalniena, Stāmeriena** var saņemt dažādu pakalpojumu kombinācijas, izņemot administratīvos pakalpojumus. Pārējie ciemi zaudējuši savu sākotnējo nozīmi vai veidoti kā blīvi apdzīvotas vietas: **Pilskalns, Letes, Svelberģis, Krapa, Rimstavas, Aduliena, Sinole, Velēna, Rēveļi, Gaujasrēveļi, Šķieneri, Margas,**

Ceļmalas, Zeltaleja un Vecaduliena. Dažos no tiem saglabājušies atsevišķi pašvaldības pakalpojumi (5.pielikums).

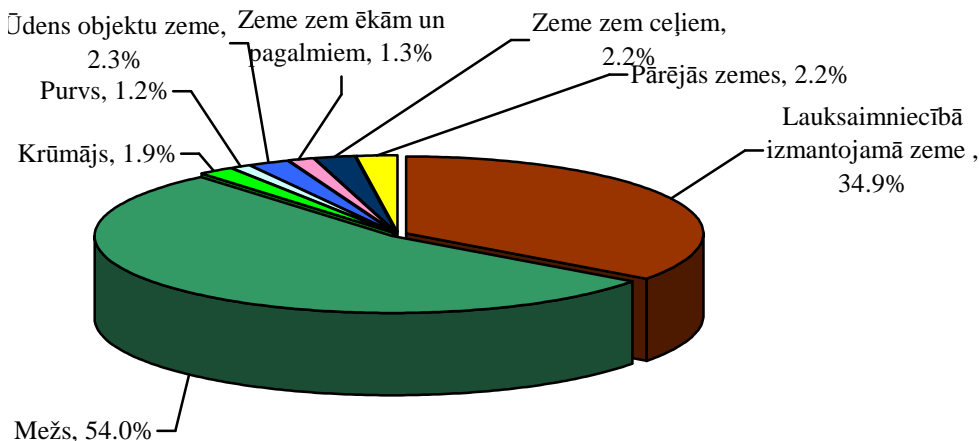
Pagastu centriem jāklūst par apdzīvojuma saglabāšanas un attīstības mugurkaulu, bet lielākajos 3 ciemos jāveido pastiprinātie tehnisko pakalpojumu centri, kas nodrošina komunālo pakalpojumu un pašvaldības ceļu un ielu uzturēšanu.

3.3. Dabas resursi un vides kvalitāte

3.3.1. Zemes izmantošanas struktūras raksturojums

Pēc Valsts zemes dienesta zemes bilances datiem Gulbenes novada teritorijas kopplatība 2011.gada 1.janvārī bija 187102.2 ha jeb 1871.0 km², kas ir par 505.8 ha mazāk nekā 2002.gada sākumā (6.pielikums). Zemes platība mainās tāpēc, ka pakāpeniski tiek veikti precīzi instrumentāli uzmērījumi dabā. Pareizā novada platība būs zināma tad, kad visas zemes platības būs uzmērītas instrumentāli. Alternatīvs variants būtu visas novada robežas uzmērīšana, bet šādam pasākumam nav akūtas nepieciešamības un pašvaldības līdzekļu.

No visas kopplatības lauksaimniecībā izmantojamā zeme aizņem 65301.5 ha jeb 34.9 %, meži 100953.8 ha jeb 54.0 % no kopplatības (3.5.att).

3.5. att. Zemes sadalījums pa lietošanas veidiem Gulbenes novadā 2011.gada 1.janvārī (VZD zemes bilances dati)

Pārējie zemes lietošanas veidi aizņem aptuveni vienādu platību un to īpatsvars svārstās no 1.2 % līdz 2.3 %.

No visas zemes kopplatības īpašumā atrodas 1766231.2 ha jeb 94.2 %, lietošanā 3583.2 ha jeb 1.9 %, pašvaldībai piekritīgā zeme ir 3438.3 ha jeb 1.8 %, valstij piekritīgā zeme - 3225.2 ha jeb 1.7 % un zeme zemes reformas pabeigšanai - 700.4 ha jeb 0.4 % no zemes kopplatības. No īpašumā esošās zemes visvairāk zemes ir fizisko personu īpašumā – 58.2 %, valsts un valsts institūciju īpašumā – 33.6 %, juridisko personu īpašumā – 7.1 %, pašvaldību īpašumā – 0.9 % un jaukta statusa kopīpašumi veido 0.2 %. Lauksaimniecības zeme īpašumā atrodas 92.5 %, bet meži 99.1 % no to kopplatības (3.6.tab.).

**Zemes kopplatības sadalījums pēc īpašuma formām Gulbenes novadā
2011.gada sākumā (VZD zemes bilances dati)**

Īpašuma formas	Kopā ha	% no zemes kopplatības	t.sk. % pa grupām	t.sk.			
				LIZ ha	% no kopplatības	Meži ha	% no kopplatības
Fizisko personu īpašumā	101072.8	54.0	57.0	53505.8	81.9	38569.2	38.2
Juridisko personu īpašumā	14780.3	7.9	8.3	6512.4	10.0	6555.7	6.5
Pašvaldību īpašumā	1985.9	1.1	1.1	890.9	1.4	242.0	0.2
Valsts un valsts institūciju īpašumā	59228.4	31.6	33.4	215.4	0.3	54672.9	54.2
Jaukta statusa kopīpašumi	369.8	0.2	0.2	158.2	0.2	91.8	0.1
<i>Kopā īpašumā</i>	177437.2	94.8	100.0	61282.7	93.8	100131.6	99.2
Fizisko personu lietošanā	1954.2	1.0	95.1	1371.1	2.1	346.5	0.4
Juridisko personu lietošanā	100.2	0.1	4.9	75.5	0.1	14.5	0.01
<i>Kopā lietošanā</i>	2054.4	1.1	100.0	1446.6	2.2	361.0	0.4
Pašvaldībai piekritīgā zeme	3747.6	2.0	-	1890.8	2.9	307.9	0.3
Valstij piekritīgā zeme	1946.0	1.0	-	7.4	0.01	8.6	0.01
Zeme zemes reformas pabeigšanai	685.4	0.4	-	434.4	0.7	109.9	0.1
Rezerves zemes fonda zeme	417.8	0.2	-	239.6	0.4	34.8	0.03
Zeme zem publiskajiem ūdeņiem	813.8	0.5	-	-	-	-	-
<i>Pavisam kopā</i>	187102.2	100		65301.5	100	100953.8	100.0

3.3.2. Lauksaimniecībā izmantojamā zeme

Lielākās lauksaimniecībā izmantojamo zemju (LIZ) platības Gulbenes novadā koncentrējušās Beļavas- 7861 ha, Lejasciema- 7717 ha un Daukstu pagastā – 6049 ha, bet lielākais lauksaimniecisko zemju platību īpatsvars ir Jaungulbenes pagastā - 53.1 % no pagasta kopplatības, Beļavas - 46.4 % un Galgauskas pagastā – 43.7 %. Aptuveni 60 % no lauksaimniecības zemēm ir meliorētas, lielākais meliorēto zemju īpatsvars ir Līgo, Stradu, Daukstu un Jaungulbenes pagastā, kas svārstās 72 - 67 % robežās. Mazākais meliorēto zemju īpatsvars ir Litenes - 50 %, Lejasciema - 53 % un Beļavas pagastā ~ 55 % (3.7.tab.).

Auglīgākās zemes, ko raksturo LIZ vērtējums ballēs, izvietotas Daukstu, Lizuma, Stradu un Lejasciema pagastā, kur zemes vidējais kvalitātes vērtējums ir 38 balles, zemākais vērtējums ir Beļavas un Litenes pagastā – 32 balles, novadā vidēji 35 balles, kas ir salīdzinoši zems vērtējums. Novadā kopumā ir 4862.8 ha lauksaimniecisko zemju, kuru kvalitātes vērtējums ir virs 50 ballēm. Lielākās šo zemju platības ir izvietotas Daukstu pagastā – 761.5 ha, Stradu pagastā – 666.9 ha, Lejasciema pagastā 539.2 ha un Jaungulbenes pagastā 460.9 ha (3.7.tab.).

Lauksaimniecības zemes vidējā kadastrālā vērtība novadā ir 214 Ls/ha, kas ir complicēts rādītājs, jo tā aprēķinos tiek ņemti vērā vairāki vērtību ietekmējoši faktori, t.sk. zemes atrašanās vieta. Viszemākais kadastrālais vērtējums lauksaimniecības zemēm ir Litenes pagastā – 170 Ls/ha, otrs zemākais ir Lejasciema pagastā – 174 Ls/ha, savukārt augstākais vērtējums ir Jaungulbenes pagastā – 293 Ls/ha un Lizuma pagastā – 283 Ls/ha (3.7.tab.).

Jaunas platības netiek nosusinātas, tiek veikti tikai valsts nozīmes ūdens noteku un grāvju uzturēšanas un atjaunošanas darbi.

No visām lauksaimniecības zemēm īpašumā ir 61282.7 ha jeb 93.8 %, t.sk. fizisko personu īpašumā 53505.8 ha jeb 81.9 %, juridisko personu īpašumā 6512.4 ha jeb 10.0 %, un pašvaldības īpašumā 890.9 ha jeb 1.4 %, valsts institūciju īpašumā 215.4 ha jeb 0.3 %, jaukta statusa īpašumi ir 158.2 ha jeb 0.2 % no īpašumā esošās zemes kopplatības (3.6.att).

3.7.tabula

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes kvalitatīvie rādītāji Gulbenes novada pagastos (dati no Gulbenes rajona teritorijas plānojuma (2006) un VZD dati)

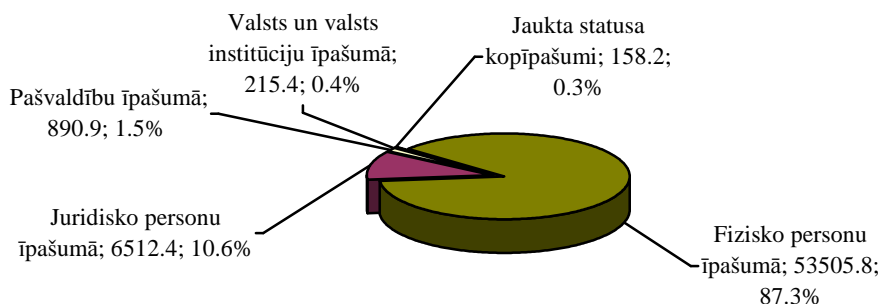
Pagasts	LIZ kop platība 01.01. 2010. (ha)	Meliorētās platības (ha)*	Meliorācijas sistēmas nedarbojas un nepieciešams remonts (ha)	LIZ kvalitātes vērtējums ballēs	Zemes vidējā kadastrālā vērtība Ls/ha (VZD 2009.gada dati)	LIZ ar kadastrālo vērtību virs 50 ballēm (ha)
Beļavas	7860.7	4367.9	410.7	32	234	86.09
Daukstu	6049.1	4338.4	896.9	38	207	761.5
Druvienas	2437.1	1472.2	251.2	34	201	58.49
Galgauskas	4281.6	2778.4	612.0	36	208	496
Jaungulbenes	4811.2	3285.6	360.7	36	293	460.9
Lejasciema	7717.3	4259.5	284.4	37	174	539.2
Litenes	4285.6	2171.2	241.7	32	170	325.79
Lizuma	4202.6	2629.0	447.3	38	283	423.31
Līgo	3397.4	2552.8	375.8	35	220	139.2
Rankas	5888.2	3566.0	325.5	34	230	124.2
Stāmerienas	5562.1	3745.2	304.6	36	231	426.83
Stradu	4131.7	2908.2	135.1	38	216	666.86

Tirzas	4927.6	2972.7	639.5	36	200	354.44
Kopā pagastos	65552.2	41047.1	5285.4* jeb 12.9 %	Vidējā vērtība 35	Vidējā vērtība 214	4862.81

*2005.gada dati

Fizisko un juridisko personu lietošanā ir 1446.6 ha jeb 2.2 %, pašvaldībai un valstij piekritīgā zeme, zeme zemes reformas pabeigšanai un rezerves zemes fonda zemes veido atlikušos 2572.2 ha jeb 4.0 % no LIZ kopplatības.

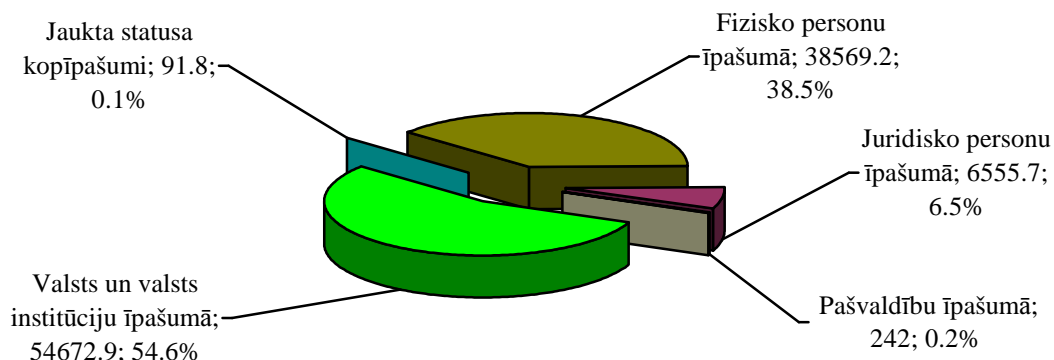

3.6 .att. Lauksaimniecības zemes sadalījums pa īpašuma formām Gulbenes novadā 2011.gada sākumā (VZD dati)

3.3.3. Mežsaimniecībā izmantojamā zeme

Saskaņā ar VZD zemes bilances datiem 2011.gada sākumā meža zemes Gulbenes novadā aizņem 100953.8 ha jeb 54 % no visas teritorijas, krūmāji aizņem 3721.8 ha jeb 1.9 % un purvi 3326.3 ha jeb 1.8 % no kopplatības.

Gulbenes novada teritorijā esošos valsts mežus apsaimnieko AS „Latvijas valsts meži” Austrumvidzemes mežsaimniecība, kuras pārziņā ir 54672.9 ha jeb 54.2 % meža zemju. Fizisko personu īpašumā ir 38569.2 ha jeb 38.2 %, juridisko personu īpašumā ir 6555.7 ha jeb 6.5 %, pašvaldības īpašumā ir 242.0 ha jeb 0.2 % meža zemju (3.7.att).

3.7 .att. Meža zemes sadalījums pa īpašuma formām Gulbenes novadā 2011.gada sākumā (VZD dati)

Skuju koki aizņem aptuveni 55 %, bet lapu koki ~ 43 % no mežu platības. Saskaņā ar CSP datiem skuju koku īpatsvars samazinās un pieaug lapu koku īpatsvars, kas liecina par to, ka daļa skuju koku cirsmu netiek apmežotas, bet apmežojas dabiski ar lapu kokiem (3.6.tab.)

Lielākā daļa novadā esošo mežu ~ 55 % aug uz minerālaugsnēm (sausieņu meži). No visām ar mežu apklātajām platībām nosusināti ir 23 t ha jeb 23 %, bet meži, kuri ir pakļauti pārmērīgam mitrumam, aizņem 17 t. ha jeb 18 %. Visos mežos kopā kā valdošā suga dominē priede – 42 %, bērzs - 26 %, egle – 22 % un pārējās koku sugas – 10 %.

3.6. tabula

Koku veidu struktūra meža zemēs Gulbenes novadā (CSP dati)

Koku veids/gads	2005	2006	2007	2008*
Skuju koku platība, t.ha	57.0	43.3	68.6	63.2
Skuju koku īpatsvars, %	57.1	26.7	57.0	55.2
Lapu koku platība, t.ha	38.0	43.3	49.2	48.6
Lapu koku īpatsvars, %	38.1	43.3	40.9	42.5

*Sākot ar 2008. gadu Meža statistiskā inventarizācija tiks veikta ik pa 5 gadiem

Novada teritorijā izveidots 151 mikroliegums, lai aizsargātu īpaši aizsargājamo putnu ligzdošanas vietas, augus un biotopus. Novadā ligzdo tādi īpaši aizsargājami putni kā mazais ērglis, zivju ērglis, melnais stārķis, urālpūce, baltmuguras dzenis, vidējais dzenis, trīspirkstu dzenis, bikšainais apogs, meža balodis un mednis.

Galvenais cēlonis relatīvi augstajam bioloģiskās daudzveidības līmenim Gulbenes novadā ir dabas apstākļi: augšņu daudzveidība, hidroloģiskais tīkls, slapjie meži, citas mitrzes, liels attālums līdz Rīgai un ostām, mežu aizsardzībai pēc II pasaules kara.

3.3.4. Derīgie izrakteņi

Novada teritorijā nav valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradņu. No derīgajiem izrakteņiem novada teritorijā sastopama smilts un grants, māls, saldūdens kaļķiezis, kūdra un sapropelis. Iegūst smilti, granti, mālu un kūdras.

Smilts, grants

Novadā ir izpētītas 27 smilts un grants atradnes, prognozēti 11 krājumu laukumi. Lielākās atradnes, kuru izpētītie krājumi pārsniedz 1 milj. m³, izvietotas Rankas, Lizuma, Lejasciema un Litenes pagastā. Kā novada nozīmes noteiktas 12 smilts un grants atradnes (3.7. tab.).

3.7. tabula

**Novada nozīmes smilts un grants atradnes
Gulbenes rajona teritorijas plānojums (2006)**

N.p.k.	Nosaukums	Krājumi milj. m ³		Pagasts
		Izpētītie	Novērtētie	
1.	Augstie kalni	0.64*	3.35	Lizuma pagasts
2.	Plukši	1.67	0.44	Rankas pagasts
3.	Plukši II	0.29*	0.1	Rankas pagasts
4.	Skudras	0.38	-	Daukstu pagasts
5.	Rīdūži	0.32*	0.33	Lizuma pagasts
6.	Bierni	1.73	0.35	Rankas pagasts
7.	Birzuļi	0.27	7.57	Rankas pagasts
8.	Lāčupe	1.74	0.48	Lejasciema pagasts
9.	Saliņkrogs I	1.71	4.44	Rankas pagasts
10.	Saliņkrogs II	0.86	0.41	Lizuma pagasts

11.	Zvejnieki - Kupiņi	4.6	5.07	Lizuma pagasts
12.	Zvejnieki - 1990. gads	1.27	-	Lizuma pagasts

*atlikums uz 2001. gada 1. janvāri.

2010.gadā novadā ir 5 licencētas smilts un grants ieguves vietas. Atradnē „Saliņas” smilti un granti iegūst 2 uzņēmumi. Lielākā ieguves kopējā kvota ir Lizuma pagasta atradnei "Augstie kalni" – 859.7 tūkst. m³ smilts, mazākā ieguves vieta ir Tirzas pagasta "Mazie Silagusti" 13 tūkst. m³ smilts (3.8.tab.)

3.8.tabula

Smilts, grants licencētās ieguves vietas Gulbenes novadā
(Pašvaldības dati)

Nr.p.k.	Atradnes nosaukums un adrese	Zemes dzīļu izmantotājs	Licences derīguma termiņš	Ieguves kvotas lielums
1.	"Augstie kalni" Lizuma pagasts	AS „Latvijas valsts mežsi”	16.08.2010- 13.05.2020.	Smilts -859.7 tūkst.m ³ A kategorija
2.	“Saliņas”, Rankas pagasts	SIA “8 CBR”	19.02.2010- 08.02.2020.	Smilts – grants 99.0 un smilts – 23.0 tūkst.m ³ A kategorija. Smilts – grants 43.0 un smilts – 7.0 tūkst.m ³ B kategorija.
3.	“Plukši”, Rankas pagasts	AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Gulbenes ceļu novads	22.10.2009.- 08.11.2016.	Smilts – grants un smilts - 130 tūkst. m ³
4.	“Saliņas”, Rankas pagasts	SIA „MPI Karjers”	09.11.2009.- 01.01.2025.	Smilts – grants un smilts -
5.	“Saliņas”, Rankas pagasts	Modris Cīrulnieks	26.06.2009.- 01.01.2010.	Smilts, smilts -grants
6.	“Oši”, Beļavas pagasts	SIA “Dolo”	11.01.2009.- 11.01.2019.	smilts
7.	Smilškalni”, Lejasciema pagasts	SIA “Rubate”	10.10.2008.- 03.08.2018.	smilts
8.	Iecirknis “Luķes”, Rankas pagasts	SIA “Rubate”	11.02.2008.- 23.08.2017.	Smilts, smilts - grants
9.	“Upeslīči”, Litenes pagasts	SIA “ARAMS”	28.04.2006.- 28.04.2016.	smilts
10.	“Rīti”, Jaungulbenes pagasts	SIA “Pilsbergs”	20.02.2008.- 24.10.2016.	Smilts, smilts - grants
11.	“Saliņkrogs II”, Lizuma pagasts	AS “Latvijas valsts meži”	21.04.2011.- 22.02.2021.	Smilts - grants 167 tūkst. m ³ , smilts 103.0 tūkst. m ³
12.	“Mazie Silagusti”, Tirzas pagasts		30.11.2000. – 05.05.2019.	Smilts - grants un smilts 13 tūkst. m ³

Kūdra

Kūdras fonds satur ziņas par Gulbenes novada 207 kūdras atradnēm, kuru kopplatība ir 15.7 tūkstoši ha vai 8.4% no novada teritorijas. Atradņu platības lielums ir no 1 ha līdz 1265 ha.

Novada saimnieciskajā dzīvē nozīmīgākie ir purvi, kuru platība ir lielāka par 10 ha. Kūdras dziļums mainās no 0.5 līdz 8 m. Gulbenes novadā kūdras ieguvei sagatavotas platības

četrās atradnēs: Gaujaslīču (Kaudzīšu), Cepļa, Salenieku un Lielajā Mārku (Ušuru). Šobrīd kūdras ieguve notiek tikai Gaujaslīču un Lielajā Mārku purvā. Kūdras ieguves apjomus ir iespējams palielināt. Gaujaslīču purvā ieguve uzsākta tikai 2001. gadā. Cepļa un Salenieku purvos kūdras ieguve ir pārtraukta, lai gan sagatavotajos kūdras ieguves laukos ir ievērojami kūdras krājumi, ko var izmantot gan kā mēslojumu, gan enerģētikā. Salenieku purvā kūdras ieguve tiks atjaunota, jo 2010.gadā SIA "BalviFlora" ir saņēmusi licenci kūdras ieguvei līdz 2020.gada 25.februārim.

2010.gada sākumā novadā bija četras licencētas kūdras ieguves vietas (3.9.tab.)

3.9.tabula

Kūdras licencētās ieguves vietas Gulbenes novadā
(pašvaldības dati un Madonas reģionālās vides pārvaldes dati)

Nr.p.k.	Atradnes nosaukums un adrese	Zemes dzīļu izmantotājs	Licences derīguma termiņš	Ieguves kvotas lielums
1.	Lielais Mārku (Ušuru) purvs, Daukstu pagasts	SIA "Ušuru kūdra"	28.04.2003. – 27.04.2028	280 tūkst. t gaissausas kūdras
2.	Lielais Mārku (Ušuru) purvs, Līgo pagasts	AS "Seda"	18.03.1999.- 31.12.2011	240 tūkst. t gaissausas kūdras
3.	Gaujaslīču (Kaudzīšu) purvs, Rankas pagasts	SIA "Kaudžu purvs"	26.04.2001. – 01.01.2016	36 tūkst. t gaissausas kūdras
4.	Gaujaslīču (Kaudzīšu) purvs, Rankas pagasts	Jānis Dūte	03.07.2003.- 31.12.2010.	
5.	Salenieku purvs, Litenes pagasts	SIA "BalviFlora"	26.02.2010.- 25.02.2020	

Lai uzsāktu kūdras atradņu izmantošanu, nepieciešama papildus izpēte. Perspektīvākās atradnes tālākai izpētei ir: Ezera, Sitas un Piebēgu, kurās ir piemērota kūdra kurināšanai un augsnes mēslošanai. Pārējās atradnēs ir salīdzinoši nelieli kūdras krājumi, kas galvenokārt izmantojami augsnes mēslošanai.

Atbilstoši normatīvo aktu norādījumiem, kūdru no atradnēm, kuras mazākas par 5 ha, savām vajadzībām var izmantot to īpašnieks bez Valsts ģeoloģijas dienestā izsniegtas licences.

Māls

Bezakmens māli, salīdzinot ar smilts – grants iegulām, novada teritorijā nav tik izplatīti. Māla atradņu un prognozēto krājumu laukumu izvietojums novadā nav vienmērīgs. Lielākie māla krājumi ir Lejasciema pagastā, bet tie nav pietiekoši izpētīti. Detalizēti pētītas tikai 3 atradnes: Druviena, Lizums un Samiņi, to kopējie krājumi aprēķināti: izpētītie (A kategorija) – 1.06 milj. m³, novērtētie (N kategorija) – 1.18 milj. m³.

Samiņu atradnes platība – 7 ha, krājumu apjoms (A kateg.) – 164 tūkst. m³. Izpētes gaitā aprēķinātie krājumi varēja ilgstošam periodam (ap 20 gadu) nodrošināt 2 milj. ķieģeļu ražošanu gadā.

1960. gadā, veicot visā Gulbenes novadā mālu meklēšanas darbus, Samiņu atradnes piegulošajā teritorijā 19 ha lielā plātībā tika konstatēti ap 350 tūkst. m³ lieli māla krājumi. Šie krājumi uzskatāmi par rezervi agrāk detalizēti izpētītajiem māla krājumu apjomiem.

Samiņu atradnē ieguves atļauja līdz 2015.gada 9.septembrim izsniegta A.Vīgranta individuālajam uzņēmumam "Samiņi", kurā top dažādi māla izstrādājumi, pamatā krāsns podiņi.

3.3.5. Pazemes ūdeņi

Gulbenes novada teritorija ietilpst Baltijas artēziskajā baseinā, kas ir ūdeņi saturošu un ūdeņi vāji caurlaidīgu slāņkopu mija. Saldūdeņu zonas biežums Gulbenes novadā sasniedz 280 - 420 m (vidēji 320 m). Gruntsūdeņu līmeņa dziļums svārstās no 0,1 m purvos līdz 6 m augstienēs, tipiskie lielumi ir 1 – 2 m.

Ogres ūdens horizonts, kas izplatīts pusē novada teritorijas, bieži kalpo kā laba alternatīva ūdensapgādei no dziļākajiem horizontiem.

Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu kompleks izplatīts visā novada teritorijā un jebkurā vietā raksturojas ar lieliem resursiem.

Dzeramo pazemes ūdeņu dabiskie izmantojamie resursi, kuri novērtēti Valsts ģeoloģijas dienestā ar hidroģeoloģiskā datormodeļa palīdzību, Gulbenes novadā kopumā sastāda ap 23 tūkst. m³/dnn. Tas ir maksimālais ūdens daudzums, kuru var iegūt neierobežoti ilgu laiku no ūdensapgādes urbumiem, kuri vienmērīgi izvietoti visā novada teritorijā, izmantojot visus saldūdeņi saturošos horizontus, neradot progresējošu pazemes ūdeņu kvantitātes samazināšanos, kā arī ūdens kvalitātes negatīvas izmaiņas.

Esošo ūdensapgādes urbumu dziļums Gulbenes novadā mainās no 21 līdz 264 m Lielāka loma ūdensapgādē ir *Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu kompleksam*, no kura ūdens ņemšana veido 73 % no kopējās ūdens ieguves novadā. Dažādos laikos visā Gulbenes novada teritorijā ierīkoti vairāk kā 200 ūdensapgādes urbumi.

23 % no kopēja pazemes ūdens patēriņa nodrošina *Burtnieku – Gaujas ūdens horizontu kompleks*. Valsts ģeoloģijas dienesta datu bāzē ir dati par 27 ūdensapgādes urbumiem ar filtriem šī kompleksa smilšakmeņos (lielākoties, Gulbenē).

Sakarā ar nelieliem resursiem citiem ūdens horizontiem ūdensapgādē ir vietēja nozīme. Ūdens ieguve no *Ogres ūdens horizonta* ir 4 % no kopējās ūdens ieguves novadā. Ir zināmi 27 ūdensapgādes urbumi, kas izmanto šo horizontu, un tie ir koncentrēti galvenokārt Rankā, Lizumā un Gulbenē.

Kopējā pazemes ūdens ieguve Gulbenes novadā svārstās no 2.7 līdz 3.2 tūkst. m³/dnn. un izmanto aptuveni 13 % no dzeramo pazemes ūdeņu dabiskiem izmantojamiem resursiem.

Gruntsūdeņi neatkarīgi no iežu virskārtas litoloģiskā sastāva parasti var nodrošināt tikai nelielas individuālas vajadzības ar grodu aku palīdzību. Tie tiek plaši izmantoti viensētās visā novadā.

3.3.6. Virszemes ūdeņi

Gulbenes novada teritorija dalās divos upju sateces baseinos – Daugavas un Gaujas. Gaujas baseinam pieder Gauja un vēl 21 upe, kas garāka par 10 km. Daugavas baseina lielākā upe ir Pededze un vēl 19 upes, kas garākas par 10 km. Upju sateces baseinu robeža ir Gulbenes paugurvalnis. Tas sākas uz dienvidiem no Alūksnes augstienes Zeltiņu pacēluma un turpinās līdz dienvidaustrumiem, pārejot Vidzemes augstienē. Baseina robežšķirtne šķērso Beļavas, Galgauskas, Jaungulbenes un Tirzas pagastu. Litenes, Stāmerienas, Stradu, Daukstu, Līgo pagasta teritorija pilnībā ietilpst Daugavas baseinā, bet Rankas, Druvienas, Lizuma, Lejasciema pagasta teritorija ietilpst Gaujas upes baseinā.

Upes

Gauja ir garākā upe Latvijas teritorijā. Garums 452 km. Gulbenes novadā Gauja šķērso Lejasciema, Lizuma un Rankas pagasta teritoriju. Gaujas krastā atrodas Gaujasrēveļi, Rēveļi, Velēna, Sinole, Lejasciems. Gauja veido krāces 6 km garā posmā no "Krācēm" (lejpus Velēnas) līdz Sinolei. Upes gultne ir ļoti mainīga, ar daudzām vecupēm un līkumiem.

Augštecē Gauja likumo ap lielpauguriem, tās ieleja nav izteikta. Lejpus Rēveļiem tā tek pa Trapenes līdzenumu ziemeļaustrumu virzienā līdz Lejasciemam un ziemeļrietumu virzienā līdz Igaunijas robežai. 30 % baseina klāj meži, 5 % - purvi. Tās pirmās pakāpes pietekas ir Tirza, Palsa un citas pietekas.

Posmā no Velēnas līdz Lejasciemam vērojami upes krasta erozijas procesi, kas apdraud gan ceļus, gan dzīvojamās mājas.

Tirzas garums 80 km, Tirza iztek no Ezernieku ezera Piebalgas pauguraines centrālajā daļā. Gulbenes novadā Tirza tek gar Druvienas pagasta robežu, pa Galgauskas, Lejasciema un Tirzas pagastu. Vairākos posmos (pie Vilaunes, Azandas un Virānes ietekas) Tirzai ir ļoti izteikti meandri ar daudzām vecupēm un vietumis ar nelielām saliņām. Tuvojoties Tirzai, kur upes krastos sastopami devona ieži, upes ieleja sašaurinās un meandri kļūst slaidāki. Devona iežu atsegumi sastopami arī posmā no Tirzas līdz Galgauskai. Meandrēšanas procesi ļoti spilgti izteikti arī Tirzas lejtecē pie Lāčupītes ietekas. Tirza ietek Gaujā pie Lejasciema.

Ar Daugavas baseinu novads saistīts ar tās otrās pakāpes pieteku Pededzi un Pededzes pietekām, lielākās no tām ir Sita, Krustalīce, Mellupe un Audile. Daugavas pirmās pakāpes pietekā Aiviekstē ietek Liedes upe.

Pededzes garums Latvijā 131 km. Tā šķērso Litenes un Stradu pagasta teritoriju. Pie Litenes ~10 km garā posmā Pededze tek galvenokārt pa lauksaimniecības zemēm, un tur gultne ir relatīvi stabila. Augšpus Litenes kopš 1920.gada darbojas hidrometrisko novērojumu postenis. Pie Litenes 20.gs. 50.gados uzbūvētā HES sagruva un tika likvidēta. Lejpus Litenes Pededzes relatīvais kritums ir 0.2 m/km. Arī šajā ~ 50 km garajā posmā (izņemot dažus km garu posmu pie Krustalīces ietekas) ir daudz meandru un vecupju.

Publisko upju sarakstā iekļautas divas novada teritoriju šķērsojošas upes: Gauja no Tirzas upes ietekas līdz ietekai Rīgas jūras līcī un Pededze visā Gulbenes novada teritorijā (no Alūksnes upes ietekas līdz ietekai Aiviekstē).

Ezeri

Gulbenes novadā atrodas 98 ezeri un citas ūdenstilpes, 6 no tiem ir publiskie ezeri: **Ludza ezers** 280.9 ha – Stāmerienas pagastā, **Sudala ezers** 182.3 ha Lejasciema pagasta (daļēji iestiepjas Alūksnes novadā), **Ušura ezers** 160.8 ha Jaungulbenes pagastā, **Admiņu ezers** 28.2 ha Lejasciema pagastā. **Lielais Virānes ezers** – 60.9 ha Tirzas pagastā. **Kalmodu ezers** 23.0 ha – Rankas pagastā.

Valstij zvejas tiesības pieder 9 ezeros: **Augulienas** ezerā 78.3 ha Beļavas pagastā, **Galgauskas** ezerā 30.5 ha Galgauskas un Lejasciema pagastos, **Kaļņa** ezerā 119.5 ha (daļēji iestiepjas Rugāju novadā) Stradu un Litenes pagastos, **Lazdaga** ezerā 148.1 ha (daļēji iestiepjas Rugāju novadā) Stradu pagastā, **Meziša** ezerā 69.2 ha Stradu pagastā, **Pinteļa** ezerā 65.7 ha Lejasciema pagastā, **Stāmerienas** ezerā 92.6 ha un **Pogas** ezerā 27.9 ha Stāmerienas pagastā. Lielākā daļa no tiem tiek izmantota aktīvās atpūtas vajadzībām.

Pārējie novada ezeri, kas nav minēti publisko ezeru sarakstā, ir fizisko vai juridisko personu īpašumā vai lietošanā.

Gulbenes novada ezeri pētīti maz, jaunākie dati ir tikai par lielākajiem ezeriem. Gulbenes novada ezeri īpaši neizceļas starp Latvijas ezeriem – novadā nav augstas kvalitātes ezeru, nav jutīgu ezeru ar aizsargājamiem biotopiem un nav zināmi arī ļoti piesārņoti ezeri. Kopumā novada ezeru kvalitāte vērtējama kā laba un vidēja - tie ir ezeri ar stabilu ekosistēmu, kas vairāk vai mazāk piemēroti rekreācijai. Atpūtas infrastruktūras izveide un ar to saistītais atpūtnieku skaita pieaugums novada ezeriem neradītu būtisku kaitējumu. Galvenais uzdevums - nepieļaut saimniecisko darbību, kas piesārņo ezerus (piem., notekūdeņu ieplūde (gan attīrītu, gan neattīrītu), akvakultūru audzēšana) vai neatgriezeniski izmaina ezeru krastu ainavu un veicina barības vielu ieplūdi ezeros (piem., krastu apbūve, reljefa izmainīšana).

3.3.7. Vides kvalitāte

Gulbenes novadā un tā tuvumā nav lielu piesārņojuma avotu, kas būtiski varētu ietekmēt atmosfēras gaisa kvalitāti. Tāpēc atmosfēra gaisa piesārņojuma līmenis pēc „Smago metālu satura sūnās monitoringa” (2000) un „Monitoring of air pollution in Latvia between 1990 and 2000 using moss” (2004) datiem atbilst Latvijas reģionālajam fona līmenim.

Lielākie atmosfēras gaisa piesārņotāji novadā ir katlu mājas, autotransports un kokzāģētavas.

Lokāls gaisa piesārņojums rodas rudenos un pavasaros, kad daļa iedzīvotāju pie individuālajām mājām dedzina dārza un citus atkritumus. Atkritumu sadedzināšanas nosacījumi ir iekļauti pašvaldības saistošajos noteikumos, kas pilsētā un lielākajā daļā ciemu aizliedz dedzināt atkritumus.

Lielākais pazemes ūdens piesārņojuma avots ir nelabiekārtotas atkritumu izgāztuves. 2005.gada sākumā darbojās četrpadsmit sadzīves atkritumu izgāztuves un divas zāģu skaidu izgāztuves. Koksnes noārdīšanās produktu izskalošana rada gruntsūdeņu piesārņojumu ar fenoliem, aldehīdiem, organiskām skābēm un dažādiem aromātiskiem savienojumiem, tomēr piesārņojuma intensitāte ir desmit reizi mazāka nekā cieto sadzīves atkritumu izgāztuvēs.

2008.gada februārī darbību uzsāka reģionālais Malienas sadzīves atkritumu poligons Litenes pagasta „Kaudzītēs”, tāpēc tika slēgtas un rekultivētas visas esošās sadzīves atkritumu izgāztuves, izņemot SAI „Priedaine” Beļavas pagasta Letēs, kas pieder SIA „Gulbenes zvērsaimniecība” un zāģu skaidu izgāztuve „Skudras” Daukstu pagastā. Tas uzlaboja vides stāvokli bijušo izgāztuvju tuvumā, bet palielinājās lokālā piesārņojuma draudi, jo atkritumu apsaimniekošanas sistēma vēl neaptver visas mājsaimniecības, daļa iedzīvotāju izvairās slēgt līgumus par atkritumu izvešanu, atkritumus noglabājot māju tuvumā vai izgāžot nesankcionētās vietās.

Gruntsūdeņu piesārņojumus ar naftas produktiem pārsniedz pieļaujamo normu bijušajā Gulbenes naftas bāzes teritorijā, kas pamatā ir vēsturiskais piesārņojums, veidojies 30 – 40 gadu garumā. No novadā esošajām divpadsmit degvielas uzpildes stacijām vides aizsardzības prasībām atbilst visas stacijas, izņemot AS „Virši – A” DUS Tirzas pagastā un „Darbiņi- 2” DUS Jaungulbenes pagastā, kurās nepieciešams veikt pretinfiltrācijas seguma rekonstrukciju.

Pēdējos gados ievērojami samazinājies piesārņojums no lauksaimnieciskās darbības. Novadā nav pesticīdu un citu nelikvīdu noliktavu. Ievērojami samazinājies kopējais notekūdeņu daudzums: 1997. gadā bija 960 tūkst. m³, bet 2000. gadā – 790.8 tūkst. m³, 2009.gadā - 559.7 tūkst. m³. Pieaudzis ar attīrīšanu tīri novadīto notekūdeņu daudzums.

Tiek realizēts projekts notekūdeņu tīkla paplašināšanai, lai aptvertu 95 % Gulbenes pilsētas iedzīvotāju un blakus esošā Stradu pagasta ciemus – Stāķus, Ceļmalas, kā arī pilsētas tīkla skataku nomaiņa infiltrācijas samazināšanai.

Kopumā novadā piesārņojošo darbību A, B un C atļaujas izsniegtas 187 uzņēmumiem, t.sk. pa šādām jomām:

komunālā saimniecība	- 24 B kategorijas atļauja;
enerģētika	- 6 B, 25 C kategorijas atļaujas;
atkritumu apsaimniekošana	- 1 A, 2 B un 3 C kategorijas atļaujas;
lauksaimniecība un kokapstrāde	- 1 B un 73 C kategorijas atļaujas;
pārtikas ražošana	- 4 B un 1 C kategorijas atļaujas;
citas nozares	- 14 B un 33 C kategorijas atļaujas.

Lai Latvijā noteiktu nitrātu piesārņojuma riskam pakļautās zonas, lauksaimniecības universitātes speciālisti un citi eksperti ir veikuši riska novērtējumu ar Ģeogrāfisko informācijas sistēmu palīdzību. Darba gaitā izvērtēta esošā informācija par zemes virsmas apaugumu, zemes lietojuma veidiem un iespējamo nitrātu noplūdi no lauksaimniecības zemēm, augsnēm, nitrātu piesārņojumu virszemes un pazemes ūdeņos, ūdenstilpju

eitrofikāciju un citu. Riska pakāpes tika iedalītas 4 pakāpēs. Gulbenes novads pieder pie 2. riska pakāpes ar zemu jutību pret nitrātu piesārņojumu.

3.3.8. Vides riski un vides aizsardzības pasākumi

Novadā ir apzināts potenciāli piesārņoto vietu skaits un izvietojums; vides pārvaldē informācija aktualizēta 2005.gada 1.septembrī. Novadā ir 72 piesārņotas un potenciāli piesārņotas vietas, kuras parādītas pašvaldības teritorijas plānojumā. Šajās vietās aizliegta būvniecība, ja nav veikta piesārņotās vietas rekultivācija vai sanācija.

Galvenās ģeoloģiskā riska zonas un apdraudētie objekti saistās ar Gaujas ielejas posmu no Velēnas līdz Lejasciemam, kur tiešus vai potenciālus draudus nākotnē rada (vai var radīt) noslīdeņu veidošanās ielejas augstajās (15 - 20 m) pamatkrasta nogāzēs, bet mazākā mērā tiešā upes krasta erozija.

Galvenie apdraudētie riska objekti:

1. Divās vietās reāli apdraudēts valsts reģionālās nozīmes autoceļš P 34 "Sinole – Zeltiņi – Silakrogs".
2. Valsts vietējās nozīmes autoceļš V 415 "Lejasciems – Mālmuiža".
3. Dzīvojamās mājas "Gaujmalnieki" un "Ceļmalnieki" Gaujas labajā krastā augšpus Lejasciema, kur nogāžu procesu rezultātā saimniecības ēkas var sabrukt.
4. Vietējā ceļa posms Gaujas kreisajā krastā augšpus tilta Velēnā, kas nodrošina vietējo satiksmi un piekļūšanu novada nozīmes grants karjeram.
5. Lizuma pagastā "Apškalnu", "Lielpēteru" un "Grimraužu" dzīvojamās mājas – var tikt apdraudētas tuvākajās desmitgadēs.

Pie paaugstināta rūpniecisko avāriju riska objektiem Gulbenes novadā pieder SIA "Gulbenes degviela" naftas produktu bāze Gulbenē, Miera ielā 15, kas iekļauta nacionālās nozīmes riska objektu sarakstā.

Gulbenes novada plānojumā (2006) kā novada nozīmes riska teritorijas un objekti ir noteikti:

1. Vides piesārņojuma riska teritorija – bijusī PSRS armijas raķešu bāze Galgauskas pagastā (pazemes ūdeņu horizontu piesārņojuma avots).
2. Riska objekti:
  - 2.1. Ķīmiski bīstamie objekti:
    - SIA "Rankas piens", Rankas pagasta „Alfas” (amonjaks saldēšanas iekārtās);
    - SIA "Apgāde" minerālmēslu noliktava Brīvības 97, Gulbene.
  - 2.2. Ugunsbīstamie un sprādzienbīstamie objekti:
    - SIA "Gulbenes degviela" - Gulbenē, Miera ielā 15
    - firma VITEG – Stražu pagasta Šķieneri.

Paaugstinātas ugunsbīstamības vietējās nozīmes objekti un teritorijas ir degvielas uzpildes stacijas, kokapstrādes uzņēmumi, kūdras purvi, pļavas ar kūdras slāņiem un priežu meži.

Gulbenes novadā nav novada nozīmes applūstošu teritoriju. Pavasara palos applūst dabiskās upju palieņu pļavas, Pededzē ir vērojami arī īslaicīgi vasaras plūdi, kas apgrūtina pļavu apsaimniekošanu. 2010.gada pavasara plūdi parādīja, ka mēdz applūst arī tādas vietas, kas parasti neapplūst un var apdraudēt atsevišķās mājas un upju tuvumā izvietotos infrastruktūras objektus. Nepatīkamus pārsteigumus var sagādāt ne tikai Pededze un citas lielākas upes, bet arī mazas, ierasti mierīgas upītes.

3.3.9. Vides pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem

Vides pieejamība nozīmē, ka cilvēki ar redzes, dzirdes un kustību traucējumiem, vecāka gadagājuma cilvēki un vecāki ar bērnu ratiņiem, kā arī ikviens sabiedrības loceklis var nokļūt tur, kur vēlas – skolā, darba vietā, poliklīnikā, veikalā, pie draugiem u.c.

Raksturīgākās kļūdas, kas rada šķēršļus personām ar funkcionāliem traucējumiem, vecākiem ar bērnu ratiņiem, vecāka gadagājuma cilvēkiem saņemt viņiem piešķirtās tiesības, ir:

Cilvēkiem ar kustību un mobilitātes traucējumiem:

- šauras durvis;
- augsti sliekšņi;
- kāpnēs;
- stāvi celiņi;
- ietvju apmales;
- uzbrauktuvju trūkums;
- bedres, nelīdzenas virsmas.

Cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem :

- vizuālās informācijas trūkums;
- žestu valodas tulkojuma trūkums;
- speciāli sagatavotas informācijas trūkums

Cilvēkiem ar redzes traucējumiem

- nepietiekams apgaismojums;
- neskaidri, sīki uzraksti sabiedriskās vietās;
- skaņu signālu trūkums uz ielas, transportā;
- stikla durvis bez brīdinoša apzīmējuma;
- liftu kontroles paneļi bez "Braila" raksta vai izcelta reljefa;
- sarežģīts celiņu plānojums;
- nelīdzena staigāšanas virsma;
- vadošo margu trūkums pie kāpnēm, telpās un gaitenīs

Plānojot nodrošināt vides pieejamību, ir jāņem vērā komplekss risinājums - sākot ar piekļūšanu objektam un beidzot ar pārvietošanos ēkā atbilstoši plānotajai būves funkcijai. Būve projektējama un būvējama tā, lai nodrošinātu vides arhitektonisko kvalitāti, vides pieejamību, dabas resursu racionālu izmantošanu.

Gulbenes novadā pēdējos gados ir daudz izdarīts, lai paaugstinātu vides pieejamību gan agrāk būvētajos, gan jaunbūvējamos objektos, bet 40 pašvaldības iestādes vēl gaida risinājumus. No iepriekš minētajiem nepieciešamajiem vides uzlabojumiem, visvairāk tiek domāts par cilvēkiem ar kustību traucējumiem, lai iestādēs varētu iekļūt cilvēki ratiņkrēslā, bet mazāk par cilvēkiem ar redzes un dzirdes traucējumiem (3.10.tab.).

3.10.tabula

Pašvaldības iestāžu pieejamība cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem

(pašvaldības dati)

Iestādes nosaukums	Iestāžu skaits novadā kopā	Ir pieejamība personām ar kustību traucējumiem	Nav pieejamība personām ar kustību traucējumiem
Pilsētas un pagasta pārvaldes	14	11	3
Skolas	17	4	13
Pirmskolas izglītības iestādes	9	3	6
Slimnīca, poliklīnika	2	2	
Feldšeru-vecmāšu punkti	9	5	4
Sociālās un veselības	6	6	

aprūpes nami, veco ļaužu dzīvojamās mājas			
Bāriņtiesas	6	6	
Dzimtsarakstu nodaļas	1	1	
Sociālais dienests	1	1	
Bibliotēkas	19	6	13
Būvvalde	1	1	
Interesu centri	3	2	1
Kopā	88	48 (54.5 %)	40 (45.6 %)

Minētajās iestādēs iekļūšana personām ar kustību traucējumiem ir nodrošināta tikai ēku pirmajos stāvos. Gulbenes novada domes 1.stāvā ir izvietots informācijas birojs, kura darbinieki sazinās ar iestādēm, kas atrodas ēkas 2. un 3. stāvā. Nevienā iestādē, kas atrodas augstāk par 1.stāvu, nav ierīkots ne lifts, ne pacelājs. 2010.gadā pacelājs tika ierīkots Gulbenes 2.vidusskolā, kurā mācās bērni ar kustību traucējumiem.

Iestādes, kurās nav nodrošināta pieejamība, rasts risinājums ar pakalpojuma piegādi mājās: invalīdus pēc pieprasījuma mājās, piemēram, apkalpo bibliotekāri un medicīnas darbinieki.

Gulbenes novada rīcībā ir mikroautobuss, kas aprīkots invalīdu pārvadāšanai.

3.4. Dabas un kultūrvēsturiskais mantojums

3.4.1. Aizsargājamās dabas teritorijas

Gulbenes novadā pie īpaši aizsargājamām dabas teritorijām pieder 10 dabas liegumi un 3 dabas pieminekļi (3.11.tab.)

3.11. tabula

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Gulbenes novadā (Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras dati)

Kategorija	Skaitis	Platība Gulbenes novadā (ha)	Izejošo ārpus novada robežām skaits
Dabas liegums	10	5253.2	3
Dabas piemineklis	3	167.1	-

Dabas liegumu izveide Gulbenes novadā aizsākusies 1977.gadā, kad izveidots pirmais dabas liegums Rankas pagastā „Lielais purvs”, kas agrāk bija dzērvenāju liegums un botāniskais liegums „Pededzes ozolu audze” 22.1 ha platībā, ko 2004.gadā pievienoja dabas liegumam „Pededzes lejtece”. 1999.gadā izveidots liegums „Lielais Mārku purvs” Daukstu pagastā un „Pededzes lejtece” Stradu un Daukstu pagastā. 2004.gadā novada teritorijā tika izveidota virkne jaunu dabas liegumu, to kopējais skaits sasniedza 11, bet 2009.gadā 2 liegumi: „Audiles meži” un „Pededzes lejtece” tika iekļauti apvienotajā dabas liegumā „Lubāna mitrājs” (3.12.tab.).

Dabas liegumi Gulbenes novadā
(Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras dati)

Numurs MK noteikumos	Lieguma nosaukums	Pagasts	No kura gada izsardzībā	Platība ha
1.65.	Lielais purvs	Rankas	1977	Kopējā platība 150 ha, Rankas pagastā 94.3 ha
1.67	Lielais Mārku purvs	Daukstu	1999	931.6 ha
1.236.	Kadājs	Lejasciema pagasts	2004	329 ha
1.237.	Sitas un Pededzes paliene	Litenes pagasts	2004	Kopējā platība 870 ha, Litenes pagastā 824.3 ha
1.238.	Mugurves pļavas	Stradu un Litenes pagasts	2004	kopā 317 ha Stradu pagastā 269 ha Litenes pagastā 48 ha
1.239.	Zepu mežs	Stāmerienas pagasts	2004	65 ha
1.240.	Mētru mežs	Lejasciema pagasts	2004	74 ha
1.241.	Dūres mežs	Lejasciema pagasts	2004	44 ha
1.242.	Krapas gārša	Daukstu pagasts	2004	207 ha
1.259.	Lubāna mitrājs	Daukstu un Stradu	2009*	Kopējā platība 51353 ha, Gulbenes novadā 2367 ha Stradu pagastā 1404.8 ha Daukstu pagastā 962.2 ha

*apvienoti liegumi Audiles meži un Pededzes lejtece

Tagadējais Emzes parks (senāk – Marijas parks) jau 1923. gadā 222 ha platībā parka dabas krāšņuma dēļ noteikts par valsts aizsargājamu objektu – dabas pieminekli. 1977. gada Valsts aizsargājamo dabas objektu sarakstā tas iekļauts kategorijā *Valsts aizsargājamie parki un dendroloģiskie stādījumi* kā „Spārītes parks un Emzītes parks” (platība 163 ha). 1988. gada Valsts īpaši aizsargājamo dabas objektu sarakstā iekļauts kategorijā *Valsts aizsargājamie parki un dendroloģiskie stādījumi* kā „Spārītes un Emzītes parki” (platība 163 ha). 2001. gada MK noteikumos par aizsargājamiem dendroloģiskiem stādījumiem tas iekļauts kategorijā – *Dabas pieminekļi – aizsargājami dendroloģiskie stādījumi* kā „Emzes parks” (platība 161.6 ha).

2005.gadā izveidots dabas pieminekļis „Jaungulbenes ozolu aleja”, bet 2006.gadā „Druvienas alejas” (3.13.tab.).

Gulbenes novadā ir apzināts 51 dižkoks, kas atbilst īpaši aizsargājamo koku statusam, t.sk. 28 ozoli, 6 liepas, 3 vīksnas, 3 priedes, 3 tūjas, 2 lapegles, viena egle, goba, apse, kadiķis, vītols un duglāzija. Pēc precizētiem Madonas reģionālās vides pārvaldes datiem dižkoka statusam atbilst 37 koki, bet Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datu bāzē fiksēti tikai 15 dižkoki. Tas nozīmē, ka jāveic šo koku atkārtota inventarizācija.

Dabas pieminekļi Gulbenes novadā
(Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras dati)

Numurs MK noteikumos	Teritorijas nosaukums	Pagasti	Platība (ha)	No kura gada aizsardzībā	Tiesību akts, kas nosaka aizsardzību
26.	Emzes parks	Gulbene	161.6	1977	Noteikumi Nr.131 par dendroloģiskajiem stādījumiem (LR MK, 2001. g.)
1.15	Jaungulbenes ozolu aleja	Gulbenes novads Jaungulbenes pagasts	1.2	2005	Noteikumi Nr. 888 par aizsargājamām alejām (LR MK, 2005. g.)
1.57	Druvienas alejas	Druvienas pagasts	4.3	2006	Nr.851. Groz. noteikumos Nr.888 (LR MK, 2006. g.)

Gulbenes novadā ir virkne dabas objektu, kas zaudējuši valsts nozīmes īpaši aizsargājamo objektu statusu. Pie tiem pieder vairāki ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie objekti un parki:

- Plēķu laukakmens Galgauskas pagastā;
- Rutkaviņu avoti Rankas pagastā;
- Liedes kalni Jaungulbenes pagastā;
- Paideru akmeņi Lejasciema pagastā;
- Robežkalna akmeņi Lejasciema pagastā;
- Rankas muižas parks Rankas pagastā;
- Spārītes parks Gulbenē.

Rutkaviņu avotiem un Liedes kalniem ar 2002.gada 11.aprīļa Gulbenes rajona padomes lēmumu (protokols Nr.4, 9.&) piešķirts rajona nozīmes ģeomorfoloģiskā dabas objekta statuss, Plēķu, Paideru un Robežkalna akmeņiem ar pašvaldības lēmumu piešķirts vietējās nozīmes dabas objekta statuss. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija 2010.gada 1.septembrī izdevusi norādījumus par valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļa „Liedes kalni - pilskalns, apmetnes vieta un kulta vieta” izmantošanu un saglabāšanu, kas aptver tikai daļu no Liedes kalnu teritorijas.

Papildus minētajiem vietējās nozīmes dabas objekta statuss piešķirts vēl 120 objektiem: kokiem, akmeņiem, avotiem, atsegumiem u.c.

Gulbenes novadā ir 7 parki, kuriem ar pašvaldības lēmumu piešķirts vietējās nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas statuss (3.14.tab.).

Vietējās nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas Gulbenes novadā
(pašvaldības dati)

N.p. k.	Dabas objekti	Pagasts	Dabas objektu kategorija	Platība (ha)
1.	Litenes parka līcis	Litenes	parks	9.7
2.	Dabas parks “Augstie kalni”	Lizuma	parks	177
3.	Virānes dabas parks	Tirzas	parks	3.8
4.	Dabas parks Beļavā	Beļavas	parks	2.3

5.	Krapas parks	Daukstu	parks	6.86
6.	Dabas parks (pie Sīļu mājām)	Galgauskas	parks	
7.	Parks (Pilssalas)	Stāmerienas	parks	

3.4.2. Kultūras pieminekļi

Gulbenes novadā ir daudzveidīgs kultūrvēsturiskā mantojuma objektu klāsts. Novadā valsts aizsardzībā atrodas 279 valsts un vietējās nozīmes kultūras pieminekļi. No pieminekļu saraksta izslēgts vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis: nojauktā dārziņa māja Vecgulbenes muižā, Kanderu senkapi Daukstu pagastā un „Vecmadernieku” mājas - vēstures un arhitektūras piemineklis Stradu pagastā. Kultūras pieminekļu saraksts papildinājies ar jaunu kategoriju „Vēsturiska notikuma vieta”, kurā iekļauti 2 valsts nozīmes kultūras pieminekļi Litenes pagastā: Latvijas armijas Litenes vasaras nometnes vieta un komunistiskā masu terora upuru piemiņas vieta un kapi.

Novadā ir 119 valsts nozīmes kultūras pieminekļi, t.sk.:

- 50 arheoloģijas pieminekļi;
- 43 arhitektūras pieminekļi;
- 21 mākslas piemineklis;
- 3 vēstures pieminekļi;
- 2 vēsturiska notikuma vietas.

160 vietējās nozīmes kultūras pieminekļi, t.sk.:

- 26 arheoloģijas pieminekļi;
- 101 arhitektūras piemineklis;
- 33 mākslas pieminekļi (3.15.tab.).

3.15.tabula

Kultūras pieminekļu skaits Gulbenes novadā
(uzskaitīti pēc Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas datiem)

Pārvalde	Arhitektūras		Arheoloģijas		Mākslas		Vēstures	Vēsturiska notikuma vieta
	Valsts nozīmes	Vietējās nozīmes	Valsts nozīmes	Vietējās nozīmes	Valsts nozīmes	Vietējās nozīmes		
Beļavas	4	15	13	7	7	4	0	
Daukstu	0	4	5	0	0	0	0	
Druvienas	0	4	0	2	0	0	1	
Galgauskas	0	6	4		0	0	0	
Jaungulbenes	9	13	4	1	0	3	0	
Lejasciema	1	9	5	6	0	0	0	
Litenes	2	10	3	1	0	0	0	2
Lizuma	3	6	2	2	1	3	0	
Līgo	0	0	2	0	0	0	0	
Rankas	2	8	3	5	0	0	0	
Stāmerienas	8	8	2	0	1	3	0	

Stradu	1	0	2	0	0	0	0	
Tirzas	2	6	4	2	0	7	1	
Gulbene	11	12	1	0	0	5	1	
Gulbenes novads	0	0	0	0	12	8	0	
Kopā	43	101	50	26	21	33	3	2

Novadā ir 15 muižu apbūves kompleksi, seši no tiem ir valsts nozīmes, deviņas vietējās nozīmes muižu apbūves. Astoņos muižu kompleksos ir saglabājušās pilis. Četrās muižu pilīs izvietotas vispārīglītojošās skolas. Divās pilīs bija uzsākti remonta un atjaunošanas darbi ar mērķi izveidot atpūtas kompleksus ar viesnīcu. Rankas pils ir nodedusi, bet uzsākta tās atjaunošana. Kompleksi atjaunošanas darbi uzsākti Vecgulbenes muižā: manēža pārtapusi par viesnīcu, kurā darbojas kafejnīca, pieejami dažādi SPA pakalpojumi, bet lielajā zālē notiek dažādi kultūras pasākumi, koncerti, konferences un citi pasākumi. Siernīca pārtapusi par mazo viesu māju, lopu virtuve tiek izmantota saimnieciskām vajadzībām, bet vienā kūts daļā izveidots un akreditēts Vecgulbenes muižas muzejs. Liels darbs ieguldīts muižas parka atjaunošanā: iztīrīti dīķi, ierīkoti apgaismoti celiņi, uzsākti apzaļumošanas darbi, plānots atjaunot rotundas un skulptūras, kā arī gājēju koka tiltu pāri ceļam un upei uz Rūdolfu parku. Baltā pils ir iztīrīta, iekonservēta un gaida savu atjaunošanu.

Gulbenes novadā visiem esošajiem kultūras pieminekļiem vēl nav piešķirts kultūras pieminekļa statuss. Valsts aizsardzību gaida vairāk kā 50 objekti. Daļu no tiem Tirzas pagasta padome ar 2005.gada 15.jūlija sēdes lēmumu (protokols Nr.11, 14.p.) ir apstiprinājusi kā pagasta nozīmes kultūras pieminekļus:

- piemineklis Brīvības cīņās kritušajiem Tirzas draudzes locekļiem Tirzas Kancēna kapos;
- dzejnieces Tirzmalietes kapa vieta;
- 1905.gada piemiņas vieta "Liepudārzs" pie Tirzas muižas.

3.4.3. Ainaviski vērtīgas teritorijas

Gulbenes novadā veiktās ainavu apsekošanas rezultātā izdalītas 13 novada nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas, kā arī 28 vietējās nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas vai savrup stāvoši ainavu elementi. Ainavu vērtējums izdarīts, vadoties no trim galvenajiem aspektiem:

- 1) ainavas vizuālais izskats,
- 2) ainavas kultūrvēsturiskā nozīme,
- 3) ainavas ekoloģiskā daudzveidība.

Novada nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas:

1.Gaujas ainavu telpa

Telpā ietverts viss Gulbenes novadu šķērsojošais Gaujas ielejas posms, kā arī ielejai piegulošās tuvākās teritorijas, kuras ir vai nu vizuāli vai kultūrvēsturiski nedalāmi saistītas ar upi un tās ieleju. Šī ainavu telpa šķērso Rankas, Lizuma un Lejasciema pagastu. Teritorija raksturojas ar vizuāli augstvērtīgām ainavām, kas vērojamas no daudziem skatu punktiem, ekoloģisko daudzveidību un spēcīgu kultūrvēsturisko auru. Gaujas ielejai kopā ar piegulošo platību posmā no Rozām līdz Lācītēm (Rankas pag.) un no Krācēm līdz Dūrei (Lejasciema pagastā) perspektīvā būtu piešķirams valsts nozīmes ainavu teritorijas statuss.

2. Pededzes ainavu telpa

Līdzīgi kā Gaujas ainavu telpa Pededzes ainavu telpa aptver visu Gulbenes novadā esošo Pededzes upes ieleju un tai piegulošās teritorijas, tajā skaitā arī Pededzes kreisā krasta

pietekas Sitas ieleju. Telpa izvietojas Litenes, Stradu un Daukstu pagastā. Teritorijā ir unikālas vizuāli pievilcīgas un ļoti vērtīgas bioloģiski daudzveidīgas ainavas, kā arī Litenes kultūrvēsturiskā ainava. Pededzes ielejai kopā ar piegulošo platību posmā, sākot no Litenes, uz leju līdz novada robežai perspektīvā būtu piešķirams valsts nozīmes ainavu teritorijas statuss.

3. Stāmerienas – Kalnienas ainava

Ainavu teritorijā ietverta Stāmerienas centra un Kalnienas centra kultūrvēsturiskā ainava, kā arī apkārtējā Gulbenes paugurvaļņa ainava ar Pogas, Stāmerienas, Ludza un Kalnienas ezeriem. Nozīmīgs ainavas elements šajā teritorijā ir šaursliežu dzelzceļš un autoceļu alejas. Teritorija atrodas Stāmerienas pagastā.

4. Valmes kalna ainava

Atrodas Beļavas pagastā Gulbenes pilsētas pievārtē. Tipiska Gulbenes paugurvaļņa mozikveida ainava. Aplūkojama praktiski tikai no viena skatu punkta. Taču tās vērtību stipri palielina plašais redzes leņķis un ērta pieejamība. Perspektīva vieta skatu torņa izbūvei.

5. Kaļņa silu ainava.

Teritorija aptver ģeomorfoloģiski savdabīgu iekšzemes kāpu masīvu Litenes un Stradu pagastā, kas patīkami kontrastē ar apkārtējo vienmuļo līdzenumu. Interesanta sausieņu tipa mežu ainava, kurā harmoniski iekļaujas mežezeri – Kaļņa ezers un Lazdogas ezers.

6. Jaungulbenes ainava

Šī ainava aptver samērā plašu Jaungulbenes pagasta teritoriju, iesniedzoties arī Līgo un Daukstu pagastā. Teritorijā centrālo vietu ieņem Jaungulbenes centra kultūrvēsturiskā ainava. Austrumu virzienā tā harmoniski saplūst ar Ušuru ezera un tā apkārtnes vizuālo ainavu, bet ziemeļrietumos – ar Siladzirnavu ezera apkārni. Dienvidrietumos skatāma Gulbenes paugurvaļņa mozaikveida ainava ar savdabīgiem Lienes kalniem. Ekoloģisko daudzveidību šajā ainavā papildina lielais Mārku purvs.

7. Sarkano kalnu ainava

Teritorija atrodas Lejasciema pagasta rietumu daļā. Sausieņu tipa mežu ainava, kas izveidojusies uz ledāja marginālā veidojuma ar stipri sarežģītu, artikulētu reljefu.

8. Lejasciema iekšzemes kāpu ainava

Teritorija aptver izcilākos iekšzemes kāpu masīvus (Kamanu kalnus, Smilgu kalnus, Sarkanās kāpas, Brūveļa kalnu u. c.) Gaujas kreisajā krastā Lejasciema pagastā ar sarežģītu un daudzveidīgu eolo formu reljefu. Pārsvārā sausieņu tipa meža ainava – mētrāji un sili.

9. Virānes ainava

Gulbenes paugurvaļņa dienvidu gala mozaikveida ainava, kas skatāma no daudziem skatu punktiem Tirzas pagastā. Ainavā labi iekļaujas līkumotais lielceļš uz Cesvaini. Iespaidīgs ainavas fons – dienvidu virzienā redzamā Vestienas pauguraine Vidzemes augstienē. Teritorijā ietilpst Vecadulienas kultūrvēsturiskais centrs un vietējās nozīmes Virānes dabas parks.

10. Lizuma ainava

Pateicoties ģeogrāfiskā stāvokļa īpatnībām – Lizums izvietojas Vidzemes augstienes ziemeļaustrumu nomalē esošajā Lizuma paugurmasīvā, kuru no visām pusēm apņem reljefa pazeminājumi - no Lizuma apkārtnes paveras vizuāli pievilcīgi skati ar ļoti tālām perspektīvām. Austrumu virzienā pāredzama Vidusgaujas ieplaka, bet aiz tās – Gulbenes paugurvalnis un Alūksnes augstiene, iespējams, pat Munameģis. Šī ainava vērojama no vairākiem skatu punktiem, bet visiespaidīgākā tā ir, raugoties no Ģeista kalna. No Pereškalna rietumu virzienā var saskatīt Piebalgas pauguraini Vidzemes augstienē. Nozīmīga šīs ainavu teritorijas sastāvdaļa ir Lizuma centra kultūrvēsturiskā ainava un ar Apsīšu Jēkaba dzīvi un daiļradi saistītās vietas – Kolanģi, ceļš uz Gāršu un Uriekstes pļavas ar Lizuma pilskalnu upes augstajā krastā.

Tirzas ainava

Teritorijā ietilpst Tirzas centra kultūrvēsturiskā ainava un ainaviski veiksmīgi ierīkotās Āžu HES ūdenskrātuves ainava.

Pilskalna ainava.

Ainavu teritorijā ietverta Pilskalna (Beļavas pagastā) kultūrvēsturiskā ainava un tai piegulošā Gulbenes paugurvaļņa ainava ar Pinteļa un Augulienas ezeru. Šajā teritorijā par ainaviski vērtīgiem jāatzīst arī likumotie ceļi no Pilskalna uz Beļavu un uz Augulienu.

Dārziņu ainava.

Teritorija atrodas Beļavas pagastā pie Gulbenes - Naglenes ceļa. Vizuāli pievilcīgā Gulbenes paugurvaļņa mozaīkveida ainava labi pārskatāma no paugura ceļa malā pie Dārziņu mājām.

Lai saglabātu un uzturētu pievilcīgu ainavu, pašvaldībai, vienojoties ar zemes īpašniekiem, jāizstrādā ainavu apsaimniekošanas plāni, jānosaka saglabājami ainavu elementi un jānosaka nepieciešamie saimnieciskās darbības ierobežojumi, ja tādi nepieciešami.

3.5. Tehniskā infrastruktūra

3.5.1. Transporta infrastruktūra

3.5.1.1. Autoceļu tīkls

Novadā ir pietiekami blīvs autoceļu tīkls, bet pēdējā gadu desmitā ir maz darīts ceļu segumu atjaunošanā un uzlabošanā. Sakarā ar pārvadājumu pārtraukšanu pa divām dzelzceļa līnijām ceļiem jāiztur arvien lielāka slodze. Autoceļi kļuvuši par galvenajiem kravu un pasažieru plūsmas nodrošinātājiem.

Gulbenes novadā ir 588.513 km valsts ceļu, 702.19 km pašvaldību ceļu un 348.8 km AS "Latvijas valsts meži" uzņēmuma ceļi. Ir samazinājies valsts autoceļu tīkla kopgarums, jo 2010.gada jūnijā, pamatojoties uz Ministru kabineta 2010.gada 19.maija rīkojumu Nr. 280, Valsts akciju sabiedrība „Latvijas valsts ceļi” pašvaldības īpašumā nodevusi 4 valsts ceļa posmus 3.89 km kopgarumā (3.16.tab.) un veikusi vietējās nozīmes ceļu uzmērīšanu, kā rezultātā to kopgarums samazinājies par 7.211 km. Pēdējo piecu gadu laikā par 57 km pieaudzis AS "Latvijas valsts meži" uzņēmuma ceļu kopgarums, jo notiek intensīva ceļu būvniecība un esošo ceļu atjaunošana.

3.16.tabula

Gulbenes novada īpašumā esošo valsts reģionālo autoceļu maršrutos ietvērto tranzīta ielu saraksts (pašvaldības dati)

N.p.k.	Ielas(u) nosaukums	Ielas garums km	Valsts reģionālā autoceļa maršruta indekss, nosaukums, adrese(no km- līdz km)
1.	Baložu iela	1.04	P37 Pļaviņas- Madona – Gulbene (90.400-91.440)
2.	Rēzeknes un Parka iela	0.51	P 36 Rēzekne – Gulbene (86.690-87.200)
3.	Rīgas un Blaumaņa iela	2.14	P 35 Gulbene- Balvi- Viļaka- Krievijas robeža

			(0.000-2.140)
4.	Naglenes iela	0.200	V 410 „Gulbene – Zeltiņi” (0.000-0.200)
	Kopā	3.89	

Kopējais ceļu tīkla garums 2011.gada 1.janvārī bija 1639.503 km, no tiem ar melno segumu segti 12.43 % attiecībā uz visu ceļu kopgarumu, t.sk. 33.5 % valsts ceļi un 0.9 % pašvaldības ceļi, kas ir nepietiekami un apgrūtina pārvietošanos, ierobežojot uzņēmējdarbības attīstības iespējas pagastos (3.17.tab.).

3.17.tabula

Ceļu piederības un segumu veidu raksturojums 2011. gada 1. janvārī
(VAS „Latvijas valsts ceļi” Vidzemes reģiona Gulbenes nodaļas un pašvaldības dati)

Piederība	km	t a j ā s k a i t ā		% ar melno segumu	% ar grants, grunts segumu
		ar melno segumu	ar grants, grunts segumu		
Reģionālās nozīmes valsts autoceļi	167.171*	123.880	43.291	74.10	25.90
Vietējās nozīmes valsts autoceļi	421.342*	73.260	348.082	17.39	82.61
Kopā valsts autoceļi	588.513	197.140	391.373	33.50	66.50
Pagastu ceļi	702.19	6.59	695.60	0.9	99.1
AS "Latvijas valsts meži" uzņēmuma ceļi	348.8**	0	348.8	0.00	100.00
Ko p ā	1639.503	203.73	1435.773	12.43	87.57

*VAS "Latvijas valsts ceļi" Gulbenes nodaļas apsaimniekošanā esošie ceļi, kas apmēram par 10 km var atšķirties no novada fiziskajās robežās esošo ceļu kopgaruma.

** VAS "Latvijas valsts meži" Austrumvidzemes mežsaimniecības precizētie dati

Saskaņā ar VAS „Latvijas valsts ceļi” Vidzemes reģiona Gulbenes nodaļas vērtējumu pēdējos gados valsts ceļiem ar melno segumu pieaudzis ceļu īpatsvars sliktā un ļoti sliktā stāvoklī - no 20.3 % 2001.gadā līdz 39.0 % 2009.gada rudenī. Visstraujāk ir sarucis labā stāvoklī esošo ceļu īpatsvars - no 45.5 % līdz 14.6 %, tajā pašā laikā pieaudzis ļoti labā stāvoklī esošo ceļu īpatsvars – no 1.3 % līdz 11.4 %. Tāpat nedaudz uzlabojies ir valsts ceļu stāvoklis ar balto segumu: labā stāvoklī esošo ceļu īpatsvars pieaudzis no 1.3 % līdz 7.8 % un sliktā stāvoklī esošo ceļu īpatsvars samazinājies no 4.7 % līdz 1.7 % (3.18.tab.)

3.18.tabula

Valsts ceļu stāvokļa novērtējums 2009. gada rudenī
(VAS „Latvijas valsts ceļi” Vidzemes reģiona Gulbenes nodaļas dati)

Autoceļa stāvoklis	Autoceļa garums km	Reģionālie ceļi km	Vietējie ceļi km	Procenti no kopējā garuma 2009.g.	Procenti no kopējā garuma 2001.g.
Ceļiem ar melno segumu					
Ļoti labā stāvoklī	22.964	13.844	9.120	11.4	1.27
Labā	29.268	14.268	15.000	14.6	45.47
Apmierinošā	70.479	38.121	32.358	35.0	33.05

Sliktā	29.712	22.512	7.200	14.8	9.76
Ļoti sliktā	48.607	38.825	9.782	24.2	10.45
Kopā	201.300	127.570	73.460	100.0	100.0
Ceļiem ar balto segumu					
Labā	30.800	15.510	15.290	7.8	1.33
Apmierinošā	355.182	27.781	327.401	90.5	93.95
Sliktā	6.600	-	6.600	1.7	4.72
Kopā	392.582	43.291	349.291	100.0	100.0

Izveidojoties Gulbenes novadam, 2009.gada rudenī tika veikta pašvaldības ceļu un ielu pārreģistrācija. Kopējais pašvaldības ceļu garums ir nedaudz samazinājies, jo, ņemot vērā teritorijas plānojumus noteiktās ciemu robežas, daļa pašvaldības ceļu tika reģistrēti kā ielas. No kopējā ceļu garuma ar melno segumu klāti 0.9 %, grants ceļi 68.2 %, bruģis - 0.7 % un ceļi bez seguma veido gandrīz trešo daļu - 30.2 %. Arī daļa grants ceļu faktiski ir ceļi bez seguma, tikai tehniskās inventarizācijas lietās uzrādīti kā grants ceļi, nevis grunts ceļi, tas vērojams visos pagastos, kuros neparādās ceļi bez seguma (3.19.tab.)

3.19.tabula

Pašvaldības ceļu garums un segumu veidi 2009.gada 1.oktobrī (pašvaldības dati)

Pārvalde	Ceļu garums pa seguma veidiem km				
	melnais	grants	bruģis	bez seguma	kopā
Beļavas		69.90		12.98	82.88
Daukstu	4.39	47.58	0.14	6.09	58.2
Druviena	0.08	21.38			21.46
Galgauska		32.10		1.00	33.1
Jaungulbene		35.03			35.03
Lejasciems		0.46		80.53	80.99
Litene		64.67	3.30	32.31	100.28
Lizums	1.08	54.66			55.74
Līgo		26.02	1.50	3.51	31.03
Ranka		55.75			55.75
Stāmeriena		7.27		58.44	65.71
Stradi		24.52		16.72	41.24
Tirza	0.23	37.46			37.69
Gulbene	0.81	2.28			3.09
Kopā novadā	6.59	479.08	4.94	211.58	702.19
Kopā %	0.9	68.2	0.7	30.2	100.00

Sakarā ar ekonomisko krīzi valstī tika apturēta novadu atbalsta programma vietējās nozīmes ceļu sakārtošanai, kas bija ļoti svarīga komponente novadu attīstības nodrošināšanai un uzņēmējdarbības veicināšanai. Pa asfaltētu ceļu uz novada centru nevar nokļūt Beļavas un Druvienas pagasta iedzīvotāji, kur asfaltēta ceļa nav nevienā virzienā. Lejasciema iedzīvotāji spiesti braukt ar (~ 6 km) līkumu caur Robežkalnu, lai pa asfaltu nokļūtu Gulbenē. Tirzas pagastā un Līgo pagastā iztrūkst nelieli neasfaltēta ceļa posmi, kas ir bijuši iekļauti dažādās nerealizētās ceļu sakārtošanas programmās jau kopš 1998.gada. Neskaitot pagastu centrus,

novadā ir vairāki nozīmīgi ciemi, no kuriem arī nav asfaltēta ceļa: Daukstes, Kalniena, Pilskalns, Letes, Mālmuiža, Vecaduliena, Virāne u.c. (3.20.tab.)

3.20.tabula

Ceļu posmi bez asfalta seguma līdz pagastu centriem un citām apdzīvotām vietām
(VAS „Latvijas valsts ceļi” Vidzemes reģiona Gulbenes nodaļas dati)

Pagasta centra nosaukums	Ceļa posma garums km	Ceļa numurs	Ceļa posms/virziens	Kādā programmā bijis iekļauts
Druviena	7	V 847	Druviena -Tirza	
Tirza	4.3	V 847	Tirza- Galgauska	
Līgo	2.3	V 430	Līgo-Jaungulbene	
Beļava	7.4	V 410	Beļava - Gulbene	Renovēts grants segums
Lejasciems	17	V 416	Lejasciems- Gulbene	
Kopā	38			
Citi ciemi				
Daukstes	6	V 427	Aņķupene- Daukstes	Valsts ceļu periodiskās uzturēšanas darbu programmā
Druviena	10.8	V 433	Druviena- Lizums Rīgas virziens	Programma valsts 2.šķiras ceļu sakārtošanai novadu atbalstam
Kalniena	4.6	V 388	Kalniena- Puna krogs	Programma valsts 2.šķiras ceļu sakārtošanai novadu atbalstam
Pilskalns	3.0	V 410	Pilskalns-Beļava	Programma valsts 2.šķiras ceļu sakārtošanai novadu atbalstam
Letes	4.2 2.9	V419 V 410	Letes- Pilskalns	Programma valsts 2.šķiras ceļu sakārtošanai novadu atbalstam
Aduliena	5.0	V 430	Madonas šoseja- Sveķu skola	Renovēts grants segums
Tirza	5.0	P 38	Tirza-Lizums Rīgas virziens	
Kopā	41.5			

Novada iedzīvotāju aptaujā ceļu infrastruktūras stāvoklis izvirzīts 3.vietā kā lielākais trūkums attīstības nodrošināšanai, - to minējuši 9.7 % aptaujāto. Nosaucot 3 vissvarīgākos jautājumus, kas pašvaldībai šobrīd jārisina, ceļu sakārtošana izvirzās kā 2. prioritāte aiz nodarbinātības un uzņēmējdarbības attīstības, anketās minēta 31 reizi: kā 1. prioritāte minēta 12 reizes, kā 2. prioritāte - 11 reizes un kā 3. prioritāte - 8 reizes.

Piesaistot ERAF finansējumu, notiek ceļa P 33 „Ērgļi - Jaunpiebalga – Saliņkrogs” rekonstrukcija, kas nodrošinās Rankas pagasta iedzīvotājiem nokļūšanu Gulbenē un uz Rīgu pa asfaltētu ceļu. Projektu paredzēts pabeigt 2011.gadā. Uzsākta arī ceļa P 36 „Rēzekne-Gulbene” rekonstrukcija, kas saīsinās ceļu virzienā Rēzekne, Daugavpils un Stradu pagasta iedzīvotājiem nodrošinās nokļūšanu novada centrā pa asfaltētu ceļu. Šo projektu paredzēts realizēt līdz 2013.gada rudenim.

3.5.1.2. Ielas

Gulbenes novada reģistrēto ielu kopgarums veido 99.45 km ar kopējo laukumu 554723 m². No kopējā ielu kopgaruma 45 % ir ar melno segumu, Gulbenē - 57.7 %, ar grants segumu ir 51.7 %, Gulbenē - 42.3 % un bez seguma ir 3.3 % reģistrēto ielu (7.pielikums).

No kopējā ielu garuma pagastu ciemos reģistrētas ielas 53 km jeb 53.3 %, lielākais ielu garums reģistrēts Beļavas pagasta 5 ciemos - 15.47 km, Litenē reģistrētas ielas 6.334 km garumā, Lejasciemā 5.279 km garumā. Pirmo reizi tika reģistrētas ielas Stradu pagasta četros ciemos 2.449 km garumā un Tirzā 1.974 km. Neviena iela nav reģistrēta Druvienas ciemā.

Realizējot ielu rekonstrukcijas projektu, Gulbenes pilsētā ievērojami palielināsies asfaltēto ielu īpatsvars un uzlabosies vides pieejamība cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem. Četros pilsētas centra krustojumos ir uzstādīti luksofori, kas aprīkoti arī ar skaņas signālu, uzlabojot kustības drošību cilvēkiem ar redzes traucējumiem.

Ielu apgaismojums ir ierīkots Beļavā (12 apgaismes balsti), Staros (10 apgaismes balsti), Lejasciemā (33 apgaismes balsti), Lizumā (24 apgaismes balsti), Rankā (49 apgaismes balsti), Gaujasrēveļos (37 apgaismes balsti), Rēveļos (23 apgaismes balsti), Vecstāmerienā (22 apgaismes balsti), Kalnienā (22 apgaismes balsti), Stāmerienā, Stāķos, (23 apgaismes balsti), Šķieneros (23 apgaismes balsti), Strados (13 apgaismes balsti), Litenē (20 apgaismes balsti), Beļavā (izmantoti elektrolīniju stabi) un Gulbenē (670 apgaismes balsti). Ielu apgaismojuma nav šādos ciemos: Druvienā, Līgo, Jaungulbenē, Tirzā, Galgauskā, Sinolē, Ozolkalnā, Pilskalnā.

3.5.1.3. Tilti

Gulbenes novadā uz valsts ceļiem reģistrēts 21 tilts, pašvaldības īpašumā reģistrēti 13 tilti. Visvairāk pašvaldības tiltu ir Stradu pagastā - 3 tilti, pa divi tilti ir Gulbenē, Galgauskas un Litenes pagastā, pa vienam tiltam Daukstu, Jaungulbenes, Lejasciema un Lizuma pagastā, pārējos pagastos tilti nav reģistrēti (3.21.tab.). 2010.gadā, piesaistot ES struktūrfondu finansējumu, rekonstruēts tilts pār Krustalīci Stradu pagasta Stradu ciemā. Remonts nepieciešams tiltam pār Liedi Jaungulbenes pagastā.

No valsts īpašumā esošajiem tiltiem sliktā stāvoklī bija 3 tilti, no kuriem tilts pār Kazupīti ir renovēts, bet tilts pār Gauju Rankas pagastā un Pededzes tilts Stradu pagastā gaida renovāciju.

3.21.tabula

Gulbenes novada pašvaldības tilti 2009.gada 1.oktobrī (pašvaldības dati)

Pārvalde	Skaitis	Garums m	Laukums m ²
Daukstu	1	4	24
Galgauska	2	25	168.1
Jaungulbene	1	17.5	131
Lejasciems	1	20	80
Litene	2	44	251
Lizums	1	9	54
Stradi	3	41.54	305
Gulbene	2	15.8	114
Kopā novadā	13	176.84	1127

3.5.1.4. Dzelzceļš

Gulbene vēsturiski ir attīstījusies kā dzelzceļa mezgls. Šaursliežu dzelzceļa līnija Gulbene – Alūksne uzbūvēta 1903. gadā. Līnijas ekspluatācijas garums ir 32.8 km, Gulbenes novada teritorijā – 13.07 km. Novada teritorijā pasažieri vilcienā var iekāpt Gulbenes un Kalnienas stacijā un četrās pieturvietās – Birze, Pūriņi, Stāmeriene, Dunduri. Kravu pārvadājumi šajā iecirknī netiek veikti. Nepietiekamas dotācijas dēļ 2010.gada februārī tika slēgti rīta reisi, un vilciens uz Alūksni un atpakaļ tagad kursē tikai 2 reizes dienā. Izbūvējot paralēlās dzelzceļa sliedes Kalnienas stacijā, tika radītas plašākas iespējas izmantot dzelzceļa līniju arī komerciāliem reisiem ar tūrisma un atpūtas elementiem.

No platsliežu dzelzceļa līnijām pašlaik tiek ekspluatēta līnija Pļaviņas - Gulbene, kuras kopgarums ir 83.4 km, t.sk. Gulbenes novadā 23.35 km. Šajā līnijā ir stacija Gulbene un trīs pieturvietas – Elste, Jaungulbene, Degas. Līnija ir nolietojusies. Katru gadu tiek piemēroti ātruma ierobežojumi pat līdz 20 km stundā, kas ievērojami palielina braukšanas ilgumu un atbaidīja pasažierus. Novadā ir divas pārvadājumiem slēgtās platsliežu dzelzceļa līnijas:

- 1999. gadā - dzelzceļa līnija “Ieriķi – Gulbene”, kuras kopgarums ir 105 km, Gulbenes rajona teritorijā 42.19 km. Līniju apkalpoja trīs stacijas: Tirza, Lizums, Ranka un trīs pieturvietas: Kamalda, Galgauska un Uriekste.
- 2001. gadā – dzelzceļa līnija “Gulbene – Vecumi”, novada robežās garums ir 21.76 km un divas pieturvietas – Melnupe un Litene. Pārvadājumu pārtraukšanas iemesls bijaniecīgie pasažieru un kravu pārvadājumu apjomi un sliežu ceļa sliktais tehniskais stāvoklis.

Balvu un Gulbenes novada pašvaldības iestājās par šīs līnijas iekonservēšanu uz nenoteiktu laiku, lai, uzlabojoties ekonomiskajai situācijai mūsu valstī un attiecībām ar Krieviju, atverot robežu un ieguldot līdzekļus sliežu ceļa sakārtošanā, varētu atjaunot tranzītpārvadājumus un iekšzemes kravu un pasažieru pārvadājumus.

2009.gadā abās līnijās dzelzceļa sliedes tika demontētas. Trase pamazām aizaug ar kokiem, dažos posmos tiek izmantota kā ceļš. Ir nodoms dzelzceļa uzbērumu izmantot reģionālas nozīmes veloceļu ierīkošanai. Gulbenes novada dome ir ierosinājusi demontētā dzelzceļa nodalījuma joslu pārņemt savā īpašumā.

3.5.1.5. Velotransporta kustības organizācija

Gulbenes novadā līdz 2010.gadam nav izbūvēts neviens veloceļņš, kas būtu speciāli plānots un veidots velosipēdu drošas kustības nodrošināšanai. Velosipēdisti iekļaujas kopējā transporta kustības plūsmā gan pilsētas ielās, gan lauku ceļos. Gatavojot Brīvības un Blaumaņa tranzītielas rekonstrukcijas projektu, tajā paredzēta arī iezīmēta veloceļņa izbūve kopā ar gājēju ietvi Gulbenes pilsētā. Tādu pašu ceļņu izbūve paredzēta pilsētas ielu rekonstrukcijas projektā pa O.Kalpaka ielu posmā no Blaumaņa ielas līdz Parka ielai, pa Litenes ielu un Nākotnes ielu

Realizējot Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programmas projektu „Ar velo caur Vidzemi un Dienvidigauniju”, Gulbenes novadā ir izbūvēta infrastruktūra velomaršrutu aprīkošanai:

- uzstādītas vairāk nekā 60 velomaršruta apzīmējuma zīmes;
- uzstādītas 14 velonovietnes 10 velosipēdiem bez nojumes;
- uzstādīti 2 velostendi 20 velosipēdiem ar nojumi Gulbenē: pie dzelzceļa stacijas un stadiona;
- uzstādīti 11 informācijas stendi;
- ierīkotas 3 labiekārtotas atpūtas vietas ar velosipēdu novietnēm: divas Gulbenē un viena Galgauskā.

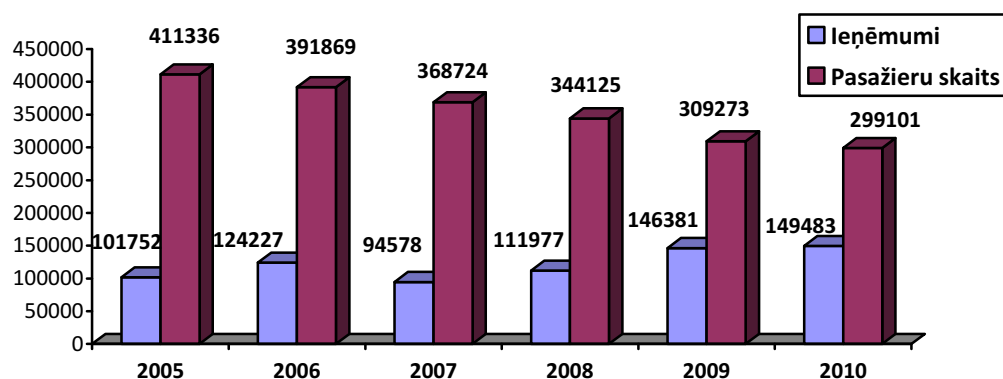
Riteņbraukšanas popularizēšanai novadā katru gadu notiek tradicionāli pasākumi, kā Šķūnenieku kauss Lejasciemā, novada velo sezonas atklāšana u.c.

3.5.1.6. Sabiedriskais transports

Ieviešot likuma „Sabiedriskā transporta pakalpojumu likums” (2007) prasības, ir notikušas būtiskas pārmaiņas sabiedriskā transporta jomā. Likums paredz, ka valsts pārvadātājiem kompensē zaudējumus sabiedriskā transporta maršrutos 100 % apmērā, papildus nodrošinot MK noteikumos noteikto peļņas procentu, bet piešķirtā finansējuma ietvaros, tāpēc tiek samazināts pārvadājumu apjoms, paaugstināti tarifi un veikti citi nepopulāri pasākumi. 2008.gada nogalē valsts SIA „Autotransporta direkcija” organizēja starppilsētu nozīmes maršrutu koncesijas konkursu, kā rezultātā SIA „Gulbenes autobuss” zaudēja tiesības apkalpot 11 starppilsētu maršrutus, kas sākās un beidzās Gulbenē, tagad tos apkalpo AS „Nordeka”. Uzņēmums zaudēja gandrīz divas trešdaļas ieņēmumu, ieskaitot valsts dotācijas, un bija spiests veikt virkni pasākumu, lai samazinātu pārvadājumu izmaksas, kuras visas bija jāattiecinā uz vietējiem maršrutiem, tāpēc strauji pieauga šo maršrutu pašizmaksa un uzņēmuma zaudējumi.

2009.gadā Gulbenes rajona padome organizēja Koncesijas konkursu par tiesībām apkalpot vietējās nozīmes maršrutus. Saskaņā ar konkursa rezultātiem tika noslēgts koncesijas līgums ar SIA „Gulbenes autobuss” uz 8 gadiem. No 2010.gada 1.janvāra sabiedriskā transporta funkciju pārņēma Vidzemes plānošanas reģions, kuram nodota novada maršrutu tīkla dokumentācija un noslēgtais koncesijas līgums ar pārvadātāju.

Vietējās nozīmes maršrutos pēdējo piecu gadu laikā nemitīgi samazinās pārvadāto pasažieru skaits. 2005.gadā tika pārvadāti 411336 pasažieri, bet 2009.gadā par 102063 tūkstošiem jeb 25 % mazāk. 2010.gadā tika ieviesta pasažieru uzskaitē, kuriem ir tiesības braukt bez maksas, izsniedzot „0” biļeti. Dotāciju zaudējumu segšanai par šo pasažieru pārvadāšanu pārvadātājs saņēma no Eiropas sociālā fonda līdzekļiem. Līdz tam tika uzskaitīti tikai tie pasažieri, kuri iegādājās biļetes. Pārvadāto pasažieru skaits ar biļetēm 2010.gadā, salīdzinot ar 2009.gadu, samazinājies par 10172 pasažieriem jeb par 3.3 % un vairs nav tik krass kā iepriekšējos gados (3.8.att.).

3.8.att. Vietējās nozīmes pārvadājumu ieņēmumi un pārvadāto pasažieru skaits (SIA „Gulbenes autobuss” dati)

Lai kompensētu ieņēmumu kritumu un izpildītu VSIA „Autotransporta direkcija” norādījumus samazināt pārvadājumu zaudējumu apjomu, lai iekļautos plānotās dotācijas apmēros, 2008.gadā no 1.septembra tika ievērojami palielināts braukšanas tarifs – no 2.8 santīmi par kilometru līdz 3.5 santīmi par kilometru, kas ļāva nedaudz palielināt ieņēmumus.

Tarifi pieauga par 25 %, kopējie gada ieņēmumi palielinājās par 18 %, pārvadāto pasažieru skaits samazinājās par 7 %. 2009.gada sākumā vēlreiz tika palielināts braukšanas tarifs līdz 4 santīmi par kilometru(ieskaitot PVN). Tas ļāva ieņēmumus palielināt par 31 %, neskatoties uz to, ka pārvadāto pasažieru skaits samazinājās par 10 %. Straujo pasažieru skaita kritumu 2009.gadā pa ceturkšņiem raksturo ieņēmumu samazinājums. 1.ceturksnī ieņēmumi bija 42525 Ls, bet 3.ceturksnī tie samazinājās līdz 31867 Ls un 4. ceturksnī nedaudz pieauga līdz 34360, kas ir par 20 % mazāk kā gada sākumā. Pēc uzņēmuma ziņām, dažos maršrutos pasažieru skaits samazinājās pat uz pusi. Tas izskaidrojams ar ekonomisko krīzi, bezdarba pieaugumu un iedzīvotāju ienākumu samazināšanos, kas ierobežo iedzīvotāju vajadzību pārvietoties, braukt iepirkties un izklaidēties. 2010.gadā tika ieviesta iekāpšanas maksa 0.10 santīmi, kas ieņēmumus ļāva palielināt par 2.1 %, neskatoties uz to, ka pasažieru skaits samazinājies par 3.3 %. 2010.gadā uzņēmumam izdevās stabilizēt savu darbību, jo nobraukums vietējos reisos samazinājies par 18106 km jeb 4.6 %, bet izdevumi samazināti par 59160 Ls jeb 9.8 %, kas ļāva saglabāt esošo pārvadājumu apjomu (3.22.tab).

3.22.tabula

Vietējās nozīmes pārvadājumu raksturojums Gulbenes novadā
(SIA „Gulbenes autobuss” dati)

		2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.	Ieņēmumi	101752	124227	94578	111977	42525 1.cet. 37629 2.cet. 31867 3.cet. 34360 4.cet. 146381	149483
2.	Izdevumi	Nav datu	Nav datu	Nav datu	463049	602948	543788
3.	Valsts dotācija(rajona un pilsētas maršruti)	142871	185678	240340	375254	484131	381648 plus 22550 no Eiropas sociālā fonda pasažieru pārvadājumiem ar valsts noteiktajiem atvieglojumiem
4.	Nobrauktie km	729499	734486.5	744528.4	765954.5	799507	781401
5.	Pasažieru skaits	411336	391869	368724	344125	309273	299101 par maksu plus 40179 ar „0” biļetēm, kopā 339280
6.	Tarifs ar PVN	2.2 sant./km no 15.10 2.8 sant/km.	2.8 sant./km	2.8 sant./km	No 1.09. 3.5 sant./km	No 19.01. 4.0 sant./km	4.0 sant./km plus iekāpšanas maksa 10 santīmi

2011.gada sākumā novadā ir 18 vietējās nozīmes maršruti, 29 starppilsētu maršruti, t.sk. 10 starppilsētu maršruti, kas šķērso novadu, neiebraucot Gulbenē.

No Gulbenes ir tieša satiksme ar Rīgu, Cēsīm, Valmieru, Alūksni, Balviem, Rēzekni, Daugavpili, Madonu, Aizkraukli, Jēkabpili, kā arī var nokļūt citās pilsētās un ciemos: Viļakā, Baltinavā, Kārsavā, Pļaviņās, Jaunpiebalgā un citur.

Visintensīvākā autobusu kustība starppilsētu maršrutos ir Rīgas virzienā pa ceļu "Smiltene – Velēna – Gulbene" un Balvu virzienā pa ceļu "Gulbene – Balvi – Viļaka – Vientuļu robežpunkts". Pēc pilsētas maršruta slēgšanas un maršruta „Gulbene - Stari” reorganizācijas 24 reizes dienā autobuss kursē virzienā „Gulbene – Stari”, apkalpojot trīs Gulbenes tuvumā esošos ciemus: Šķienerus, Stāķus un Starus, 6 reizes izbraucot arī pa Naglenes ielu Gulbenē.

Satiksme ar pagastu centriem izveidota pēc minimālās pietiekamības principa, lai nodrošinātu skolēnu pārvadājumus. Strādājošie uz darbu Gulbenes pilsētā var nokļūt tikai no tuvākajiem pagastiem un atsevišķiem ciemiem. Visi pagastu centri darba dienās ar novada centru ir savienoti ar sabiedriskā transporta maršrutiem ne retāk kā 2 reizes dienā. Sestdienās un svētdienās vairākos maršrutos autobusi nekursē.

Atsevišķām apdzīvotām vietām satiksme ar novada centru nav īpaši ērta jeb maršruti nav izveidoti pa īsāko ceļu, piemēram, Druvienas pagasta Pērles iedzīvotāji spiesti braukt uz Gulbeni vai nu caur Lizumu, vai caur Lejascienu, kas ievērojami sadārdzina biļeti. Ir atsevišķas apdzīvotas vietas, kas pa tiešo ar novada centru nav savienotas, piemēram, Virāne Tirzas pagastā. Tur kursē tikai starppilsētu autobusi Valmieras un Alūksnes virzienā caur Velēnu.

Samazinoties iedzīvotāju skaitam un pieaugot vieglo automašīnu skaitam, nemitīgi samazinās sabiedriskā transporta pasažieru skaits, kas prasa arvien lielākas valsts dotācijas. To apliecina arī iedzīvotāju aptauja, kurā no 118 respondentiem tikai 17.2 % atzinuši, ka lieto sabiedrisko transportu. No tiem, kuri lieto sabiedrisko transportu, 4.3 % brauc katru vai gandrīz katru dienu, 10.3 % brauc reizi nedēļā, 25 % retāk nekā vienu reizi nedēļā un absolūtais vairākums 46.6 % atzinuši, ka pēdējā gada laikā ar sabiedrisko transportu nav braukuši. Iemesli, kāpēc sabiedrisko transportu respondenti nelieto, uzrādīti šādās proporcijās:

- pārāk dārgs 19.2 %;
- nekursē atbilstošā laikā 36.0 %;
- nekursē nepieciešamajā virzienā 19.2 %;
- cits iemesls 25.6 %.

Gulbenes novadā skolēnu pašpārvadājumus veic 8 pašvaldības, apkalpojot ~ 20 maršrutus. Pārvadājumi ir organizēti gan lokālie, aptverot tikai sava pagasta teritoriju, gan starppagastu, kas aptver apdzīvotas vietas kaimiņu pagastos. Stāmerienas un Daukstu pagasts skolēnus ved arī uz Gulbeni un no Gulbenes. Ārpus Gulbenes novada teritorijas izbrauc Beļavas, Druvienas, Lejasciema un Līgo pagasta autobuss, savukārt Jaunpiebalgas novads izveidojis maršrutu pa Rankas pagastu un balvu novada Kubulu pagasts ie brauc Litenes pagastā. Pagastu maršruti pamatā organizēti tā, ka aptver valsts un pašvaldību ceļus, pa kuriem sabiedriskais transports nekursē.

2008.gadā ir veikta skolēnu pagastu maršrutu apsekošana (pašvaldības ceļu un atsevišķu valsts ceļa posmu), lai noteiktu to piemērotību sabiedriskā transporta kustībai. Ar zināmiem ātruma ierobežojumiem atzīti par piemērotiem. Druvienas pagastā un Tirzas pagastā atsevišķiem pašvaldības ceļa posmiem ir nepieciešams remonts ceļa seguma nostiprināšana, lai tie būtu izbraucami jebkuros laika apstākļos.

Pārveidot skolēnu pārvadājumu maršrutus par sabiedriskā transporta maršrutiem šobrīd nav iespējams, jo nepietiek līdzekļu zaudējumu kompensēšanai esošajam sabiedriskā

transporta maršrutu tīklam un nav paredzams, ka situācija autopārvadājumu jomā tuvākajos gados uzlabosies.

Pasažieru pārvadājumi pa dzelzceļu Gulbenes novadā saglabājušies tikai divos maršrutos: pa platsliežu dzelzceļu – “Rīga – Pļaviņas – Gulbene” un pa 32.8 km garo šaursliežu dzelzceļu “Gulbene – Alūksne”. 2010.gada sākumā tika samazināts reisu skaits maršrutā „Rīga- Gulbene” un ar vilcienu uz Rīgu varēja aizbraukt tikai sestdienas un pirmdienas rītā, bet atbraukt piektdienas un svētdienas vakarā. 2011.gadā vilciens ikdienas kursēs līdz Madonai, bet uz Gulbeni kursēs tikai svētku pirmajā un pēdējā dienā. Pasažieru nogādāšanai uz /no vilciena tika atvērti jauni autobusa reisi maršrutā „Gulbene - Madona”.

Bānītis kopš 1998. gada iekļauts valsts kultūras pieminekļu sarakstā un atrodas valsts aizsardzībā. No 2002. gada šaursliežu dzelzceļa līniju apkalpo BO SIA “Gulbenes – Alūksnes bānītis”, kas ir pirmā neatkarīgā pārvadājumu operatorkompānija ārpus A/S “Latvijas dzelzceļš”. Līdzīgi kā autobusu pārvadājumos, arī dzelzceļa pārvadājumos samazinās pasažieru skaits. 2010.gadā pārvadāti 15529 pasažieri, kas ir 2 reizes mazāk nekā 2006.gadā.

3.5.2. Sakari un interneta pieejamība

Telekomunikāciju pakalpojumus Gulbenes pilsētā un novada lauku teritorijā nodrošina 28 telefona centrāles ar kopējo montāžas tilpumu 7152.

Gulbenes pilsētā darbojas Rēzeknes ciparu centrāles ALCATEL 1000 S-12 iznesums (RSU) ar montēto tilpumu 2768. Gulbenes novadā darbojas 27 modernizētas analogās automātiskās telefona centrāles ar kopējo tilpumu 4384. Ciparu līniju abonentiem ir pieejami daudzi papildus pakalpojumi: Interneta pieslēgums ar ātrumu 64 KB, iespēja parasto tālruņa līniju pārveidot par ISDN līniju.

Visas novada telefona centrāles pieslēgtas Rēzeknes ciparu centrālei ALCATEL 1000 S-12, izmantojot optisko kabeļu līnijas. Novada robežās pamatā tiek izmantotas vara kabeļu līnijas ar ciparu pārraides iekārtām, Rankas un Jaungulbenes ATC bija pirmās lauku centrāles, kurās kā savienošanas līnija tiek izmantots tikai optiskais kabelis.

Gulbenes pilsētā ir plaši izvērsti gan mobilo, gan fiksēto sakaru tīkls, kas nodrošina Gulbenes uzņēmējiem un iedzīvotājiem iespēju izmantot kā balss tā datu pārraides iespējas.

2001.gadā Gulbenē tika uzstādīta aparatūra DSL līniju pieslēgšanai, dodot iespēju telefona līniju abonentiem izmantot liela ātruma Interneta pakalpojumus. Šobrīd SIA „Lattelecom” ir vadošais elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējs, kas piedāvā elektroniskās saziņas risinājumus mājām, maziem un vidējiem uzņēmumiem, kā arī pilsētas un novada pašvaldību institūcijām. Sākot ar 2007.gadu, SIA „Lattelecom” piedāvā plašākas sakaru iespējas: balss pakalpojumus, internetu, tajā skaitā arī iespēju izmantot publisko bezvadu internetu *Wi-Fi*, TV un datu pakalpojumus. SIA “Lattelecom” jaudas un tīklu pārklājums Gulbenē nodrošina pašreizējo pieprasījumu. Uz katriem Gulbenes pilsētas 100 iedzīvotājiem 23.9 % ir parastā telefona līnija.

Gulbene ieslēgta kopējā tīklā, izmantojot gan pazemes 24 šķiedru (24F) optisko kabeļu līnijas Gulbene – Balvi un Gulbene – Valmiera, gan uz 110 KW augstsprieguma līnijām uzkārtās 24F optisko kabeļu līnijas Gulbene – Balvi, Gulbene – Valmiera, Gulbene – Madona un Gulbene - Alūksne.

Lejasciemā atrodas Lattelecom radioreleju līniju tornis, kas nodrošina interneta pakalpojumu pieejamību.

Kopš 2005. gada notikusi automātisko telefona centrāļu ciparizācija un abonenti pārslēgti uz ciparu līnijām, kas ļauj iedzīvotājiem un uzņēmējiem lietot jaunus pakalpojumus, kā arī uzlabojusies sakaru kvalitāte.

Mobilo sakaru pakalpojumus Gulbenes pilsētā piedāvā trīs operatori: SIA „Tele2”, SIA „Latvijas Mobilais Telefons” (LMT), kopš 2006.gada arī SIA „BITE Latvija”. SIA „Tele2” bāzes stacija uzstādīta Gulbenē, Raiņa ielā 86, pilsētā ir divas LMT bāzes stacijas.

Iedzīvotāju aptaujā atbildot uz jautājumu, cik apmierināts esat ar mobilo sakaru pārklājumu, 34.5 % respondentu atbildējuši, ka „ļoti apmierina” un 50.9 %, ka „drīzāk apmierina”, kas ir visaugstākais novērtējums citu pakalpojumu starpā. Tikpat augstu respondenti novērtējuši interneta pakalpojumus: ļoti apmierina - 26.7 % un drīzāk apmierina 52.6 %.

Interneta pakalpojumus šobrīd piedāvā vairāki interneta piegādātāji, izmantojot dažādus pieslēguma veidus, piedāvājot dažādus ātrumus un dažādas pakalpojuma cenas, kas ļauj katram patērētājam izvēlēties savām vajadzībām atbilstošāko.

3.5.3. Energoapgāde

Gulbenes novadu ar elektroenerģiju nodrošina AS „Sadales tīkls” Ziemeļaustrumu reģions, kas atrodas Madonas novada Kalsnavas pagasta Aiviekstē. Gulbenē, Dzirnauvu ielā 7 izvietotas atsevišķas tā nodaļas, kas veic ekspluatācijas darbus.

2010. gada sākumā novadā elektroenerģijas piegādei bija 710 km gaisvadu un 35 km kabeļu 20 kV līniju un 1340 km gaisvadu un 270 km kabeļu 0.4 kV līniju. Elektropārvades līniju tehniskais stāvoklis vērtējams kā apmierinošs. Katru gadu tiek atjaunota vai kapitāli saremontēta sestā daļa no visa elektrotīkla. Iespēju robežās novecojušas gaisvadu līnijas tiek nomainītas ar kabeļu līnijām. Salīdzinot ar 2004. gadu, kabeļu līniju garums pieaudzis par 61.4 % jeb 116 km un to īpatsvars kopējā līniju garumā veido 13 %. Kopējais līniju garums pieaudzis par 172 km, t.sk. 20 kV līnijas par 46 km un 0.4 kV līnijas par 126 km. Katru gadu no jauna tiek uzcelti 8 – 10 transformatoru punkti, to kopskaits sasniedzis 460.

2009.gadā realizētā elektroenerģijas apjoms ir 55 milj. KWh, salīdzinot ar 2004.gadu, pieaugums ir 30.6 %. Salīdzinot ar 2008.gadu, patēriņš samazinājies par 1 %, bet, salīdzinot ar 2007.gadu, pieaudzis par 3 %. No kopējā patēriņa apjoma iedzīvotāji patērē 31 %, lauksaimniecības uzņēmumi un zemnieku saimniecības 4 %, nerūpniecības lietotāji 16 %, tirdzniecības un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi 6 %, rūpniecība 38 %, pārējie 5 %. Salīdzinot ar 2004.gadu, pieaudzis elektroenerģijas patēriņa īpatsvars rūpniecībā no 23 % līdz 38 % un samazinājies nerūpniecisko patērētāju īpatsvars no 27 % līdz 16 %. Pārējās grupās izmaiņas nav būtiskas.

Gulbenes pilsētas elektroapgāde tiek nodrošināta izmantojot:

20 kV gaisvadu līnijas - 20 km

20 kV kabeļu līnijas - 15 km

0.4 kV gaisvadu līnijas - 55 km

0.4 kV kabeļu līnijas - 100 km

20/0.4 kV transformatoru apakšstacijas - 40 gb.

Uz AS „Sadales tīkls” īpašumā esošiem balstiem pilsētas teritorijā izvietoti 20 apgaismes punkti. SIA "Gulbenes nami" apsaimnieko pilsētas ielu un kvartālu apgaismojuma tīklus 20 km garumā ar 650 apgaismes punktiem. Gandrīz katru gadu pilsētas teritorijā zemē tiek ierakti 20 kV un 0.4 kV kabeļi vairāku kilometru garumā. Tie aizvieto gaisvadu līnijas un līdz ar to uzlabo elektroapgādes drošību. Samazinās nelabvēlīgu meteoroloģisko apstākļu izsaukto bojājumu skaits, bet biežāki ir gadījumi, kad

traucējumus elektroapgādē izraisa nesankcionētu rakšanas darbu rezultātā bojāti pazemes kabeļi.

Tuvākajos gados par kabeļu līnijām paredzēts pārbūvēt atlikušos gaisvadu līniju posmus Krasta, Ābeļu, Vidus, O.Kalpaka, Brīvības, Likajā, Dzelzceļa un Robežu ielā.

Gulbenes pilsētas teritorijā atrodas 110/20 kV apakšstacija Nr 80, kā arī to šķērso 110 kV līnija. Tās apkalpo AS «Augstsprieguma tīkls».

Beļavas pagasta Letēs elektropadeves līnijas pieder juridiskai personai SIA „Gulbenes zvērsaimniecība”, ar kuru iedzīvotāji norēķinās par patērēto elektroenerģiju. Elektrolīnijas ir sliktā tehniskā stāvoklī, tāpēc AS „Sadales tīkli” tos atsakās pārņemt, bet uzņēmums uz laiku aptur darbību, līdz ar to pastāv draudi, ka vairāk kā 70 mājsaimniecības var palikt bez elektro un ūdens apgādes.

Novadā darbojas vienpadsmit mazās HES. Uz Gaujas upes darbojas septiņas HES: četras Rankas pagastā, divas Lejasciema pagastā. Pilskalna HES atrodas uz Lizuma un Lejasciema pagasta robežas. Sākot no Gaujas augšteces, tās ir Rankas HES, Variņu HES, Gaujas HES, Lācīšu HES, Pilskalna HES, Sinoles HES un Paideru HES.

Uz Tirzas upes uzbūvētas divas HES: Āžu un Galgauskas dzirnavu HES. Uz Vijatas upītes – Ainavu HES. Uz Sudaliņas upes Lejasciema pagastā uzcelta Lejas dzirnavu HES.

Gulbenes novadā saskaņā ar 2002.gada 15.janvāra MK noteikumiem Nr.27, turpmāk aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus uz šādām upēm:

1. Gaujas baseinā: Gauja, Tirza, Tirziņa, Uriekste, Vidaga, Vilaune, Vijata posmā no grīvas līdz Ainavu HES aizsprostam;
2. Daugavas baseinā: Pededze, Paparde (Paparze).

Sakarā ar to, ka Vidzemi šķērsojošais dabas gāzes vads atrodas vairāk nekā 50 km no Gulbenes, novadā nav pieejama dabas gāze. Iedzīvotāji izmanto gāzes balonus vai gāze tiek piegādāta no sašķidrinātās gāzes krātuvēm pie daudzdzīvokļu mājām. Lauku teritorijā daudzdzīvokļu mājās iedzīvotāji izmanto gāzes balonus. Gulbenē darbojas gāzes uzpildes stacija transporta vajadzībām. Gāzes balonus var uzpildīt arī degvielas uzpildes stacijās.

3.5.4. Komunālā saimniecība

3.5.4.1. Ūdensapgāde un kanalizācija

Gulbenes novadā centralizētā ūdensvada pakalpojumus var saņemt 36 blīvi apdzīvotās vietās, t.sk. Gulbenē, 32 ciemos un 2 blīvi apdzīvotās vietās - Murānos un Mežkleivās. Tikai vienā ciemā (Stāmerienā) nav pieejami ne ūdensvada, ne kanalizācijas pakalpojumi. Sešos ciemos: Velēnā, Vecadulienā, Adulienā, Margās, Krapā, Murānos un Mežkleivās kanalizācijas sistēmas nav vispār vai arī neattīrīti notekūdeņi pa tiešo nonāk dabā.

Novadā reģistrēti aptuveni 300 artēziskie urbumi. Liela daļa no tiem netiek izmantoti un ir potenciālie piesārņojuma piekļuves riska objekti. Saskaņā ar statistikas atskaitēm, ūdens ieguvei kopumā tiek izmantoti 69 urbumi, t.sk. centralizētai ūdensapgādei 35 urbumus izmanto pašvaldība. Pēc Madonas reģionālās vides pārvaldes ūdens bilances datiem 2000. gadā novadā kopējais paņemtais pazemes ūdens daudzums sasniedza 968.505 tūkst. m³, ražošanas vajadzībām izlietoti 137.756 tūkst. m³, sadzīvei 730.503 tūkst. m³, ūdens zudumi 83.79 tūkst. m³. Pēc Valsts statistikas pārskata „Nr.2 – Ūdens” datiem 2009.gadā iegūti 793.0 tūkst. m², no tiem ražošanas vajadzībām tika izlietoti aptuveni 13 %, kas liecina par to, ka ūdens patēriņš samazinās.

Lielākie ūdens patērētāji 2009. gadā ražošanas vajadzībām Gulbenes novadā bija SIA "Rankas piens" ~35 tūkst. m³, SIA „Rainis”~ 21.7 tūkst. m³, SIA "Brīvzemnieki" Lizuma pagastā ~ 18 tūkst. m³, Z/S „Velēna” ~10.5 tūkst. m³, SIA "Dālderī" Stradu pagastā ~7 tūkst. m³.

Artēziskās akas ar lielāko ūdens ieguves apjomu no 30000 līdz 90000 m³ gadā atrodas Gulbenē Gaitnieku ielā, Stradu pagasta Šķieneros, Rankas pagasta A/S "Rankas piens", Lejasciemā, Lizumā, Litenes pagastā: centra un Litenes pansionāta, Beļavas pagasta Letēs, Stradu pagasta Stāķos.

Vērienīgi ūdenssaimniecības rekonstrukcijas un paplašināšanas darbi ir notikuši Gulbenes pilsētā. Realizējot projektu "Gulbenes ūdenssaimniecības attīstības II kārtā", Gulbenes pilsētā izbūvēti ūdensvada un kanalizācijas tīkli tā sauktajam Aizkapu rajonam pa Miera, Zvaigžņu, Ausekļa, Dārza, Alkšņu, Stacijas ielu, jauni posmi pa Brīvības, Vidus, Ozolu, Raiņa ielu, ūdensvada tīkli pa Dzelzceļa, Robežu un Kļavu ielu. Veikta ūdensvada un kanalizācijas būvniecība Ievugravas un Dzirnau ielas rajonam, kā arī pa Blaumaņa, Draudzesskolas, Nākotnes, Lauku, Lapu un Litenes ielu. Pagarinot ūdensvadu pa Blaumaņa ielu, pilsētas tīklam pieslēgts Ceļmalu ciems. Gulbenes pilsētā izbūvētas 7 jaunas kanalizācijas sūkņu stacijas. Projekta ietvaros atjaunota 91 apkalpes aka un 104 skatakas. Šī projekta ietvaros izbūvēts ūdensvads un kanalizācijas vads līdz Stāķu ciemam, lai bērnu dārzs, pamatskola un iedzīvotāji varētu saņemt kvalitatīvu dzeramo ūdeni. Pie šī tīkla var pieslēgties arī Šķieneru ciems.

Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas rekonstrukcija veikta arī Vestāmerienā un Kalnienā. Projekta dokumentācija šobrīd tiek gatavota ūdenssaimniecības sakārtošanai šādos ciemos: I.kārtā šādos ciemos: Galgauska, Daukstes, Stari, Litene, Ozolkalns, Gaujasrēveļi, Ranka, Tirza, II kārtā šādos ciemos: Lizums, Druviena, Sinole, Kalniena, Stradi, Līgo, Vecstāmeriena, Beļava, Pilskalns, Letes un III kārtā šādos ciemos: Rēveļi, Krapa, Svelberģis, Vecaduliena. Līdz 2015.gadam ūdenssaimniecība jāsakārto praktiski visos ciemos.

Gulbenes novadā ar ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu nodarbojas viena specializēta firma - sabiedrība ar ierobežotu atbildību ALBA un 13 pagastu pārvaldes, kurās, atkarībā no darba apjoma, strādā viens līdz pieci cilvēki.

SIA ALBA izveidota, pārveidojot Gulbenes komunālās saimniecības pašvaldības uzņēmumu ALBA, un reģistrēta 1997. gada 12. decembrī. Šī ir viena no nedaudzajām SIA Latvijā ar privāta kapitāla piedalīšanos, kas sniedz ūdenssaimniecības pakalpojumus Gulbenes pilsētā un Stradu pagasta apdzīvotā vietā - Ceļmalas. Sabiedrības kapitāla daļas pieder Gulbenes novada domei (38 %), SIA Kalmes 5 (35 %) un trīs privātām personām (27 %). Daļa no ražošanas pamatlīdzekļiem atrodas SIA ALBA īpašumā, lielākā daļa no jauniegūto pamatlīdzekļu pieder Gulbenes novada domei, kas noslēgusi koncesijas līgumu ar uzņēmumu. Zeme, uz kuras atrodas uzņēmuma ūdenssaimniecības objekti, pieder pašvaldībai.

Saskaņā ar statūtiem uzņēmums nodarbojas ar plašu komunālo pakalpojumu spektru. Tajā ietilpst ūdenssaimniecības, sadzīves atkritumu apsaimniekošana, ielu, ceļu, tiltu uzturēšanas un būvniecības pakalpojumi. Ūdenssaimniecības pakalpojumi ietver ūdens ieguvī, attīrīšanu, piegādi un sadali klientiem, notekūdeņu savākšanu, transportēšanu un attīrīšanu. Tiek piedāvāta arī lietussaimniecības sistēmas apsaimniekošana, ūdensvada un kanalizācijas pieslēgumu izbūve un remonts, ēku iekšējo tīklu apkalpošana, ūdens mērītāju uzstādīšana un nomaiņa, zemes rakšanas darbi un transporta pakalpojumi. Pakalpojumus sniedz gan fiziskām, gan juridiskām personām un pilnībā atbild par sniegto pakalpojumu kvalitāti.

Uzņēmums Gulbenes pilsētā ir izveidojis norēķinu centru komunālo pakalpojumu apmaksai, kur Gulbenes iedzīvotāji vienuviet var norēķināties par ūdens komunālajiem, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas, dzīvokļu īres, siltumapgādes, elektroapgādes un kabeļtelevīzijas pakalpojumiem. Tādējādi izdevies palielināt apmaksāto pakalpojumu apjomu. Uzņēmumam ir noslēgts līgums ar katru klientu par pakalpojumu sniegšanu.

Tarifu izstrādāšanas jomā uzņēmums vadās pēc sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2010.gada 12.maijā apstiprinātās „Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas”. Tarifus apstiprina sabiedrisko pakalpojumu regulators.

Pagastu ciemu teritorijās par ūdenssaimniecības pakalpojumiem atbild pagasta pārvaldes vadītājs, kuram pakļauti atbilstošie speciālisti – komunālās saimniecības vadītājs, elektriķi, atslēdznieki un citi. Pagastu pārvaldes nodrošina dzeramā ūdens iegūšanu un tā padevi ūdenssaimniecības pakalpojuma klientiem, nodrošina sadzīves kanalizācijas savākšanu un novadīšanu uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, atbild par attīrītu notekūdeņu novadīšanu vidē.

Pagastu pārvaldes speciālisti nodrošina ūdenssaimniecības pakalpojumu uzskaiti. Pakalpojuma aprēķinus ūdenssaimniecības pakalpojumu klientiem veic pagasta pārvaldes. Pagasta pārvaldes speciālisti pieņem maksājumus par sniegtajiem pakalpojumiem pārvaldes kasē vai arī klienti norēķinās ar bankas pārskaitījumu.

Tarifu līmeņi pagastu pārvaldēs ir krasi atšķirīgi, tos nosaka gan kā ikmēneša maksājumu uz vienu cilvēku, kur nav skaitītāju, gan par 1m³ iedzīvotājiem, kuru dzīvokļos ir uzstādīti ūdens skaitītāji. Dažos pagastos ir noteikts ikmēneša maksājums uz vienu liellopu, kur saimniecības ēkas nodrošinātas ar ūdens padevi no centralizētā ūdensvada. Pagastos pastāv atšķirīgi tarifi par ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem starp fiziskām personām un juridiskām personām, kur augstāks tarifs par vienu un to pašu pakalpojuma veidu parasti noteikts juridiskām personām. Parādnieku īpatsvars pašvaldībās svārstās no 10 līdz 40 %.

Pagastu pārvaldes noteiktajos ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojuma tarifos ne vienmēr tiek ietvertas visas ūdenssaimniecības uzturēšanai un remontam nepieciešamās izmaksas. Pirms novada izveidošanās pagastos izdevumus daļēji sedza no pašvaldību budžetiem. Gulbenes novadā pagastu ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifus apstiprina Gulbenes novada dome.

Pagastu pārvaldēs komunālo pakalpojumu sniedzēji veic tikai ikdienas uzturēšanas darbus, operatīvu avāriju novēršanu. Nopietnu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu bojājumu novēršanai tiek pieaicinātas specializētas firmas - SIA „ALBA”, SIA „Rubate” vai citas. Gulbenes novada pagastu pārvaldēm nav atbilstoša tehniskā nodrošinājuma, un finanšu resursu kvalitatīvu ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu nodrošināšanā.

3.5.4.2. Siltumapgāde

Centralizētā siltumapgāde saglabāta Gulbenē un 8 novada pagastu ciemos. Deviņdesmito gadu beigās vairākos novada ciemos centralizētā siltumapgāde daudzdzīvokļu mājām tika likvidēta un nav atjaunota: Vecstāmerienā, Kalnienā, Litenē, Rankā, Gaujasrēveļos un Tirezā. Minēto ciemu daudzdzīvokļu mājās ierīkotas lokālās (autonomas) katlu mājas vai individuālā apkure ar malkas krāsnīm. Lokālās katlu mājas ir izveidotas skolām, bērnudārziem un citiem sociālās infrastruktūras objektiem. Lauku teritorijā siltumapgādes pakalpojumus pamatā sniedz pagastu pārvaldes. Centralizēta siltumapgāde daudzdzīvokļu mājām un pašvaldības iestādēm tiek nodrošināta Daukstu, Beļavas, Lizuma, Lejasciema, Rankas un Stradu pagastā. Kā kurināmais tiek izmantota malka un šķelda.

Gulbenē siltumapgādi kopš 2004.gada nodrošina SIA "Vidzemes Enerģija". Uzņēmuma pārziņā ir divas katlumājas: Nākotnes ielā un Raiņa ielā 44. Nākotnes ielas katlumājā darbojas divi katli 3.5 MW un 4.5 MW, kurus kurina ar skaidām un šķeldu.

No 1996.gada Gulbenes pilsētā uzsākts rekonstruēt un no jauna izbūvēt maģistrālos siltuma tīklus 2 cauruļu sistēmā. 2005.gadā atjaunojot katlumāju Blaumaņa ielā 46, tajā tika uzstādīti trīs 0.5 MW apkures katli. 2008.gadā tika realizēts pilsētas siltumtīklu

rekonstrukcijas projekts, kā rezultātā tika nomainīti maģistrālie tīkli 2437 m garumā. Kopējais siltumtrašu garums pilsētā ir 14 km. SIA „Vidzemes Enerģija” 2009.gada nogalē ir realizējusi katlumājas rekonstrukcijas projektu, vecā 4 MW katla vietā uzstādot 6 MW POLITEHNIK PR 6000 ar šķeldu kurināmo katlu.

Uzņēmums 2009.gadā saražoja 23770.4 MW siltumenerģijas, iepirka no SIA „Konto” 8182.8 MW, no kuriem patērētājiem pārdotā siltumenerģija bija 25319.8 MW, zudumi 6643.4 MW, tas ir 20.8 % no kopējā daudzuma.

Uzņēmums ar siltumu apgādā 63 daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas ar kopējo apkurināmo platību 101 665 m² un 62 uzņēmumus. Visās ēkās, kurām tiek piegādāta centralizēta siltumapgāde, ir uzstādīti siltuma skaitītāji. Norēķini ar patērētājiem par piegādāto siltumenerģiju notiek pēc siltummērītāju uzrādītajiem datiem. 2233 māsaimniecības norēķinās ar SIA „Vidzemes enerģija” uz individuālā līguma pamata (tiešie norēķini). Norēķināties par siltumu un citiem pakalpojumiem iedzīvotāji var izveidotajā pakalpojumu punktā pilsētas centrā Rīgas ielā 36A. Siltumapgādes pakalpojuma norēķinus ar ēkas pārvaldnieka starpniecību veic 3 daudzdzīvokļu mājas.

Lai garantētu Gulbenes pilsētas centralizētās siltumapgādes sistēmas kvalitatīvu darbību un radītu iespēju ražošanas jaudu rezervēšanas iespēju iekārtu tehnisko apkopju, avāriju un jebkādu darbības traucējumu gadījumā, ir jāizmanto citu ražotāju pakalpojumi, t.sk., SIA „Konto” (ar jaudu 2.0 MW).

Vairākiem uzņēmumiem ir savas katlu mājas, kuras nodrošina ar siltumu biroja un ražošanas telpas.

Gulbenes novada ciemu siltumapgādes pakalpojumus nodrošina gan komercsabiedrības, gan pagastu pārvaldes, gan daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji. Stradu pagasta Šķieneru ciemā siltumapgādi nodrošina SIA „Gulbenes Energo”. Šķieneros centralizētajai siltumapgādei pieslēgtas deviņas daudzdzīvokļu mājas un ražošanas zona. Siltumapgādi nodrošina SIA "Gulbenes Energo" katlu māja. Par patērēto siltumu iedzīvotāji norēķinās ar pagasta pārvaldes starpniecību nevis ar pakalpojumu sniedzēju, kas pašvaldības iestādi nostāda ķīlnieka lomā un iesaista tiesvedības procesos.

Pagastu ciemos ar siltumapgādes nodrošinājumu nodarbojas pagastu pārvaldes. Primārā siltumapgāde tiek nodrošināta izglītības, kultūras, sociālo institūciju un administrācijas iestādēm. Pagastu pārvaldes Daukstu, Beļavas, Lizuma, Lejasciema, Rankas un Stradu pagastu ciematu teritorijās siltumapgādi nodrošina daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem. 2009./2010.gada apkures sezonā pagastu pārvaldes centralizēti apkurināja vairāk nekā 32 470 m² dzīvojamās platības, piegādājot vairāk nekā 9 590 MWh enerģijas. Valsts un pašvaldības iestādēm piegādātā siltuma enerģija pārsniedza 6380 MWh.

2010./2011.gada apkures sezonai pagastu pārvaldes centralizētas siltumapgādes nodrošināšanai daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem ir sagādājušas 2818 m³ šķeldas un 3812 m³ kurināmās koksnes.

Pagastu pārvaldēs aprēķinātie apkures tarifi nesedz patiesās izmaksas un neveido par sniegto pakalpojumu peļņu, kuru varētu uzkrāt ieguldījumiem siltumtrašu un katlu māju rekonstrukcijās. Iedzīvotāju pašreizējā maksāspēja neatļauj palielināt siltumapgādes pakalpojuma tarifus. 2010.gada 1.jūnijā pagastu teritorijās iedzīvotājiem piegādātās siltumenerģijas vērtība veidoja 180 512 LS, bet parādsaistības (nenomaksāti rēķini par apkuri ziemas periodos) veidoja 71 247 LS. Izvērtējot situāciju par iedzīvotāju parādsaistībām, nākas secināt, ka sakarā ar ekonomisko situāciju pagastos un iedzīvotāju zemo maksāspēju, tuvākajos 2-3 gados parāda atmaksa vai tā samazinājums ir ļoti maz iespējams.

3.5.4.3. Atkritumu apsaimniekošana

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Gulbenes pilsētā un lielākajā daļā lauku teritorijas veic SIA „Alba”. Minētais uzņēmums organizē atkritumu savākšanu un transportēšanu uz Malienas reģionālo sadzīves atkritumu poligonu (SOP) Litenes pagasta „Kaudzītēs”. Rankas un Lizuma pagasta teritoriju apkalpo SIA „Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija” (ZAAO), kas atkritumus transportē uz Ziemeļvidzemes sadzīves atkritumu poligonu „Daibe” Pārgaujas novada Stalbes pagastā.

Atkritumu savākšana notiek, pamatojoties uz noslēgto līgumu ar klientiem – fiziskām vai juridiskām personām. Līdzīgi kā citās lauku teritorijās, atkritumu savākšana no viensētām nereti ir apgrūtināta objektīvu apstākļu dēļ – ceļi un braukšanas apstākļi rudens/pavasara lietavu vai ziemas apstākļos nav piemēroti specializētajai atkritumu savākšanas tehnikai. Saskaņā ar „Malienas reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2007. - 2013. gadam” līdz 2013. gadam sadzīves atkritumu savākšanas sistēmai jāaptver 75 % no lauku teritorijas.

Malienas SOP darbību uzsāka 2008.gada februārī, kas tika izveidots pateicoties ES KF valsts un piecu novadu pašvaldību finansējumam. Projekta ietvaros tika izbūvēti 115 dalītās atkritumu vākšanas laukumi Gulbenē, Stāķos un Šķieneros, veikta izgāztuvju rekultivācija. Poligona teritorijas kopējā platība -15 ha, krātuves platība (pa vaļņu asīm)– 5.00 ha, kopējā krātuves ietilpība - 599464 m³. Poligona 1. kārtas krātuves darbības laiks paredzēts vismaz 20 gadiem. Poligona sastāvā ietilpst: atkritumu krātuve, infiltrāta baseins, administratīvā un sadzīves ēka, autosvari, mazgāšanas laukums, tehnikas garāža ar novietni, autostāvvietā, laukums atkritumu pieņemšanai no iedzīvotājiem, laukums ar cietao segumu lielgabarīta atkritumu īslaicīgai uzglabāšanai, grunts rezerve ekspluatācijas vajadzībām, ugunsdzēsības baseins, šķirošanas angārs un kompostēšanas laukums.

Dalīta atkritumu vākšana tiek organizēta, izmantojot attiecīgus konteinerus, kas paredzēti stiklam, papīram un pet-pudelēm. Šo atkritumu atkārtota šķirošana notiek poligona teritorijā. Cita veida atkritumu piemaisījums šajos konteineros pārsniedz 30 %. Poligona apsaimniekošanu, dalīto atkritumu pirmapstrādi veic SIA “Alba 5”. Iebraucot poligonā, atkritumus nosver, reģistrē uzskaites programmā piegādātāju, kravas saturu un daudzumu, izber norādītajā vietā (šķirošanas, noglabāšanas krātuvē, atkritumus sablētē 2 m biežumā un pārklāj ar grunts slāni).

Poligonā pielietotie risinājumi atkritumu plūsmām:

- sadzīves atkritumi – noglabāti atkritumu krātuvē;
- biodegradablie atkritumi – noglabāti komposta kaudzē, pēc satrudēšanas tiek izmantots kā pārsēdes materiāls;
- izlietotais iepakojums – otrreizējai pārstrādei;
- būvniecības atkritumi – iebraucamā ceļa izveidei šūnā.

Poligona attīstības ilgtermiņa uzdevumi:

- Līdz 2025.gadam nodrošināt, ka 40 % no kopējā mājāsaimniecības atkritumu daudzuma (svara mērvienība) tiek novirzīti otrreizējai pārstrādei un izmantošanai. Pārstrādes jaudām attiecīgi (kā minimums) ir jāpieaug no 3.8 tūkst. t 2014. gadā (21 % no savāktajiem atkritumiem) līdz 8.6 tūkst. t 2025. gadā (40 % no kopējā apjoma).
- Nolietotu transportlīdzekļu pārstrādei 2015. gadā sasniegt 85 % no to kopējā daudzuma (svara procenti).
- Sākot ar 2015.gadu, pilnībā ieviest elektronisko/elektrotehnisko atkritumu savākšanas – pārstrādes sistēmu, kuras realizācija jānodrošina šo materiālu ražotājam.
- Apglabājamo bioloģiski noārdāmo atkritumu daudzumu saskaņā ar esošo likumdošanas aktu prasībām 2020. gadā samazināt līdz 35 % no 1995. gadā apglabāto bioloģiski noārdāmo atkritumu daudzuma.

SIA „Alba 5” sniegtie dati liecina, ka šķiroto atkritumu daudzumam ir tendence pieaugt, 2009.gadā poligonā "Kaudzītes" ir ievestas 589 tonnas šķiroto atkritumu, bet 2010.gadā – 806 tonnas jeb 1.4 reizes vairāk.

Gulbenes novada teritorijā nav bīstamo sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona. Bīstamie atkritumi tiek uzkrāti tiem speciāli ierīkotās vietās vai konteineros, kurus licencētas firmas nogādā bīstamo atkritumu apglabāšanas poligonos.

3.5.4.4. Mājokļu fonds un tā apsaimniekošana

Iedzīvotāji Gulbenes novadā dzīvo gan daudzdzīvokļu, gan individuālās mājās, gan viensētās. Jaunu dzīvojamo māju būvniecība par pašvaldību līdzekļiem nav notikusi kopš 1996.gada. Dzīvojamā fonda pieaugumu veido tikai par privātiem līdzekļiem būvētie dzīvokļi. Kopumā Gulbenes novadā 2008.gadā dzīvojamais fonds bija 706.0 tūkst. m² platībā, kas, salīdzinot ar 2004.gadu, bija pieaudzis par 4.3 %. 2009.gada beigās Gulbenes novadā bija 5979 dzīvojamās mājas, t.sk. 5413 viendzīvokļa, 93 divdzīvokļu, 456 trīs un vairāk dzīvokļu un 17 bez dalījuma dzīvokļos, kopējais mājokļu skaits 11011, kas salīdzinot ar 2004.gadu, pieaudzis par 0.4 %. Vidēji uz vienu iedzīvotāju novadā ir 27.7 m² dzīvojamās platības, kas ir augstāks rādītājs nekā Vidzemes reģionā (27.6) un valstī kopumā (27.0).

Novada pašvaldībai katrā novadu veidojošajā pagastā un pilsētā ir savs dzīvojamais fonds, tomēr vairākās pārvaldēs (Daukstu, Stradu, Tīrzas) nav brīvu apdzīvojamo platību. Beļavas pagastā 17 brīvie dzīvokļi ir sliktā tehniskā stāvoklī un praktiski nav apdzīvojami. Gulbenē ir 28 neizīrēti dzīvokļi, kopā novadā ir 78 neizīrēti dzīvokļi. Pašvaldības rīcībā ir dzīvojamais fonds 56914.9 m² platībā ar kopējo bilances vērtību 1 695 757 Ls apmērā. Vairākos ciemos (Beļavā, Stāķos, Letēs) stāv nepabeigtas daudzdzīvokļu mājas vēl no padomju laikiem. Diemžēl pašvaldībai trūkst līdzekļu šo māju pabeigšanai.

Pašvaldības īpašumā esošais dzīvojamais fonds ir novecojis, nepieciešama ēku renovācija un siltināšana. Pēc privatizācijas procesa pabeigšanas, daudzas daudzdzīvokļu mājas nav privatizētas, līdz ar to ir maza īrnieku ieinteresētība un līdzdalība māju uzturēšanā. Kopumā novadā nav privatizēti un atrodas pašvaldības īpašumā 1308 dzīvokļi jeb 26.3 %. Valstī kopumā neprivatizēto dzīvokļu īpatsvars ir aptuveni 16 %. Vislielākais neprivatizēto dzīvokļu īpatsvars ir Stradu pagastā - 62 %, Līgo pagastā - 54.3 %, Lizuma pagastā 50 %. Vismazākais neprivatizēto dzīvokļu īpatsvars ir Litenes pagastā un Gulbenē – 16 %, Stāmerienas pagastā 21.6 %, Lejasciema pagastā 22 % (8.pielikums).

Gulbenē pašvaldības īpašumā privatizācijai nodotajās dzīvojamās mājās ir palikuši 504 dzīvokļi jeb 16.4 % (260 dzīvokļi jeb 51.6 % labiekārtoti un 244 dzīvokļi jeb 48.4 % nelabiekārtoti vai daļēji labiekārtoti) ar īpašumu kopējo platību 19328.36 kv.m. Privatizācijai netika nodotas 2 dzīvojamās mājas – Litenes ielā 19 (5 dzīvokļi) un Pamatu ielā 11 (5 dzīvokļi).

Novadā sociālā dzīvokļa statuss piešķirts 23 dzīvokļiem 779.6 m² kopplatībā. Gulbenē kā iestāde izveidota veco ļaužu dzīvojamā māja, kas sastāv no 24 istabām 2 ēkās, kurās izmitināti 23 iemītnieki, t.sk. Upes ielā 2 19 istabās 268.17 m platībā dzīvo 15 cilvēki, Dzirnau ielā 7A 5 istabās 112.4 m² platībā dzīvo 8 personas. Koplietošanas telpas (virtuves, dušas, tualetes) šajās ēkās uztur kārtībā apkalpojošais personāls, bet ēdināšanu nodrošina paši iemītnieki.

Kā pagasta pārvaldes struktūrvienības izveidota Lejasciema veco ļaužu māja un Stāmerienas veco ļaužu mītne „Saulstari”, kur izmitināti cilvēki, kuriem ir grūtības sevi aprūpēt.

Kopš novada izveidošanas 2009.gada 1.jūlija līdz 2011.gada 1.janvārim dzīvokļu jautājumu risināšanas reģistrā iekļautas 97 personas. 2009.gadā izīrēti dzīvokļi 18 personām

pilsētā, 12 personām pagastos, 2010.gadā pilsētā izīrēti dzīvokļi 22 personām, pagastu teritorijās 43 personām.

2011.gada sākumā dzīvokļu apstākļu uzlabošanas reģistrā bija uzskaitītas 109 personas, kuras vēlas īrēt pašvaldības dzīvokli, t.sk. 37 pilsētā un 72 pagastos.

Pašvaldības pienākums ir pārvaldīt un apsaimniekot dzīvojamo māju līdz dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesību nodošanai dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai.

Dzīvojamā fonda apsaimniekošanu pagastos pamatā veic pagastu pārvaldes, atsevišķas mājas apsaimnieko SIA „Vidzemes būvnieks-serviss” un SIA „Apgāde”.

Gulbenē dzīvokļu īpašnieku kooperatīvā sabiedrība „Frēzija 2004” apsaimnieko 1 māju Nākotnes ielā 2/3. Lielākajā daļā daudzdzīvokļu māju ir noslēgts dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pilnvarojuma līgums starp dzīvokļu īpašniekiem un pilnvaroto personu jeb pārvaldnieku, kurš apņemas pārvaldīt un apsaimniekot dzīvojamo māju atbilstoši dzīvokļu īpašnieku dotajiem norādījumiem. Šādi koplīgumi ir noslēgti 111 dzīvojamā mājā, no tām 86 dzīvojamās mājas ir noslēgušas apsaimniekošanas darbu izpildes līgumu ar SIA „Gulbenes Nami”, pārējās mājas īpašnieki pārvalda un apsaimnieko pašu spēkiem.

3.5.4.5. Kapsētas

Gulbenes novadā ir 14 kapsētas, katrā pagastā ir kā minimums pa vienai kapsētai. Vislielākā kapsēta ir Gulbenē, kas sastāv no divām daļām ar kopējo platību 12.6 ha, otra pēc platības lielākā kapsēta ir Lejasciema pagastā - 9.7 ha, trešā lielākā kapsēta ir Tanslavu kapsēta Daukstu pagastā, ko biežāk sauc par Gulbenes jaunajiem kapiem un izveidota kā Gulbenes veco kapu papildinājums. Šajā kapsētā ir vienīgā kapliča novadā ar saldētavu mirušo uzglabāšanai, kura šobrīd netiek izmantota (3.23.tab.).

Beļavas pagastā kapsēta ir izveidota, bet pagasta iedzīvotāji pamatā izmanto Stāmerienas, Lejasciema, Gulbenes vai citas kapsētas.

Gulbenes novadā nav krematorijas, līdz ar to kapsētās nav izplatīti pēc kremācijas veiktie apbedījumi.

3.23.tabula

Kapsētu teritorijas Gulbenes novadā
(pašvaldības dati)

Kadastra apzīmējums	Nosaukums	Pašvaldība	Platība(ha)
50440020233	Beļavas kapi	Beļavas	1
50480010048	Tanslavu kapi	Daukstu	7,898
50520030175	Kapsēta	Druvienas	4
50560030129	Galgauskas kapi	Galgauskas	1,4
50600020123	Miera kalns	Jaungulbenes	6
50640120226	Lejasciema kapsēta	Lejasciema	9,71
50640120443	Lejasciema kapsēta	Lejasciema	1,34
50680040123	Torņ kalniņš	Litenes	2,6
50720030013	Silakapi	Lizuma	6
50760020063	Kapsēta	Līgo	5
50840080196	Rankas kapi	Rankas	3,6

50880040293	Stāmerienas kapsēta	Stāmerienas	2,86
50880040294	Stāmerienas kapsēta	Stāmerienas	0.71
50900140031	Pededzes kapi	Stradu	1
50940060020	Kapsēta	Tirzas	6
50010090234	Miera iela 14	Gulbene	1,4718
50010090235	Miera iela 12	Gulbene	11,1596

Novadā ir uzsākta apbedījuma vietu digitālā uzmērīšana un datu bāzes veidošana. Piesaistot studentus, uzmērīšanas darbi veikti Mierakalna un Tanslavu kapsētā.

Turpmāk jārisina jautājums par mājas (istabas) dzīvnieku liķu apglabāšanu jeb mīļdzīvnieku kapsētas izveidi, jo mājdzīvnieku liķus drīkst iznīcināt, tos pārstrādājot vai sadedzinot Pārtikas un veterinārijas dienesta atzītos attiecīgajos 1.kategorijas blakusproduktu uzņēmumos, vai aprakt Pārtikas un veterinārijas dienesta reģistrētajās mājas (istabas) dzīvnieku kapsētās.

3.6. Sociālā infrastruktūra

3.6.1. Izglītība un tālākizglītība

Gulbenes novada Izglītības, kultūras un sporta nodaļa (turpmāk – nodaļa) nodrošina funkciju par valsts tiesisko aktu realizāciju izglītības jomā novada teritorijā. Tā darbojas saskaņā ar nolikumu un novada domes apstiprinātajiem iekšējiem normatīvajiem dokumentiem.

Novada dome ir apstiprinājusi nodaļas izstrādātos reglamentējošos dokumentus, kas nodrošina izglītības iestāžu darbības reglamentāciju novadā: „Noteikumi par minimālo un maksimālo izglītojamo skaitu Gulbenes novada izglītības iestāžu pirmsskolas grupās”, „Noteikumi „Izglītojamo uzņemšanas kārtība Gulbenes novada pirmsskolas izglītības iestādēs un vispārējās izglītības iestāžu pirmsskolas grupās””, „Noteikumi "Valsts budžeta mērķdotācijas aprēķina un sadales kārtība Gulbenes novada izglītības iestādēm bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pirmsskolas izglītības pedagogu darba samaksai un vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai”” u.c.

3.6.1.1. Pirmskolas izglītība

Gulbenes novadā ir 9 pirmskolas izglītības iestādes (turpmāk tekstā - PII): trīs Gulbenē un sešas lauku teritorijā:

1. Gulbenes 1. PII
2. Gulbenes 2. PII „Rūķītis”
3. Gulbenes 3. PII ”Auseklītis”
4. Beļavas PII „Zvaniņš”
5. Jaungulbenes PII „Pienenīte”
6. Lejasciema PII „Kamenīte”
7. Litenes PII
8. Rankas PII „Ābelīte”
9. Stāķu PII

Sākot 2010./2011. mācību gadu Gulbenes novada izglītības iestādēs bērni tika uzņemti šādās licencētās pirmsskolas izglītības programmās:

- pirmsskolas izglītības programma – visās 9 novada PII, Lizuma vidusskolā, Daukstes, Druvienas, Galgauskas, K.Valdemāra, Stāmerienas un Tirzas pamatskolās;
- speciālās pirmsskolas izglītības programma izglītojamiem ar fiziskās attīstības traucējumiem – Jaungulbenes PII;
- speciālās pirmsskolas izglītības programma izglītojamiem ar valodas traucējumiem – Gulbenes 3.PII, Lejasciema PII, Tirzas pamatskolā;
- speciālās pirmsskolas izglītības programmas izglītojamiem ar jauktiem attīstības traucējumiem – Lejasciema PII, Stāķu PII.

Pamatojoties uz Vispārējās izglītības likuma V nodaļas 20.panta pirmo un otro punktu, kuri nosaka, ka „bērnu no piecu gadu vecuma sagatavošana pamatizglītībai ir obligāta” un „pašvaldības savā administratīvajā teritorijā nodrošina bērnu no piecu gadu vecuma sagatavošanu pamatizglītības ieguvei”, Gulbenes novada pašvaldība nodrošina 5/6 gadīgo bērnu obligāto sagatavošanu pamatizglītības apguvei visās PII un 7 vispārizglītojošajās skolās (Lizuma vidusskolā, Daukstes, Druvienas, Galgauskas, K.Valdemāra, Stāmerienas un Tirzas pamatskolā) (3.24.tab.).

3.24.tabula

**Gulbenes novada PII un vispārizglītojošajās skolās 5/6 gadīgo bērnu skaits
2010./2011. mācību gada 1. septembrī (pašvaldības dati)**

Izglītības iestādes nosaukums	5/6 gadīgo skaits	Izglītības iestādes nosaukums	5/6 gadīgo skaits
1. Gulbenes 1. PII	48	10. Lizuma vidusskola	17
2. Gulbenes 2. PII	48	11. Daukstes pamatskola	10
3. Gulbenes 3. PII	84	12. Druvienas pamatskola	7
4. Belavas PII	15	13. Galgauskas pamatskola	7
5. Jaungulbenes PII	16	14. K.Valdemāra pamatskola	5
6. Lejasciema PII	32	15. Stāmerienas pamatskola	10
7. Litenes PII	13	16. Tirzas pamatskola	13
8. Rankas PII	36		
9. Stāķu PII	29		
Kopā			390

Līdz ar to pirmsskolas izglītībā finansējums pedagogu atalgojumam 5/6 gadīgo bērnu obligātajai apmācībai tiek saņemts no valsts mērķdotācijām, bet pedagogu darba samaksu darbam ar citām vecuma grupām nosaka un finansē novada dome. Tāpat pašvaldības kompetencē ir finansējuma nodrošināšana PII tehniskajam personālam, ēku uzturēšanai un materiāli tehniskajai bāzei.

Kopā pirmsskolas izglītības programmās Gulbenes novadā tiek iesaistīti 955 bērni (no tiem 831 PII un 124 vispārizglītojošajās skolās pirmsskolas grupās).

Pirmsskolas izglītībā ir nodarbināti 127 pedagogi (no tiem 116 pirmsskolas izglītības iestādēs un 11 skolās) un 130 cilvēki kā tehniskais vai atbalsta personāls. Apmēram 40 pedagogi (31.5 %) ir vecumā no 25 – 40 gadiem. Vecumā no 40 – 64 gadiem strādā 87 pedagogi (68.5 %). No tiem pensijas vecumā ir 4 pedagogi. Jāsecina, ka pirmsskolas izglītībā pedagoģiskais personāls ir stabils un nemainīgs, tomēr tas arī apliecina visas Latvijas problēmu, ka personālam ir tendence novecot, un jauni pedagogi pirmsskolas izglītībā nav piesaistīti jau ilgāku laiku. Bērnodrūzū noslogojums lauku teritorijā ievērojami atpaliek no plānotās, savukārt pilsētas PII noslogojums pārsniedz plānoto ietilpību (3.25.tab.).

Novada PII noslogojums un nodrošinājums ar darbiniekiem
(2010./2011.m.g. 1.septembra pašvaldības dati)

Izglītības iestādes nosaukums	Plānotā ietilpība (pēc būvniecības)	Reālais noslogojums (2010./2011. m.g.)	Pedagoģisko darbinieku skaits	Tehnisko darbinieku skaits
1.Gulbenes 1. PII	120	127	16	15
2.Gulbenes 2. PII	120	123	17	17
3.Gulbenes 3. PII	200	230	31	35
4.Belavas PII	50	34	5	6
5. Jaungulbenes PII	120	50	8	7 (4)
6. Lejasciema PII	70	65	11	11
7. Litenes PII	40	32	5	8
8. Rankas PII	120	89	11	18
9. Stāžu PII	140	81	12	9
Kopā:	910	831	116	130

2009.gadā, piesaistot ERAF finansējumu, pabeigta Gulbenes pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu renovācijas 1. kārtā. Tās ietvaros tika veikta visu triju pilsētas PII teritorijas labiekārtošana un apgaismojuma sakārtošana, ārējo tīklu sakārtošana un 2. PII tika veikta iestādes siltināšana. 2010. gadā Gulbenes pilsētā PII veikta ERAF līdzfinansētā projekta 2. kārtā, kuras ietvaros sakārtoja visu pilsētas PII virtuves un veļas blokus. Pašreiz tiek analizēts finansējuma ekonomijas apjoms. Ja tas būs pieejams, tad veidos 3. kārtu, kuras ietvaros veiks atsevišķu pilsētas PII telpu iekšējo remontu un 2.PII rotaļu laukuma sakārtošanu.

Nozīmīgi rekonstrukcijas darbi veikti Litenes PII, piesaistot ELFLA finansējumu, veikta inventāra iegāde Litenes pirmsskolas izglītības iestādes patversmes pakalpojumu sniegšanas nodrošināšanai. 2010. gadā energoefektivitātes paaugstināšanas projekts realizēts Rankas pirmsskolas izglītības iestādē „Ābelīte” (KPMI). Energoefektivitātes paaugstināšanas projekti tika plānoti arī 1. un 3. PII un Jaungulbenes PII, tomēr, balstoties uz pieejamā finansējuma „griestu” noteikšanu pašvaldībām KPMI projektiem, šis process ir apstājies. Tomēr jāatzīst, ka nākotnē būtu nepieciešams veikt gan renovācijas, gan energoefektivitātes projektus vismaz pilsētas 1. un 3. PII, kā arī Stāžu un Jaungulbenes PII. Tāpat ļoti nepieciešams ir meklēt papildus finanšu resursus, īpaši novada pagastos, PII un skolu rotaļu laukumu atjaunošanai un modernizēšanai.

3.6.1.2. Vispārējā izglītība

Gulbenes novadā 2010./2011.mācību gadu uzsāka 18 vispārīzglītojošās skolas (7 vidējās izglītības iestādes, 10 pamatskolas, 1 sākumskola) un Sveķu speciālā internātpamatskola. Gulbenes novada 18 vispārīzglītojošajās un 1 speciālajā skolā strādā 428 pedagoģiskie darbinieki (3.26.tab.).

Augstākā vai augstākā pedagoģiskā izglītība ir 413 (98 %) pedagogiem, no tiem maģistra grāds ir 117 (27 %). Vidējā pedagoģiskā, vidējā profesionālā vai vispārējā vidējā izglītība ir 15 (3.5 %), no tiem 14 mācās augstākajās izglītības iestādēs.

Izglītojamo un pedagogu kopskaits Gulbenes novada skolās 2010./2011.m.g.
(pašvaldības dati)

Nr. p.k.	Izglītības iestāde	Izglītojamie	Pedagogi
1.	Gulbenes novada valsts ģimnāzija	314	39
2.	Gulbenes vidusskola	364	37
3.	Gulbenes 2.vidusskola	411	43
4.	Gulbīša vidusskola	149	28
5.	Lejasciema vidusskola	172	23
6.	Lizuma vidusskola	180	24
7.	Gulbenes vakara (maiņu) vidusskola	158	25
8.	Gulbenes Bērzu sākumskola	204	20
9.	Daukstes pamatskola	68	14
10.	Druvienas pamatskola	69	16
11.	Galgauskas pamatskola	94	16
12.	K.Valdemāra pamatskola	69	13
13.	Litenes pamatskola	73	13
14.	Ozolkalna pamatskola	72	14
15.	Rankas pamatskola	105	14
16.	Stāķu pamatskola	135	21
17.	Stāmerienas pamatskola	97	14
18.	Tirzas pamatskola	101	17
	Kopā vispārīzglītojošās skolās:	2835	391
19.	Sveķu speciālā internātpamatskola	105	37
	Kopā novadā:	2940	428

Pedagogu sadalījums pēc vecuma:

30 gadi un jaunāki – 26 (6 %)

50 – 59 g. vec. – 116 (27 %)

31 – 39 g. vec. – 90 (21 %)

60 gadi un vairāk – 34 (8 %)

40 – 49 g. vec. – 162 (38 %)

Kopējais izglītojamo skaits novadā ir 2940 skolēni, no kuriem vispārējās pamatizglītības programmas apgūst 2044, vidējās izglītības - 740, speciālās izglītības programmas – 156 izglītojamie, no kuriem 51 skolēns tiek integrēts 8 vispārīzglītojošajās izglītības iestādēs: Gulbenes vidusskolā, Gulbenes 2.vidusskolā, Druvienas, Galgauskas, K.Valdemāra, Rankas, Stāķu un Tirzas pamatskolā. Novada skolas nodrošina plašu un daudzveidīgu izglītības programmu piedāvājumu:

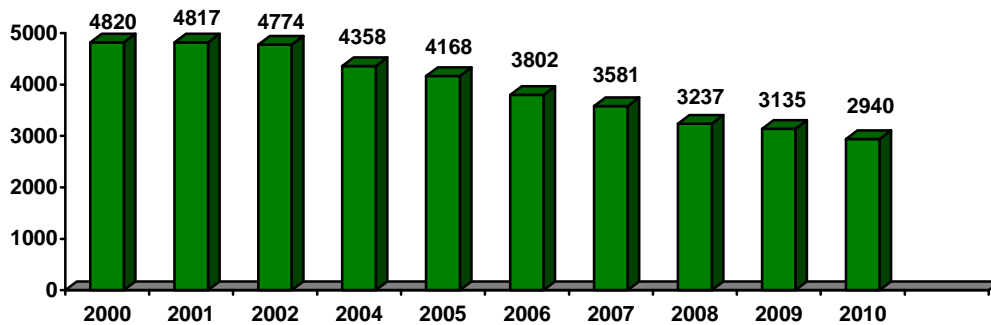
- 1) pamatizglītības pirmā posma (1. - 6.kl.) programmu,
- 2) pamatizglītības otrā posma (7. - 9.kl.),
- 3) pamatizglītības otrā posma pedagoģiskās korekcijas,
- 4) pamatizglītības programmu,
- 5) 5 dažādas speciālās izglītības programmas,
- 6) 5 dažādas vispārējās vidējās izglītības programmas,
- 7) 3 profesionālās (būvdarbi, ēdināšanas pakalpojumi, tirdzniecības pakalpojumi) pamatizglītības programmas Sveķu speciālajā internātpamatskolā.

Skolēnu skaitam katru gadu ir tendence samazināties, kā rezultātā novadā darbību pārtraukušas 4 pamatskolas: 2004.gadā Gulbenes un Kalnienas pamatskola, 2008.gadā Stradu pamatskola, 2009.gadā Rēveļu pamatskola, bet Siltāju pamatskola pārveidota par Gulbīša

vidusskolas filiāli. Pēdējo desmit gadu laikā skolēnu skaits samazinājies par 1880 jeb 39 % apmērā. (3.9.att. un 9.pielikums).

3.9.att. Skolēnu kopskaits Gulbenes novada skolās uz mācību gadu sākumu (pašvaldības dati)

Valsts atbilstoši Ministru kabineta noteiktajiem normatīviem piešķir finansējumu Gulbenes novada pedagogu algām, ievērojot principu „nauda seko skolēnam” un finansējumu ieskaita novada domes budžetā. Princips „nauda seko skolēnam” nozīmē, ka finansējuma aprēķins tiek veikts, ievērojot skolēnu skaitu izglītības pakāpēs (1. - 4.klase, 5. - 9.klase, 10. - 12.klase) un nepieciešamo finansējumu īstenotajām izglītības programmām, kā arī Ministru kabineta noteikto skolēnu skaita attiecību pret vienu pedagoģisko likmi.

Finansēšanas modeļa „nauda seko bērnam” ietekmē veidojas situācija, ka skolās ar salīdzinoši mazu skolēnu skaitu ir mazākas iespējas pedagogiem nodrošināt līdzvērtīgu darba samaksu par amata likmi, salīdzinot ar skaitliski „lielajām” skolām. Līdz ar to veidojas situācija, ka pedagogu darba samaksa par vienādu amata vienību un slodzi dažādās skolās ir atšķirīga, jo būtiski atšķiras skolēnu skaits klasēs un skolā kopā. Pielietojot finansēšanas modeli „nauda seko skolēnam” atbilstoši Ministru kabineta noteiktajiem normatīviem un šos normatīvus piemērojot tiešā veidā, atsevišķām skolām ir nepietiekams finansējums pilnvērtīgai izglītības programmas (-u) īstenošanai:

- Gulbīša vidusskola;
- Galgauskas pamatskola;
- Daukstes pamatskola;
- Druvienas pamatskola;
- K.Valdemāra pamatskola;
- Litenes pamatskola;
- Ozolkalna pamatskola.

Gulbenes novada dome, sadalot valsts budžeta finansējumu konkrētām skolām, ievēro ne tikai principu „nauda seko skolēnam”, bet arī nepieciešamību nodrošināt izglītības programmu īstenošanu visās skolās. Arī turpmāk, nodrošinot izglītības programmu īstenošanu visās novada skolās, cietējas būs „lielās” skolas, jo, lai finansētu „mazās” skolas, ir nepieciešams naudu ņemt no finansējuma daļas, kas pienāktos „lielajām” skolām. Tas savukārt ierobežos kvalitatīvas izglītības piedāvājumu.

Ņemot vērā demogrāfiskās tendences, paredzams, ka Gulbenes novadā 2014. - 2015.gadā izglītojamo skaits samazināsies līdz 2500 – 2400, līdz ar to nepieciešams Gulbenes novada domes apstiprināts dokuments, kurš noteiktu tālāko izglītības iestāžu tīkla attīstību. Tāpēc 2010.gada 29.decembra sēdē Gulbenes novada dome apstiprināja „Vispārējās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2011. - 2015.gadam” (turpmāk – Pamatnostādnes), kurās paredzēts ar 2011.gada 1.jūliju slēgt Gulbīša vidusskolas filiāli „Siltāju pamatskola”; 2012.gadā – veikt pasākumus optimāla vispārējās izglītības iestāžu tīkla izveidei Gulbenes pilsētā; 2011. – 2015. gadā – ņemot vērā izglītojamo skaitu, valsts piešķirtās mērķdotācijas

apjomu pedagogu algām un pašvaldības budžeta iespējas, izglītības iestādes personāla resursus, izglītības programmu piedāvājumu, izglītības pieejamību, darbības rezultātus, reorganizēt vispārējās izglītības iestādes ar mazu izglītojamo skaitu par citu izglītības iestāžu filiālēm, kā arī vidusskolas reorganizējot par pamatskolām, līdz 2011.gada 1.septembrim izstrādāt ekonomiski pamatotu, novada izglītības iestāžu tīklam atbilstošu izglītojamo pārvadājumu sistēmu.

Pamatnostādnēs noteikts, ka Gulbenes novada domei jāizvērtē izglītības iestādes (tās filiāles) turpmākā pastāvēšana vai statuss, ja:

1. pirmsskolas izglītības iestādē – mazāk nekā 20 izglītojamie;
2. pamatskolā (pamatskolas filiālē) – mazāk nekā 60 izglītojamie;
3. vidusskolas posmā (10. - 12.klase) – mazāk nekā 30 izglītojamie.

Skolēnu pārvadājumu veikšanai novada dome 2010. - 2011.gadā saņems 9 autobusus: 4 no Šveices palīdzības programmas un 5 autobusus no sociālās drošības tīkla stratēģijas. Novada galvenais uzdevums būs optimizēt skolēnu pārvadājumu maršrutus, lai tie nedublētos ar sabiedrisko transportu un starp pagastiem savā starpā.

Metodiskā darba vadību novadā nodrošina Gulbenes novada domes Izglītības, kultūras un sporta nodaļa sadarbībā ar Gulbenes novada valsts ģimnāziju, Gulbenes Bērzu sākumskolu un Gulbenes novada Bērnu un jaunatnes sporta skolu.

Izstrādāta un apstiprināta metodiskā darba kārtība novadā.

Metodiskā darba būtība – atbalsts pedagogam efektīvā profesionālā pilnveidē, kas atspoguļojas skolotāja darba kvalitātē un izglītojamo rezultātos.

Galvenie metodiskās darbības virzieni:

- Tālākizglītības vajadzību apzināšana un atbalstīšana.
- Pašanalīzes, sadarbības, aktīvas mācīšanās sekmēšana.
- Savlaicīga informēšana par pārmaiņām izglītībā.
- Palīdzība pedagogiem izglītības procesa un tā rezultātu izzināšanā, izvērtēšanā.
- Labākās pedagogu pieredzes apzināšana un popularizēšana.
- Teorētisks un praktisks atbalsts pedagogam.
- Izglītības iestāžu un pedagogu iesaiste projektos (ESF, ERAF, Comeniuss u.c.).
- Mērķtiecīga attīstības plānošana.

3.6.1.3. Profesionālā izglītība

Gulbenes novadā ir Jaungulbenes un Rankas arodvidusskolas. Skolas ir Izglītības un zinātnes ministrijas pakļautībā, līdz ar to novads to darbību tiešā veidā neietekmē. Skolām tiek piedāvāta iespēja iesaistīties nodaļas organizētajos metodiskā darba pasākumos.

Skolās ir nepieciešamā materiāli tehniskā bāze, bet aktuāla ir tās modernizācija un pilnveidošana, lai piedāvājums maksimāli atbilstu mūsdienu pieprasījumam un darba tirgus vajadzībām.

Skolās ir salīdzinoši mazs audzēkņu skaits, kas saistībā ar valsts politiku profesionālās izglītības iestāžu darbības optimizācijā varētu radīt problēmas to tālākā darbībā.

Jaungulbenes arodvidusskola ir viens no Gulbenes novada izglītības un uzņēmējdarbības centriem, kas sadarbībā ar darba devējiem, pašvaldībām un nevalstiskām struktūrām izglīto reģionam nepieciešamus, darba tirgū konkurētspējīgus speciālistus, kuri ir vispusīgi attīstītas personības. Skola motivē reģiona iedzīvotājus profesionālajai pilnveidei, attīstot izglītības pieejamību neatkarīgi no vecuma un sociālā statusa visa mūža garumā.

Skola dibināta 1927.gadā kā divgadīga mājturības skola, bet no 1944.gada tā pārtapa par lauksaimniecības mehanizācijas skolu un no 1999.gada ieguva nosaukumu Jaungulbenes arodvidusskola, kā arī sāka realizēt izglītības programmas ar vidējo profesionālo izglītību.

Pašreiz skola realizē trīs izglītības programmas: Autotransports, Tūrisma pakalpojumi, Ēdināšanas pakalpojumi. Iespēja mācīties programmā Inženieriekārtu darbi (3.27.tab.)

3.27.tabula

**Izglītības programmas, iegūstamā kvalifikācija Jaungulbenes arodvidusskolā
2010.-2011.mācību gadā (arodvidusskolas dati)**

Izglītības programma	Kvalifikācija	Iepriekšējā izglītība	Mācību ilgums
Autotransports	Automehāniķis (3. prof. kval. līm.)	pamatizglītība	4 gadi
	Atslēdznieks	Vidējā izglītība	1 gads
Ēdināšanas serviss	Pavāra palīgs	8. klases	2 gadi
Lauku tūrisma pakalpojumi	Lauku tūrisma speciālists (3. prof. kval. līm.)	pamatizglītība	4 gadi
Inženieriekārtu darbi	Arodizglītība (2.līm. prof. kvalifikācija)	pamatizglītība	3gadi
Biroja darba organizācija	Lietvedis	Vidējā izglītība	1gads

Skolā mācas 189 izglītojamie un strādā 18 pedagogi un 32 darbinieki. Visiem pedagogiem ir augstākā pedagoģiskā izglītība specialitātē, no tiem 4 ir maģistri.

Skolā mācās jaunieši galvenokārt no Gulbenes, Madonas, Balvu, Alūksnes, Jēkabpils novadiem.

Skola realizē arī pilnveides izglītības programmas dažādu speciālās tehnikas (buldozeristi, ekskavatoristi, frontālie iekrāvēji u.c.) vadīšanas kategorijās un tālākizglītības programmas sadarbībā ar Nodarbinātības Valsts aģentūru, katru gadu piedalās dažādos ES projektos, lai piesaistītu papildus finansējumu.

Skolēniem mācības notiek trijās ēkās. Skolai ir 16 mācību kabineti 3 mācību darbnīcas izglītības programmai Automehāniķis. Skolai ir dienesta viesnīca, kurā atrodas arī bibliotēka. Skolēni tiek nodrošināti ar trīsreizējo ēdināšanu skolas ēdnīcā, kurā mācību prakse ēdienu gatavošanā tiek realizēta izglītības programmu Tūrisma pakalpojumi un Ēdināšanas pakalpojumi audzēkņiem.

Skolai ir sporta stadions un Gulbenes novadā vienīgais atklātais peldbaseins.

2010.gada 5.augustā ar VIAA ir noslēgta vienošanās par Eiropas reģionālās attīstības fonda projekta īstenošanu: „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana Jaungulbenes arodvidusskolā profesionālās izglītības programmu īstenošanai”.

Paredzēts KPFI projekts dienesta viesnīcai: „Jaungulbenes arodvidusskolas dienesta viesnīcas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana”.

Rankas arodvidusskolas pirmsākumi meklējami 1923.gada 18.jūnijā, kad dibināta Valsts Rankas divgadīgā mājturības skola. Dibināšanas nolūks – veicināt un pacelt lauku kultūru. No 1999. gada. 1.janvāra skolas nosaukums Rankas arodvidusskola.

Rankas arodvidusskola ir izglītības iestāde, kas iesaistīta projektos, iestāde, kas mācās. Tā ir atvērta sadarbībai, radošam garam, jauninājumiem un attīstībai, tā ir elastīga savā pieejā problēmu risināšanā. Kopš 1999.gada uzsvars likts saimniecisko jautājumu risināšanai – skolas apkārtnes labiekārtošanai, ēku, telpu, jumtu, katlu mājas remontiem. Izgatavoti un nomainīti logi mācību korpusa 4. stāvam, ēdnīcai, ēdamzālei, aktu zālei, pārejas gaitenim, sporta zālei jumta segums.

Skolā mācās jaunieši galvenokārt no Gulbenes, Alūksnes, Cēsu, Valkas un Valmieras novadiem. Pašlaik apmācība noris divās izglītības programmās: ēdināšanas serviss un

kokizstrādājumu izgatavošana 2010.-2011.mācību gadā skolā var iegūt 6 kvalifikācijas (3.28.tab.).

Skolai izveidota sadarbība ar a/s “Rankas piens”, Rankas pagasta pārvaldi, ZS “Avoti”, Z/S “Ķelmēni”, SIA “Būve”. Pašlaik apmācība noris divās izglītības programmās: ēdināšanas serviss un kokizstrādājumu izgatavošana.

3.28.tabula

**Izglītības programmas, iegūstamā kvalifikācija Rankas arodvidusskolā
2010. - 2011.mācību gadā (arodvidusskolas dati)**

Izglītības programma	Kvalifikācija	Iepriekšējā izglītība	Mācību ilgums
Kokizstrādājumu izgatavošana	Būvizstrādājumu galdnieks	pamatizglītība	4 gadi
	Galdnieka palīgs	8. klases	2 gadi
	Galdnieks	Vidējā izglītība	1 gads
Ēdināšanas pakalpojumi	Ēdināšanas pakalpojumu speciālists	pamatizglītība	4 gadi
	Pavārs	pamatizglītība	3 gadi
	Pavāra palīgs	8. klases	2 gadi
	Pavārs	Vidējā izglītība	1 gads

Rankas arodvidusskolā laikā no 2005.gada līdz 2008.gadam realizēti 3 Eiropas Sociālā fonda projekti par 172 000 Ls. Pašlaik realizētais ESF projekts “Mācību metodiskā nodrošinājuma uzlabošana un atbalsta pasākumi mūsdienu prasībām atbilstoši profesionālās izglītības ieguvei Rankas arodvidusskolā” balstās uz jauniem profesionālās izglītības attīstības virzieniem, kuri rada būtiskas izmaiņas pastāvošajā profesionālās izglītības sistēmā. Projekta darbības laiks 01.04.2010. - 31.01.2012. un projekta īstenojamā summa - 300248 Ls. Ieguvēji ir pedagogi, kuri pilnveido mācību programmas un metodiskos materiālus, tā paaugstinot savu kvalifikāciju. Skolas pedagogiem ir iespēja sevi apliecināt, radoši veidot mācību metodiskos materiālus, dažādot mācību metodes, apgūstot prasmes darboties ar e-resursiem, e-vides ieviešanā mācību procesā, daloties darba pieredzē.

Skola aktīvi iesaistās ESF līdzekļu apguvē. Realizējot projektus, skolā tiek uzlabotas mācību programmas un materiālā bāze.

3.6.1.4. Augstākā izglītība

Pašreiz Gulbenes novadā darbojas Juridiskās koledžas filiāle, kura uz vietas novadā piedāvā iegūt pirmā līmeņa augstāko izglītību jurista palīga un personālvadības kvalifikācijā.

Ņemot vērā novada ģeogrāfisko izvietojumu un iedzīvotāju skaitu, līdz šim nav izdevies nodrošināt stabilu un ilgstošu augstākās izglītības piedāvājumu novada teritorijā uz vietas. Analizējot augstākās izglītības iegūšanas iespējas ilgākā laika periodā, redzams, ka novadā ik pa laikam kāda augstskola (Daugavpils Universitāte - pirmsskolas pedagogu programma, Starptautiskā Praktiskās psiholoģijas augstskola - tulka, praktiskā psihologa, datorizaina, uzņēmējdarbības un sabiedrisko attiecību speciālistu programmas) ir realizējusi studiju programmas novada teritorijā, tomēr šīs filiāles vienmēr ir darbojušās periodiski, kas jāņem vērā, veidojot nākotnes uzstādījumus augstākās izglītības piedāvājuma un pieejamības nodrošināšanai.

3.6.1.5. Interesešu izglītība

Gulbenes novadā nodrošināta interesešu izglītības pieejamība visās vispārējās izglītības iestādēs(3.29.tab.).

3.29.tabula

Interesešu izglītības programmu, izglītojamo un pedagogu skaits Gulbenes novada izglītības iestādēs 2010.gada 1.septembrī (pašvaldības dati)

N.p.k.	Izglītības iestāde	Programmu skaits/	Izglītojamo skaits	Pedagogu skaits
1.	Gulbenes novada valsts ģimnāzija	13	228	13
2.	Gulbenes vidusskola	13	297	8
3.	Gulbenes 2. vidusskola	15	362	11
4.	Gulbīša vidusskola	8	158	8
5.	Lejasciema vidusskola	14	219	11
6.	Lizuma vidusskola	12	199	10
7.	Gulbenes Bērzu sākumskola	11	236	10
8.	Daukstes pamatskola	6	125	5
9.	Druvienas pamatskola	9	105	7
10.	Galgauskas pamatskola	9	146	8
11.	K. Valdemāra pamatskola	4	63	4
12.	Litenes pamatskola	6	90	6
1.	Ozolkalna pamatskola	6	87	5
14.	Rankas pamatskola	6	87	6
15.	Stāķu pamatskola	8	139	8
16.	Stāmerienas pamatskola	7	152	7
17.	Tirzas pamatskola	7	178	7
18.	Gulbenes vakara (maiņu) vidusskola	1	10	1
19.	Gulbenes novada Bērnu un jaunatnes sporta skola	1	32	1
	Kopā:	156	2913	136

Interesešu izglītība finansēta pēc programmu principa. Ir izveidota programmu izvērtēšanas un mērķdotācijas sadales komisija, noteikta programmu vērtēšanas kārtība. Interesešu izglītības programmām izvirzītās prioritātes:

1. koru kultūras un tautisko deju tradīciju saglabāšana un pilnveidošana,
2. tehniskās jaunrades aktualizēšana,
3. novada un izglītības iestādēs izveidojušos tradīciju atbalstīšana,
4. bērnu un jauniešu fiziskās attīstības sekmēšana,
5. mūsdienīgu un netradicionālu programmu izveide.

Valsts finansējums interesešu izglītībai 2010.gadā salīdzinājumā ar 2009.gada 1.janvāri samazinājies par 20 %.

Sakarā ar gaidāmo skolēnu skaita samazināšanos, paredzams finansējuma samazinājums interesešu izglītībā. Līdz ar to, lai nodrošinātu interesešu izglītības pulciņu darbības pēctecību, būs nepieciešams papildus finansējums no pašvaldības budžeta.

Novadā ir nodrošināta interesešu izglītības pārskatāmība un savstarpēja koordinācija valsts un starpnovadu līmenī.

Novada izglītības iestāžu kolektīvi un izglītojamie regulāri un ar labiem panākumiem piedalās valsts, novada dziesmu un deju skatēs, svētkos, teātru festivālos, vizuāli - lietišķās mākslas izstādēs.

Gulbenes novadā saglabātas un pilnveidotas esošās tradīcijas izglītības iestādēs. Nodrošināta racionāla finanšu līdzekļu izlietošana (valsts mērķdotācija). Nodrošināta interešu izglītības pārskatāmība un savstarpēja koordinācija valsts un pašvaldību līmenī. Pilnveidota ārpusstundu pedagoģiskā darbība un interešu izglītības sistēmas attīstība novadā. Interešu izglītības programmas izstrādātas, lai sniegtu ieguldījumu vispusīgas personības attīstīšanā. Novada domes Izglītības, kultūras un sporta nodaļas kompetencē ir pilnveidot funkcionēt spējīga sadarbības modeļa izveidi.

Lai uzturētu interešu izglītības programmu īstenošanas kvalitatīvo līmeni, pilnveidojama ārpusstundu darba vadītāju profesionalitāte un atbilstošu speciālistu piesaistei mūsdienīgu interešu izglītības programmu atvēršanai.

3.6.1.6. Profesionālās ievirzes izglītība

Gulbenes novadā ir trīs profesionālās ievirzes skolas: Gulbenes novada bērnu un jaunatnes sporta skola ar treniņgrupām Lejasciemā, Lizumā, Pilskalnā, Ozolkalnā, Rankā, Stāšos, Tīrzā, Vestāmerienā, Gulbenes Mūzikas skola ar filiālēm Jaungulbenē un Lizumā un Gulbenes Mākslas skola ar filiālēm Jaungulbenē, Lejasciemā un Galgauskā.

Gulbenes novada Bērnu un jaunatnes sporta skola

Gulbenes rajona Bērnu un jaunatnes sporta skola izveidota un sākusi darboties 1957.gada 1.septembrī, pamatojoties uz Gulbenes rajona Darbaļaužu Deputātu Padomes izpildu komitejas 1955.gada 10.jūnija sēdes lēmumu Nr. 157, un līdz 1989.gadam atradās Brīvības ielā 14, bijušajā Vecgulbenes muižas manēžā.

1990.gadā skola pārcēlās uz jaunuzcelto sporta halli Skolas ielā 10A, ar kopējo telpu platību 1060.6 kvm.

Pēc administratīvi teritoriālās reformas tā ir Gulbenes novada domes izveidota iestāde, kura īsteno profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas, interešu izglītības sporta programmas, metodiskā darba programmas, organizē un veicina sporta darbu Gulbenes novadā.

Gulbenes bērnu un jaunatnes sporta skolā var apgūt profesionālās ievirzes izglītības programmas: basketbolā, volejbolā, distanču slēpošanā, orientēšanās sportā. Interešu izglītības programmas - vispārējā fiziskā sagatavotībā. 2010./2011.mācību gadā skolā mācās 370 audzēkņi.

Gulbenes Mūzikas skola

Gulbenes Mūzikas skola, O.Kalpaka ielā 43, ir akreditēta mācību iestāde, kura īsteno 13 profesionālās ievirzes izglītības programmas:

- pūšaminstrumentu spēlē (eifonija, flautas, klarnetes, mežraga, saksofona, trombona, trompetes, tubas, obojas spēlē);
- stīgu instrumentu spēlē (kokles un vijolspēlē);
- taustiņinstrumentu spēlē (akordeona un klavierspēlē).

Skolā mācās 200 audzēkņi no visa Gulbenes novada, ar viņiem strādā 24 pedagogi. Darbs tiek organizēts pēc apstiprināta mācību un audzināšanas darba plāna, kurā galvenā vieta ir Valsts kultūras un radošās industrijas centra rīkotajiem Valsts konkursiem, kā arī skolotāju pēcdiploma apmācībai un kvalifikācijas celšanai.

Gulbenes Mākslas skola

Gulbenes Mākslas skola ir profesionālās ievirzes izglītības iestāde, kas savu mācību darbību veic saskaņā ar Kultūras un radošo industriju izglītības centru (KRIIC) Rīgā un

Vidzemes reģiona mākslas skolu mācību priekšmetu metodisko apvienību Valmierā. Skolas saimniecisko darbību nodrošina Gulbenes pilsētas pārvalde.

Mākslas skola uzsākusi savu darbību 1988.gadā. Kopš 1997.gada skola ir Gulbenes pilsētas domes, no 2009.gada tā ir Gulbenes novada kultūrizglītības iestāde. Skolas budžetu veido ikgadējā valsts mērķdotācija pedagogu algām un pašvaldības budžets. Audzēkņu vecāki piedalās ar ikmēneša dalības maksu.

Skola īsteno licencētu profesionālās ievirzes izglītības programmu „Vizuāli plastiskā māksla” pamatizglītības pakāpē. Tā nodrošina sistemātisku zināšanu un pamatprasmju apguvi mākslas mācību priekšmetos, nostiprina izpratni par mākslu kā vienu no pasaules izzināšanas veidiem un dod iespēju katram bērnam radoši izpausties.

2008. gadā skola akreditēta uz 6 gadiem.

Šobrīd sešgadīgajā izglītības programmā mācās 192 audzēkņi, mācību procesu nodrošina 13 pedagogi. Saglabājot akadēmiskās tradīcijas pamatpriekšmetu – zīmēšanas, gleznošanas un kompozīcijas apguvē, pedagogi rada iespēju iepazīt mākslinieciskās izteiksmes līdzekļu daudzveidību keramikā, veidošanā, tekstildizainā, augu dizainā, papīrmākslā un stikla mākslinieciskajā apstrādē. Skola līdztekus mākslas valodas pamatu apguvei pamazām iekļauj mācību programmā ieskatu dizaina pamatos – datorgrafiku, animāciju, fotogrāfiju un vides dizainu, kas attīsta pirmās iemaņas dizainiskajā domāšanā.

Katru pavasari skolas audzēkņi piedalās ikgadējos republikas mākslas skolu valsts konkursos. Par tradīciju kļuvušas Mākslas dienu izstādes skolas telpās, sadarbība ar Gulbenes Vēstures un mākslas muzeju. Veidojas sadarbība ar Gulbenes bibliotēku un Sanktpēterburgas programmu „Ļevskaja raduga”. Mācību prakses laikā vecāko klašu audzēkņi kopā ar pedagogiem izveidojuši vairākus sienas gleznojumus Gulbenes pilsētā un piedalās dažādās aktivitātēs.

Mākslas skola nodrošina iespēju sagatavoties mācībām profesionālās vidējās izglītības kultūras nozarēs. Daudzi skolas absolventi turpina izglītību J.Rozentāla Rīgas mākslas vidusskolā, Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolā, Valmieras un Rēzeknes mākslas vidusskolās, Rīgas Amatniecības vidusskolā, Kultūras koledžā, Arhitektūras un celtniecības koledžā u.c., pēc tam arī augstākajās mākslas mācību iestādēs.

3.6.1.7. Mūzizglītība

Pašlaik Gulbenes novadā netiek organizēta stratēģiska un sistēmiska izglītība mūža garumā. Nevienai institūcijai, tajā skaitā novada domes nodaļai vai speciālistiem nav definētas funkcijas plānot, organizēt un strukturēt izglītību mūža garumā novadā, līdz ar to novadā pašreiz nav pēctecīga un mērķtiecīga darba izglītībai mūža garumā.

Mūzizglītības koncepts apvieno sevī gan formālās, gan neformālās, gan dzīves izglītības iespējas. Ir apzinātas tās iestādes un organizācijas novadā, kuras var veidot piedāvājumu tieši neformālās un dzīves izglītības piedāvājuma paplašināšanai vietējiem iedzīvotājiem:

1. Divi mācību centri Gulbenes pilsētā - SIA „Austrumvidzeme” un SIA „Buts”. Specializējas bezdarbnieku apmācībai un maksas grupu organizēšanai balstoties uz pieprasījumu. Populārākās maksas grupas – angļu valoda, datorapmācības, floristika.
2. Trīs jauniešu centri (turpmāk tekstā – JC) - JC „Bāze” Gulbenes pilsētā, JC ”B.u.M.s.” Rankas pagastā, JC „Pulss” Lejasciema pagastā). Jauniešu centri specializējas neformālās izglītības organizēšanā jauniešiem vecumā no 13 – 25 gadiem (saskaņā ar likumu „Jaunatnes likums” noteikto jauniešu vecumu Latvijā).

3. Viens Gulbenes bibliotēkas reģionālais mācību centrs un 18 pagastu bibliotēkas, kuru darbības Nolikumos ir definēts veikt arī izglītības funkcijas. Pašlaik novada bibliotēkas specializējas datorapmācību, interneta un datu bāzu lietošanas apmācību organizēšanai.
4. Divas autoskolas Gulbenes pilsētā – SIA „Gulbenes Auto – moto” un SIA „Gulbenes autoapmācības centrs”.
5. 8 kultūras un 7 tautas nami, kas nodrošina pārklājumu visā novada teritorijā. Kultūras un tautas namu pamatfunkcija ir nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana, uzturēšana un attīstīšana.
6. 72 biedrības un nodibinājumi (t.sk. 18 biedrības (5 no tām – jauniešu biedrības, 2 - tautskolas) popularizē un veicina neformālo izglītību un izglītību mūža garumā, 13 ir mednieku biedrības, 13 sporta biedrības, 7 reliģiskās biedrības un 4 lauksaimniecības biedrības).
7. 3 akreditēti muzeji novadā – Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejs, Druvienas Vecā skola - muzejs, kuri piedāvā arī pedagoģiskās programmas un Vecgulbenes muižas muzejs. 3 muzeji (Kāzu muzejs Lizumā, Padomju laiku muzejs Tirzā un „Silmaču” muzejs Druvienā) un 2 novadpētniecības muzeji (Lejasciema kultūrvēsturiskā mantojuma un tradīciju centrs un Lizuma vidusskolas muzejs).
8. Tirzas un Druvienas pamatskolas, kuras veidojas par pagasta daudzfunkcionāliem centriem ne tikai vispārējās izglītības, bet arī neformālās un dzīves izglītības organizēšanai /nodrošināšanai pagastos.
9. Jaungulbenes un Rankas arodvidusskolas kā iespējamās vietas, kur organizēt pieaugušo pārkvalifikāciju un profesionālo pilnveidi, izmantojot izglītības iestāžu materiāli tehniskos un cilvēkresursus.

Aktualizējoties izglītības mūža garumā nozīmei cilvēka konkurētspējas veicināšanā, novadā ir nepieciešams sākt veidot strukturētu mūžizglītības atbalsta sistēmu sabiedriskās domas veidošanai un piedāvājuma veicināšanai novadā.

3.6.2. Kultūra

3.6.2.1. Kultūras nami un pašdarbības kolektīvi

Gulbenes novadā darbojas 14 kultūras un tautas nami. Kultūras nama nav Stradu pagastā (kultūras nama funkcijas pilda Stāķu pamatskolas sporta zāle), pēc ugunsgrēka atjaunots Galgauskas kultūras nams.

Gulbenes kultūras centrs novadā veic lauku kultūras un tautas namu darbinieku metodisko vadību.

Četri no pagastu kultūras namiem atrodas ēkās, kas ir kultūras pieminekļi: Lizuma kultūras nams izvietots Lizuma muižas klētī, kas celta 1864.gadā, Litenes tautas nams izvietots Litenes muižas klētī, kas celta 1929.gadā, savukārt Tirzas kultūras nams izvietojies 1911.gadā celtajā Tirzas - Velēnas lauksaimniecības biedrības namā, bet Galgauskas kultūras nams 1924.gadā celtajā Galgauskas dziedāšanas biedrības namā.

2010.gadā tika pabeigti vērienīgi renovācijas darbi Gulbenes kultūras centrā, kas savu 50 gadu jubileju sagaidīja jaunā izskatā un ar jaunām tehniskām iespējām.

Kultūras namu tehniskais nodrošinājums ir ļoti dažāds - četros kultūras namos jāveic telpu kapitālais remonts (10.pielikums). Reģionālās nozīmes kultūras pasākumu rīkošanai

atbilst Gulbenes kultūras centrs, Druvienas, Lizuma, Jaungulbenes, Lejasciema, Staru, Rankas, Tirzas, Līgo kultūras nams, Litenes, Beļavas un Stāmerienas tautas nams, kā arī 7 brīvdabas estrādes: Lejasciema, Beļavas, Tirzas, Litenes, Druvienas un Jaungulbenes pagasta estrāde. Nozīmīgākie atjaunošanas darbi veikti Litenes pagasta estrādē, kurai blakus ierīkoti sporta laukumi, kas ļauj šo kompleksu izmantot dažādu kultūras, sporta un korporatīvo pasākumu rīkošanai (11.pielikums).

Vairāk nekā 108 dažāda veida mākslinieciskās pašdarbības kolektīvos novadā iesaistījušies aptuveni 1500 pašdarbnieki. Latviešu tautas dziesmu un deju svētku tradīcijas uztur:

bērnu tautisko deju kolektīvi – 6;

jauniešu tautisko deju kolektīvi – 6;

vidējās paaudzes tautisko deju kolektīvi – 6;

vecākās paaudzes tautisko deju kolektīvs;

kori – 4;

folkloras kopas – 2;

pūtēju orķestri - 2, neskaitot Mūzikas skolas pūtēju orķestri.

Pelnītu popularitāti novadā iemantojis Gulbenes tautas teātris. Lauku teritorijā darbojas amatierteātru grupas, izņemot Druvienas un Stradu pagastu. Savu dziedātprieku novada iedzīvotāji izpauž darbojoties vairāk nekā 20 dažādos ansambļos. Popularitāti iemantojušas arī senioru un līnijdeju grupas.

3.6.2.2. Bibliotēkas

2010.gadā Gulbenes novadā darbojas 41 bibliotēka, no kurām 18 ir pagasta bibliotēkas, 22 skolu bibliotēkas un Gulbenes bibliotēka, kas veic novada un reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas.

Gulbenes novada bibliotēku darbs ir vērsts uz nepārtrauktu, plānveidīgu attīstību un mērķi veikt iespieddarbu, elektronisko izdevumu un citu dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, bibliografēšanu un nodrošināt ikvienam interesentam pieeju pie esošās informācijas.

Publisko bibliotēku tīkls aptver visu novadu – darbojas 18 pagastu bibliotēkas (1 bibliotēka uz 909 iedzīvotājiem). Katrā pagastā ir viena bibliotēka, bet 5 pagastos (Daukstu, Lejasciema, Rankas, Stāmerienas un Stradu pagastā) darbojas divas publiskās bibliotēkas. 14 pagastu bibliotēkās strādā viens darbinieks, bet 4 pagastu bibliotēkās (Jaungulbenes, Lizuma, Lejasciema un Stāmerienas pagastu bibliotēkā) strādā divi darbinieki. Nepilnu darba laiku strādā 3 bibliotēkas – Stradu pagasta un Lejasciema pagasta Mālu bibliotēka. Visas, izņemot Stradu pagasta bibliotēku, ir akreditētas. Pēdējos gados Latvijā realizētie bibliotēku attīstības un bibliotekāru apmācību projekti ir veicinājuši publisko bibliotēku izaugsmi un popularitāti, pieaudzis pieprasījums pēc bibliotekārajiem pakalpojumiem. Gulbenes novadā tos izmanto vidēji 33 % iedzīvotāju. 2010.gadā bibliotēku apmeklējumu skaits ir pieaudzis par 6 %. Tas joprojām turpina palielināties. Visās bibliotēkās ir publiskās interneta pieejas vietas.

Gulbenes novadā darbojas arī 22 skolu bibliotēkas, tajās nodarbināti 22 bibliotekārie darbinieki. No skolu bibliotēkām pilnu darba laiku strādā tikai 4, bet 13 bibliotekāriem darba slodze ir zem 0.3 likmēm.

Novada publisko un skolu bibliotēku darba koordināciju un novada elektroniskā kataloga administrēšanu veic Gulbenes bibliotēka.

2010.gada 22.decembrī Gulbenes bibliotēka atkārtoti akreditācijas procesa rezultātā ir ieguvusi reģiona galvenās bibliotēkas statusu. Līdz ar to, pamatojoties uz Bibliotēku likumu, kur ir definētas reģiona galvenās bibliotēkas uzdevumi, kā arī saskaņā ar Gulbenes bibliotēkas

apstiprināto nolikumu un MK noteikumiem Nr.355 no 07.08.2001 "Vietējās nozīmes bibliotēku tīkla darbības noteikumiem", Gulbenes bibliotēka:

- nodrošina sava krājuma, datu bāzu, informācijas sistēmu, kā arī citu bibliotēku krājumu pieejamību ikvienam lietotājam;
- veido attiecīgās administratīvās teritorijas bibliotēku krājuma kopkatalogu un nodrošina tā pieejamību ikvienai bibliotēkai;
- sadarbībā ar bērnu bibliotēkām veic bērnu galvenās bibliotēkas funkcijas attiecīgajā administratīvajā teritorijā.
- sniedz konsultatīvu un metodisko palīdzību visām attiecīgās administratīvās teritorijas bibliotēkām;
- nodrošina attiecīgās administratīvās teritorijas bibliotēku krājuma komplektēšanas koordināciju.

2010.gadā Gulbenes bibliotēkas pakalpojumus pastāvīgi ir izmantojuši 37 % pilsētas iedzīvotāju jeb 3233 reģistrētie bibliotēkas lasītāji. Vidēji dienā bibliotēku apmeklēja 291 cilvēks. Dienā vidēji bibliotēka izsniedza 597 dokumentus. Apmeklējums 2010.gadā attiecībā pret 2009.gadu ir pieaudzis par 2 %, bet izsniegums ir samazinājies par 2 %, 2006., 2007. un 2008.gadā izsniegums bibliotēkā bija ar „-” zīmi. 2009.gadā pirmo reizi kopš 2005.gada izsniegums bija pozitīvs, bet 2010.gadā tas ir nedaudz samazinājies (3.30.tab.).

3.30.tabula

Gulbenes novada bibliotēku darbības raksturojums (Gulbenes bibliotēkas dati)

	Bibliotēku skaits	Bibliotekāru skaits	Tai skaitā				Izglītība						BIS Alise	1 bibliotēkas vidējais lasītāju skaits (2010)	1 bibliotēkas vidējais apmeklējumu skaits (2010)	1 bibliotēkas Vidējais izsniegums (2010)
			Pilna likme	0,5 likmes	0,25 likmes	Cita likme	1.līmeņa	Vid. bibliotekārā	Vid. vispārējā	Vid. prof. citās	Augstākā citās iomās	Studē				
Pagastu bibliotēkas	18	22	15	3	-	4	2	12	1	5	2	1	9	288	7 807	9 985
Skolu bibliotēkas	22	22	5	3	5	9	-	1	--	1	19	1	11	187	5 582	4 767
Gulbenes bibliotēka*	1	15	15	-	-	-	1	5	1	--	1	-	1	3 233	81 169	166 658

*Gulbenes bibliotēkā ar augstāko izglītību strādā 5 darbinieki, bet ar maģistra grādu – 2 darbinieki

Gulbenes bibliotēkai internetā ir sava mājas lapa: www.gulbenesbiblioteka.lv, kur ir sniegta plaša informācija par bibliotēkas vēsturi, statistiku, sniegtajiem pakalpojumiem un informācijas resursiem, kā arī ir pieejama informācija par Gulbenes pilsētas un novada vēsturi un šodienu.

Šobrīd bibliotēkai ir ļoti nepieciešama telpu paplašināšana, kur viens no problēmas risinājumiem varētu būt, ka Gulbenes novada Dzimtsarakstu nodaļa pārceļas uz citām telpām un atbrīvo telpas bibliotēkas vajadzībām ēkas 3.stāvā.

Kopš 2007.gada rudens Gulbenes bibliotēkā izvietots Reģionālais mācību centrs (Alūksnes, Apes, Gulbenes Madonas, Cēsaines, Ērgļu, Lubānas, Varakļānu, Balvu novadu),

kas nodrošina bibliotēku un lietotāju tālākizglītības koordinētu darba organizāciju. Reģionālā mācību centra mērķis ir kļūt par mūžizglītības centru bibliotekāriem speciālistiem un Gulbenes pilsētas un novada iedzīvotājiem. Reģionālais mācību centrs nodrošina apmācību procesus divās pilnīgi nokomplektētās un labi aprīkotās datorklasēs.

IT un bibliotēku informācijas sistēmas Alise attīstība Gulbenes novada bibliotēkās

Kopš 1997.gada Gulbenes bibliotēka un pagastu bibliotēku bibliotekāri izmanto informacionālo sistēmu "ALISE", bet kopš 2010.gada darbu ar sistēmu uzsāk novada skolu bibliotēkas:

1. Elektroniskais novada bibliotēku grāmatu kopkatalogs - pašlaik katalogā ir 46 500 tūkstoši bibliogrāfiskie ieraksti MARC21 formātā. Katalogs atspoguļo visu Gulbenes bibliotēkas un daļēji 18 pagastu bibliotēku krājumus, no 2010.gada arī daļu no vairāku novada skolu bibliotēku krājumiem. Rezultātā, izmantojot šo katalogu, ir iespējams uzzināt, kādā pagasta bibliotēkā ir pieejama lasītājam interesējošā grāmata, jo katalogs ir pieejams internetā. Šobrīd šo informācijas resursu aktīvi savu lasītāju apkalpošanā izmanto pagastu bibliotēkas.
2. Novadpētniecības datu bāze - šeit tiek ievadītas novadpētniecības ziņas par visu novadu. Pašlaik datu bāzē ir vairāk kā 27 750 tūkstošs ierakstu. Paralēli bibliogrāfisko aprakstu veidošanai tiek skenēti fotoattēli, pagastu avīžu raksti, dažādu novada un pilsētas iestāžu un centru izdotie informatīvie materiāli un izdevumi, veidojot tiešsaites uz pilno tekstu.
3. Sistēmā tiek veidotas un uzturētas vairākas datu bāzes. Pašvaldību datu bāze 1066 ierakstu, Analītikas datu bāze un datu bāze „Izglītība Gulbenē”. Datu bāzu veidošana un uzturēšana ir darbietilpīgs process, tas ietver sevī resursu digitalizāciju, globālā tīmekļa informācijas apzināšanu un izvērtēšanu, ierakstu veidošanu, pievienojot hipersaites, atslēgvārdus un priekšmetus. Šīs datu bāzes veido un administrē Gulbenes bibliotēka.

Kopš 2005.gada Gulbenes bibliotēkā notiek automatizēta lasītāju apkalpošana.

2008.gadā 9 pagastu bibliotēkās Valsts vienotās informācijas sistēmas projekta ietvaros tika iegādāta BIS Alise. 2009.gadā šīs bibliotēkas uzsāka krājumu rekatalogizāciju un svītrkodēšanu no 1997.gada, jo šī krājuma daļa jau bija ietverta kopkatalogā. 2009.gadā pagastu bibliotēkas uzsāka arī lietotāju reģistrāciju BIS Alise datu bāzē. Šobrīd pagastu bibliotēkās turpinās krājuma rekatalogizācija līdz 1997.gadam (ziņu par savas bibliotēkas eksemplāriem pievienošana kopkatalogā esošam aprakstam). Ar 2011.gada 1.janvāri 5 bibliotēkās (Lejasciema, Lizuma, Līgo, Rankas, Jaungulbenes pagasta bibliotēkās) ir uzsākta automatizētā lasītāju apkalpošana, bet 4 bibliotēkas (Litenes, Druvienas, Tirzas, Daukstu) uzsāk darbu ar sistēmu.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta „Valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas izveide” jeb „Gaismas tīkla” ietvaros Gulbenes novada bibliotēkas 2005.gadā saņēma: 31 darba staciju 2006.gadā Gulbenes bibliotēkas saņēma jaunu serveri un standartprogrammatūru; 2006.gadā no Eiropas un Reģionālā attīstības fonda „Tehniskās infrastruktūras un IT pamatiemaņu nodrošināšana Latvijas bibliotēkās projekta „Valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēma” ietvaros” novada publiskās bibliotēkas saņēma datortehniku – 29 darba stacijas lietotājiem. 2008.gadā Latvijas un Bila & Melindas Geitsu fonda līdzfinansētā Publisko bibliotēku attīstības projekta „Trešais tēva dēls” ietvaros novada publiskās bibliotēkas saņēma 83 darba stacijas un krāsainās multifunkcionālās iekārtas. Tā kā daļa no datortehnikas sāk jau novecot, tad bibliotēku budžetā katru gadu ir jāplāno finanšu resursi, lai pakāpeniski atjaunotu novecojušo datortehniku.

Gulbenes bibliotēka lielu uzmanību pievērš, lai pēc iespējas uzlabotu un sniegtu kvalitatīvāku pakalpojumu saviem pilsētas un novada iedzīvotājiem bez tradicionālajiem

pakalpojumiem, grāmatām un periodiskajiem izdevumiem, var izmantot plašu elektronisko informācijas resursu klāstu, proti, interneta pakalpojumus un pieeju dažādām elektroniskajām datu bāzēm – LURSOFT, LETA, LETONIKA, e-likumi, kā arī izmantot CD-ROM enciklopēdijas un datu bāzes.

Krājuma komplektēšanas un organizācijas politika novada bibliotēkās

Galvenais uzdevums ir desmit gadu laikā atjaunot bibliotēku krājumu, ievērojot IFLAS (Starptautiskā bibliotēku asociāciju un institūciju federācija) ieteikto krājumu atjaunošanas procentuālo struktūru:

- ik gadu iegādāties jaunus izdevumus 5 % apjomā no bibliotēkas kopējā krājuma (pēdējos četros gados Gulbenes bibliotēkā jaunieguvumu skaits atbilst šim rādītājam),
- panākt, lai pēdējo 2 gadu izdevumi sastāda 10 % no krājuma,
- pēdējo 5 gadu izdevumi sastāda 30-40 % no krājuma,
- izdevumi, kas vecāki par 5 gadiem sastāda 45 % no kopējā krājuma.

Šāda proporcija nodrošinātu krājuma aktualitāti un atjaunošanos. Lai to realizētu, jāņem vērā bibliotēku finansiālās iespējas, izdevumu cenas, lietotāju pieprasījumi un arī citi aspekti. Mūsdienās bibliotēkas krājumu ietekmē modernās informācijas tehnoloģijas un viena bibliotēka nespēj iegādāties visus lietotājam nepieciešamos resursus. Bibliotēkai krājums ne tikai jā saglabā, bet jānodrošina lietotājiem visplašākās pieejas iespējas krājumam (digitālais krājums). Krājums un jaunie informācijas resursi veido pāreju no tradicionālā fiziskā krājuma uz virtuālā krājuma nodrošināšanu. Novada bibliotēkās darbinieki strādā, lai nodrošinātu krājuma aktualitāti, to regulāri attīrot no novecojušiem, nepieprasītiem izdevumiem, atjaunojam krājumu, iegādājoties augstvērtīgus nacionālos un ārvalstu iespieddarbus dažādās nozarēs.

Gulbenes bibliotēka par pašvaldības līdzekļiem abonē 96 nosaukumu avīzes un žurnālus. Pēc preses izdevumiem ir ļoti liels pieprasījums, jo ir izveidojies patstāvīgs lasītāju loks, kas katru dienu apmeklē bibliotēku, lai izlasītu jaunāko presi. Tas liecina par to, ka bibliotēka pilda tos uzdevumus, kas tai ir jāveic un redzam to, ka izlietotā nauda ir sasniegusi mērķi (3.31.tab.)

3.31.tabula

GRĀMATU UN PERIODIKAS IEGĀDE GULBENES BIBLIOTĒKĀ 2010.GADĀ
(GULBENES BIBLIOTĒKAS DATI)

	Gulbenes bibl.		Bērnu bibl.		Kopā	
	Eks.	Ls	Eks.	Ls	Eks.	Ls
Par Gulbenes novada domes līdzekļiem	1160 -133	5090 -678	449 +2	1459 +75	1609 -129	6549 -603
VKKF mērķprogramma	89	565	16	69	105	634
VKKF Bērnu žūrija	-	-	-	-	-	-
VKKF atbalstītie izdevumi	30	74	7	16	37	90
Projekti	43	385	4	11	47	396
Aizvietotas	73	137	38	73	111	210
Dāvinājumi	326	461	13	15	339	476
Kopā	1721	6712	527	1643	2248	8355
Pavisam 2010.gadā grāmatas					2248	8355
Periodika 2010.gadā						1936
Kopā grāmatu un periodikas iegādei 2010.gadā izlietoti						10 291

Tabulā par iztērētajām finansēm krājuma papildināšanai un iegādāto jaunumu skaitu redzam, ka līdzekļi krājuma papildināšanai 2010.gadā ir pieauguši par 28 %. Jauniegvumu skaits ir palielinājies par 10 % (3.32.tab.).

3.32.tabula

GRĀMATU IEGĀDE NOVADA PAGASTU BIBLIOTĒKĀS
(GULBENES BIBLIOTĒKAS DATI)

Gads	Jauniegvumi		Finanses	
	Kopā	Grāmatas	Kopā jauniegvumiem	Grāmatām
2006.	10407	4194	16932	8720
2007.	11667	4347	20369	11476
2008.	10652	3852	21695	13156
2009.	8090	2109	13297	8337
2010.	8911	3056	17074	10812

3.6.2.3. Muzeji un kultūrvēsturiskā mantojuma centri

PUBLISKIE PAŠVALDĪBAS muzeji

Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejs

Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejs ir Gulbenes novada pašvaldības dibināta sabiedrībai pieejama izglītojoša un pētniecības iestāde, kas izveidota valsts kultūrpolitikas īstenošanai Gulbenes novadā.

Muzeja misija – veicināt sabiedrības interesi un izpratni par Gulbenes pilsētas, novada vēsturi un kultūrvēsturi, balstoties uz muzeja krājumu, tā izpēti. Vākt un saglabāt materiālās un nemateriālās vērtības. Sabiedrības izglītošanai piedāvāt ekspozīcijas un izstādes. Radīt sajūtu muzeju atklātajā krājumā-klētī, izmantojot muzejpedagoģiskās nodarbības.

Muzejs savā darbībā ievēro Satversmi, Muzeju likumu, LR Ministru kabineta 2006.gada 21.novembra noteikumus Nr.956 „Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu”, LR Ministru kabineta 2006.gada 27.jūnija noteikumus Nr.532 „Muzeju akreditācijas noteikumi”, Gulbenes novada domes lēmumus, rīkojumus un Gulbenes novada vēstures un mākslas muzeja Nolikumu.

Muzejs savā darbībā un attīstībā balstās uz Gulbenes novada vēstures un mākslas muzeja Vidējā termiņa muzeja darbības stratēģiju 2007. - 2012.gadam, Krājuma politiku, Pētniecības darba politiku, Izglītojošā darba politiku, Krājuma noteikumiem un Krājuma klasifikatoru.

Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejs savu darbību uzsāka 1982.gada 1. janvārī. Kopš 1993.gada muzejs ir Latvijas Muzeju biedrības biedrs. 2002.gadā muzejs veiksmīgi izgāja akreditācijas procesu un saņēma akreditācijas apliecību valstī atzīta muzeja darbībai. Muzeju var akreditēt, ja tas atbilst šādiem nosacījumiem:

- 1) ir dibinātāja apstiprināts muzeja nolikums, statūti, reglaments vai līgums;
- 2) ir veikta muzeja krājuma uzskaitē;
- 3) ir telpas, iekārtas un drošības sistēmas, kas garantē muzeja krājuma saglabāšanu;
- 4) ir nodrošināta muzeja krājuma pieejamība sabiedrībai;
- 5) ir izstrādāta muzeja darbības un attīstības stratēģija.

2007.gadā Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejs atkārtoti akreditēts. No 2002.gada muzeja darbs rit, apsaimniekojot 2 ēkas – Vecgulbenes muižas oranžēriju, Brīvības

ielā 10, kur izvietots krājums, izstāžu zāles un darba telpas, kā arī klēti, Brīvības ielā 9 ar atklāto krājuma glabātavu.

Muzeja krājums veidojies, pievēršot galveno uzmanību Gulbenes pilsētas un novada vēsturei kopš vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām. Vērtīgākās muzeja krājuma kolekcijas ir stikla fotonegatīvi (>15 000 vienības), fotopastkartes, pastkartes un dokumenti. Gulbenes novada vēstures un mākslas muzeja krājumā esošie priekšmeti un kolekcijas tiek iekļautas Nacionālajā muzeju kopkatalogā – datubāzē, kas ietver pamatinformāciju par muzeju krājumu priekšmetiem (3.33.tab.).

3.33.tabula

Gulbenes novada vēsture un mākslas muzeja krājuma darbs(muzeja dati)

	2008.	2009.	2010.
Kopējais krājuma priekšmetu skaits	54371	54895	55421
Pārskata periodā jaunierakstītās vienības krājuma inventāra grāmatā	576	524	526
Nacionālā muzeja krājuma kopkatalogā ievadītās vienības	1482	1604	1671
Eksponēto pamatkrājuma priekšmetu skaits	628	249	320
No muzeja deponēto priekšmetu skaits	40	46	35
Zinātniskajā un izglītojošā darbā izmantoto pamatkrājuma priekšmetu skaits	2309	1534	1746

Muzejs lielu uzmanību velta darbam ar sabiedrību, īpaši ar skolu jaunatni. Muzeja darbinieki vada ekskursijas pa Gulbeni un novadu, vada muzejpedagoģiskās nodarbības un metodiski palīdz novada skolotājiem (3.34.tab.).

3.34.tabula

Gulbenes novada vēstures un mākslas muzeja darbs ar sabiedrību (muzeja dati)

	2008.	2009.	2010.
Apmeklētāji	9950	11110	8099
Ekskursijas	86	86	101
Novadītās muzejpedagoģiskās programmas	20	15	23
Izstādes un ekspozīcijas kopā, t.sk.	15	21	20
muzejā	13	16	18
Gulbenes rajona padomē	1		
Gulbenes novada domē		2	1
Gulbenes ģimnāzijā	1	1	1
Gulbenes vakara (maiņu) vidusskolā		1	
Gulbenes kultūras centrā		1	
Pasākumi	15	16	10
Pētniecības tēmas	7	3	5
Lekcijas, semināri, konferences	11	5	2

Druvienas vecā skola - muzejs

Druvienas muzejs iekārtots 1966.gadā bijušajā pagastskolas ēkā pēc kādreizējā šīs skolas skolotāja literatūrzinātnieka Kārļa Egles ierosmes. Druvienas vecā skola – muzejs akreditēts 2005.gadā un 2010.gadā atkārtoti saņēmis akreditācijas apliecību valstī atzīta muzeja darbībai. Druvienas Vecā skola-muzejs sniedz unikālu iespēju apmeklēt 19. gs. beigu

un 20. gs. sākuma Latvijas lauku skolu. Apskatei atvērta klases telpa, guļamistaba un telpa, kur glabājas maizes lādītes. Muzejā ir arī etnogrāfijas ekspozīcija, kas atspoguļo druvēniešu sadzīvi un nodarbošanos kopš 19. gs. Muzejs aicina arī uz mākslas izstādēm un tradicionāliem pasākumiem – Jāņa Poruka Dzejas dienām, Lieldienām u.c. (3.35.,3.36.tab).

3.35.tabula

Druvienas Vecās skolas - muzeja darbs ar sabiedrību (muzeja dati)

	2008.	2009.	2010.
Apmeklētāji	1377	1222	642
Ekskursijas	50	46	38
Novadītās muzejpedagoģiskās programmas	1	1	1
Izstādes un ekspozīcijas	Pastāvīgās eksp.-5 Izstādes -2	Pastāvīgās eksp.-5 Izstādes-2	Pastāvīgās eksp. -5 Izstādes-2
Pasākumi	5	3	3
Pētniecības tēmas	4	2	4

3.36.tabula

Druvienas Vecās skolas -muzeja krājuma darbs (muzeja dati)

	2008.	2009.	2010.
Kopējais krājuma priekšmetu skaits	1841	1958	2072
Pārskata periodā jaunierakstītās vienības krājuma inventāra grāmatā	163	117	114
Nacionālā muzeja krājuma kopkatalogā ievadītās vienības	300	200	382
Ekspozīcijas pamatkrājuma priekšmetu skaits	289	232	354
No muzeja deponēto priekšmetu skaits	-	-	-
Zinātniskajā un izglītojošā darbā izmantoto pamatkrājuma priekšmetu skaits	82	127	60

PUBLISKIE PRIVĀTIE muzeji**Vecgulbenes muižas muzejs**

Vecgulbenes muižas muzejs dibināts 2008.gadā. Muzeja dibinātājs ir SIA „Gulbenes Baltā pils”. Vecgulbenes muižas muzejs saņēmis akreditācijas apliecību valstī atzīta muzeja darbībai 2008.gadā. SIA „Baltā pils” ir arī muzeja finansiālo operāciju veicējs. Ar savu darbību muzejs aktīvi iesaistās Gulbenes pilsētas kultūras norisēs un arī turpmāk plāno attīstīt šo darbību. Muzejs aktīvi sadarbojas ar citām kultūras iestādēm. Kopumā muzeja veidotās ekspozīcijas un vēstures un mākslas izstādes veicina krājuma pieejamību visiem interesentiem, izmantošanu zinātniski pētnieciskajā, kultūras, izglītības, estētiskās audzināšanas darbā, sekmē kultūrvēsturiskā mantojuma un mūsdienu pieredzes apzināšanu, vecina sabiedrības interesi par Gulbenes pilsētu un novadu.

Vecgulbenes muižas muzeja krājums sastāv no pamatkrājuma un palīgkrājuma. Muzeja pamatkrājums ietilpst Nacionālajā muzeju krājumā. Vecgulbenes muižas muzeja priekšmeti, kas saskaņā ar muzeja krājuma komisijas lēmumu atbilst muzeja izvirzītajai misijai un krājuma komplektēšanas politikai, ir ar zinātnisku, kultūrvēsturisku, memoriālu vai māksliniecisku vērtību un ir labā saglabātības pakāpē. 2010.gadā muzeja krājums pārsniedz

2900 vienības un hronoloģiski aptver laiku no 19.gs līdz mūsu dienām un satur kultūrvēsturisku informāciju par Vecgulbenes muižu, Volfu dzimtu, muižas saimniecisko darbību, par muižas vēlākajiem īpašniekiem, par senajiem amatiem un dzīvesveidu.

KULTŪRVĒSTURISKĀ MANTOJUMA CENTRI

Novadā ir izveidojušies 5 kultūrvēsturiskā mantojuma centri: „Kultūrvēsturiskais mantojuma centrs” Lejasciemā, Lizuma vidusskolas novadpētniecības muzejs, novadpētniecības krātuve „Dispečeri” Tīrzā, „Rankas kultūrvēsturiskais mantojuma centrs” un privātais „Kāzu muzejs” – kāzu tradīciju sēta Lizuma pagastā.

Novadā jāturpina darbs pie novadpētniecisko ekspozīciju attīstības, pilnveides un eksponātu klāsta papildināšanas, informācijas vākšanas par katras novada teritoriālās vienības vēsturi.

3.6.3. Sports

Novadā tiek saglabāta un turpina darboties visa esošā sporta infrastruktūra. Lai veicinātu novadā tradicionālo sporta veidu attīstību (basketbols, volejbols, vieglatlētika, futbols, distanču slēpošana, orientēšanās u.c.), radītu apstākļus jaunu sporta veidu attīstībai, koordinētu ar sportu saistīto partneru sadarbību, novada domes administratīvajā struktūrā sporta jautājumu koordinācijas funkcijas uzticētas Izglītības, kultūras un sporta nodaļai, kurā strādā divi vecākie konsultanti ar 0.5 un 0.2 slodzi.

Gulbenes novadā tiek organizētas dažādas sporta aktivitātes. Ziemā un vasarā – sporta spēles, ar dažādiem sporta veidiem. Notiek novada čempionāti basketbolā, volejbolā, futbolā, hokejā. Vairākās kārtās norisinās distanču slēpošanas seriāls “Baltās trases”, orientēšanās sacensības “Gulbene”, pļavu golfa, kā arī galda tenisa sacensības.

Tradicionāli notiek tautas skrējieni “Gulbenes aplī” un “Rankas aplī”, Latvijas kausa posms orientēšanās sportā. Lejasciemā tiek organizētas riteņbraukšanas un triatlona sacensības “Šķūnenieku kauss”. Lizuma pagasta “Siltajos” norisinās “Prezidenta kauss” pļavu golfā.

Jau vairāk kā 20 gadus Gulbenē notiek Latvijas čempionāta ziemas posms autorallijā “Sarma”, kā arī amatierallijs “Gulbis”. Gulbenes novadā ir divas mototrases, kurās norisinās dažāda līmeņa motokrosi.

Pēdējos gados popularitāti guvušas sacensības spēka trīscīņā, kā arī Gulbenes publika nereti var vērot sacenšoties profesionālus Latvijas spēkavīrus.

Sākot no 2010.gada, Gulbenē trenējas un Latvijas čempionāta pirmās līgas spēles aizvada FB “Gulbene 2005” komanda, kas 2010.gada sezonā ir uzvarējusi, izcīnot tiesības nākošajā sezonā spēlēt Latvijas čempionāta virslīgā.

No 1997.gada Gulbenē pastāvēja profesionāla basketbola komanda “BUKI”, kas kļuva par trīskārtējiem LBL bronzas laureātiem. Komanda pastāvēja līdz 2009.gadam, kad vēlāk “pārdzima” jaunā sastāvā, ar nosaukumu “Gulbenes buki”. Pašreiz viņi cīnās LBL II divīzijā.

Dažādas sacensības norisinās jaunajiem sportistiem – sporta skolas basketbola nodaļas audzēkņi piedalās Latvijas jaunatnes basketbola līgas čempionāta spēlēs, bet vecākā grupa piedalās EYBL basketbola turnīrā. Jaunās volejbolistes spēkiem mērojas Latvijas Jaunatnes čempionāta un Latvijas kausa spēlēs.

Jaunie orientieristi, vieglatlēti, distanču slēpotāji un futbolisti startē Starptautiskās, Latvijas čempionāta, Latvijas kausa izcīņas un dažāda līmeņa reģionālajās sacensībās.

Gulbenes novadā tiek organizētas skolēnu sporta spēles. Daudzu izglītojošo skolu paspārnē darbojas interešu izglītības pulciņi dažādos sporta veidos, kā arī papildus fiziskās aktivitātes tiek piedāvātas bērniem ar īpašām vajadzībām.

Starptautiskā mērogā Gulbenes vārds bieži minēts saistībā ar biatlonisti Madaru Līdumu, bobslejistiem Daumantu Dreiškenu un Edgaru Maskalānu, kā arī ar distanču slēpotāju Jāni Paipalu. Viņi piedalījās 2010.gada ziemas Olimpiskajās spēlēs Vankuverā.

Ļoti aktīvi Gulbenes novadā ir sportisti - veterāni. Īpaši jāizceļ soļotājs Gunārs Rubenis, kurš ir vairākkārtējs Eiropas un Pasaules veterānu čempionātu godalgoto vietu ieguvējs. Orientieriste Gerda Sirmā Eiropas čempionātā W40 grupā rogainīgā 2010.gadā izcīnīja otro vietu.

No jaunajiem talantiem īpaši gribas izcelt soļotāju Edgaru Gjaču, kas atzīstami startē ne tikai Latvijas, bet arī starptautiska līmeņa sacensībās. Volejbolā Latvijas jaunatnes izlasē jau vairākus gadus ir Sanda Ragozina.

Gulbenes novadā ir dažādas sporta būves:

Gulbenes sporta centrs - platība - 2573,8 m². Tajā atrodas divi sporta spēļu (basketbola) laukumi, sešas ģērbtuves, aerobikas zāle, trenāžieru zāle, kāpšanas siena, sauna ar baseinu. Pie sporta centra ir sporta laukums, kas aprīkots ar gumijoto skrejceļu (300 m), lodes sektoru, diska mešanas sektoru, šķēpa mešanas sektoru, 2 tāllēkšanas sektoriem, vienu smilšu volejbola laukumu un trīs strītbola groziem.

Gulbenes stadions - platība – 4405 m², kurā ir divi asfaltēti basketbola laukumi, trīs pludmales volejbola laukumi, viens asfaltēts volejbola laukums, hokeja laukums un futbola laukums ar tribīnēm (1500 skatītāju vietas). Zem tribīnēm atrodas ģērbtuves sportistiem, trenāžieru zāle un brīvās cīņas zāle. Aerobikas un trenāžieru zāles ir aprīkotas ar spoguļu sienu un vingrošanas paklājiem, soliem un trenāžieriem. Gulbenes slēpošanas-biatlona trasē ir 500 metru apgaismots aplis.

Gulbenes novada Bērnu un jaunatnes sporta skolas zāle – platība – 1210 m², ar basketbola laukumu, divām ģērbtuvēm, tribīnēm. Pie zāles 2008.gadā uzcelts internāts, ar 10 istabām, četrām dušas telpām, kā arī trenāžieru un aerobikas zāli.

Bērzu sākumskolas sporta zāle

Jaungulbenes arodvidusskolas sporta zāle, kompleksais laukums - basketbola, volejbola, laukumi, stadions, atklātais peldbaseins.

Lejasciema vidusskolas sporta spēļu zāle, futbola, 2 pludmales volejbola laukumi.

Lizuma vidusskolas sporta zāle, futbola, volejbola laukums.

Rankas arodvidusskolas sporta spēļu zāle.

Litenes kompleksais sporta laukums- sporta zāle, stadions ar 300 metru gumijoto skrejceļu, trīs smilšu volejbola laukumi.

Staru mototrase – 14 ha.

Stārķu kalna mototrase - 4 ha.

Lejasciema stenda šautuve – 5 ha, 3 stendi .

Ļāvu golfa laukums Lizuma pagasta „Siltie”.

Tirzas pamatskolas sporta zāle – basketbola laukums, divas ģērbtuves, sauna.

Druvienas pamatskolas sporta zāle - basketbola laukums, divas ģērbtuves, trenāžieru zāle.

Stāķu pamatskolas sporta zāle – rokasbumbas laukums, divas ģērbtuves.

Orientēšanās kartes ir Kaļņa ezera apkārtnē, Emzes parkā Gulbenē, Ozolkalnā, trīs Lejasciema apkārtnē, Lizuma pagastā – Augstajos un Sarkanajos kalnos, kā arī Rankas pagasta “Lācītēs”.

Dažāda mēroga korporatīvo sporta un atpūtas pasākumu rīkošanai piemērotus sporta laukumus piedāvā atpūtas kompleksi „Vonadzīņi”, „Zušu nams” un „Lācītēs”.

3.6.4. Veselības aprūpe, sociālā palīdzība un drošība

3.6.4.1. Veselības aprūpe

Primāro veselības aprūpi novada teritorijā nodrošina 14 ģimenes ārstu prakses, tai skaitā septiņas lauku teritorijā un septiņas Gulbenes pilsētā (12.pielikums). Ģimenes ārstu prakses pilsētā apkalpo ne tikai pilsētas, bet arī piepilsētas pagastu, kuros nav ģimenes ārstu prakšu – Beļavas, Daukstu, Stradu pagasta iedzīvotājus. Paaugstinātas saslimstības sezonas laikā nereti ir apgrūtināta ģimenes ārstu pieejamība – veidojas rindas pakalpojumu saņemšanai. Formāli ģimenes ārstu prakses ir novērtētas kā atbilstošas obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm, tomēr pilsētas prakšu telpas lielākoties nav izvietotas ēku pirmajos stāvos, tāpēc ir apgrūtināta to pieejamība cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Ģimenes ārstu prakses novadā, tāpat kā pārsvarā visā valstī, ir saimnieciskā ziņā patstāvīgi funkcionējošas struktūras – uzņēmumi vai individuālā darba veicēji. Finansējums atalgojumiem un prakses uzturēšanai tiek nodrošināts, noslēdzot līgumus ar Veselības ministrijas Veselības norēķinu centru. Veselības norēķinu centrs ir valsts pārvaldes iestāde, kuras uzdevums realizēt ir valsts politiku veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā un administrēt veselības aprūpei paredzētos valsts budžeta līdzekļus.

Novada pagastos darbojas deviņi feldšerpunkti(Beļavā, Ozolkalnā, Daukstēs, Staros, Druvienā, Galgauskā, Līgo, Strados, Stāķos). To saimnieciskā uzturēšana ir attiecīgo pagastu pārvalžu pārziņā. Darbinieku (8) atalgojumi daļai ārsta palīgu tiek nodrošināti uz līgumu pamata ar ģimenes ārstiem, bet daļa atalgojuma ir iespējama no pagasta pārvaldes noslēgtajiem līgumiem ar Veselības norēķinu centra Vidzemes teritoriālo nodaļu par pacientu medicīnisko mājas aprūpi un sniegtajiem pakalpojumiem feldšerpunktos atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr.1046 „Veselības aprūpes un finansēšanas noteikumi”. Pagastu pārvaldes feldšeriem darba līgumos bez medicīniskās palīdzības var uzticēt veikt arī papildus pienākumus, tai skaitā nodrošināt sociāla rakstura pakalpojumus. Nodrošinot pakalpojumus pašvaldības iedzīvotājiem, ārstu palīgi (feldšeri) sadarbojas ar sociālā darba speciālistiem novada Sociālajā dienestā.

Valsts apmaksātus zobārstniecības pakalpojumus bērniem līdz 18 gadu vecumam novadā nodrošina sešas zobārstu prakses – piecas Gulbenes pilsētā un viena Lejasciema pagastā. Atsevišķi zobārsti noteiktās dienās veic izbraukumus uz vietām pagastos. Gulbenes pilsētā darbojas mutes un zobu higiēnas kabinets, kas ir SIA „Ziemeļaustrumu Latvijas Mutes veselības centra” Valmierā filiāle. Zobu higiēnista pakalpojumi bērniem līdz 18 gadu vecumam vienu reizi gadā ir bez maksas. Pieaugušajiem zobārstniecības pakalpojumi ir jāsedz no saviem līdzekļiem pilnā apjomā. Novada maznodrošinātajiem iedzīvotājiem elementāro zobārstniecisko palīdzību ir iespējams saņemt novada Sociālajā dienesta telpās iekārtotajā kabinetā uz atvieglotiem noteikumiem. Veselības iestāžu pakalpojumu pieejamība pagastos apkopota 13.pielikumā.

Kopš 2010.gada 26.janvāra juridiski darbu ir sākusi sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”, kas nodrošina stacionārās medicīniskās palīdzības sniegšanu bijušo Gulbenes un Balvu rajona teritorijas iedzīvotājiem, kā arī piedāvā ambulatoros, dienas stacionāra pakalpojumus un medicīnisko mājas aprūpi.

Savu pamatfunkciju – neatliekamo palīdzību – slimnīcu apvienība veic pēc saskaņota grafika, nodrošinot četru speciālistu diennakts dežūras uzņemšanas nodaļā. Ambulatorajā darbā uzsvars tiek likts uz diagnostiskajiem izmeklējumiem un speciālistu konsultantu pieejamību. Abas slimnīcas kopā spēj nodrošināt lielāko daļu no nepieciešamajiem izmeklējumiem un speciālistu konsultācijām. Atsevišķi speciālisti izbrauc no Rīgas vadošajām klīnikām, ne tikai konsultējot pacientus, bet arī veicot ķirurģiskās operācijas uz vietas.

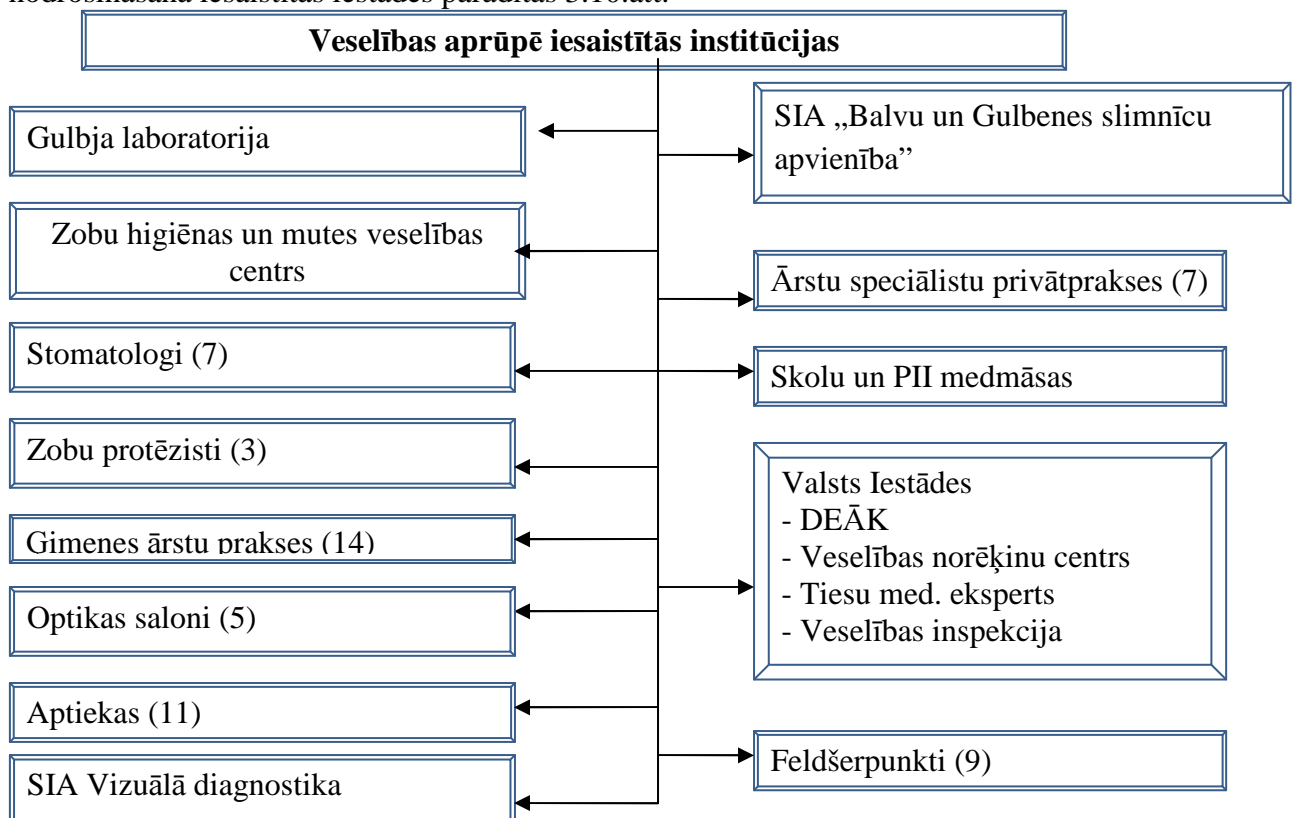
Izteiktā sabiedrības noslāņošanās uzliek savu zīmogu arī veselības aprūpei. Kā nekad mediķiem ir jākontaktējas ar sociālajiem dienestiem, lai risinātu slimnieka problēmas, jo vairākums pacientu ir ieslīguši vienaldzībā un ļaujtas tikai uz citu palīdzību savu problēmu risināšanā.

Ir veikta slimnīcas un ambulatorās daļas telpu renovācija, modernas, mūsdienīgas medicīniskās aparatūras iegāde. Ir iespējas veikt pacientu izmeklēšanu visos profilos.

Gulbenes slimnīcai ir sagatavots attīstības plāns līdz 2013.gadam. Nepieciešamo investīciju apjoms infrastruktūras attīstībai un aparatūras iegādei no 2008.gada līdz 2013.gadam ir Ls 1 259 600, tajā skaitā pašvaldības ieguldījums slimnīcas jumta nomaiņai – Ls 330 000.

Novadā ir 11 aptiekas – sešas no tām pagastos(Jaungulbenē, Lejasciemā, Litenē, Lizumā, Rankā un Tirzā) un 5 optikas saloni. Gulbenē darbojas vairākas reģionālās institūcijas: Sabiedrības veselības aģentūras Gulbenes filiāle (apkalpo agrāko Alūksnes, Balvu, Gulbenes un Madonas rajonu teritorijas) un Gulbenes starprajonu veselības un darbspēju ārstu komisija (apkalpo agrāko Alūksnes, Balvu, Gulbenes un Valkas rajonu teritorijas).

2009.gada septembrī saskaņā ar valsts veselības aprūpes attīstības nostādņēm Vidzemes reģionā notika neatliekamās palīdzības izbraukumu brigāžu restrukturizācija kā rezultātā tās tika atdalītas no Gulbenes slimnīcas un pievienotas valstī vienotai neatliekamās palīdzības nodrošināšanas sistēmai. Pašlaik valstī restrukturizācija ir pabeigta visos reģionos un atbildība par neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanu ir koncentrāta vienās rokās Veselības ministrijas padotībā esošajā NMP dienestā. NMP dienesta Vidzemes reģionālais centrs Valmierā nodrošina izsaukumu apkalpošanu Gulbenes novada teritorijā. Valsts sociālās aprūpes centra "Latgale" filiālē "Litene" dzīvo aptuveni 280 klienti ar psihiskām saslimšanām un garīga rakstura traucējumiem. Veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanā iesaistītās iestādes parādītas 3.10.att.

3.10.att. Veselības aprūpes institūcijas Gulbenes novadā

3.6.4.2. Sociālā palīdzība

Sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus pašvaldības iedzīvotājiem Gulbenes novadā organizē un sniedz Gulbenes novada sociālais dienests. Dienestā strādā - dienesta vadītāja, vadītājas vietniece, 17 sociālie darbinieki, 3 sociālās palīdzības organizatori, 1 psihologs un 2 tehniskie darbinieki.

Sociālā darba speciālistu pakalpojumi ir pieejami visās novada pagastu pārvaldēs. Lai saņemtu sociālo palīdzību vai sociālos pakalpojumus, persona vai viņa likumīgais pārstāvis vēršas sociālajā dienestā ar iesniegumu, kurā norāda problēmu un tās vēlamo risinājumu.

Pašvaldības sociālajam dienestam ir jābūt kā koordinatoram, kurš iedzīvotājiem sniedz informāciju par esošajiem resursiem, palīdz izmantot starpinstitūciju un starpprofesionāļu pakalpojumus. Sociālā dienesta speciālisti izzina un novērtē pašvaldības iedzīvotāju vēlmes un vajadzības pēc jauniem sociālajiem pakalpojumiem, kuri veicinās pašvaldības iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu, kā arī seko esošo sociālo pakalpojumu sniedzēju darbībai, reaģē uz izmaiņām, ieviestajām korekcijām, par to dara zināmu iedzīvotājiem. Pašvaldība ir vistuvāk saviem iedzīvotājiem, vislabāk pārzina, kāds atbalsts viņiem visvairāk nepieciešams un kā to visefektīvāk sniegt. Sociālās problēmas nevar risināt tikai ar sociālās palīdzības sniegšanu, ir nepieciešama sociālo pakalpojumu pieejamība dzīves vietā, vai pēc iespējas tuvu tai. Sociālie pakalpojumi ietver:

- sociālo darbu, kura mērķis ir palīdzēt personai, ģimenei un personu grupai noteikt, atrisināt vai mazināt sociālās problēmas, attīstot pašas personas resursus un iesaistot atbalsta sistēmās;
- sociālo aprūpi, kuras mērķis ir nodrošināt dzīves kvalitātes nepazemināšanos personai, kura vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ to nevar nodrošināt pati saviem spēkiem;
- sociālo rehabilitāciju, kuras mērķis ir novērst, vai mazināt invaliditātes, darbaspējas, atkarības un citu faktoru izraisītās negatīvās sekas personas dzīvē.

Gulbenes novada iedzīvotājiem, kuriem nav likumīgo apgādnieku, vai likumīgie apgādnieki objektīvu apstākļu dēļ nespēj aprūpēt savus tuviniekus, ir iespējams saņemt pakalpojumu - aprūpe mājās, šo pakalpojumu finansē no Gulbenes novada sociālo funkciju veikšanai paredzētajiem līdzekļiem. Lai klients saņemtu viņam individuālajām vajadzībām atbilstošus aprūpes pakalpojumu, tiek noteikti 3 aprūpes līmeņi - 1. aprūpes līmenis, 2. aprūpes līmenis un 3. aprūpes līmenis.

Gulbenes novadā ir izveidotas divas institūcijas, kas sniedz ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus:

- Tīrzas sociālais un veselības aprūpes nams „Doktorāts”;
- Jaungulbenes sociālās aprūpes centrs.

Gulbenes pilsētā ir izveidota un veiksmīgi darbojas veco ļaužu dzīvojamā māja, šāda veida institūcijas ir arī Stāmerienas pārvaldē - „Saulstari”, Lejasciema veco ļaužu māja, kā arī Daukstu pārvaldē - Krapas sociālo pakalpojumu centrs.

Sociālā palīdzība Gulbenes novada iedzīvotājiem tiek sniegta pamatojoties uz 2009.gada 26.novembra noteikumiem „Par sociālo palīdzību un pašvaldības sociālajiem pabalstiem Gulbenes novadā”. Sociālā palīdzība ir naudas vai mantiskais pabalsts, kura piešķiršana balstās uz materiālo resursu novērtēšanu personām (ģimenēm), kurām trūkst līdzekļu pamatvajadzību apmierināšanai. Pašvaldībai, kuras teritorijā persona reģistrējusi savu pamatdzīves vietu, ir pienākums nodrošināt personai iespēju saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību.

Gulbenes novada pašvaldība sociālās palīdzības pabalstiem 2010.gadā izlietojusi 390864 Ls, t.sk.:

- GMI (pabalsts garantētā minimālā ienākuma nodrošināšanai) 274772 Ls;
- dzīvokļa pabalstiem 55519 Ls;

- pārējiem pabalstiem un kompensācijām 60573 Ls.

Gulbenes 2.vidusskolā izveidota integrētā klase bērniem ar īpašām vajadzībām. Sociālos jautājumus palīdz risināt dažādas nevalstiskas sabiedriskās organizācijas, kuru darbību koordinē Gulbenes pilsētas nevalstisko organizāciju centrs. Īpaša loma šajā jomā ir Latvijas Sarkanā Krusta novada komitejai, kura atrodas vienā ēkā ar Gulbenes novada sociālo dienestu un ir būtisks palīgs sociālo problēmu risināšanas gaitā.

2010.gadā Gulbenes novada pārvaldes nepieciešamības gadījumā no citām pašvaldībām pērk šādus pakalpojumus:

- Krīzes centrs (palīdzība krīzes situācijā nonākušām personām no Rugāju novada);
- ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas (personām, kuras vecuma un veselības stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt, kā arī bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem).

Novadā plānots izveidot šādus sociālo pakalpojumu veidus:

1. Dienas centrs(i) dažādām sociālajām grupām (Gulbenē, Lizumā, Rankā).
2. Centrs ģimenei ar bērniem (krīžu centrs), pielāgojot Litenes bērnudārza telpas.
3. Grupu dzīvokļi pilngadīgiem bāreņiem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.
4. Mobilā vienība aprūpei mājās (piedalīties Vidzemes reģiona projektā).

Novadā plānots attīstīt un pilnveidot šādu sociālo pakalpojumu un institūciju darbību:

1. ilgstošās sociālās aprūpes centri Jaungulbenē un Tīrzā, Jaungulbenē veicot renovāciju, Tīrzā veicot rekonstrukciju un paplašināšanu, palielinot vietu skaitu;
2. sociālie dzīvokļi trūcīgajiem iedzīvotājiem (Beļavas, Daukstu, Druvienas, Galgauskas, Litenes, Lizuma, Līgo, Rankas un Stradu pagastā);
3. veco ļaužu mājas Gulbenē, Stāmerienas un Lejasciema pagastā.

3.6.4.3. Bāriņtiesas

Bāriņtiesa ir novada vai republikas pilsētas pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde (Bāriņtiesu likuma 2.panta pirmā daļa).

Ar Gulbenes novada domes 2009.gada 26.augusta sēdes lēmumu Nr.39 (protokols Nr.8) 2009.gada 30.septembrī likvidēta Beļavas, Daukstu, Druvienas, Galgauskas, Jaungulbenes, Līgo, Lejasciema, Litenes, Lizuma, Rankas, Stāmerienas, Stradu, Tīrzas pagasta bāriņtiesa.

No 2009.gada 1.oktobra Gulbenes novadā darbojas 6 bāriņtiesas:

Gulbenes pilsētas bāriņtiesa (darbojas Gulbenes pilsētas teritorijā),
Jaungulbenes bāriņtiesa (darbojas Jaungulbenes, Līgo un Daukstu pagasta teritorijā),
Lejasciema bāriņtiesa (darbojas Lejasciema un Beļavas pagasta teritorijā),
Litenes bāriņtiesa (darbojas Litenes, Stāmerienas un Stradu pagasta teritorijā),
Lizuma bāriņtiesa (darbojas Lizuma, Galgauskas un Tīrzas pagasta teritorijās),
Rankas bāriņtiesa (darbojas Rankas un Druvienas pagasta teritorijā).
Finanšu līdzekļus bāriņtiesas darbībai piešķir Gulbenes novada pašvaldība.

Bāriņtiesa savā darbībā pamatojas uz normatīvajiem aktiem (Latvijas Republikas Civillikums, Bāriņtiesu likums, Administratīvā procesa likums, Civilprocesa likums, Kriminālprocesa likums u.c) un publisko tiesību principiem.

Bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai citas rīcībnespējīgas personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.

LR Ministru Kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumi Nr.1037 „Bāriņtiesas darbības noteikumi” nosaka bāriņtiesas darba organizāciju, apmeklētāju pieņemšanas kārtību un iepazīšanās kārtību ar lietām, bāriņtiesas lietu reģistru un lietu reģistrācijas žurnālu

izveidošanu un vešanu, lietu veidošanas pamatprasības, lietu sagatavošanu izskatīšanai, bāriņtiesas sēdes norises kārtību, kā arī bāriņtiesas darbību ārpusģimenes aprūpes un aizgādības lietu pārraudzībā un bāriņtiesas darbību ar nepilngadīgā vai cita rīcības nespējīgā mantu.

Bāriņtiesa darbojas saskaņā ar Gulbenes novada domes apstiprināto nolikumu, kurā noteikta bāriņtiesas organizatoriskā struktūra, apmeklētāju pieņemšanas laiks un kārtība, kādā administratīvā procesa dalībnieki var iepazīties ar lietas materiāliem.

Bāriņtiesas savā darbībā cieši sadarbojas ar Gulbenes novada sociālo dienestu. Lai nodrošinātu bērniem, viņu vecākiem, aizbildņiem, audžuģimenēm un citām rīcībnespējīgām personām palīdzību, jāturpina pilnveidot sociālo resursu pieejamība: iespēju nodrošināt drošu īslaicīgu uzturēšanos patversmē vai krīzes centrā bērniem, kā arī bērniem ar māti (tēvu), ja tie cietuši no vardarbības, rehabilitācijas pakalpojumu saņemšana ģimenēm un personām ar garīga rakstura saslimšanām, minēto personu sadzīves iemaņu attīstīšana un pilnveidošana Bāriņtiesu īstenotās aktivitātes parādītas 3.37.tabulā.

3.37.tabula

Bāriņtiesu darbs (pašvaldības dati)

Veiktās darbības	Skaits 2010.gadā	Skaits 2009.gadā	Skaits 2008.gadā
1. Mantas pārvaldības lietu skaits	74	63	58
2. Audžuģimenes:			
2.1. ievietotie bērni	20	32	32
2.2. uzraugāmās audžuģimenes	12	18	15
3. Aprūpes tiesību atņemšanas, atjaunošanas	66	75	76
4. Aizgādības lietu skaits			
4.1. Garīgās veselības problēmas	95	109	108
4.2. Atkarības problēmas			
4.3. Mantas aizgādība	10	11	9
5. Notariālo darbību skaits	893	1115	1328
6. Gada laikā pieņemti lēmumi (pēc reģ. žurnāla)	268	215	212
7. Adopcijas lietu skaits	8	5	3
8. Aizbildniecības lietu skaits	114	113	121

Izskatot lietas par bērnu aprūpes tiesību atņemšanu un atjaunošanu vecākiem, par aizbildņu un aizgādņu iecelšanu personām, par ārpusģimenes aprūpes nodrošināšanu bērniem un citas lietas, bāriņtiesa pamatojas uz sociālo darbinieku un psihologu sniegtajiem atzinumiem un ieteikumiem. Tā kā atzinumu sagatavošana un sniegšana ir laikietilpīga, jārisina iespēja izveidot papildus sociālo darbinieku darbam ar ģimeni un bērniem un psihologu darba vietas, jāveicina speciālistu izglītošanos.

Lai bāriņtiesas darbs būtu kvalitatīvs, jānodrošina iespēja apgūt Bāriņtiesu likuma 10.panta trešajā daļā noteiktās attiecīgās mācību programmu tiem bāriņtiesas locekļiem, kuriem šī programma nav apgūta, jārisina jautājums par bāriņtiesas sekretāra amata vienības izveidošanu katrā bāriņtiesā. Jāattīsta starpinstitutionālā sadarbība.

3.6.4.4. Drošība

2008.gada beigās un 2009.gadā valstī pastāvošā ekonomiskās situācijas pasliktināšanās veicināja strukturālu izmaiņu nepieciešamību visās valsts nozarēs, tajā skaitā arī valsts pārvaldē. Lai realizētu reģionālo reformu Valsts policijā, no 2009.gada 1.septembra darbu uzsāka piecas Valsts policijas reģionālās pārvaldes, t.sk. Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvalde, kurā tika iekļauta Valmieras rajona policijas pārvalde(RPP), Cēsu RPP, Madonas RPP, Valkas RPP, Limbažu RPP, Alūksnes RPP un Gulbenes RPP.

Gulbenes novadā noziedzīgo nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem ir zemāks nekā Vidzemes plānošanas reģionā un valstī kopumā. Noziedzīgo nodarījumu skaita izmaiņas ir svārstīgas un neuzrāda ne pieauguma, ne samazinājuma tendenci ne novadā, ne reģionā, ne valstī. 2009.gadā nodarījumu kopējais skaits novadā ir nedaudz mazāks nekā 2003.gadā, vismazākais tas ir bijis 2007.gadā, augstākais 2006.gadā. Salīdzinot nodarījumu skaita pieaugumu vai samazinājumu pa gadiem, svārstību amplitūda ir no -30.5 % līdz +22.8 % (3.38.tab.).

3.38.tabula

Noziedzības raksturojums Gulbenes novadā (CSP un Valsts policijas dati)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Noziedzīgu nodarījumu skaits kopā	497	543	494	593	412	506	481
Procentos pret iepriekšējo gadu		+9.3	-10	+20	-30.5	+22.8	-4.9
Kriminālpārkāpumi				141	100	129	108
Mazāk smagi				180	137	172	158
Smagie noziegumi				208	146	166	182
Sevišķi smagi				14	18	31	14
Pa noziegumu veidiem:							
Zādzības				203	117	177	249
Laupīšanas				7	8	6	5
Slepkavības				1	2	3	0
Ar narkotikām saistīti noziegumi				3	5	7	9
Atklātie kriminālprocesi valstī, %				21.6	30.8	33.8	31.3
Atklātie kriminālprocesi Gulbenes novadā, %				36.3	66.5	73.2	64.3
Noziedzīgu nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem Latvijā,	223	269	224	272	244	254	252
Vidzemes PR,	210	241	199	243	212	247	214
Gulbenes novadā	180	200	184	224	158	197	-

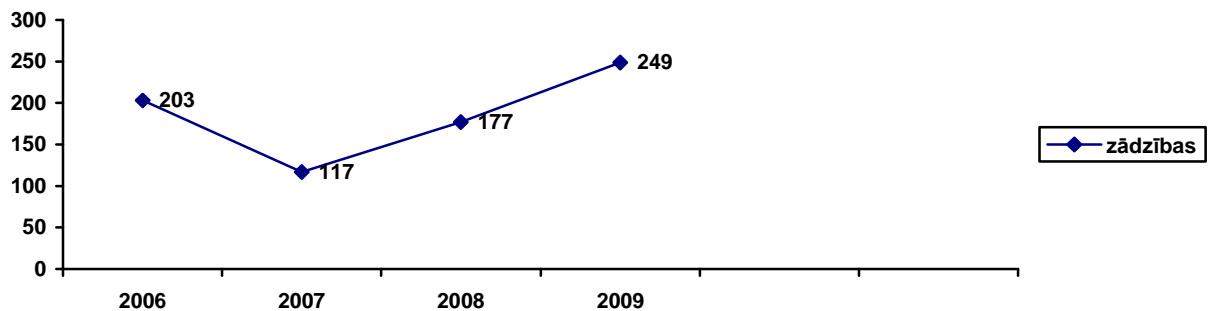
Sakarā ar to, ka 2005.gada 1.oktobrī stājās spēkā Kriminālprocesa likums un tika mainīta iekšējā uzskaites sistēma, salīdzināmi dati ir tikai no 2006.gada. Pēdējos četros gados, izņemot 2008.gadu, noziegumu struktūrā dominē smagie noziegumi, kuru īpatsvars variē no 32.9 % 2008.gadā līdz 37.9 % 2009.gadā.

Apskatot atsevišķus noziegumu veidus, redzams, ka 2009.gadā strauji pieaudzis zādzību skaits, bet ir mazāks laupīšanas gadījumu skaits un nav notikusi neviena slepkavība.

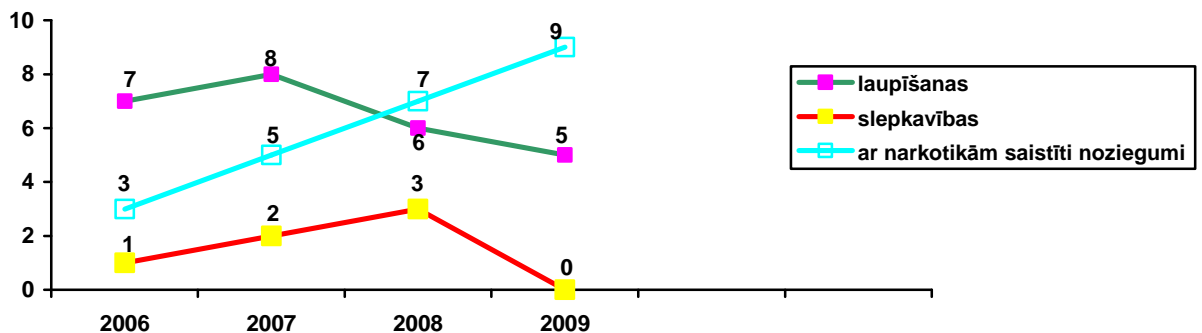

Ar narkotikām saistīto noziegumu skaits nav liels, bet uzrāda stabilu pieauguma tendenci (3.11. un 3.12.att.).

3.11.att. Zādzību skaita dinamika Gulbenes novadā (Valsts policijas dati)

3.12.att. Atsevišķu noziegumu veidu dinamika Gulbenes novadā (Valsts policijas dati)

Pilsētvide tradicionāli tiek uzskatīta par krimināli bīstamāku vidi, bet par Gulbeni var teikt, ka tā ir samērā droša pilsēta, sīkais huligānisms (uz ielas, bārā, kafejnīcās, u.c.) – ap 20 – 25 gadījumi gadā.

Medicīniskās atskurbtuves pilsētā, līdz ar to arī novadā, nav. Iereibušas personas, kuras traucē sabiedrības mieru, tiek ievietotas īslaicīgās aizturēšanas vietā līdz atskurbšanai (uz laiku līdz 12 h).

Pašvaldības policija kā institūcija novadā nav izveidota. Gulbenes pilsētā par sabiedrisko kārtību un drošību atbild viens cilvēks – sabiedriskās kārtības sargs, kura darbības amplitūda parādīta 3.39. tabulā.

3.39.tabula

Sabiedriskās kārtības sarga darbs (pašvaldības dati)

Veiktās darbības	Skaitis 2009.gadā	Skaitis 2010.gadā
Saņemtie personu iesniegumi	19	25
Sastādīti administratīvo pārkāpumu protokoli	2	5
Izrakstīti brīdinājumi	109	23
Noķerti un nogādāti dzīvnieku patversmē suņi un kaķi	1 suns	3 suņi, 2 kaķi
Kārtības nodrošināšana masu pasākumos	12	18
Citi pasākumi (atbalsts un palīdzība citiem dienestiem, pašvaldības iestādēm)	53	61

Profilakses pasākumu veikšana kopā ar valsts policiju	17	20
Darbs ar sociālo dienestu	46	-
Atnākuši iedzīvotāji uz pieņemšanu	40	53
Telefoniska informācija (sūdzība) no iedzīvotājiem	84	92

2010.gadā Gulbenes novadā līdz 18 gadu vecumam nepilngadīgo lietu inspekcijas uzraudzībā vai redzeslokā atradās 110 jaunieši. Jaunieši līdz 18 gadu vecumam izdarījuši 8 kriminālpārkāpumus, 45 likumpārkāpumus, 33 administratīvos pārkāpumus.

3.7. Sabiedrības integrācija un informācijas sabiedrības attīstība

3.7.1. Sabiedriskās organizācijas

Saskaņā ar Lursoft statistiku, Gulbenes novadā 2011.gada sākumā uzskaitītas 103 sabiedriskās organizācijas, biedrības un nodibinājumi. Desmit no tām apvieno Nevalstisko organizāciju (NVO) centrs, kas atrodas bijušajā Vecgulbenes muižas saimniecības ēkā Brīvības ielā 22:

1. Latvijas pensionāru federācijas Gulbenes pensionāru apvienība,
2. Latvijas Daugavas Vanagu Gulbenes rajona nodaļa,
3. Politiski represēto apvienības Gulbenes nodaļa,
4. Latvijas Invalīdu biedrības Gulbenes rajona nodaļa,
5. Gulbenes patērētāju interešu aizsardzības klubs,
6. LR savienības "Černobiļa" Gulbenes nodaļa,
7. Gulbenes pilsētas un rajona diabēta biedrība,
8. "Glābiet bērnus!" Gulbenes nodaļa,
9. Asociācijas "Rūpju bērns" Gulbenes nodaļa,
10. 97.gaidu vienība.

Gulbenes neredzīgo biedrības Gulbenes rajona organizācija tika likvidēta pēc vadītājas Rutas Dzelzs nāves. Gaidu apvienība ir uzsākusi organizācijas likvidāciju, bet asociācija "Rūpju bērns" Gulbenes nodaļa un "Glābiet bērnus!" Gulbenes nodaļa kārto dokumentus organizāciju izslēgšanai no uzņēmumu reģistra.

NVO centrs izveidots par Karalienes Juliānas fonda (Nīderlande) un Gulbenes pilsētas domes finanšu līdzekļiem. Savu darbību NVO centrs uzsāka 2000.gada janvārī.

Ar ievērojamu administratīvo un finanšu kapacitāti izceļas biedrība „Sateka”, caur kuru tiek apsaimniekoti ES LEADER+ programmas līdzekļi. LEADER ir mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai, kuras rosina sabiedrību meklēt jaunus risinājumus esošajām lauku problēmām. LEADER būtība ir uzlabot dzīves kvalitāti cilvēkam laukos, domājot gan par ekonomiskajiem, gan sociālajiem uzlabojumiem un vides saglabāšanas iespējām. LEADER vīzija – ar dzīvi apmierināts cilvēks laukos, kas spēj realizēt savas ekonomiskās un sociālās vajadzības pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai.

Savukārt biedrības „Sateka” darbības mērķis ir veicināt ilgtspējīgu un līdzsvarotu teritorijas attīstību Gulbenes novadā, pārstāvot sabiedrības intereses un rosinot tās aktīvu līdzdalību sociāli ekonomisko jautājumu risināšanā, iesaistot uzņēmējus, pašvaldības, nevalstiskās organizācijas un iedzīvotājus. Projektu ieviešana notiek saskaņā ar biedrības izstrādātajā „Biedrības „SATEKA” darbības teritorijas attīstības stratēģijā 2009. - 2013.gadam” noteiktajām prioritātēm un darbības virzieniem.

Aktīvi darbojas Tirzas pagasta attīstības biedrība, kuras mērķis ir veicināt Tirzas pagasta ilglaicīgu attīstību, finansiāli un organizatoriski atbalstot Tirzas pagastā notiekošās ekonomiskās, kultūras un sociālās dzīves norises.

Sociālo problēmu risināšanā aktīvi iesaistās Latvijas Sarkanā Krusta Gulbenes nodaļa, kas atrodas novada Sociālā dienesta telpās Dīķa ielā 1, Gulbenē.

3.7.2. Jaunatnes politika

Jaunatnes politika ir uz sadarbību balstīta valsts un pašvaldību institūciju, jaunatnes organizāciju un jauniešus pārstāvošo organizāciju mērķtiecīga darbība, kas sekmē jauniešu vajadzībām atbilstošu pakalpojumu un mehānismu veidošanos, kas vērsta uz labvēlīgas vides radīšanu jauniešu, kā sabiedrības locekļu, pilnvērtīgai un vispusīgai attīstībai, un kuras mērķis ir jauniešu integrācija sabiedrības dzīvē.

Vienlaicīgi ar novada attīstības programmas izstrādi 2010.gadā izstrādāta un 2011.gada janvārī domes sēdē apstiprināta Gulbenes novada jaunatnes politikas stratēģijas 2011. – 2017.gadam 1.redakcija, kas definē prioritārās jomas darbā ar jaunatni (jauniešu līdzdalība, informētība, neformālā izglītība un brīvais laiks, veselība, drošība un sociālā iekļaušana, kā arī nodarbinātība). Galīgajā redakcijā Gulbenes novada jaunatnes politikas stratēģija 2011. – 2017.gadam domes sēdē apstiprināta 2011.gada 21.aprīlī (protokols Nr.6, 1.&).

Gulbenes novadā darbojas trīs jauniešu centri. Visu jauniešu centru izveidošanas pamatnosacījums bijis pašu jauniešu iniciatīva un aktīva līdzdalība. Gulbenes novada jauniešu centrs „Bāze” ir Gulbenes pilsētas pārvaldes pārziņā esoša jaunatnes atbalsta iestāde, savukārt jauniešu centrs „Pulss” un jauniešu iniciatīvu centrs „B.u.M.s.” ir Lejasciema un Rankas pagasta pārvaldes struktūrvienība. Jauniešu centru pamatuzdevumi ir atbalstīt un veicināt jauniešu iniciatīvas, kā arī iesaistīt pašus jauniešus savas dzīves kvalitātes veidošanā, izmantojot neformālās izglītības aktivitātes un projektus. Gulbenes novada jauniešu centrs „Bāze” ir vecākais un pieredzes bagātākais novada jauniešu centrs, kas atklāts 2006.gada 9.septembrī Gulbenes pilsētā. Jauniešu iniciatīvu centrs „B.u.M.s.” atvērts 2009.gada 20.novembrī Rankas pagasta Gaujasrēveļos. Savukārt 2009.gada 29.decembrī notika jauniešu centra „Pulss” atklāšana Lejasciemā.

No 2010.gada novembra Gulbenes novada domē darbu sācis jaunatnes lietu speciālists, kura pienākumos ietilpst darba ar jaunatni koordinēšana, sadarbības veicināšana starp jauniešiem, novada domi un iesaistītajām organizācijām, kā arī jaunatnes politikas īstenošana un pilnveidošana Gulbenes novadā.

Laikā kopš tiek veikts aktīvs un plānots darbs ar jauniešiem, jau izveidojušies vairāki tradicionāli pasākumi un aktivitātes, piemēram, ikgadējie pasākumi „Gada Atsitiens”, „Jauniešu diena”, Eiropas dienas atzīmēšana, 18.novembra pasākums „dzimšanasdienu.LV”. Reizi mēnesī JC „Bāze” notiek Improvizācijas teātra kafejnīca. Tāpat regulāri īpašs piedāvājums jauniešu centros tiek nodrošināts skolas brīvlaikā, lai jauniešiem būtu iespējams saturīgi pavadīt savu brīvo laiku, kā arī jaunieši, sadarbojoties ar citām iestādēm, piedalās dažādās talkās un sakopšanas darbos.

Vairākus gadus Gulbenē darbojas brīvprātīgie jaunieši ES programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros. Turpmāk plānots brīvprātīgo darbu attīstīt arī pagastos un institūcijās, kas strādā citās jomās (sociālā, veselības, sporta, kultūras u.c.). Jaunieši no Gulbenes novada regulāri dodas brīvprātīgajā darbā uz citām valstīm. Tāpat Eiropas Savienības finansējums tiek piesaistīts arī citiem jauniešu projektiem (apmaiņām, iniciatīvām, demokrātijas

projektiem, apmācībām u.c.). Jauniešu centrs „Bāze” ir reģionālais koordinators programmai „Jaunatne darbībā”.

Nevalstiskajā sektorā Gulbenes novadā 2011.gada sākumā bija reģistrētas 11 jauniešu organizācijas, kas darbojas dažādās jomās – neformālā izglītība, informācija, brīvais laiks, brīvprātīgais darbs un politika (14.pielikums).

3.7.3. Sabiedrības informēšana un līdzdalība

Gulbenes novada domes komunikāciju stratēģiju izstrādā un realizē Informācijas nodaļas sabiedrisko attiecību speciālists sadarbībā ar pašvaldības speciālistiem. Gulbenes novada domes komunikāciju stratēģija ir vērsta uz:

- ārējo komunikāciju:
  - lokālā mērogā (novada teritorija),
  - reģionālā mērogā (Vidzeme),
  - nacionālā mērogā (Latvija),
  - starptautiskā mērogā.
- 2) iekšējo komunikāciju:
  - domes darbinieku iekšējā komunikācija,
  - pārvalžu iekšējā komunikācija.

Komunikāciju stratēģijas mērķis ir visu mērķa grupu (iedzīvotāji, iestādes, uzņēmumi, NVO, mediji u.t.t.) informēšana par pašvaldības darbības procesiem, aktualitātēm, nākotnes redzējumu, tos skaidrojot un analizējot, kā arī visu mērķa grupu iesaistīšana lēmumu pieņemšanas procesos un novada organizētajās aktivitātēs un pasākumos.

Komunikāciju stratēģijas apakšmērķis – pozitīva Gulbenes novada tēla veidošana, izmantojot visus sabiedrisko attiecību instrumentus un kanālus.

Sabiedrisko attiecību mērķis vietējā sabiedrībā ir nostiprināt un pilnveidot jau esošo atbalstu Gulbenes novada domes darbam katrā no mērķa grupām, panākot redzamāku un jūtamāku vietējo iedzīvotāju patriotismu un lepnumu par novadu.

Informācija masu saziņas līdzekļiem:

Tiek gatavotas un sniegtas ziņas, relīzes par aktualitātēm novadā vietējos, nekontrolētajos medijos – laikrakstā „Dzirkstele”, TV-11 kanālā, LETA, www.gulbene24.lv, www.dzirkstele.lv.

Informatīvs laikraksts „Gulbenes Novada Ziņas”, domes izdevums:

Regulāri tiek sagatavots un uz vietas veikti maketēšanas darbi novada izdevumam “Gulbenes novada ziņas”. Tā apjoms 12 - 24 lappuses un iespiests 11 000 eksemplāru tirāžā. 2009.gadā tika izdoti 5 “Gulbenes Novada Ziņas” izdevumi. Laikraksts tiek izplatīts visā novada teritorijā. Ar izdevuma starpniecību tiek nodrošināta domes darba un arī projektu publicitāte. 2010.gadā tika izdoti 11 numuri. To saņem katrs iedzīvotājs bez maksas.

Informatīvās lapas, bukleti un brošūras:

Gulbenes tūrisma informācijas centrā var saņemt informāciju par novada interesantākajiem objektiem, naktsmītnēm, ēdināšanas iestādēm un cita veida tūristus interesējošu informāciju. Tūrisma informācijas centrs regulāri izdod informatīvos materiālus par Gulbenes novadu. Regulāri tiek pārstāvēts novads, reģions un arī Latvija starptautiskos tūrisma gadatirgos - izstādēs. Bez tam ir izveidota tūrisma sadaļa mājas lapā latviešu, angļu un krievu valodā. 2010.gadā Gulbenes novada tūrisma informācijas centrs sagatavoja 2 informatīvus bukletus: „Pastaiga maršruts GULBENE” un „Gulbenes novads”.

Lai veicinātu tēla atpazīstamību, TIC piedalījās dažādu tūrisma projektu izstrādē un ieviešanā: „Ar velo pa Vidzemi un Dienvidigauniju”, piedalījās Latvijas un starptautiskajos tūrisma gadatirgos – izstādēs: „Balttour 2010”, „Tartu 2010”.

Gulbenes novada mājas lapa:

Ir izveidota Gulbenes novada mājas lapa www.gulbene.lv, kurā pieejama informācija par novadu un politisko un administrācijas struktūru, kā arī pilsētas un pagastu sniegtā informācija par aktuālākajiem notikumiem novadā. Mājas lapā tiek ievietoti domes publiskie dokumenti. Šeit pieejams arī laikraksts “Gulbenes Novada Ziņas”. Mājas lapas administratore regulāri veic analīzi par vairāk apmeklētākajām sadaļām un ievieto jaunas sadaļas pēc iedzīvotāju vai speciālistu pieprasījuma.

Kopš 2009.gada oktobra visapmeklētākā novada mājas lapā ir Izglītības sadaļa apakšsadaļa - Kulturoloģija (33130 interesentu). Otra apmeklētākā sadaļa ir par Gulbenes pilsētu- 8150 interesentu, trešā lasītākā sadaļa ir „Gulbenes Novada Ziņas” (6619 interesentu), tālāk seko 2009.gada novada domes sēžu protokoli (6257 interesenti) un informācija par tirgiem Gulbenē 2010.gadā (6169 interesenti). Daudz lasīti Gulbenes novada teritorijas plānojumi un sporta pasākumi (katram vairāk kā 5000 interesentu). Vairāk kā 4000 apmeklētājiem interesējusi novada vadība un novada raksturojums.

Ierosinājumu kastītes:

Iedzīvotāju ērtībai Gulbenes novada domes ēkas 1.stāva vestibilā ir novietota pasta kastīte ierosinājumiem, sūdzībām un priekšlikumiem. Šādas kastītes ir iekārtotas vairākās pagasta pārvaldēs.

Informatīvs stends:

Lai nodrošinātu pieejamību un iespēju iepazīties ar novada domes aktuālo informāciju, kārtējo domes sēžu darba kārtību un citiem jaunumiem, domes ēkas 1.stāva vestibilā izvietots informācijas stends.

Tikšanās ar iedzīvotājiem:

Gulbenes novada domes deputāti un pašvaldības speciālisti regulāri tiek ar novada iedzīvotājiem, ievērojot teritoriālo principu. Tikšanās notiek reizi mēnesī konkrētā pārvaldē. Pašvaldības pārstāvji iedzīvotājiem sniedz informāciju par aktuāliem jautājumiem un par tiem diskutē ar vietējās sabiedrības pārstāvjiem.

Projektu publicitātes veidošana:

Svarīgs sabiedrisko attiecību uzdevums ir novada domes iniciēto projektu popularizēšana, vienlīdz izpildot ES Publicitātes regulu (ja naudas donors ir ES) un parādot novada attīstību, novada rūpes par savas teritorijas izaugsmi, infrastruktūru uzlabošanu (sociālo, izglītības utt.). Projektu publicitāte nodrošina caurspīdīgu projekta realizācijas gaitu, dod jaunu informāciju sabiedrībai par novadā ienākošajām investīcijām. Publikācijas tiek ievietotas izdevumā „Gulbenes Novada Ziņas”, www.gulbene.lv, laikrakstā „Dzirkstele”.

Sadarbība ar Vidzemes tūrisma asociācijas mājas lapu:

Periodiski Vidzemes reģiona iedzīvotājus interesējoša tūrisma, kultūras, izklaides u.c. informācija tiek ievietota mājas lapā: www.vidzeme.com.

Citi pasākumi:

Domes sēžu protokoli, publisko iepirkumu paziņojumi, saistošie noteikumi, dažādu iesniegumu veidlapu paraugi publiski pieejami katram iedzīvotājam Gulbenes novada domes telpās Ābeļu ielā 2, Gulbenē, Gulbenes novada pārvalžu telpās, Gulbenes novada bibliotēkās, kā arī Gulbenes novada domes mājas lapā internetā (adrese www.gulbene.lv).

Lai veicinātu Gulbenes novada tēla atpazīstamību, ir izstrādāts un apstiprināts novada logo, ģerbonis un karogs.

Informācijas nodaļas pakļautībā darbojas domes ēkā esošais apmeklētāju pieņemšanas centrs, kurā katrs novada iedzīvotājs - gan fiziskās, gan juridiskās personas operatīvi var saņemt informāciju par sev interesējošiem jautājumiem. Tiek strādāts pie iedzīvotājiem

sniedzamā pakalpojumu klāsta paplašināšanas un tiek iepazīta vienas pieturas aģentūras darbība un analizētas ieviešanas iespējas mūsu novadā.

Iedzīvotāju aptaujas:

Novada attīstības programmas izstrādes ietvaros 2010.gadā veiktas divas iedzīvotāju aptaujas: maijā vidusskolēnu aptauja un jūnijā – jūlijā novada iedzīvotāju aptauja.

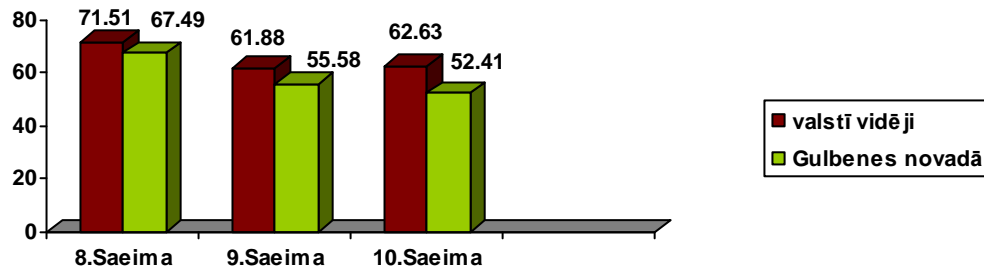
Iedzīvotāju aptaujā uz jautājumu: „Vai Jūs uzskatāt, ka esat pietiekami informēti par novada domes darbu?”, 50.9 % respondentu ir devuši apstiprinošu atbildi, bet par pārvalžu darbu informēti jūtas 54.6 % respondentu. Populārākie veidi, kā iedzīvotāji iegūst informāciju par pašvaldības pakalpojumiem, aktualitātēm, pieņemtajiem lēmumiem, ir laikraksti, Gulbenes novada mājas lapa un personīgie kontakti ar pašvaldības darbiniekiem.

Vērtējot pašvaldības un tās struktūrvienību darbu, ar veidu, kā pašvaldība informē iedzīvotājus par jaunākajiem notikumiem un pieņemtajiem lēmumiem, ļoti apmierināti ir 10.4 % respondentu, drīzāk apmierināti 51.3 %, drīzāk neapmierināti 20 %, ļoti neapmierināti 4.3 %, bet nav atbildes 13.9 % respondentu.

Ar laikraksta „Gulbenes Novada Ziņas” saturu un formātu ļoti apmierināti ir 12.1 % respondentu, drīzāk apmierināti 60.3 %, drīzāk neapmierināti 21.6 %, ļoti neapmierināti 0.9 %, bet nav atbildes 5.2 % respondentu.

Ar Gulbenes novada mājas lapas saturu un struktūru ļoti apmierināti ir 11.3 % respondentu, drīzāk apmierināti 61.7 %, drīzāk neapmierināti 10.4 %, ļoti neapmierināti 1.7 %, bet nav atbildes 14.8 % respondentu.

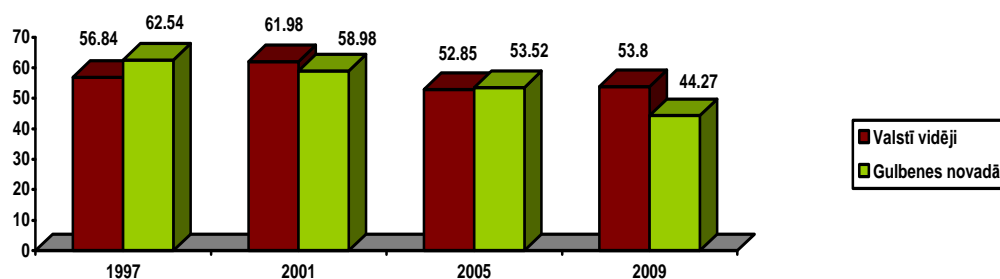
Vēlētāju aktivitāte Saeimas vēlēšanās ir zemāka nekā valstī vidējā un ar tendenci samazināties (3.13.att.).

3.13.att. **Velētāju aktivitāte Gulbenes novadā Saeimas vēlēšanās (%)**
(Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapa)

Saeimas vēlēšanās vēlētāju aktivitāte ir salīdzinoši augstāka nekā pašvaldības vēlēšanās. 10.Saeimas vēlēšanās aktivitāte bija par 8.14 % augstāka nekā 2009.gada pašvaldību vēlēšanās.

Vēlētāju aktivitāte pašvaldības vēlēšanās samazinājusies no 62.54 % 1997.gadā līdz 44.27 % 2009.gadā, kas liecina par iedzīvotāju pieaugošu pasivitāti un intereses zudumu par pašvaldības darbu. Salīdzinot ar vidējiem rādītājiem valstī, 2009.gadā tā bija zemāka par 9.5 %, 2005.gadā par 0.6 % augstāka, 2001.gadā par 3 % zemāka, bet 1997.gadā par 6.3 % augstāka (3.14.att.).

3.14.att. **Vēlētāju aktivitāte Gulbenes novadā pašvaldību vēlēšanās (%)**
(Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapa)

3.8. Pašvaldības resursi attīstības veicināšanai

3.8.1. Pašvaldības pārvaldes struktūra

Gulbenes novada pašvaldība savu darbību uzsāka pēc Administratīvi teritoriālās reformas 2009.gada 1.jūlijā un darbojas saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”. Tās darbību nosaka 2009.gada 17.jūlijā apstiprinātie saistošie noteikumi Nr.1 „Gulbenes novada pašvaldības nolikums”, ar 2009.gadā 4 veiktajiem grozījumiem. Novadu un tā teritoriju veido Gulbenes pilsēta un 13 novada pagasti – Beļavas, Daukstu, Druvienas, Galgauskas, Jaungulbenes, Lejasciema, Litenes, Lizuma, Līgo, Rankas, Stāmerienas, Stradu, Tirzas. Gulbenes novada domes priekšsēdētāja - Sandra Daudziņa.

Pašvaldības iedzīvotāju pārstāvību nodrošina to ievēlēts pašvaldības lēmējorgāns – Gulbenes novada dome, realizējot tai noteiktās funkcijas Gulbenes novada teritorijā.

Gulbenes novada domē ievēlēti 17 deputāti un izveidotas 4 komitejas:

- 1) finanšu komiteja 7 locekļu sastāvā;
- 2) sociālo un veselības jautājumu komiteja 7 locekļu sastāvā;
- 3) izglītības, kultūras un sporta jautājumu komiteja 7 locekļa sastāvā;
- 4) tautsaimniecības komiteja 7 locekļu sastāvā.

Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai dome no deputātiem un pašvaldības iedzīvotājiem ir izveidojusi 21 komisiju.

Gulbenes novada dome ir izveidojusi 64 pašvaldības iestādes: novada dome, 14 pārvaldes, 9 pirmsskolas izglītības iestādes, 18 vispārīgizglītojošās skolas, 1 speciālā internātpamatskola, mūzikas skola, mākslas skola, sporta skola, sporta centrs, kultūras centrs, bibliotēka, labiekārtošanas iestāde, dzimtsarakstu nodaļa, veco ļaužu dzīvojamā māja, jauniešu centrs „Bāze”, sociālais dienests, sociālās aprūpes centrs, sociālās un veselības aprūpes nams, vēstures un mākslas muzejs, 6 bāriņtiesas, būvvalde. Pārvaldēs, kā atsevišķas struktūrvienības, darbojas bibliotēkas, kultūras nami, feldšeru – vecmāšu punkti u.c. struktūrvienības saskaņā ar pašvaldības nolikumu.

Pašvaldības administrācija ir pašvaldības iestāde, kas nodrošina domes pieņemto lēmumu izpildi, kā arī darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu, un tā sastāv no:

1. Finanšu un ekonomikas nodaļas;
2. Juridiskās un personālvadības nodaļas;
3. Izglītības, kultūras un sporta nodaļas;
4. Sociālās un veselības nodaļas;
5. Tehniskās nodaļas;
6. Informācijas nodaļas;
7. Attīstības un īpašumu nodaļas.

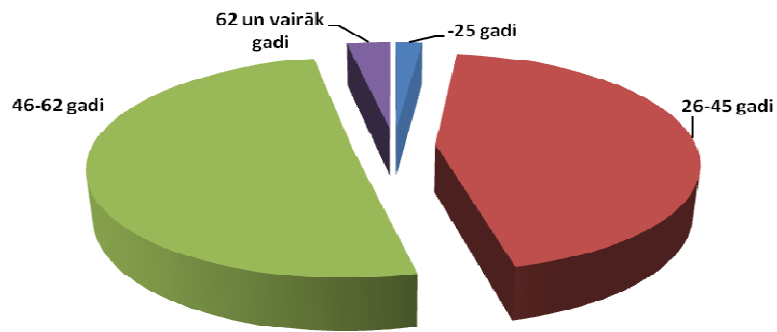
No visiem novada domes 64 darbiniekiem (ieskaitot uz laiku strādājošos) augstākā izglītība ir 52 jeb 81.3 %, vidējā speciālā 2 darbiniekiem jeb 3.1 %, vidējā profesionālā 8 darbiniekiem jeb 12.5 %, vidējā izglītība 2 darbiniekiem jeb 3.1 %. No 52 speciālistiem ar augstāko izglītību 13 ieguvuši maģistra grādu jeb 25 %. Vislielākais maģistru īpatsvars ir Izglītības, kultūras un sporta nodaļas darbiniekiem – 54.5 %. Novada vadībā visiem ir augstākā izglītība, t.sk. viens maģistrs (3.40.tab.)

3.40.tabula

Gulbenes novada domes darbinieku izglītības līmeņa raksturojums 2011.gada 1.janvārī
(pašvaldības dati)

	Darbinieku skaits kopā	Vidējā	Vid. profesionālā	Vidējā speciālā	Augstākā			
					kopā	t.sk. maģistri	% ar augstāko kopā	t.sk. % maģistri
Finanšu un ekonomikas nodaļa	9			1	8	0	88.9	0
Juridiskā un personālvadības nodaļa	7		1		6	2	85.7	33.3
Izglītības, kultūras un sporta nodaļa	11				11	6	100	54.5
Sociālā un veselības nodaļa	3				3	0	100	0
Tehniskā nodaļa	9		7		2	0	22.2	0
Informācijas nodaļa	13	2		1	10	3	76.9	30
Attīstības un īpašumu nodaļa	12				12	2	100	16.7
Darbinieki kopā	64	2	8	2	52	13	81.3	25
Vadība	3				3	1	100	33.3
Kopā novada domē	67	2	8	2	55	14	82.1	25.5

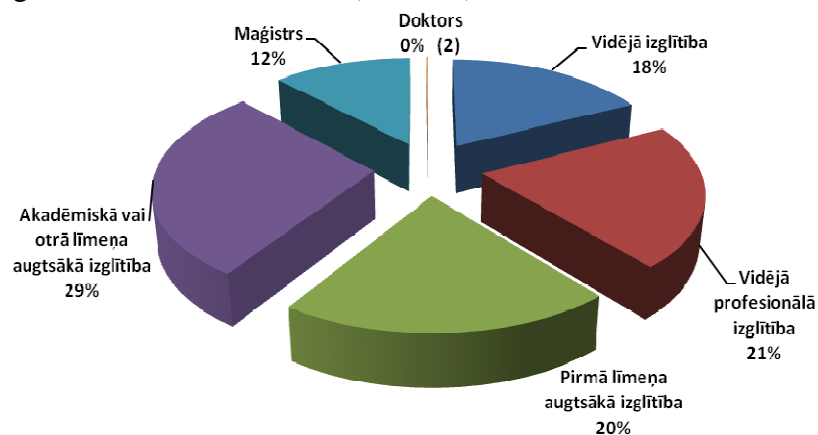
Gulbenes novada pašvaldībā 2009.gadā vidējais darbinieku skaits (domes administrācija, struktūrvienību, iestāžu, uzņēmumu darbinieki) bija 1930. Visvairāk ir darbinieku vecumā no 46 - 62 gadiem (3.15.att.).

3.15.att. Gulbenes novada pašvaldības darbinieku vecuma struktūra (pašvaldības dati)

Gulbenes novada pašvaldības darbinieku dzimuma struktūrā dominē sievietes -1545 jeb 80.1 %, vīrieši – 385 jeb 19.9 %.

Kopumā novadā visvairāk ir darbinieku, kuri ieguvuši akadēmisko vai otrā līmeņa augstāko izglītību (bakalauru vai bakalauru ar specialitāti). Doktora grāds ir 2 darbiniekiem. Kopā augstākā izglītība ir 61 % darbinieku (3.16.att.).

3.16.att. Gulbenes novada pašvaldības darbinieku izglītība (pašvaldības dati)

3.8.2. Nekustamie īpašumi

Gulbenes novada pašvaldība līdz 2009.gada 31.decembrim pārņēma kapitāldaļas no pārvaldēm un rajona padomes pašvaldības kapitālsabiedrībās un privātajās kapitālsabiedrībās (3.41.tab.).

3.41.tabula

Pašvaldības kapitāla ieguldījumi kapitālsabiedrību pamatkapitālā (pašvaldības dati)

Kapitālsabiedrība	Kapitāla daļas	Līdzdalības daļa (%) pamatkapitālā	Summa Ls 2010.gada beigās
SIA „Gulbenes nami”	100	100	279 827
SIA „Gulbenes autobuss”	16	100	42 672

SIA „Gulbenes slimnīca”		100*	789 151
SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”		31.01	789 151
SIA „Lauksaimnieks”		53.39	7 320
SIA Alba	1488	38.52	29 760
SIA Alba 5	7030	28.23	140 600
SIA „Ziemeļvidzemes olimpiskais centrs”	18	36.00	18 000
SIA „Gulbenes Alūksnes bānītis”	4	9.10	400
SIA “Zeltaleja”	15	2.27	75

* 2009.gada beigās

2010.gada janvārī izveidota SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”, kuras pamatkapitālā Gulbenes novada domei pieder 31.01 %.

Bez mantiskā ieguldījuma Gulbenes novada pašvaldība ir dalībnieks sabiedrisko organizāciju reģistrā reģistrētām biedrībām: „Latvijas Pašvaldību savienība”, „Sateka”, „Latvijas pilsētu savienība”, „Latvijas izpilddirektoru asociācija”, „Latvijas bāriņtiesu asociācija”, „Latvijas Piļu un muižu asociācija”, Eiropas Reģiona attīstības biedrība, FK „Gulbene 2005”, Vidzemes tūrisma asociācija”.

Kopējā novada pašvaldības nekustamā īpašuma bilances vērtība 2009.gada beigās bija 27 223 123 lati, 2010.gada beigās 33 103 223 lati (3.42.tab.).

3.42.tabula

Pašvaldības nekustamā īpašuma bilances vērtība gada beigās (pašvaldības dati)

	2009.gads	2010.gads
Dzīvojamo ēku vērtība	1 695 757	1 296 305
Nedzīvojamo ēku vērtība	7 634 900	7 505 599
Pārējās ēkas un būves	14 281 102	19 362 009
Zemes vērtība	3 611 364	4 939 310
KOPĀ	27 223 123 Ls	33 103 223 Ls

Ēku un būvju kopējā kadastrālā vērtība 2009.gada beigās veido Ls 22 880 447. Lielākā daļa šo īpašumu atrodas Gulbenes pilsētā - Ls 15 440 446 vērtībā. Lauku teritorijā lielākais būvju skaits un to vērtība ir Stradu pagastā – Ls 2 058 138 apmērā, jo pagastā izveidojušies vairāki jauni ciemi, kuri pamatā apbūvēti ar daudzstāvu daudzdzīvokļu namiem (3.43.tab.).

3.43.tabula

Ēku un būvju kadastrālās vērtības gada beigās pēc Valsts zemes dienesta datiem

Nr.p.k.	Nosaukums	Vērtība 2009.g. Ls	Vērtība 2010.g. Ls
1.	Beļavas pagasta pārvalde	468 137	265541
2.	Daukstes pagasta pārvalde	330 332	207489
3.	Galgauskas pagasta pārvalde	138 087	79588
4.	Druvienas pagasta pārvalde	102 139	66118
5.	Jaungulbenes pagasta pārvalde	438 060	262125
6.	Lejasciema pagasta pārvalde	346 625	96579

7.	Litenes pagasta pārvalde	995 789	139041
8.	Lizuma pagasta pārvalde	492 011	144111
9.	Līgo pagasta pārvalde	94 746	63826
10.	Rankas pagasta pārvalde	760 489	374295
11.	Stradu pagasta pārvalde	2 058 138	1055936
12.	Stāmerienas pagasta pārvalde	982 834	149832
13.	Tirzas pagasta pārvalde	232 614	99024
14.	Gulbenes pilsētas pārvalde	15 440 446	8964490
	KOPĀ:	22 880 447	11967995

3.8.3. Pašvaldības budžets

2009.gada 31.jūlija Gulbenes novada domes sēdē apstiprināja saistošos noteikumus Nr.2 „Par Gulbenes novada konsolidēto budžetu 2009.gadam” (protokols Nr.5, 1.§), kurā iekļauts Gulbenes rajona padomes, Gulbenes pilsētas pārvaldes, pagastu pārvalžu un to pakļautībā un pārraudzībā nodoto iestāžu budžeta ieņēmumi un izdevumi.

Pamatbudžeta ieņēmumi 2009.gadā, salīdzinot ar 2008.gadu, samazinājušies par Ls 3 853475 jeb 20.8 %, 2010.gada budžets palielinājies par Ls 233442 jeb 1.6 %, savukārt 2011.gada budžetā vērojams ievērojams kritums, pret 2008.gadu tas samazinājies par Ls 5287731 jeb par 38.6 %, bet pret 2009.gadu, kad izveidojās novads, samazinājums ir Ls 1434256 jeb 9.3 % (3.44.tab.).

3.44.tabula

Gulbenes novada 2008.,2009., 2010.gada pamatbudžeta ieņēmumu izpilde un 2011.gada plāns latos(pašvaldības dati)

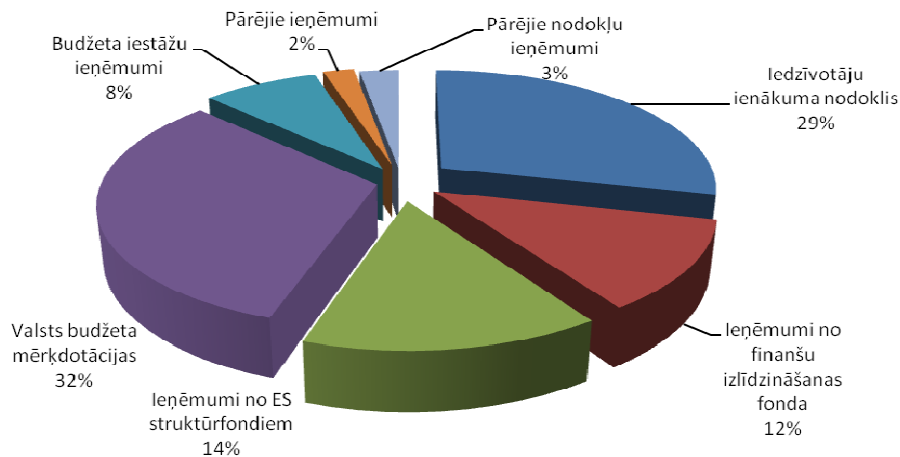
Nr.p.k.	Posteņa nosaukums	2008.gada izpilde	2009.gada izpilde	2010.gada izpilde	2011.gada plāns
1.	Nodokļu ieņēmumi	6 270 023	4 581 530	5 088 629	4 709 884
2.	Nenodokļu ieņēmumi	317 833	202 418	96 018	76 536
3.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 065 032	1 169 422	916 137	836 009
4.	Ārvalstu finanšu palīdzība	14923	16707	17 426	16 867
5.	Transferti	10 819 862	8 664 121	8 749 430	7 560 646
6.	IEŅĒMUMI KOPĀ	18 487 673	14 634 198	14 867 640	13 199 942
7.	Saņemtie kredīti	3 127 209	787 576	193 231	68 899
8.	PAVISAM IEŅĒMUMI KOPĀ	21 614 882	15 421 774	15 060 871	13 268 841
9.	Naudas līdzekļu atlikums uz pārskata perioda sākumu	1 572 876	1 104 295	1 277 231	1 748 377

Viskrasāk no Ls 5 374 700 2008.gadā līdz Ls 2 438760 2011.gadā jeb 2.2 reizes ir samazinājušās valsts mērķdotācijas pašvaldības budžetiem, savukārt pašvaldību savstarpējie norēķini izglītības funkciju nodrošināšanai samazinājušies no Ls 218 486 2008.gadā līdz Ls 83000 2011.gadā jeb 2.6 reizes (15.pielikums).

2009.gadā pamatbudžeta ieņēmumu lielāko daļu veido valsts budžeta mērķdotācijas – 32 %, iedzīvotāju ienākuma nodoklis veidoja 29 %, ieņēmumi no ES struktūrfondiem 14 %,

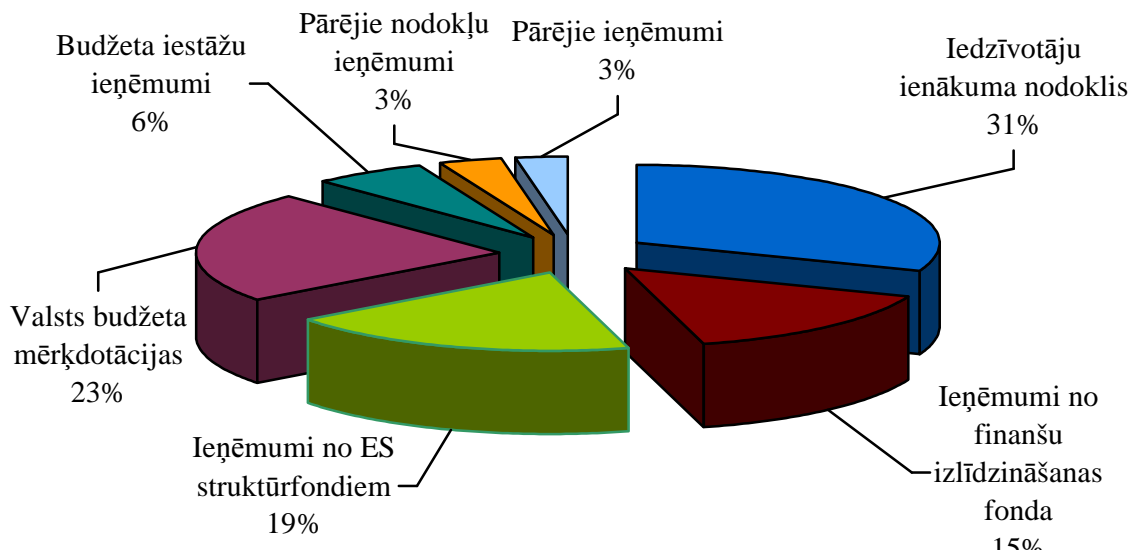

ieņēmumi no finanšu izlīdzināšanas fonda 12 %, budžeta iestāžu ieņēmumi 8 %, citi ienākumi atlikušos 5 % (3.17.att.).

3.17.att. Gulbenes novada pašvaldības 2009.gada pamatbudžeta ieņēmumi (%)

2010.gadā pieaugusi ienākumu daļa no iedzīvotāju ienākuma nodokļa, finanšu izlīdzināšanas fonda un ES struktūrfondiem, bet samazinājusies valsts mērķdotāciju daļa un budžeta iestāžu ieņēmumi (3.18.att.).

3.18.att. Gulbenes novada pašvaldības 2010.gada pamatbudžeta ieņēmumi procentos (pašvaldības dati)

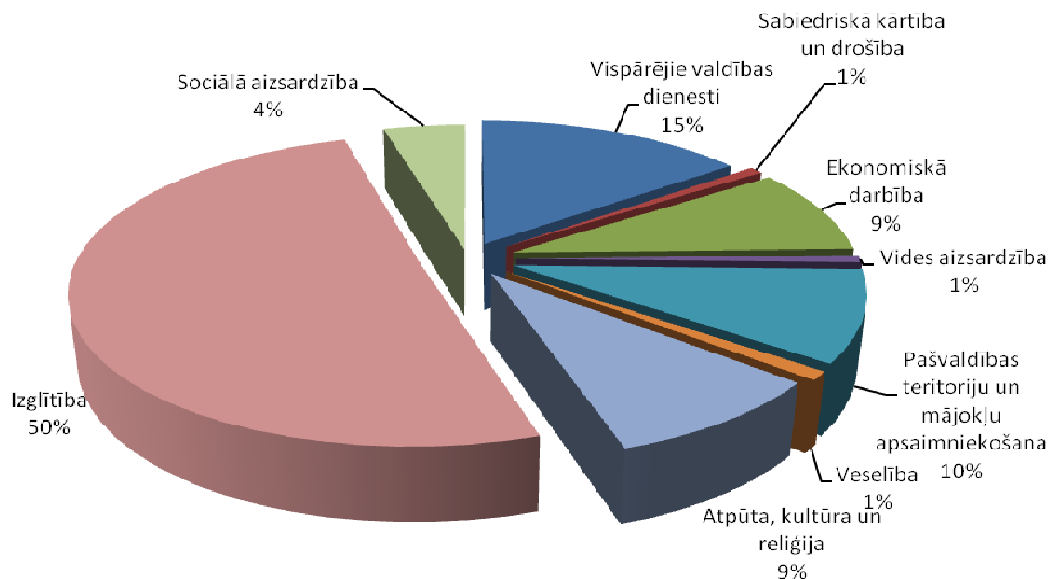
2010.gada 28.janvārī apstiprinātais Gulbenes novada 2010.gada budžets bija vērsts uz esošās infrastruktūras saglabāšanu, pašvaldības iestāžu veicamo uzdevumu efektivitātes paaugstināšanu, iesākto projektu ar Eiropas Savienības struktūrfondu finansiālo atbalstu realizāciju, kas globālās finanšu krīzes kontekstā ir vienīgais racionālākais pašvaldības līdzekļu izmantošanas plāns (3.45.tab. un 3.19.att.).

Gulbenes novada 2008., 2009., 2010.gada pamatbudžeta izdevumu izpilde un 2011.gada plāns latos (pašvaldības dati)

Posteņa nosaukums	2008.gada izpilde	2009.gada izpilde	2010.gada izpilde	2011.gada plāns
Vispārējie valdības dienesti	5 449 880	2 199 123	1 440 560	1 347 335
Sabiedriskā kārtība un drošība	131 478	111 170	18 471	20 844
Ekonomiskā darbība	229 808	1 341 571	1 456 579	2 188 305
Vides aizsardzība	265 930	113 491	23 777	12 130
Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošana	2 727 775	1 422 457	1 350 797	1 340 086
Veselība	176 371	135 484	55 222	58 939
Atpūta, kultūra un reliģija	1 892 355	1 347 619	1 975 787	2 108 583
Izglītība	10 234 266	7 488 458	6 812 197	5 918 841
Sociālā aizsardzība	786 931	664 708	1 332 216	1 445 844
Aizņēmumu atmaksa pārskata periodā	272 733	462 354	590 881	576 311
PAVISAM IZDEVUMI KOPĀ	22 167 527	15 286 435	15 056 487	15 017 218
Naudas līdzekļu atlikums uz pārskata perioda beigām	1 104 295	1 277 231	1 748 377	

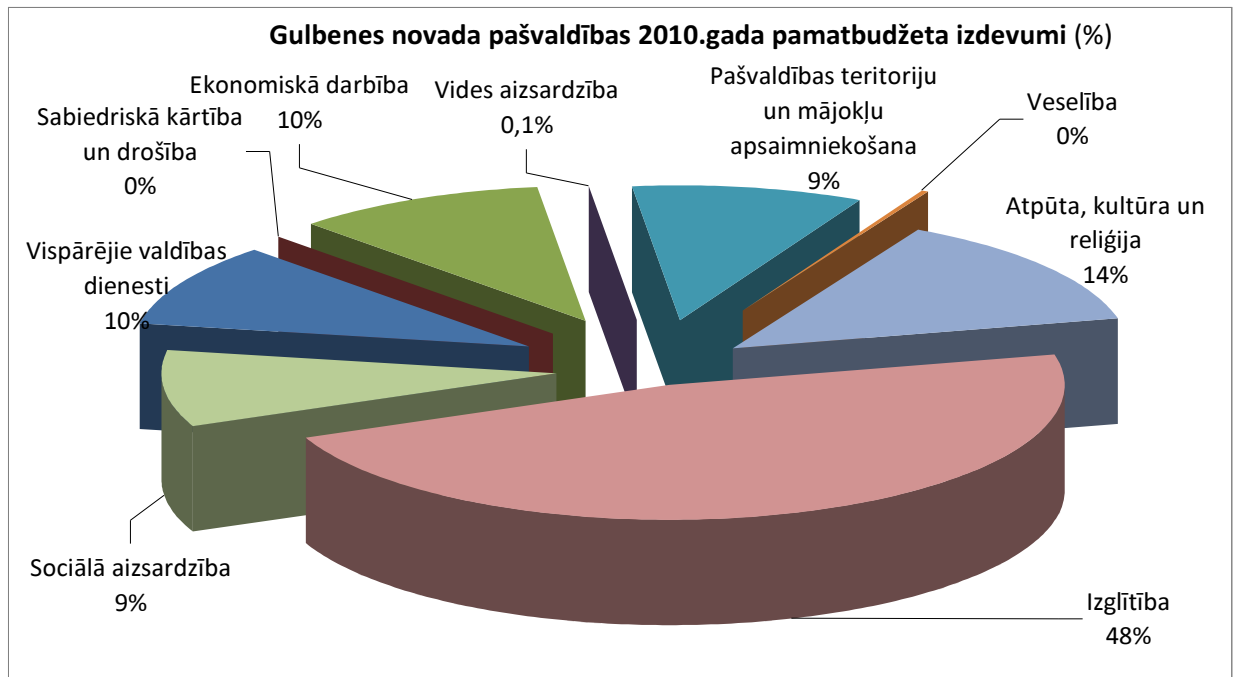
2009.gadā lielāko budžeta izdevumu daļu veidoja izdevumi izglītībai – 50 %, vispārējie valdības dienesti – 15 %, atpūta, kultūra un sports – 9 %, ekonomiskā darbība – 9 % (3.19.att.).

3.19.att. Gulbenes novada pašvaldības 2009.gada pamatbudžeta izdevumi procentos (pašvaldības dati)

2010.gadā par 5 % pieauga sociālie izdevumi un izdevumi atpūtai, kultūrai un sportam, savukārt par 5 % samazinājās izdevumi vispārējiem valdības dienestiem, bet izglītībai par 3 % (3.20.att.).

3.20.att. Gulbenes novada pašvaldības 2010.gada pamatbudžeta izdevumi procentos (pašvaldības dati)

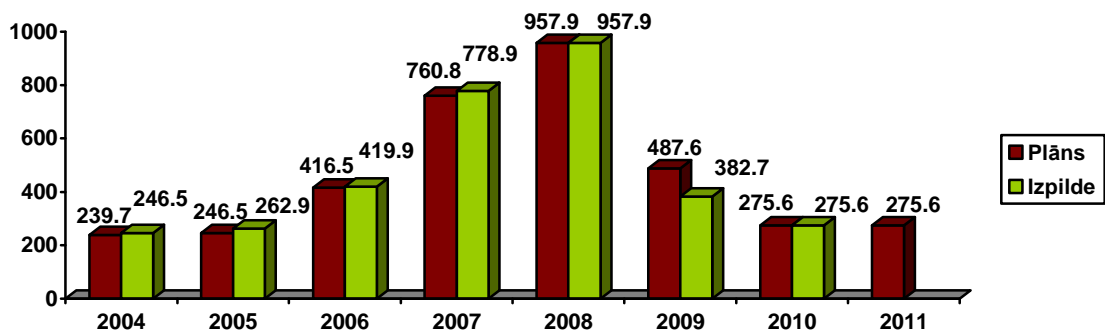
Pašvaldības speciālo budžetu 2010.gadā pamatā veidoja ceļu fonda līdzekļi (88.2 %). Salīdzinot ar 2008.gadu, kad ieņēmumi bija visaugstākie, pašvaldības ceļu un ielu uzturēšanai paredzēto līdzekļu apjoms samazinājies 3.5 reizes, analoga situācija saglabājusies 2011.gadā (3.46.tab. un 17.pielikums).

3.46.tabula

Gulbenes novada speciālā budžeta 2008., 2009., 2010.gada izpilde un 2011.gada plāns
(pašvaldības informācija)

Posteņa nosaukums	2008.gada izpilde	2009.gada izpilde	2010.gada izpilde	2011.gada plāns
Ieņēmumi kopā	2 391 302	982 433	338 900	300 846
Privatizācijas fonda līdzekļi	2134	1329	865	0
Dabas resursu nodoklis	19867	19492	21193	23 190
Autoceļu (ielu) fonda līdzekļi	957850	382708	298891	275 768
Pārējie speciālā fonda līdzekļi	1411451	578904	17951	1 888

Kopš 1994.gada, kad tika izveidots ceļu (ielu) fonds, tā ieņēmumu apjoms katru gadu nemitīgi pieauga, bet kopš 2009.gada sākās straujš kritums (3.21.att.).

3.21. Pašvaldības ceļu fonda līdzekļu plāns un izpilde (tūkst.latu)

Gulbenes rajona padomes iedibināto tradīciju par ceļu fonda rezerves veidošanu lielāku ceļu (ielu) remonta projektu finansēšanai atbalstījis arī Gulbenes novads. 20 % no ceļu fonda līdzekļiem tiek novirzīti ceļu (ielu) renovācijas un rekonstrukcijas projektiem. 2010. un turpmākos gados no rezervētajiem līdzekļiem tiks nodrošināts Lauku atbalsta dienesta līdzfinansēto projektu pašvaldības līdzfinansējums.

3.8.4. Investīcijas infrastruktūras attīstībā

Gulbenes novada pašvaldības attīstība ir virzīta uz iestāžu un uzņēmumu materiāltehniskās bāzes pilnveidošanu, ceļu, ielu tīklu kapitālo remontu, atjaunošanu, ielu apgaismojuma rekonstrukciju, jaunu darba vietu radīšanu, samazinot bezdarba līmeni, izglītības sistēmas kvalitātes paaugstināšanu un pilnveidošanu, kura ir viena no galvenajām novada prioritātēm. Tālākā novada attīstība tiks virzīta uz ielu un ceļu tīklu rekonstrukciju atbilstoši ES prasībām, energoefektivitātes pasākumu veikšanu, ūdens un kanalizācijas pakalpojumu nodrošināšanu visiem novada teritorijas iedzīvotājiem, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pilnveidošanu.

No 2005.gada līdz 2008.gadam ieskaitot, novada pašvaldības, piesaistot ārējo finansējumu Ls 6 263 228 apmērā (t.sk. mērķdotācija novada izveidei Ls 2.8 milj.), realizējušas infrastruktūras sakārtošanas projektus Ls 9 981 768 vērtībā. Vairāk kā puse līdzekļu izlietota izglītības iestāžu remontiem un materiāli tehniskās bāzes uzlabošanai. Ls 3 542 386 jeb 35.5 % izlietoti komunālās saimniecības infrastruktūras, ceļu, ielu sakārtošanai un satiksmes drošības uzlabošanai. Kultūras, sporta infrastruktūrai, vides labiekārtošanai izlietoti Ls 787691 jeb 7.9 % (18.pielikums).

2009.gadā Gulbenes novadā tika pabeigti šādi projekti:

1. Labiekārtojuma projekts Sveņu speciālajai internātpamatskolai 2.kārta (Valsts investīciju programma),
2. Projekts „Kaleidoskops” (Comenius),
3. Galgauskas kultūras nama „Beveroņi” rekonstrukcija 1.kārta (ELFLA),
4. „Saieta nama „Biedrības nams” rekonstrukcija (jumta nomaiņa) un vienkāršotā rekonstrukcija” (ELFLA),
5. „Jauniešu iniciatīvu centra ēkas rekonstrukcija Lejasciemā” (ELFLA),
6. "Galgauskas kultūras nama „Beveroņi" rekonstrukcija otrās kārtas izlases darbi"(ELFLA),
7. Gulbenes pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu renovācija, 1.kārta (ERAF),

8. Gulbenes pilsētas ielu seguma rekonstrukcija 1.kārta (ERAF),
9. „Ekspedīcija „3 dienās apkārt Lejasciemam”” (Programma „Jaunatne darbībā”).

2010.gadā turpinājās iepriekšējos gados uzsākto 20 projektu realizācija. Realizācija pabeigta 9 projektiem:

1. Gulbenes kultūras centra renovācija Nr.3DP/3.6.1.1.0/09/IPIA/VRAA/005/033 (ERAF),
2. Satiksmes drošības uzlabojumi Gulbenes pilsētā Nr.3DP/3.2.1.3.1./08/APIA/SM/047/008 (ERAF),
3. Svežu speciālās internātpamatskolas infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana Nr.2010/0017/3DP/3.1.3.3.1/09/IPIA (ERAF),
4. Ar velo caur Vidzemi un Dienvidigauņiju Nr.EU30103 (Vidzemes tūrisma asociācijas projekts pārrobežu sadarbības programmā „Igaunija – Latvija),
5. Stradu pagasta Krustalīces tilta rekonstrukcija Nr. 09-07-L32100-000099 (ELFLA)
6. Projekts „City Zen” Nr. 2009-4618/001-001 (programma „Citizenship”),
7. Projekts „Pastāvēs, kas pārvērtīsies!” Tirzas pagastā (FONDS Soross - Latvija),
8. Druvienas pamatskola kā izglītības, kultūras un sociālā atbalsta centrs(FONDS Soross - Latvija),
9. Inventāra iegāde Litenes pirmskolas izglītības iestādei (ELFLA).

2010.gadā tika uzsākta 20 jaunu projektu realizācija, 2 iesniegtie projekti vēl atrodas izvērtēšanā, bet Stāmerienas pamatskolas sporta zāles projekta realizācija 2011.gadā tika apturēta, kopumā 2011.gadā turpinās 30 projektu realizācija (19.pielikums).

Ar mērķi nodrošināt Gulbenes novada infrastruktūras sakārtošanu Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu līdzfinansējuma nodrošināšanai Gulbenes novada dome 2009. un 2010.gadā ir slēgusi aizņēmuma līgumus ar Valsts kasi (3.47.tab.).

3.47.tabula

Gulbenes novada pašvaldības pārskats par aizņēmumiem (pašvaldības dati)

Rādītāji	2009.gads (Ls)	2010.gads (Ls)
Kopējā aizņēmumu līgumu summa	6 308 827	6 619 100
Parāds uz pārskata gada sākumu	4 734 109	5 040 647
Aizņēmuma izmaksātā daļa	787 576	659 993
Aizņēmuma atmaksātā daļa	481 303	885 121
Parāds uz pārskata perioda beigām	5 040 281	4 815 519

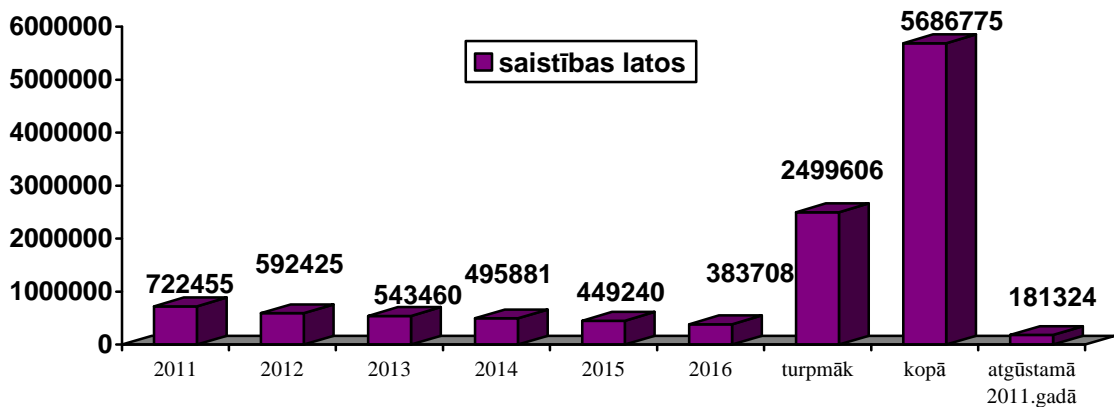
Ilgtermiņa aizņēmumi plānoti atmaksāt desmit gados, īstermiņa 6 mēnešos.

2010.gada sākumā iepriekšējos gados noslēgtos pārvalžu un rajona padomes aizņēmumu līgumus un to saistības no novada pilsētas, rajona padomes un pagastiem pārņēma Gulbenes novada dome.

Kopējā aizņēmumu pamatsummu un aizņēmumu procentu atmaksa, galvojumu un saistību apmērs 2009.gada beigās veidoja 6.77 % no pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumiem bez mērķdotācijām un iemaksām PFIF, 2010.gadā tie bija 7.34 %, bet 2011.gadā plānoti 8.8 %, kam būtiski nevajadzētu ietekmēt finanšu rezultātus un 2012.gada budžeta veidošanu.

Gulbenes novada pašvaldības saistības 2011.gada 1.janvārī raksturo 3.22.att.

3.22.att. Gulbenes novada pašvaldības saistības 2011.gada 1.janvārī (pašvaldības dati)

3.8.5. Informāciju tehnoloģijas

IT sistēmu un tehnikas apkalpošanu novadā šobrīd nodrošina 6 novada domes Informācijas nodaļas speciālisti, vakanta ir viena datorsistēmu tehniķa vieta. Šo speciālistu pamatfunkcijas ir nodrošināt novada domes, pārvalžu un novada iestāžu datorprogrammu un datortehnikas darbību, informācijas tehnoloģiju ieviešanu novada domē un domes iestādēs, sniegt konsultācijas domes, pārvalžu un domes iestāžu darbiniekiem datortehnikas izmantošanā.

Bez tehnikas vienību apkalpošanas lielu darba daļu speciālistiem aizņem interneta nodrošināšana visā novada teritorijā, serveru uzturēšana, datu drošības un autortiesību aizsardzība, lietotāju konsultācijas un apmācības u.c.

Ar Gulbenes novada domes 2010.gada 9.marta rīkojumu Nr. 3-5/77 ir apstiprināts Gulbenes novada domes Informācijas nodaļas Gulbenes novada informāciju tehnoloģiju kompetences centra (GN IT KC) nolikums, kurā centram noteikti šādi galvenie uzdevumi:

1. realizēt pašvaldības informācijas tehnoloģijas attīstības stratēģiju;
2. Gulbenes novada pašvaldību un to institūciju darbinieku konsultēšana jautājumos, kas saistīti ar informācijas un komunikāciju tehnoloģijas (turpmāk tekstā IKT) izmantošanu darba pienākumu izpildei;
3. Gulbenes novada pašvaldības un to institūciju darbinieku atbalsts palīdzības dienesta veidā (telefoniskas konsultācijas, attālināts atbalsts);
4. informācijas sabiedrības attīstība (tajā skaitā e-pārvaldes un IKT infrastruktūras) stratēģijas un tās realizācijas plānu izstrāde un ieviešana Gulbenes novadā;
5. atbalsts un konsultācijas ar informācijas sabiedrības attīstību (tajā skaitā ar e-pārvaldi un IKT infrastruktūru) saistītu projektu izstrādē un realizācijā;
6. sadarbība ar reģionālās attīstības atbalsta struktūrām IKT projektu realizācijā;
7. atbalsts e-pakalpojumu ieviešanā, valsts nozīmes informatīvo sistēmu izmantošanā, pieslēgumu izveidošanā valsts reģistriem, e-pakalpojumu sniegšanas kanālu izvēlē;
8. IKT infrastruktūras attīstībā - datortehnikas un programmatūras specifikāciju sastādīšana, konsultācijas konkursu piedāvājumu izvērtēšanā, konfigurācijas plānu izstrādē;
9. Gulbenes novada izglītības iestāžu datu bāzu serveru uzturēšana, monitorings;

10. izglītības iestāžu darbinieku konsultācijas par audzēkņu un pedagogu datu bāžu aizpildīšanu;
11. tehniskā palīdzība skolvadības programmatūras uzstādīšanā uz izglītības iestāžu datortehnikas;
12. pašvaldību mājas lapu un e-pasta kastīšu izvietošana uz novada domes serveriem un to funkcionēšanas nodrošināšana;
13. Gulbenes novada datortīkla resursu administrēšana un ārpakalpojumu piegāde un ārpakalpojumu pakalpojumu līmeņa monitorings.

Kopš novada izveides visa novada teritorijā ieviesta un vienotā sistēmā strādā:

- NINO - nekustamā īpašuma nodokļu administrēšanas programmatūra, strādā pagastu grāmatveži un attīstības un īpašumu nodaļas speciālisti, ir piekļuve iedzīvotāju reģistriem.
- "J.P risinājumi" finanšu vadības un grāmatvedības vienota programma. Strādā visi novada grāmatveži.
- DZIMTS -Dzimtsarakstu programma, strādā dzimtsarakstu nodaļas darbinieki gan pagastos, gan pilsētā. Veikta visu datu konvertācija no vecajām datu bāzēm, piekļuve iedzīvotāju reģistram ar ierakstu veikšanas funkcijām.
- SOPA - Pašvaldību Sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma - strādā visi sociālie darbinieki pagastos un novada sociālajā dienestā, turpinās darbinieku papildus apmācības. Turpinās sasaistes izveide ar VSAA, CSDD, NVA.
- DVS "NAMEJS"- dokumentu vadības sistēma ieviesta visā novadā, strādā novada domes darbinieki, pilsētas pārvaldes darbinieki, pagastu lietvedes un sociālie darbinieki. Notiek programmas regulāra pilnveidošana un darbinieku apmācība.
- PERS - personu dzīves vietas reģistrēšanas sistēma. Strādā pagastu un pilsētas pārvaldes attiecīgie speciālisti.

Veikta novada domes un pārvalžu speciālistu apmācība programmatūru lietošanā.

Teritorijas plānošanas un citu pašvaldības funkciju veikšanai novadā rīcībā ir 2 programmatūras: ArcView 9.1 un AUTOCAD.

3.9. Pašvaldības vieta un loma reģionālā un starptautiskā kontekstā

3.9.1. Novada tēls

Tikai Gulbenes novadā:

- vienīgais regulāri kursējošais pasažieru šaursliežu vilciens Baltijā „Gulbene – Alūksne” (33 km);
- brīvdabas estrāde un muzejs, kas celta vienai teātra izrādei “Skroderdienas Silmačos”
- pieminekļi velnam “Gosupes velns” Lizuma pagastā;
- vistālāk uz ziemeļiem Latvijā notiek vīnogu selekcija;
- pareizticīgo baznīcas torņu krustos mirdz kalnu kristāli.

Novada sociālās, ekonomiskās un teritoriālās īpatnības:

- novadā nav izteiktu cittautiešu integrācijas problēmu;
- novadā nav lielu rūpniecības uzņēmumu;

- novadu nešķērso valsts galvenās auto un dzelzceļa maģistrāles;
- kontinentālāks klimats nekā citos Latvijas novados;
- novads atrodas uz Latgales un Vidzemes etnogrāfisko novadu robežšķirtnes.

Novada pamatvērtības:

1. Uzņēmējdarbības attīstību veicinošie priekšnosacījumi:

- kompakta un vienmērīgi apdzīvota teritorija;
- vēsturiski izveidojies pietiekami blīvs autoceļu tīkls;
- daudzveidīgas lauksaimniecības specializācijas iespējas;
- daudz relatīvi auglīgu, meliorētu lauksaimniecībā izmantojamo zemju platību;
- bagātīgi mežu resursi – 54 % no novada teritorijas.

2. Tūrisma un aktīvās atpūtas iespēju attīstību veicinošie faktori:

- unikāls kultūras piemineklis – šaursliežu dzelzceļš Gulbene – Alūksne jeb Bānītis;
- atjaunot sāktās muižu apbūves teritorijas, pilis un parki;
- relatīvi nepiesārņotas upes un ezeri;
- daudzveidīgas un vizuāli pievilcīgas ainavas;
- pieredze plašu valsts un novada mēroga kultūras un sporta pasākumu organizēšanā.

3.9.2. Novada pagastu un pilsētas attīstības potenciāls un loma novadā

Gulbenes novadu veido 13 pagasti un Gulbenes pilsēta. Katra teritorija ir īpaša ar saviem dabas un kultūras objektiem, sociālo un tehnisko infrastruktūru, uzņēmumiem, cilvēkiem un tradīcijām (20.pielikums).

Beļavas pagasts ir 4. pēc lieluma un 2. pēc iedzīvotāju skaita, tajā izveidojušies 5 ciemi, vienam no tiem (Svelberģis) ir kopēja robeža ar Gulbeni, kas veicinājis daļēju iekļaušanos pilsētas infrastruktūrā. Pateicoties Gulbenes paugurvalnim, pagastā ir skaistas ainavas, atpūtai pie ūdeņiem aicina daudzie ezeri. Pagastā ir pietiekama sociālā infrastruktūra. Neskatoties uz to, ka pagastā ir visvairāk ekonomiski aktīvo tirgus sektora vienību, individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem ir otrs lielākais pēc Gulbenes, pagastā ir otrs lielākais bezdarbnieku skaits lauku teritorijā. Pagasta attīstību kavē arī asfaltētu ceļu trūkums.

Daukstu pagastā atrodas vērtīgākās novada lauksaimniecības zemes, lielākais dabas liegums Mārku purvā un vieni no lielākajiem kūdras ieguves laukiem. Pagastā atrodas valsts nozīmes Staru mototrase. Staru sporta zālē aktīvi un regulāri J.Odumiņa vadībā notiek seriāli galda tenisā J.Kravaļa piemiņai, kas ir plašāka mēroga sacensības. Staru kultūras nams aicina uz daudzveidīgiem kultūras pasākumiem. Pagasta attīstībai nepieciešams sakārtot ceļa segumu ceļa posmam „Aņķupenes - Daukstes - Līgo”.

Druvienas pagasts ir mazākais pagasts pēc lieluma un otrs mazākais pēc iedzīvotāju skaita, bet lepojas ar savu kultūras mantojumu, unikālo muzeju vienai teātra izrādei „Skroderdienas Silmačos”, Poruka muzeju, Druvienas muižu, jauno sporta halli pie pamatskolas. Druvienas kultūras nams bija viens no skaistākajiem novadā, bet šobrīd tam nepieciešama renovācija. Druvienas pagasts ir vienīgais pagasts, kurā nav asfaltētu ceļu, kas būtiski kavē uzņēmējdarbības attīstību. Druvienas vērtības: ozolu alejas, Pavasara un Rudens

tirgus, pagasta sporta spēles, Poruka dzejas diena, folkloras kopa „Pērlis”, klaviespēles apmācības pulciņš, aktīva biedrība „Pērļu zvejnieki”.

Galgauskas pagasts izceļas ar attīstīto lauksaimniecību, lielākajām novada zemnieku saimniecībām. Galgauskā atkal durvis vēris pēc ugunsgrēka atjaunotais kultūras nams, pie pamatskolas taps jauna sporta halle. Novada pasākumus atdzīvina atraktīvie Veišu muzikanti.

Jaungulbenes pagasta vārds saistās ar vēžošanu Ušura ezerā, Jaungulbenes muižas kompleksu, arodvidusskolu un vienu no labākajiem sporta kompleksi ar vienīgo atklāto peldbaseinu novada teritorijā. Pagasts ir otrs blīvāk apdzīvotais pagasts novadā, kas lepojas ar saviem zemniekiem, kokapstrādes uzņēmumiem, akmeņkaļu darbnīcu un augstākajiem iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumiem uz vienu iedzīvotāju pēc Gulbenes pilsētas.

Lejasciema pagasts ir lielākais pēc platības, 3. pēc iedzīvotāju skaita, bet zemāko apdzīvojamību. Lejasciema pagastā Tirzas pieteka liek Gaujai meklēt ceļu uz jūru. Gauja ne tikai izdaiļo pagasta ainavu, bet rada arī problēmas ar krasta nobrukumiem un apdraud gan ceļus, gan ēkas. Lielākā pagasta bagātība ir mežu resursi, kuru platība aizņem 67 % teritorijas. Zemes kadastrālā vērtība ir viena no zemākajām novadā, toties pagastā darbojas lielākais lauksaimniecības uzņēmums novadā SIA „Rainis”. Kā saka par sevi paši lejasciemieši: Lejasciema pagastā iespējams dzīvot un saņemt pakalpojumus no dzimšanas līdz mūža nogalei – ir iespēja izglīties (bērnodārzs, vidusskola), iespēja sevi izteikt (pulciņi un interešu grupas dažādām vecuma grupām, sporta aktivitātes, jaunsargi, pašdarbības kolektīvi, mākslas skola, jauniešu centrs), iespēja saņemt sociālo un veselības aprūpes palīdzību (ģimenes ārsta prakse, aptieka, masāžas kabinets, sociālais dienests, veco ļaužu dzīvojamā māja). Lejasciema pagastā „koks izaug un pārvēršas par noderīgu lietu cilvēka dzīvē”: Lejasciemā var pasūtīt un prasmīgi meistari izgatavos gan šūpuli mazulim, gultu jaunlaulātajiem, laivu makšķerniekam, utt. līdz pat „mūža mājai” aizgājējam. Lejasciema pagastā šobrīd trūkst sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu un tūrisma apkalpojošās sfēras iestāžu.

Litenes pagasts valsts mērogā atpazīstams ar Latvijas armijas noņemto vietu un Latvijas armijas karavīru kapa vietu, Malienas reģionālo sadzīves atkritumu poligonu, specializēto sociālās aprūpes centru „Litene”, Litenes muižas apbūves kompleksu, Litenes atjaunoto estrādi Pededzes ielokā un sporta kompleksu, dabas vērtībām, savvaļas zirgu, govju un briežu ganāmpulkiem Pededzes un Sitas palieņu pļavās. Kā negatīvo parādību jāmin iedzīvotāju skaita samazināšanās par 11.4 % pēdējo 5 gadu laikā. Lauksaimniecības zemēm ir viszemākā kadastrālā vērtība, pagastā nav ievērojama lopkopības fermu, bet attīstās graudkopība, rapša audzēšana.

Lizuma pagastā darbojas viens no Vidzemes reģiona lielākajiem kokapstrādes uzņēmumiem un lielākais darba devējs novadā SIA „AVOTI SWF”. Lizuma vārdu pasaulē nes Dimdiņu kāposti, konfektes „Gotiņa” un citi ražojumi. Pagastā atrodas vienas no spēcīgākajām saimniecībām, kas nodarbojas ar piena lopkopību: SIA „Brīvzemnieki”, Z/S „Augstkalni” un Z/S „Velēna”, vairāki zemnieki nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību, attīstīta pakalpojumu nozare. Lizuma vidusskola izvietota skaistajā muižas pilī. Arī citās muižas ēkās atrodas sociālās infrastruktūras objekti, kas veido sakoptu ciema ainavu. Velēnā ceļa malā dižojas skaistākā novada baznīca. Stārķu mototrase, X parks, pļavu golfa laukums piedāvā atraktīvas brīvā laika pavadīšanas iespējas.

Līgo pagasts ir mazākais pēc iedzīvotāju skaita un 2. mazākais pēc platības. Līgo pagastā notikusi visstraujākā iedzīvotāju skaita samazināšanās. Pagastā darbojas kokapstrādes uzņēmums SIA „ARNIS”, kura apgrozījums pārsniedz miljonu latu, Ušuru purvā notiek kūdras ieguve. Pagasts lepojas arī ar spēcīgām zemnieku saimniecībām. Pagastā ir aktīva kultūras dzīve, Līgo kultūras namā notiek tradicionāli pasākumi, balles un karnevāli. Straujā skolēnu skaita samazinājuma dēļ Siltāju pamatskola pārveidota par Gulbīša

vidusskolas filiāli, bet 2011.gadā pārtrauks darbību pavisam. Līgo pagastā ir vismazākais bezdarbnieku skaits.

Rankas pagasts ir pagasts ar attīstītu daudzveidīgu uzņēmējdarbību. AS "Rankas piena" produkcija, bioloģiski tīrā Z/S „Ķelmēnu” maize ir pazīstama tālu aiz novada robežām. Vēsturiskajā Rankas kartonfabrikā šobrīd izvietojušies vairāki uzņēmumi, kas saistīti ar kokapstrādi un mežizstrādi. SIA „Grantiņi 1” ir otrs pēc apgrozījuma lielākais uzņēmums novadā. Vairākas Z/S nodarbojas ar gaļas lopu audzēšanu. SIA “Kaudžu purvs” iegūst gabalkūdrū un audzē liellogu dzērvenes, bet SIA „Vecpāņi” – avenes un ābolus. Pagastā ir pilna cikla izglītības iestādes: PII, pamatskola, arodvidusskola, kura tuvākajā laikā varētu kļūt par novada iestādi un attīstīties par arodizglītības centru mežsaimniecības nozares speciālistu sagatavošanā. Par kultūrvēsturiskā mantojuma un tradīciju saglabāšanu rūpējas kultūras nams ar pašdarbības kolektīviem, divas bibliotēkas, bet bijušajā Rēveļu pamatskolā uz novadpētniecības materiālu krājuma bāzes veidojas „Kultūras mantojuma centrs”, tepat arī aktīvi darbojas jauniešu centrs „B.u.M.s”. Rankas pagastā uz Gaujas izvietojušies 4 mazie HES, pie Lāciņu HES izveidots novada lielākais atpūtas komplekss „Lācītes”, ieskaitot slēgto manēžu zirgu sportam. Pašā Rankas centrā atrodas Rankas muižas ēka ar parku, kurš ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis. Pašreiz muižas saimnieki SIA „AMG tūrisms” ar ERAF līdzfinansējumu ir sakopuši muižas parku, attīrījuši muižas ēku no atkritumiem, to iekonservējuši un visu apkārtni ir iekārtojuši pagasta iedzīvotājiem un tūristiem tīkamu. Latvisku un veselīgu atpūtu un pasākumus organizē viesu mājā „Kalna pakalnieši”. Tiek veikta reģionālās nozīmes valsts ceļa P33 rekonstrukcija, kas ievērojami uzlabos satiksmes infrastruktūru.

Stāmerienas pagasts ir bagāts ar skaistām vietām, ezeriem, kultūrvēstures pieminekļiem, atpūtas objektiem un iespējām veicināt aktīvu un veselīgu atpūtu pagasta, kaimiņu pagastu, novada un visas Latvijas iedzīvotājiem. Stāmerienas pagastā atrodas 23 Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu vienības. Atpūtas kompleksi „Vonadziņi” un „Zušu nams” pie Ludza ezera pazīstami ar kultūras un sporta aktivitātēm visā valstī. Makšķernieki noteikti zina par Ludza, Stāmerienas un Pogas ezera zivju krājumiem. Atpūtas kompleksi „Sonāte” un „Ziedugravas” piedāvā atpūtu pie Pogas ezera. Unikālas zirgu izklaides iespējas piedāvā Z/S „Pilssēta”. Bānīša svētku bazārs Stāmerienā ir neatņemama pagasta un novada kultūras dzīves sastāvdaļa. Savu krāšņumu ir atguvusi svētā Nevas Aleksandra pareizticīgo baznīca ar kalnu kristāliem jumta kupolu krastos. Pilnīgu atjaunotni gaida Stāmerienas pils. Pagastā ir visas iespējas paplašināt un attīstīt tūrisma un bioloģisko lauksaimniecību. Kalnienas iedzīvotāji un uzņēmēji no valsts gaida atbalstu – asfaltētu ceļa posmu no Kalnienas līdz Stāmerienas pagriezienam.

Stradu pagasta īpatnība ir tā, ka ap bijušajiem valsts uzņēmumiem „Lauktehnika” un „Pārviotojamā mehanizētā kolonna” ir izauguši divi jauni ciemi, kuros arī šobrīd darbojas spēcīgi uzņēmumi. Pagastā izsenis darbojas māla krāsns podiņu un citu izstrādājumu ražotne „Samiņi”, SIA „MTZ - Serviss” un „Kombainserviss” ir lielākie Baltkrievijas un Krievijas lauksaimniecības tehnikas dīleri Latvijā. Pagastā ir vairāki lieli kokapstrādes uzņēmumi. Tai pat laikā pagastā ir lielākais bezdarbnieku skaits lauku teritorijā. Pagasta dabas bagātība ir lielie mežu masīvi un augstvērtīgo lauksaimniecības zemju platības. Makšķernieki iecienījuši Kaļņa, Lazdoga un Mežiņu ezeru, sēņotāji baravikas meklē Kaļņa silos. Stradu pagastā atrodas lielākie novada dabas liegumi ar ozolu audzēm Pededzes palieņu pļavās. Negatīva iezīme ir tā, ka pagastā nav vienojoša centra, sociālās iestādes izvietotas vairākos ciemos, bet pagasta pārvalde atrodas pilsētas teritorijā. Spēcīgu stimulu pagasta un visa novada attīstībai dos ceļa P36 „Rēzekne - Gulbene” rekonstrukcijas pabeigšana.

Tirzas pagasts saista ar bagāto kultūrvēsturi, ko sniedz Tirzā pierakstītas tautasdziesmas un vietvārdi, kas apkopotī krājumā un vietvārdu kartē. Daudzu ievērojamu Latvijas mākslinieku, rakstnieku, teologu un politiķu dzimtu saknes meklējamas Tirzas

pagastā un draudzē, te dzimuši un dzīvojuši - dzejnieces Tirmaliete (M. Dzelzkalne) un Elza Ķezbere, rakstnieki Andrievs un Aīda Niedra, operdziedātājs un rakstnieks Mariss Vētra, gleznotājs Ludolfs Liberts, teoloģijas profesors Voldemārs Maldonis, bibliogrāfs Jānis Misiņš, grafiķis-akvarelists Pauls Kalējs-Duškins. Tīrzā ir senas kultūrvēsturiskas tradīcijas. 17.-18.gs. izglītības pamatus ir veidojusi Tīrzas ev. lut. baznīca un draudzesskola, kopš 19.gs. otrās puses pagastskola, tagadējā Tīrzas pamatskola ar pirmo sporta halli lauku teritorijā. Tīrza piesaista ar vizuāli augstvērtīgām ainavām, ar līkumoto Tīrzas upi, Āžu HES, teritorijas ar lielu bioloģisko daudzveidību un ekoloģiski tīru vidi. Pagasta viesu viens no apmeklētākajiem objektiem ir Tīrzas-Velēnas lauksaimniecības biedrības nams, kurā izstādīta fotogrāfa F. Knoka darbu izstāde un III Pasaules Tirmaliešu saietā auzs gobelēns „Tīrzas ceļš”; Tīrzas svētavots, Tīrzas Kancēna kapi-pieminekļi 1. pasaules karā un Brīvības cīņās kritušajiem Tīrzas draudzes locekļiem, PSRS perioda vēstures liecību ekspozīcija kādreizējā kolhoza dispečeru telpās un kultūrvēsturiskā mantojuma ekspozīcija „Ziedukalnā”. Kvalitatīvus sociālos un veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina Tīrzas sociālās un veselības aprūpes nams „Doktorāts” ar ģimenes ārsta praksi. Tīrzas pagastā pamazām attīstās bioloģiskā lauksaimniecība, graudkopība, piensaimniecība, lopkopība un mežsītrāde.

Gulbene ir novada centrs, kurā izvietotas valsts iestādes, lielākie tirdzniecības uzņēmumi un citu pakalpojumu sniedzēji, kokapstrādes, būvniecības, transporta un citi uzņēmumi. Izglītības iestādes: 2 vidusskolas, valsts ģimnāzija, sākumskola un 3 pirmskolas izglītības iestādes, trīs profesionālās ievirzes skolas: Mākslas, Mūzikas un Sporta skola, pieaugušo izglītības centri. Gulbene piedāvā plašu medicīnisko pakalpojumu klāstu, sākot ar ģimenes ārstiem, zobārstiem un citiem speciālistiem, poliklīniku, slimnīcu un beidzot ar mutes higiēnas un pēdas veselības kabinetu. Gulbenes un novada prestižu paaugstina atjaunotni piedzīvojušī Vecgulbenes muiža un parks, Gulbene ir mūsu unikālā Bānīša mājas. Jaunu veidolu ieguvušas rekonstruētās pilsētas ielas un kultūras centrs. Gulbenieši lepojas ar savu basketbola un futbola komandu un sporta centru. Rekonstrukciju gaida pilsētas stadions, lai taptu par multifunkcionālu kultūras un sporta centru. Atjaunotni un piemērošanu aktīvās atpūtas vajadzībām gaida arī pilsētas parki, kā arī labiekārtotas atpūtas vietas izveidi pie atjaunota Dzirnāvu dīķa. Pilsētnieki un novada iedzīvotāji gaida uzņēmējdarbības uzplaukumu un jaunu darba vietu radīšanu, lai jauniešiem būtu vilinoši atgriezties dzimtajā novadā.

Savukārt iedzīvotāji aptaujas anketās minējuši šādas katras teritorijas unikālas un saglabājamas vērtības:

Gulbenes novadā vispirms tiek minēts Bānītis, tad Vecgulbenes muiža, kultūras pieminekļi, baronu atstātais mantojums, īpaši Volfu dzimtas, Stāmerienas svētā Ņevas Aleksandra pareizticīgo baznīca, Kāzu muzejs, ievērojami cilvēki, novadnieki, Stāmerienas pils, novada uzņēmumi: Ķelmēni, Dimdiņi, Rankas piens, Rubate.

Beļavas pagastā: Leo Svempa krūšutēls, dramatiskais teātris, bērnu dārzs „Zvaniņš”, pasta nodaļa, tradīcijas, Pinteļa ezera ūdens tīrība, Ozolkalna pamatskola kā kultūras uz izglītības centrs, Augulienas muiža.

Daukstu pagastā: pilskalns, Krapas pilskalna teritorija, Jāņu un Ziemassvētku tradīcijas.

Druvienas pagastā: Silmaču komplekss un Jāņu svinēšana, atjaunojot Skroderdienu izrādes tradīciju, Druvienas pamatskola - muižas kungu māja, Vecā skola- muzejs, kultūras nams, bibliotēka, Druvienas muiža, Pērļa dzirnavas.

Galgauskas pagastā: tradīcijas, kultūras nams, skola, baznīca.

Jaungulbenes pagastā: Jaungulbenes muiža un teritorija, Ušuru ezera teritorija (saglabāt brīvu pieeju Ušura ezeram), Liedeskalnu osi, Siladzirnāvu ezers un mežs, Jāņu ielīgošana, pagasta svētki, senioru vakari, kokapstrādes un lauksaimniecības uzņēmumi, akmeņkaļu darbnīca, Gulbīša vidusskola, bērnudārzs, arodskola, speciālā skola, sociālās aprūpes centrs, bibliotēka, tautas nams.

Lejasciema pagastā: muzejs, jauniešu centrs „Pulss”, skola un bērnudārzs, kultūras nams, Šķūnenieku kausa tradīcija, upju Gaujas un Tirzas sateka, Sēravots, Mālu muiža, Z. Mauriņas dzimtās mājas.

Litenes pagastā: dabas objekti, infrastruktūras objekti, izglītība, savvaļas zirgu un govju apskates vieta pie Litenes, Litenes muiža, Latvijas Armijas karavīru piemiņas vietas.

Lizuma pagastā: Lizuma muižas komplekss, "Gotiņu" ražotne - kā vienīgais unikālais roku darba ražotnes piemērs.

Līgo pagastā: Līgo - vārds vien izsaka visu! Līgošanas tradīcijas, Jāņu un Līgu aplīgošana, katram dodot vainagu, Siltāju pamatskola, kura nu jau 135 gadus veca. Dīķi zvejniecībai un peldei.

Rankas pagastā: Rankas muiža, atpūtas parks „Lācītes”, Rankas pamatskola, Rankas piens, Ķelmēni, Rēveļu pamatskolas ēka, Gaujas ieleja pie Lācītēm.

Stāmerienas pagastā: Kalna muižas komplekss, kas ietver visu Kalnienas centra teritoriju, svētā Nevas Aleksandra pareizticīgo baznīca, peldvieta „Lāčauss”, dabas objekti, Stāmerienas pamatskola, viesu nami, tradīcijas, uzņēmumi, Kalnienas tautas nams, sabiedriskā transporta satiksme, brīvdabas pasākumi - Dailes teātra dienas, kopējā līgošana ezera krastā.

Stradu pagastā: Stradu skolas ēka.

Tirzas pagastā: kultūras pieminekļi, Tirzas Svētavots, baznīca, kapliņas, piemiņas zīmes, Brīvības piemineklis Kancēna kapos.

Gulbenē: parki, konkrētāk - parks pie slimnīcas, kas ir vizītkarte, iebraucot pilsētā, Spārītes parks ar tā dīķiem (būtu jāatjauno un jāveido atpūtas teritorija), Emzes parks, ko var piemērot aktīvai atpūtai, pilsētas svētki (ar spēkavīru sacensībām), Gulbenes luterāņu baznīca, kurai būtu jāatjauno tornis, Dzirnāvu dīķis, dīķa sakopšana un attīrīšana, pieminekļi Gulbenē, piemineklis brīvības cīnītājiem Gulbenē, kultūras tradīcijas, Ziemassvētku egles iedegšana, muzejs, bibliotēka, estrāde, stadions, dzelzceļš, stacija, visas iestādes un uzņēmumi ir nozīmīgi un saglabājami, poliklīnikas vecā ēka, koka māja Rūdolfa parkā, jaunu velo ceļu izbūve, ražošana Gulbenes pilsētā.

3.9.3. Kopīgo interešu teritorijas ar kaimiņu novadiem

1. Kopīgas intereses ar visiem kaimiņu novadiem:

- vides aizsardzības jautājumu risināšana;
- ceļu infrastruktūras sakārtošana;
- tūrisma produktu izstrāde;
- darbība Vidzemes tūrisma asociācijā tūrisma attīstības veicināšanai reģionā;
- dabas resursu izmantošana;
- kultūras un sporta pasākumu koordinācija;
- ainavu izkopšana un saglabāšana;
- dzeramo pazemes ūdeņu aizsardzība un izmantošana;
- sabiedriskā transporta maršrutu attīstība un koordinācija.

2. Ar Alūksnes, Balvu, Rugāju, Cesvaines, Lubānas un Madonas novadiem:

- vienotu tūrisma maršrutu izstrāde;
- sadzīves atkritumu apsaimniekošana.

3. Ar Alūksnes, Apes, Balvu, Rugāju novadiem:

- kopīgs lauksaimniecības pārvaldes departaments.

4. Ar Alūksnes novadu:

- šaursliežu dzelzceļa pārvadājumu saglabāšana un tā potenciāla izmantošana tūrisma attīstībā;
- starppilsētu autobusu maršrutu attīstība;
- sporta pasākumu koordinācija un treniņbāžu izmantošana;
- uzņēmējdienu organizēšana;
- kopīgo ūdens baseinu apsaimniekošana (Pededze un Sudala ezers).

5. Ar Jaunpiebalgas un Raunas novadu:

- Gaujas sateces baseina upju apsaimniekošana;
- dabas resursu izmantošana robežteritorijās;
- slēgtās un demontētās dzelzceļa līnijas "Ieriķi - Gulbene" tālākā izmantošana.

6. Ar Balvu un Rugāju novadu:

- autoceļu infrastruktūras sakārtošana un kopējā tranzītkoridora (Smiltene - Gulbene - Balvi - Krievijas robeža) attīstība;
- reģionālās nozīmes ceļa P36 „Rēzekne - Gulbene” rekonstrukcijas pabeigšana un starppilsētu autobusu maršrutu atjaunošana;
- slēgtās un demontētās dzelzceļa līnijas „Gulbene - Žīguri” tālākā izmantošana;
- starppilsētu autobusu maršrutu attīstība;
- tūrisma attīstības veicināšana, kopēju projektu izstrāde un realizācija, vienotu tūrisma maršrutu izstrāde;
- veco ļaužu pansionāta pakalpojumu izmantošana Balvos;
- bērnu krīzes centra pakalpojumu izmantošana Rugājos.

7. Ar Smiltenes, Apes un Alūksnes novadiem:

- kopīgs mežu apsaimniekošanas dienests;
- starppilsētu autobusu maršrutu attīstība;
- autoceļu infrastruktūra (autoceļš Smiltene - Velēna - Gulbene);
- Eiropreģions „Pleskava - Livonija” (sadarbība kopējos nozaru projektos).

8. Ar Madonas un Lubānas novadu:

- Dzelzceļa pārvadājumu saglabāšana līnijā "Pļaviņas - Gulbene";
- dabas lieguma "Lubāna mitrājs" apsaimniekošana;
- starppilsētu autobusu maršrutu attīstība;
- Pededzes ūdens resursu aizsardzība.

9. Ar Vidzemes attīstības plānošanas reģiona pašvaldībām:

- pašvaldību vienotās informācijas sistēmas projekta realizācija;
- dzelzceļu efektīvas izmantošanas iespēju izpēte;
- sabiedriskā transporta maršrutu tīkla pilnveidošana;
- velomaršrutu plānošana;
- ūdenstūrisma maršrutu plānošana;
- reģionālo autoceļu tīkla attīstības plānošana.

3.9.3. Pārrobežu sadarbība (vietējā un starptautiskā)

Izveidojoties Gulbenes novadam, novada dome pārņēma pašvaldību un rajona padomes noslēgtos sadarbības līgumus ar ārzemju partneriem. Novada dome turpina sadarbību ar bijušajiem rajona padomes sadarbības partneriem:

1. **Krievijas Federācijas Pleskavas rajonu**, sadarbības līgums parakstīts 2004.gada 16.jūnijā.
2. **Polijas Republikas Kenčinas rajonu** (Ketrzynski Powiat), sadarbības līgums parakstīts 2004.gada 6.augustā;
3. **Lietuvas Republikas Rietavas pašvaldību** (Rietavas Savivaldybe), sadarbības līgums parakstīts 2006.gada 26.maijā;
4. **Igaunijas Republikas Rāpinas pašvaldību** (Räpina Vallavalitsus), sadarbības līgums parakstīts 2008.gada 28.novembrī.

2008.gadā uzsākta sadarbība ar Norvēģijas Tinsetas (Tynset) pašvaldību un Krievijas Federācijas Ļeņingradas apgabala kultūras nodaļu. Uzsākta sadarbība ar Lielbritānijas Velsas apgabala pilsētu Tredgaru.

Ar šo valstu pašvaldībām tiek organizēti pieredzes apmaiņas braucieni, kā arī sporta un kultūras aktivitātes. Notiek kopēju projektu realizācija.

Pamatojoties uz rajona padomes uzsākto sadarbību ar Kenčinas rajonu Polijā, Stradu pagasts uzsāka sadarbību ar Kenčinas vietējo pašvaldību (Ketrzyn gmina), ar kuru līgums parakstīts 2004.gada 6.augustā, savukārt Lejasciema pagasts sadarbojas ar Barciani pašvaldību (Barciany gmina), ar kuru sadarbības līgums parakstīts 2007.gada 29.jūnijā.

Gulbenes pilsētas vissenākie sadarbības partneri ir Temas pilsēta Dānijā, ar kuru sadarbības līgums noslēgts 1993.gada 30.aprīlī.

3.9.4. Novada vieta un loma Vidzemes plānošanas reģionā

Vidzemes plānošanas reģionu pēc administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas veido 25 novadi un Valmieras pilsēta, kas ir republikas nozīmes pilsēta. Pēc iedzīvotāju skaita lielākais novads ir Madonas novads (27878 iedz.), otrajā vietā ir Valmieras pilsēta (27323 iedz.), bet Gulbenes novads ar 25208 iedzīvotājiem ir trešais lielākais novads.

Pēc iedzīvotāju blīvuma uz 1 km² Gulbenes novads (13.6) starp 25 novadiem atrodas 9.vietā. Vismazākais blīvums ir Apes novadā (7.9), Lubānas un Naukšēnu novadā (8.2), vidējais reģionā ir 15.4 iedzīvotāji uz 1 km².

Apskatot reģiona novadu iedzīvotāju demogrāfisko struktūru, redzam, ka visjaunākā sabiedrība ar vislielāko bērnu īpatsvaru līdz darbības vecumam (14.8 %) ir Naukšēnu pagastā, kur cilvēku skaits pēc darbības vecuma veido tikai 18.8 %. Ļoti līdzīga situācija ir Smiltenes novadā. Burtnieku novadā bērnu īpatsvars ir mazāks (13.4 %), toties ir visaugstākais darbības vecuma cilvēku īpatsvars reģionā (67.4 %). Analoga situācija ir Kocēnu novadā, attiecīgi 13.5 un 67.1 %. Visvecākā sabiedrība ar vismazāko bērnu īpatsvaru (11.8 %) un otro lielāko cilvēku īpatsvaru pēc darbības vecuma (24.6 %) ir Ērgļu novadā. Vislielākais cilvēku īpatsvars pēc darbības vecuma ir Varakļānu novadā (24.9 %), līdzīgi ir Strenču novadā – 24.5 % un Mazsalacas novadā 24.0 %.

Pēc iedzīvotāju ienākuma nodokļa uz vienu iedzīvotāju, Gulbenes novads 2009.gadā bija 19.vietā starp 25 novadiem un Valmieras pilsētu, kurā tas ir visaugstākais (Gulbenes novadā Ls 166.1, Valmierā Ls 309.5), viszemākie ieņēmumi ir Varakļānu novadā (Ls 116.6) un Jaunpiebalgas novadā (Ls 134.3).

2010.gada sākumā, rēķinot pret darbības vecuma iedzīvotājiem, Gulbenes novadā bija 10.zemākais bezdarba līmenis (11.8 %), viszemākais bija Naukšēnu novadā (8.9 %), Raunas novadā (9.1 %) un Smiltenes novadā (10.1%). Visaugstākais bezdarba līmenis bija Alūksnes novadā (16.5 %), Strenču novadā (16.0 %) un Valkas novadā (15.7 %). Apskatot individuālo komersantu un komercsabiedrību skaitu uz 1000 iedzīvotājiem 2008.gadā, Gulbenes novads (19.7) atrodas 5.vietā aiz Cēsu (37.7), Valmieras (32.7), Kocēnu (20.7) un Madonas novada (20.2). Viszemākais individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem ir Strenču (9.3), Lubānas (11.0) un Varakļānu novadā (11.3).

Pēc kopplatības Gulbenes novads (1871.7 km²) ir otrajā vietā aiz Madonas novada (2151.1 km²).

Salīdzinot reģiona bijušos 6 rajonus, Gulbenes rajons, tagad novads, pēc attīstības indeksa 2007.gadā atradās 4.vietā aiz Valmieras, Cēsu un Valkas rajona, t.sk. Gulbene starp bijušajiem rajonu centriem atradās 5.vietā, vēl zemāks attīstības indekss bija tikai Valkai (20.pielikums).

Ja Vidzemes plānošanas reģions tiek salīdzināts ar tauriņu, kura centrālo asi veido valsts galvenais ceļš A2 „Rīga - Veclaicene”, bet spārnus veido 3 pilsētu grupas: Cēsis, Valmiera, Valka kreiso spārnu un Madona, Gulbene, Alūksne labo spārnu. Lielākās un attīstītākās pilsētas izvietojušās kreisajā spārnā, bet labo spārnu veido 3 nelielas, attīstībā samērā līdzvērtīgas pilsētas, no kurām Madonai ir visaugstākais attīstības indekss, lielākie iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi un zemākais bezdarbs. Alūksnē ir zemākie iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi un augstākais bezdarbs, bet vismazākās iedzīvotāju skaita izmaiņas. Gulbenei ir viszemākais attīstības indekss un vislielākais iedzīvotāju skaita samazinājums ne tikai starp labā spārna pilsētām, bet visā plānošanas reģionā (3.48.tab.).

3.48.tabula

Vidzemes reģiona pilsētu grupas teritorijas attīstības indekss un pamatrādītāji
(Reģionu attīstība Latvijā, VRAA, 2009)

Pilsēta	Attīstības indekss pēc 2007.gada datiem	Iedzīvotāju skaits 2009.gada sākumā	Iedz.sk. izmaiņas no 2004.g. līdz 2009. gada sākumam, %	Demogr. slodze 2009.gada sākumā	Iedz.ien. nod. ieņēmumi pašv. budž. uz 1 iedz. 2008.g., Ls	Bezdarba līmenis 2009.gada sākumā, %
Valmiera	0.435	27371	-0.5	506.5	456.0	4.5
Cēsis	-0.132	18237	-2.6	525.3	399.6	5.3
Valka	-0.796	6157	-6.0	536.9	331.7	6.6
Madona	-0.442	8857	-6.3	512.2	362.2	5.1
Gulbene	-0.733	8904	-6.6	502.8	325.6	6.0
Alūksne	-0.673	9093	-3.6	532.9	319.5	7.3

Gulbenē izvietotas virkne reģionālo valsts iestāžu:

Pārtikas un veterinārā dienesta Austrumvidzemes pārvalde (ZM),
Gulbenes starprajonu veselības un darbības ekspertīzes ārstu komisija,
Valsts meža dienesta Ziemeļaustrumu virsmežniecība,
Valsts zemes dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas Gulbenes birojs (TM),
Valsts augu aizsardzības dienesta Vidusdaugavas reģionālā nodaļa Gulbenē,
Ziemeļaustrumu reģionālā lauksaimniecības pārvalde (ZM),
Valsts SIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” Vidzemes reģiona meliorācijas nodaļa.

Gulbenes CSDD sniedz reģionālas nozīmes pakalpojumus. Gulbenē uzbūvēta tehniskās apskates stacija, kurā tehnisko apskati var iziet gan kravas, gan vieglie automobiļi.

SIA „Austrumvidzeme”, kas nodarbojas ar pieaugušo apmācību, izveidojusi 9 filiāles, kas aptver ne tikai Vidzemes reģionu, bet arī Latgales un Zemgales reģionu.

Reģionālas nozīmes pakalpojumus sniedz vairākas pašvaldības iestādes: Gulbenes bibliotēka un Gulbenes novada valsts ģimnāzija. Par reģionālu iestādi kopš 2010.gada pārtapusi SIA „Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”, kas apkalpo Gulbenes novada un Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novada iedzīvotājus.

3.9.5. Novada vieta un loma valsts un starptautiskā dimensijā

Latvijas Universitātes veiktajā pētījumā „Priekšlikumu sagatavošana Latvijas pilsētu politikas sagatavošanai” (2009) viens no pilsētu politikas mērķiem ir noteikts bijušo rajonu centru - jauno novadu centru strauja attīstība, iesaistīšana pilsētu tīklos, lai paplašinātu piedāvāto pakalpojumu klāstu (īpaši tādās jomās kā izglītība, transports).

Gulbenes novadu nešķērso valsts galvenie autoceļi un dzelzceļi, kaut gan Gulbenes izaugsme un attīstība ir bijusi cieši saistīta tieši ar dzelzceļu attīstību. Gulbenē krustojās 4 dzelzceļu līnijas, no kurām divas šobrīd ir demontētas. Gulbenes dzelzceļa mezgls pamazām zaudēja nozīmi līdz ar robežas slēgšanu Pitalovas virzienā. Pārtraucot kravu un pasažieru pārvadājumus Krievijas virzienā, strauji samazinājās kopējā kravu plūsma, slēdzot pārvadājumus līnijā „Gulbene - Žīguri”, ievērojami samazinājās kopējais pasažieru skaits vilciena maršrutā „Rīga - Gulbene”, kā rezultātā 2010.gadā vilciens kursēja tikai 2 reizes nedēļā. 2011.gadā plānots pasažieru pārvadājumus šajā līnijā nodrošināt tikai svētku dienās (Lieldienās, Jāņos, 18.novembrī, Ziemassvētkos un Jaungadā).

Ņemot vērā apstākli, ka novada centrs no Rīgas atrodas 186 km attālumā, liela nozīme novada attīstībai ir ceļu seguma kvalitātei, lai paaugstinātu novada sasniedzamību īsākā laikā.

Ļoti svarīga ir reģionālās nozīmes ceļa „Rēzekne - Gulbene” rekonstrukcijas pabeigšana Gulbenes novada teritorijā, kas ir starpreģionālas nozīmes maršruta sastāvdaļa virzienā no Ainažiem līdz Daugavpilij. Otrs starpreģionālas nozīmes tranzīta ceļa virziens ir Smiltene - Gulbene - Balvi - Krievijas robeža līdz Vientuļu robežkontroles punktam, kas bija pirmais muitas punkts atjaunotajā Latvijā, kuru atklāja 1990.gada 2.oktobrī, bet ir palicis pēdējais, kurā nav uzbūvēta infrastruktūra. Krievijas pusē jau ir uzbūvēts jauns un moderns robežkontroles punkts, un Krievijas puse būtu gatava nodrošināt kravu plūsmu caur šo robežpunktu.

Novada uzņēmums SIA „M.T.Z. - Serviss” - vienīgais oficiālais Minskas traktoru rūpnīcas pārstāvis Latvijā, kas ir ieguvis tiesības pārdot un apkalpot traktorus *Belarus* un izveidojis tirdzniecības un servisa centrus visos Latvijas reģionos. Savukārt SIA „Kombainserviss” ir vienīgais Krievijas rūpnīcas „Rostselmaš” (kombainu ražotājs ar pasaulē pazīstamu vārdu) oficiālais dīleris Latvijā. Kombainserviss ir arī kompānijas "Agrotehmaš" oficiālais dīleris, kas ražo populāro traktoru „TERRION”. Izveidots lauksaimniecības tehnikas servisa un rezerves daļu tirdzniecības tīkls, kas aptver 16 bijušos Latvijas rajonus.

Lītenes pagastā atrodas Valsts sociālās aprūpes centra "Latgale" filiāle "Litene", kurā izmitināti pacienti ar psihoneiroloģiska rakstura traucējumiem no visas Latvijas teritorijas.

Gulbenē nav profesionālās un augstākās izglītības mācību iestāžu ar reģionālu nozīmi, bet novada teritorijā ir divas arodvidusskolas, kurās mācās apkārtējo novadu jaunieši.

Gulbenes novadā nav valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradņu, nav izcilu dabas objektu, kas ir gan vietējo, gan ārzemju tūristu ceļojumu galamērķis, bet ir daudz rekreācijai piemērotu dabas resursu, kuru potenciāls šobrīd pilnībā netiek izmantots. Novadā ir pietiekami bagāts un interesants kultūrvēsturiskais mantojums, kuru var un vajag izmantot mērķtiecīgai tūrisma attīstībai, t.sk. vienīgais Baltijā regulāri kursējošais šaursliežu vilciens maršrutā „Gulbene - Alūksne”.

3.10. Tautsaimniecības nozaru un uzņēmējdarbības attīstība

3.10.1. Uzņēmējdarbības vispārējs raksturojums

Gulbenes novadā nav lielu rūpniecības uzņēmumu. Tautsaimniecības attīstība balstās uz vietējo resursu izmantošanu: meži un lauksaimniecībā izmantojamā zeme. Lielākie novada uzņēmumi saistīti ar mežistrādi, kokapstrādi un pārtikas produktu ražošanu. Līdztekus šiem uzņēmumiem attīstās pakalpojumu nozare.

Ekonomiski aktīvo tīrģus sektora statistisko vienību skaits Gulbenes novadā no 2004.gada līdz 2008.gadam ir nemītīgi audzis, bet 2008.gadā iestājās lejupslīde. 2009.gadā, salīdzinot ar 2007.gadu, pašnodarbināto personu skaits samazinājies par 69, zemnieku saimniecību skaits samazinājās par 35, bet pieaudzis komercsabiedrību skaits par 15, kopējais vienību skaits samazinājās par 97. Minētajā periodā visstraujāk palielinājies komercsabiedrību skaits: no 280 2004.gadā līdz 403 2009.gadā jeb 1.4 reizes, bet uzņēmumu kopējais skaits ieaudzis par 8.2 % (3.49.tab., 22.pielikums).

3.49.tabula

Ekonomiski aktīvo tīrģus sektora statistisko vienību skaits Gulbenes novadā (CSP dati)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Pašnodarbinātās personas	544	586	588	607	567	538
Individuālie komersanti	74	75	99	99	94	91
Komercsabiedrības	280	316	360	384	419	403
Zemnieku saimniecības	233	239	238	231	217	196
Kopā	1131	1216	1285	1321	1287	1228

Saskaņā ar Lursoft datu bāzi 2009.gadā no 100 pēc apgrozījuma lielākajiem uzņēmumiem 16 uzņēmumiem apgrozījums pārsniedzis 1 miljonu latu, t.sk. 3 uzņēmumiem apgrozījums bijis no 2 līdz 5 miljoni un vienam uzņēmumam pārsniedzis 10 miljonus. 16 uzņēmumiem apgrozījums bijis no 500 tūkst. latu līdz miljonam, 29 uzņēmumiem no 200 tūkst. latu līdz 500 tūkst. latu un 39 uzņēmumiem apgrozījums bijis līdz 200 tūkst. latu. No 16 lielākajiem uzņēmumiem 6 atrodas Gulbenē un 10 lauku teritorijā: trīs Lizuma pagastā, pa divi Rankas un Stradu pagastā, pa vienam Lejasciema, Līgo un Druvienas pagastā. Kopējais 100 lielāko uzņēmumu apgrozījums bijis 64 239 633 Ls, t.sk.:

13 kokapstrādes uzņēmumi ar apgrozījumu	Ls 24 271 294;
6 mežizstrādes uzņēmumi ar apgrozījumu	Ls 2 616 707;
5 rūpniecības uzņēmumi ar apgrozījumu	Ls 6 091 049 , t.sk.:

3 pārtikas ražošanas	Ls 5 534 924,
2 rūpniecība	Ls 556 125;
17 lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumi	Ls 3 814 666;
4 būvniecības uzņēmumi	Ls 3 082 007;
55 pakalpojumu nozares uzņēmumi	Ls 24 363 910, t.sk.:
26 tirdzniecības uzņēmumi	Ls 12 013 023,
8 transporta uzņēmumi	Ls 3 427 892,
4 komunālo pakalpojumu uzņēmumi	Ls 2 565 399,
1 veselības pakalpojumi	Ls 1 253 833,
1 izglītības pakalpojumi	Ls 582 210,
15 dažādi pakalpojumi	Ls 4 521 553, no kā izriet, ka

lielākais apgrozījums ir kokapstrādes uzņēmumos un pārtikas ražošanas uzņēmumos. 30 lielāko uzņēmumu saraksts dots 23.pielikumā.

Saskaņā ar VID datiem 2010.gada septembrī visvairāk nodarbināto bija valsts pārvaldē - 1805, koksnes izstrādājumu ražošanā – 782 (pieskaitot SIA „AVOTI SWF”), tirdzniecībā – 582, lauksaimniecībā - 428, izglītībā – 370, mežsaimniecībā 321, būvniecībā 265, pārtikas ražošanā 166 (24.pielikums).

Apskatot uzņēmumu izvietojumu teritoriālajā aspektā, redzam, ka Gulbenē izvietoti 448 uzņēmumi jeb 34.9 % no kopskaita, t.sk. 386 komercsabiedrības, 61 individuālais komersants un 1 zemnieku saimniecība. Lauku teritorijā izvietoti 837 uzņēmumi jeb 65.1 %, no kuriem lielāko daļu veido zemnieku saimniecības – 423 jeb 50.5 % no lauku teritorijā izvietotajiem uzņēmumiem. Uzņēmumu izvietojuma proporcija gandrīz identiska iedzīvotāju skaita proporcijai (pilsētā dzīvo 35.1 % no iedzīvotāju kopskaita).

Lauku teritorijā izvietoti 5 no 6 lielākajiem novada uzņēmumiem (2 Lizumā, 2 Rankas pagastā un 1 Šķieneros). Lielākais komercsabiedrību skaits izvietojies Beļavas pagastā (57), Lizuma un Stradu pagastā 44, bet Rankas pagastā 40 komercsabiedrības. Vismazāk komercsabiedrību ir Līgo pagastā (8), Galgauskas – 12 un Druvienas pagastā 14. Lielākais zemnieku saimniecību skaits ir Stāmerienas pagastā - 55, Daukstu pagastā 51 un Lejasciema pagastā 49. Vismazāk ZS ir Druvienas pagastā -13 un Tirzas pagastā-18. Kopumā vislielākais uzņēmumu skaits ir Beļavas pagastā -102, Lejasciema pagastā - 92 un Stāmerienas pagastā 82 vienības. Vismazāk uzņēmumu ir Druvienas pagastā - 28 un Līgo pagastā - 39, kas arī pēc platības un iedzīvotāju skaita ir mazākie novada pagasti (3.50.tab.).

3.50.tabula

**Reģistrēto tirgus sektora statistisko vienību skaits Gulbenes novadā
2010.gada 31.oktobrī (VID dati)**

Pagasts	Individuālie komersanti	Komerc-sabiedrības	Zemnieku saimniecības	Kopā	T.sk. pašnodarbinātās personas (IK,Z/S,IU,SDV)
Beļavas	6	57	39	102	45
Daukstu	0	28	51	79	27
Druvienas	1	14	13	28	15
Galgauskas	2	12	27	41	13
Jaungulbenes	3	21	31	55	24
Lejasciema	8	35	49	92	32
Litenes	1	22	29	52	20
Lizuma	4	44	27	75	20
Līgo	1	8	30	39	13
Rankas	6	40	30	76	17

Stāmerienas	3	24	55	82	20
Stradu	7	44	24	75	28
Tirzas	3	20	18	41	24
Kopā pagastos	45	369	423	837	298
Gulbene	61	386	1	448	92
Kopā	106	755	424	1285	390

Jauni uzņēmumi visaktīvāk tika dibināti 2007.gadā (71 uzņēmums), kas ir 0.5 % no visiem dibinātajiem uzņēmumiem Latvijā, un 2005.gadā – 66 uzņēmumi, kas sastāda 0.6 % no dibinātajiem uzņēmumiem Latvijas Republikā. Pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā, 2004.gadā dibināts vismazākais uzņēmumu skaits – 55 uzņēmumi (0.5 % no valstī dibinātajiem uzņēmumiem). 2008.gadā parādījās pirmās krīzes pazīmes un jaundibināto uzņēmumu skaits pret 2007.gadu samazinājās par 11.3 %, valstī samazinājums bija 20.1 %. 2009.gadā novadā nodibināti 36 jauni uzņēmumi jeb 0.4 % no kopskaita jeb par 49.3 % mazāk nekā 2007.gadā, valstī vidējais samazinājums bija 35.1 %. 2010.gadā atkal vērojams aktivitātes pieaugums uzņēmumu dibināšanā (3.51.tab.).

Vislielākais likvidēto uzņēmumu skaits bijis 2005. gadā – 71 uzņēmums, kas izskaidrojams ar uzņēmējdarbības pārreģistrāciju un ES noteikumu piemērošanu Latvijā.

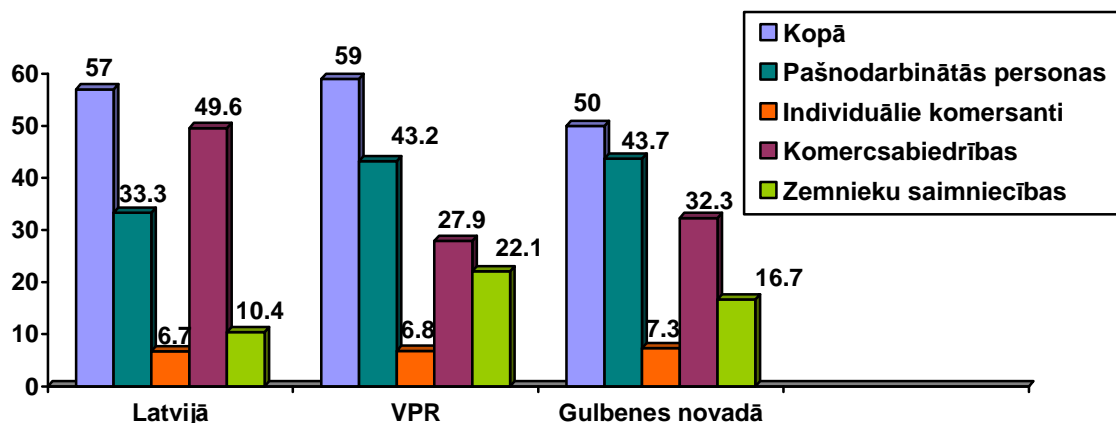
3.51.tabula

Jaundibināto un likvidēto uzņēmumu skaits Gulbenes novadā 2004-2010 (Lursoft dati)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dibināti	55	66	57	71	63	36	67
Likvidēti	51	71	40	32	28	39	37

Izmantojot Valmieras biznesa inovāciju inkubatora Gulbenes filiāles pakalpojumus, novadā 2010.gadā izveidoti 6 jauni inovatīvi uzņēmumi, kas ražošanā izmanto jaunas tehnoloģijas, ražo jaunus produktus vai sniedz jaunus pakalpojumus (25.pielikums).

Salīdzinot ar VPR, Gulbenes novadā 2008.gadā uz 1000 iedzīvotājiem ir ievērojami lielāks komercsabiedrību skaits, bet mazāks zemnieku saimniecību skaits. Salīdzinot ar valstī vidējiem rādītājiem, Gulbenes novadā ir lielāks pašnodarbināto personu skaits, individuālo komersantu un zemnieku saimniecību skaits, bet ievērojami mazāks komercsabiedrību skaits (3.23.att.).

3.23. Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistiskās vienības uz 1000 iedzīvotājiem 2008.gadā (CSP dati)

Pa lieluma grupām Gulbenes novadā nemainīgi dominē mikrouzņēmumi, kas 2009.gadā veidoja 92.8 % no kopējā skaita, mazie uzņēmumi 5.7 6 % un vidējie uzņēmumi 1.5 %. Gulbenes novadā nav neviena lielā uzņēmuma, kurā darbinieku skaits pārsniegtu 250.

2009.gadā, salīdzinot ar 2004.gadu, īpatsvars būtiski nav mainījies, bet skaitliski nedaudz pieaudzis vidējo uzņēmumu skaits, mazo uzņēmumu kategorijā samazinājies īpatsvars, bet mikrouzņēmumu kategorijā to skaits ir pieaudzis par 95 vienībām.(3.52.tab.).

3.52.tabula

**Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistiskās vienības
pa lieluma grupām Gulbenes novadā (CSP dati)**

	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%
Mikro	1045	92.4	1122	92.3	1189	92.5	1220	92.4	1193	92.0	1140	92.8
Mazās	70	6.2	76	6.3	78	6.1	80	6.1	85	6.6	70	5.7
Vidējās	16	1.4	18	1.5	18	1.4	21	1.6	19	1.4	18	1.5
Lielās	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopā	1131	100	1216	100	1285	100	1321	100	1297	100	1228	100

Vidzemes plānošanas reģionā 2009.gadā uzrādīti 11 lielle uzņēmumi, kas veido 0.1 % no kopējā skaita, mikro uzņēmumu vidējais īpatsvars ir lielāks nekā Gulbenes novadā, bet mazo un vidējo uzņēmumu īpatsvars ir mazāks. Latvijā mikro uzņēmumi veido 90.1 %, mazie – 8.0 %, vidējie – 1.6 % un lielle – 0.3 %.

Mazie un vidējie uzņēmumi veido vienu no galvenajiem augšanas faktoriem ES. Tie ir nepieciešami, lai izveidotu un uzturētu nodarbinātību Eiropā. Tādēļ Eiropas Savienība ir aktīvi iesaistīta saskaņotās, praktiskas un līmeniskas Kopienas politikas veidošanā maziem un vidējiem uzņēmumiem. Eiropas mazie un vidējie uzņēmumi var būt raksturoti ar to dažādību, šī dažādība ir atainota viņu dažādajās vajadzībās.

Eiropas Komisija ir pieņēmusi rekomendāciju 2003/361/EK, skarot mikro, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju. Šī definīcija ir saistīta tikai ar dažiem jautājumiem, galvenokārt strukturālo fondu vai Kopienas programmu palīdzību un izpildīšanu. Mikro, mazo un vidējo uzņēmumu definīcija ir balstīta uz nodarbināto cilvēku skaitu un apgrozījumu vai ikgadējās bilances kopsummu.

ES mazo un vidējo uzņēmumu atbalsta politikas pamatprincipi ir šādi:

- uzņēmumu konkurētspējas celšana, nodrošinot pieeju jaunām tehnoloģijām un pētnieciskā darba sasniegumiem;
- uzņēmējdarbības vides uzlabošana;
- finansu resursu pieejamības uzlabošana un investīciju pieplūdes veicināšana.

Liela uzmanība ES tiek pievērsta arī uzņēmumu dibināšanas nosacījumu atvieglošanai, uzņēmējdarbības likumdošanas vienkāršošanai un jaunu tehnoloģiju izmantošanai.

Lai veicinātu mikro un mazo uzņēmumu veidošanos, Gulbenē, Ābeļu ielā 8 ir atvērta Valmieras biznesa un inovāciju inkubatora filiāle, ar kura palīdzību jaunie uzņēmēji un iesācēji var saņemt finansējumu savas biznesa idejas realizēšanai, kā arī cita veida palīdzību.

Pēc iestāšanās ES laika posmā no 2004.gada līdz 2006.gadam Gulbenes novadā uzņēmējdarbības attīstībai īstenoti 36 projekti ar kopējo summu Ls 9 551 629, t.sk. ERAF finansējums Ls 2 976 851, kas veido 31.2 % no projektu kopsummas. No visu Vidzemes plānošanas reģionā realizēto projektu kopskaita tie veido 23.1 %, no projektu kopsummas 19.4 %, no ERAF līdzfinansējuma - 22.6 %, kas ir augstākais rādītājs reģionā.

Laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam īstenoti 15 projekti par kopsummu 5.64 milj. latu, t.sk. struktūrfondu finansējums 1.96 milj. latu. Diemžēl novadu griezumā nav pieejama informācija par lauku attīstības programmu ietvaros realizētajiem projektiem.

Bruto darba samaksa privātajā sektorā ar nodarbināto skaitu virs 50 Gulbenes novadā 2010.gadā bija Ls 284, vidēji valstī Ls 500, Rīgā Ls 559. Neto darba samaksa ir par 40.8 % mazāka nekā valstī vidējā, bet, salīdzinot ar Rīgu, par 46.7 % mazāka, kas uzņēmīgākajiem

darba meklētājiem liek doties prom no novada labāk apmaksāta darba meklējumos, bet jaunatni nerosina atgriezties novadā.

Viens no nozīmīgākajiem rādītājiem, kas raksturo teritorijas ekonomisko attīstību, ir iekšzemes kopprodukts (IKP). Diemžēl rajonu līmenī šie dati ir tikai līdz 2005.gadam, kas šodienas situācijas raksturojumam praktiski nav izmantojami, bet zināmu ieskatu var sniegt, jo radikālas attīstības svārstības starp rajoniem nav novērotas. 2005.gadā pēc IKP uz 1 iedzīvotāju Gulbenes rajons (Ls 1741) starp Vidzemes 6 rajoniem atradās 5.vietā pirms Alūksnes rajona (Ls 1711). Vēl zemāks par Alūksnes rajona IKP bija kaimiņu Balvu rajona IKP (Ls 1401). Vidzemes plānošanas reģionā visaugstākais IKP bija Valmieras rajonā (Ls 2915).

Teritoriju attīstības vispārējai analīzei, teritoriju sociāli ekonomiskās attīstības atšķirību raksturošanai, iedzīvotāju dzīves līmeņa salīdzināšanai, kā arī teritorijas attīstības ietekmējošo faktoru noteikšanai tiek izmantots teritoriju attīstības indekss un tā aprēķinam lietotie pamatrādītāji. Pašvaldību teritoriju attīstības indeksa aprēķinā ietverti četri rādītāji: bezdarba līmenis, iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz 1 iedzīvotāju, demogrāfiskās slodzes līmenis un pastāvīgo iedzīvotāju skaita izmaiņas pēdējo 5 gadu laikā.

Pēc 2007.gada datiem tikai diviem novada pagastiem ir pozitīvs attīstības indekss: salīdzinot ar 2002.gadu, nemainīgi pozitīvs, ar nelielu pieaugumu un kritumu 2007.gadā, tas ir Stradu pagastā, no negatīva uz pozitīvu pieaudzis Lizuma pagastā, bet Jaungulbenes pagastā 2006.gadā sasniegts pozitīvs indekss, taču 2007.gadā atkal ir negatīvs. Litenes pagastā vērojams stabils indeksa pieaugums, kaut joprojām ir negatīvs. Daukstu pagastā negatīvais attīstības indekss ir samazinājies 2005.gadā, taču 2006.gadā atkal strauji pasliktinājies, bet 2007.gadā nedaudz uzlabojies un atrodas virs rajona (novada) vidējā rādītāja.

Rankas pagasts no pozitīva attīstības indeksa 1999.gadā nokrities uz negatīvu un turpina pazemināties, tāpat nemitīga indeksa pazemināšanās vērojama Gulbenē, atstājot pilsētu pēdējā vietā. Lejasciema, Stāmerienas un Galgauskas pagastos vērojamas indeksa svārstības, bet, salīdzinot ar 2002.gadu, vērojams indeksa pieaugums, savukārt Druvienas, Tirzas un Beļavas pagastos indekss ir pazeminājies. Līgo pagasts, kuram 2002.gadā bija otrs zemākais attīstības indekss, pakāpies uz desmito vietu un uzrāda stabilu pieaugumu.

Kopējais rajona (novada) attīstības indekss 2005. un 2006.gadā uzrādīja lejupslīdi, bet 2007.gadā atkal sasniedza 2002.gada līmeni (3.53.tab.).

3.53.tabula

Pašvaldību attīstības indeksu un rangu dinamika (Valsts reģionālās attīstības aģentūras dati)

N. p.k.	Pagasts	Attīstības indekss				Rangs			
		2002	2005	2006	2007	2002	2005	2006	2007
1.	Stradu	0.078	0.174	0.198	0.116	133	96	77	94
2.	Lizuma	-0.136	0.034	0.054	0.022	203	133	127	129
3.	Jaungulbenes	-0.116	-0.212	0.058	-0.013	194	214	126	145
4.	Litenes	-0.201	-0.157	-0.086	-0.069	230	194	177	165
5.	Daukstu	-0.310	-0.081	-0.259	-0.201	264	173	230	205
6.	Rankas	-0.017	-0.161	-0.254	-0.291	161	196	227	242
7.	Lejasciema	-0.397	-0.414	-0.377	-0.367	292	288	276	274
8.	Druvienas	-0.325	-0.302	-0.595	-0.406	271	253	338	288
9.	Stāmerienas	-0.456	-0.491	-0.494	-0.423	309	310	316	292
10.	Līgo	-0.626	-0.611	-0.587	-0.452	347	341	337	301
11.	Tirzas	-0.344	-0.331	-0.523	-0.482	275	262	327	308
12.	Beļavas	-0.467	-0.398	-0.487	-0.573	314	281	310	337
13.	Galgauskas	-0.811	-0.618	-0.667	-0.669	395	342	353	352

14.	Gulbene	-0.299	-0.554	-0.582	-0.733	32	31	31	37
	Rajons/novads kopā	-0.280	-0.321	-0.328	-0.281	16	16		15
	Pagastu skaits valstī					465	450	444	444

Gulbenes novadam pēc 2008.gada datiem attīstības indekss bija mīnus 0.253 un 62.rangs, pēc 2009.gada datiem indeksa vērtība ir paaugstinājusies līdz mīnus 0.141 un rangs tabulā novads pakāpies uz 53.vietu. attīstības ķēdes indekss pēc 2009.gada datiem, salīdzinot ar 2008.gada datiem, bija mīnus 1.182 un 54.rangs.

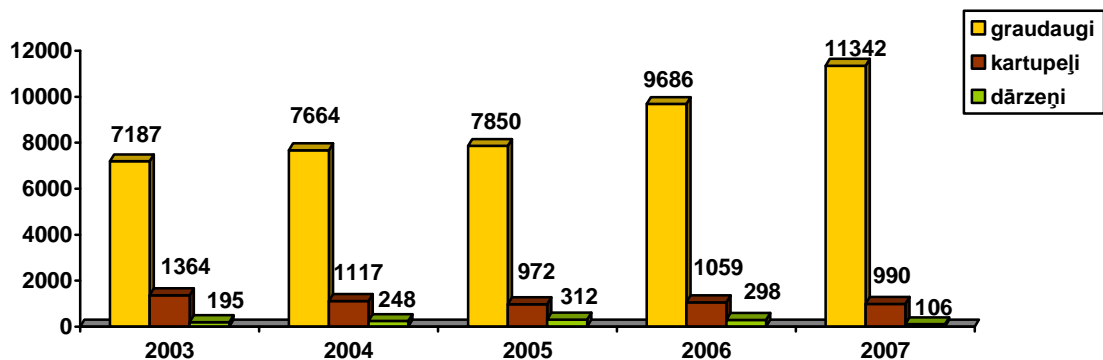
3.10.2. Lauksaimniecības attīstības raksturojums

Viena no nozīmīgākajām novada dabas bagātībām ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kas ir pamats lauksaimniecības produktu ražošanai un pārstrādes nozares attīstībai. Lauksaimniecības nozarei novadā ir vairākas pamatfunkcijas:

1. ražošana, nodarbinātība;
2. tradicionālā lauku apdzīvojuma – viensētu saglabāšana;
3. ainavas veidošana un uzturēšana.

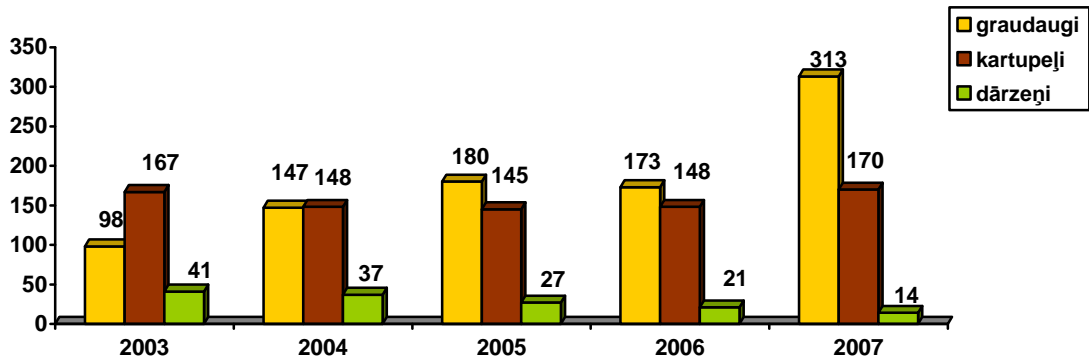
Latvijai iestājoties ES, pieaug atbalsts lauksaimniecības nozarei, bet pieaug arī prasības, kuru izpildei bija nepieciešamas ievērojamas investīcijas. Izvērtēt situāciju atbilstoši reālajam stāvoklim 2010.gadā nav iespējams, jo statistiskie dati rajonu griezumā pieejami tikai par 2007.gadu. Turpmāk statistisko apsekojumu rezultāti tiek apkopoti tikai reģionu griezumā.

Kopumā situācija ir uzlabojusies, jo novadā ir pieaugušas sējumu platības no 8746 ha 2003.gadā līdz 12438 ha 2007.gadā (3.24.att). Lai saņemtu platību maksājumus, zemes īpašniekiem platības vismaz ir jānopļauj, kas rada lielāku sakoptību un uzlabo ainavu.

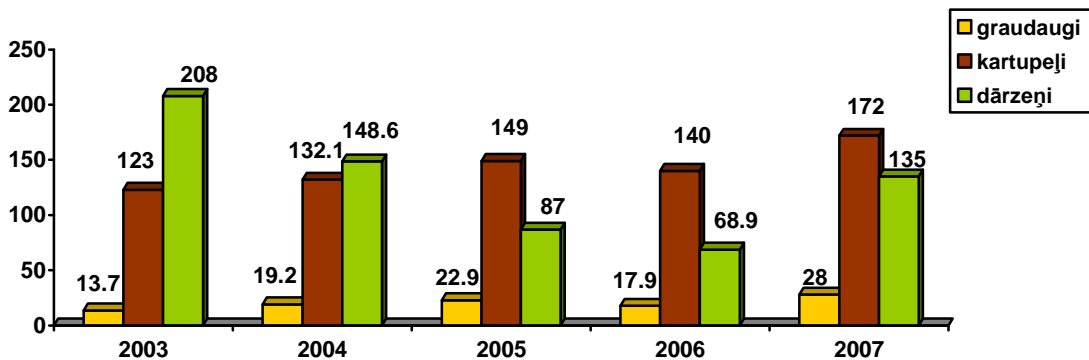
3.24.att. Lauksaimniecības kultūru sējumu platības Gulbenes novadā (ha, CSP dati)

Pieaugot sējumu platībām, ir pieaudzis arī saražotās produkcijas apjoms, kas graudaugiem ir pieaudzis vairāk nekā 3 reizes, kartupeļu kopražs palikusi aptuveni 2003.gada līmenī, savukārt dārzeņu kopražs 2007.gadā samazinājies gandrīz 3 reizes (3.25.att.).

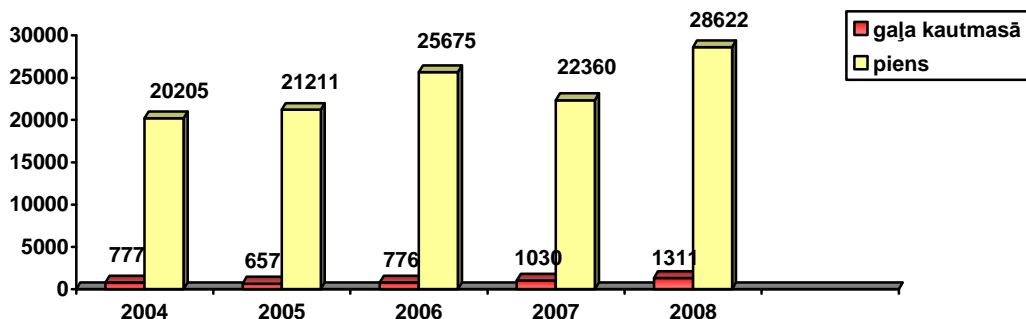
3.25.att. Lauksaimniecības kultūru kopražā Gulbenes novadā (tūkst.cnt. CSP dati)

Apskatot statistiskos datus par lauksaimniecības kultūru ražību, jāsecina, ka Gulbenes rajonā (tagad novadā) graudaugiem kopumā tā ir zemāka par valstī vidējo, bet 2007.gadā atpaliek vairs tikai par vienu centneru. Kartupeļu ražība ir augstāka nekā valstī vidējā un uzrāda stabilu pieaugumu. Dārzeņu ražība 2003., 2004., 2007.gadā ir augstāka kā valstī vidējā, bet 2005. un 2006.gadā ievērojami atpaliek no valstī vidējās ražības (3.26.att.).

3.26.att. Lauksaimniecības kultūru vidējā ražība Gulbenes novadā (cnt/ha, CSPdati)

Novadā pieaug arī piena un gaļas ražošanas apjomi, 2008.gadā, salīdzinot ar 2004.gadu, saražotā piena daudzums pieaudzis par 8.4 t jeb 41.7 %, bet gaļa kautmasā saražota par 534 t jeb 68.7 % vairāk (3.27.att.).

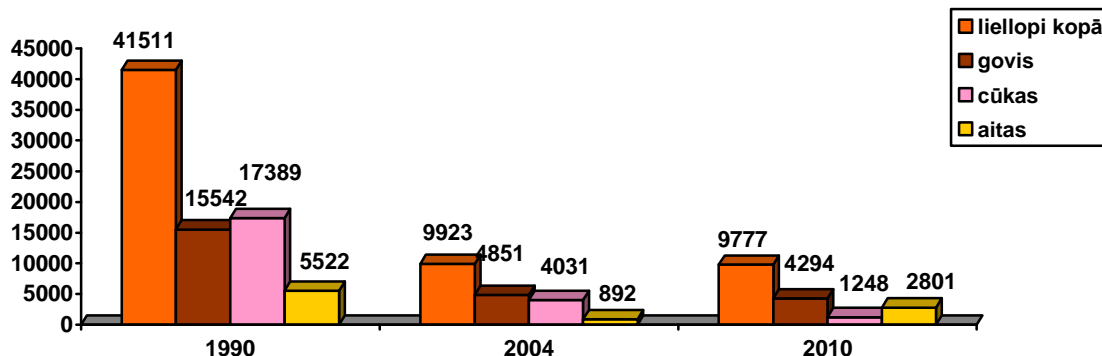
3.27.att. Lopkopības produktu ražošanas Gulbenes novadā (t, CSP dati)

Mājlopu skaits 2010.gada sākumā, salīdzinot ar 2004.gadu, ir samazinājies. Liellopu skaits samazinājies par 146, govju skaits par 557, cūku skaits par 2783 jeb 3.2 reizes, savukārt aitu skaits ir pieaudzis par 1909 jeb 3.1 reizi. Ja lopu skaitu salīdzinām ar 1990.gadu, tad liellopu skaits samazinājies 4.2 reizes, govju skaits 3.6 reizes, cūku skaits 13.9 reizes, aitu

skaitis 2 reizes (3.28.att.). Tas liecina par to, ka lopkopībai novadā ir liels neizmantots potenciāls. Vidējais liellopu skaits uz 1 ha Gulbenes novadā ir 0.14, kas ir par 3 vienībām mazāk kā Vidzemes reģionā kopumā. Vislielākais vidējais liellopu skaits uz ha ir Jaunpiebalgas un Smiltenes novadā (0.30), mazākais Strenču (0.09), Līgatnes un Lubānas novadā (0.10).

3.28.att. Mājlopu skaits Gulbenes novadā
(CSP un VA „Lauksaimniecības datu centrs”)

Saskaņā ar Pārtikas un veterinārijas dienesta datiem, 2011.gada sākumā Gulbenes novadā reģistrēti 106 bioloģiskās lauksaimniecības uzņēmumi.

Novadā parādās netradicionālas lopkopības nozares, kā zīdītājgovis, savvaļas govīs, savvaļas zirgi, pēdējie tiek izmantoti, kā palieņu pļavu uzturētāji dabas liegumā. Novadā ir arī divi briežu dārzi. Potenciāla nozare perspektīvā būtu aitkopība, ja tiktu atrisināta vilnas un ādu izmantošana. Lauksaimniecisko zemju izmantošanu veicinātu arī bioenerģijas ražošanas attīstība.

3.10.3. Mežsaimniecības raksturojums

Mežsaimniecība un kokapstrāde ir vienas no svarīgākajām novada nozarēm, kuru attīstībai ir nepieciešamie resursi un iestrādes. Gulbenes novadā meža zemju īpatsvars ir lielāks nekā vidēji Vidzemes plānošanas reģionā un ievērojami lielāks nekā valstī kopumā (3.54.tab.)

3.54.tabula

Mežu platības un mežainums Gulbenes novadā (Valsts meža dienesta dati)

Kopš 2006. gada – Meža statistiskās inventarizācijas dati (Zemkopības ministrijas dati).

Sākot ar 2008.gadu, Meža statistiskā inventarizācija tiek veikta ik pa 5 gadiem

	2004		2005		2006		2007		2008	
	Mežu platība tūkst. ha	Mežainums, %	Mežu platība tūkst. ha	Mežainums, %	Mežu platība tūkst. ha	Mežainums, %	Mežu platība tūkst. ha	Mežainums, %	Mežu platība tūkst. ha	Mežainums, %
Latvijā	2793.4	43.7	2950.3	46.2	2958.3	45.8	3257.2	50.4	3220.9	49.9
VPR	742.6	48.7	787.8	51.6	789.3	51.7	861.2	56.4	871.5	57.1
Gulbenes novadā	93.2	51.7	99.8	53.2	100.1	53.4	120.3	64.1	114.4	61.0

Novads aizņem 2.9 % no valsts teritorijas, bet tajā atrodas 3.6 % no valsts mežu kopplatības, kas ļauj šo resursu plaši izmantot tautsaimniecības attīstībai, vienlaicīgi rūpējoties par tā atjaunošanu un saglabāšanu nākamajām paaudzēm.

Izmantojot AS „Latvijas valsts meži” sniegto informāciju, redzam, ka 2010.gada sākumā, salīdzinot ar 2005.gada sākumu, visu koku sugu aizņemtā platība ir pieaugusi par 2870.8 ha, bet kopējā koksnes krāja samazinājusies par 572 897 m³, kas liecina par to, ka mežu resursi tiek izmantoti ļoti intensīvi un netiek atjaunoti proporcionāli koksnes ieguvei.

No kopējās mežu platības valsts meži aizņem 55.4 % un tajos atrodas 58.1 % no kopējās koksnes krājas. Krājas īpatsvars pēdējos piecos gados nav mainījies.

Privātie un pašvaldību meži aizņem 44.6 % platības un tajos atrodas 41.9 % krājas. No kopējā krājas samazinājuma 56.2 % attiecas uz valsts mežiem un 43.8 % uz privātajiem un pašvaldības mežiem. Valsts mežos straujš koksnes krājas samazinājums vērojams 2005.gadā (-553713 m³), kad Latviju gada sākumā skāra spēcīga vētra un mežu īpašnieki bija spiesti izstrādāt vējgāzes, kas turpinājās nelielākā apmērā arī 2006.gadā (-10188 m³), bet nākamajos 3 gados vērojams krājas pieaugums, savukārt privātajos un pašvaldības mežos krāja ir samazinājusies katru gadu līdz 2009.gadam, kurā vērojams neliels pieaugums. Vislielākais kopējās krājas samazinājums bijis 2008.gadā (-127284 m³), kad ekonomiskā krīze vēl nebija iespaidojusi koksnes iepirkuma cenu (3.55.tab.).

3.55.tabula

Visu koku sugu kopplatība un krāja Gulbenes novadā gada sākumā

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Starpība 2010.- 2005.
Valsta meži, ha	51966	53702.7	53703.2	53649.3	53786.4	53222.8	1256.8
Valsts meži, m ³	1181821 5	1126450 2 (- 553713)	112543 14(- 10188)	1136529 8 (+11098 4)	114904 13 (+12511 5)	1149617 3 (+5760)	-322042
Pārējie meži, ha	41241.7	41336.8	41280.2	41875.3	44150.8	42855.7	1614.0
Pārējie meži, m ³	8535677	8450620 (-85057)	840255 4 (- 48066)	8377645 (-24909)	825036 1 (- 127284)	8284822 (+34461)	-250855
t.sk. pašvaldības meži, ha			283.3	281	222.4	244.8	-38.5*
Pašvaldības meži, m ³			63781	64333	55124	61924	-1857*
un privātie meži, ha			40996.9	41594.3	41926.8	42610.9	16140*
Privātie meži, m ³			833877 3	8313312	819523 7	8222898	-115875*
Kopā meži, ha	93207.7	950395	94983.4	95524.6	95935.6	96078.5	2870.8
Kopā meži, m ³	2035389 2	1971512 2	196568 68	1974294 3	197407 74	1978099 5	-572897

*2010.gads mīnus 2007.gads

Vislielākais krājas samazinājums pēdējo piecu gadu laikā ir skuju koku grupā: -65620 m³, t.sk. priedei -655033 m³, bet eglei -10334 m³. Mīksto lapu koku grupā ir krājas pieaugums +112097 m³, t.sk. apsei + 121303 m³, bet bērzam + 12303 m³, baltalksnim un melnalksnim krāja ir samazinājusies. Vislielākais pieaugums ir apsei, kuras izmantošanas iespējas tautsaimniecībā ir ierobežotākas, salīdzinot ar skuju kokiem vai cietajiem lapu kokiem. Cieto lapu koku grupā arī vērojama kopējā krājas samazināšanās par 19374 m³, t.sk. osim -25260 m³, bet ozoliem ir pieaugums +3702 m³.

Skuju kokiem vislielākā krāja ir vecuma grupā no 71 līdz 80 gadiem - 1920932 m³ un no 81 līdz 90 gadiem - 1717098 m³, t.sk. eglei vislielākā krāja ir vecuma grupā 41 līdz 50 gadiem - 537703 m³, vecuma grupā no 81 līdz 100 krājas daudzums ir 494406 m³, kas ir optimālais šo koku ciršanas vecums, bet vecumā no 71 līdz 80 gadiem krāja ir 312605 m³. Priedei vislielākā krāja ir vecuma grupā no 71 līdz 80 gadiem - 1608327 m³, no 81 līdz 90 gadiem - 1459589 un no 91 līdz 100 gadiem - 1435801 m³, ievērojami liela krāja ir arī vecuma grupā no 61 līdz 70 gadiem - 1288144 m³, kas liecina par to, ka ir pietiekami skuju koku krājumi gan tuvākai, gan tālākai nākotnei.

Mīksto lapu koku krāja vislielākā ir vecuma grupā no 61 līdz 70 gadiem - 1609814 m³, no 51 līdz 60 gadiem - 1557887 m³ un no 71 līdz 80 gadiem - 1085547 m³, attiecīgi bērzam - 1373757 m³, 1261568 m³ un 859331 m³. baltalksnim vislielākā krāja ir vecuma grupā no 41 līdz 50 gadiem - 268757 m³, bet melnalksnim vecuma grupā no 61 līdz 70 gadiem - 106151 m³.

Cieto lapu koku grupā vislielākā krāja ir vecuma grupā virs 200 gadiem, ko veido ozoli - 12195 m³, bet oši veido vislielāko krāju vecuma grupā no 51 līdz 60 gadiem - 9221 m³.

Salīdzinot krājas daudzumu 2010.gadā un 2005.gadā vecumā līdz 10 gadiem, redzams, ka skuju koku krājas īpatsvars samazinājies par 17775 m³, bet lapu koku krājas īpatsvars pieaudzis par 52735 m³, kas liecina par to, ka mežu atjaunošana notiek uz mazvērtīgāko un ātraudzīgāko koku sugu rēķina.

Tuvākajām gadu desmitgadēm mežu resursu ir pietiekami visdažādāko vajadzību apmierināšanai, bet ilgtermiņā attīstības kontekstā mežu īpašniekiem ir jāpārdomā par skuju koku un cieto lapu koku mežaudžu atjaunošanu, neļaujot samazināties to līdzšinējam īpatsvaram.

Lielākais kokapstrādes uzņēmums novadā ir SIA „AVOTI SWF”, kas dibināts 1994. gadā un šobrīd ir kļuvis par vienu no vadošajiem masīvā koka mēbeļu ražošanas uzņēmumiem Latvijā. Uzņēmuma apgrozījums 2009.gadā sasniedza 10.6 miljonus latu. Uzņēmuma panākumu pamatā ir ilggadēja un veiksmīga sadarbība ar globālo mēbeļu mazumtirdzniecības tīklu IKEA. SIA „Avoti SWF” piedāvā masīva priedes un egles koka mēbeles, dekoratīvas profilētas grīdas, logu un durvju līstes un kokskaidu briketes. Uzņēmuma rīcībā ir modernas iekārtas un tehnoloģijas, kas ļauj ražot visdažādākās augstas kvalitātes korpusa mēbeles pēc klienta pasūtījuma lielā apjomā. Profilētās līstes tiek izgatavotas atbilstoši augstākajiem standartiem un kvalitātei, izmantojot tikai dabai draudzīgus materiālus un vismodernākās tehnoloģijas, kas paredzētas liela apjoma ražošanai. No augstvērtīgas koksnes pārpalikumiem, kas radušies mēbeļu ražošanas procesā, tiek presētas dabai draudzīgas, augstas kvalitātes skujkoku (priede, egle) kokskaidu briketes.

SIA „KONTO” ir otrs pēc apgrozījuma lielākais kokapstrādes uzņēmums novadā, kas ražošanā izmanto tikai un vienīgi bērzu, turklāt šobrīd - tikai Latvijas bērzu. No tā tiek ražotas koka mēbeļu daļas. 2009.gadā uzņēmuma apgrozījums pārsniedza Ls 1 297 145.

3.10.4. Pakalpojumu attīstība

Pakalpojumu jeb terciārais sektors ir tautsaimniecības daļa, kurā gan juridiskas, gan fiziskas personas (saimnieciskās darbības veicēji) sniedz dažādus pakalpojumus citiem uzņēmumiem un iedzīvotājiem. Nosacīti pakalpojumu sektoru var iedalīt divās daļās:

- ✓ sabiedriskie pakalpojumi – valsts pārvalde un aizsardzība, izglītība, veselības un sociālā aprūpe, u.c. pakalpojumi, kas pilnīgi vai daļēji tiek finansēti no valsts budžeta;
- ✓ komercpakalpojumi – dažāda veida pakalpojumu sniegšana fiziskām un juridiskām personām par samaksu, kur tiek ietvertas šādas grupas un sekcijas: automobiļu apkope un remonts, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves aparātūras un iekārtu remonts, vairumtirdzniecība un komisijas tirdzniecība, transports, glabāšana, sakari, operācijas ar nekustamo īpašumu, datorpakalpojumi un citi komercpakalpojumi.

Diemžēl statistikas dati par pakalpojumu nozari nav pieejami ne rajonu, ne novadu griezumā. Dati ir pieejami tikai plānošanas reģionu griezumā. Situāciju Gulbenes novadā varam novērtēt tikai Vidzemes reģiona kontekstā. Ja salīdzinām Vidzemes reģiona rādītājus ar citu reģionu rādītājiem, tad tie ir zemāki visās pozīcijās, izņemot bruto kapitālieguldījumi materiālās lietās, kur zemāks rādītājs salīdzinot ar Vidzemes reģionu ir tikai Zemgales reģionam (3.56.tab.).

3.56.tabula

Galvenie uzņēmējdarbības rādītāji pakalpojumos statistiskajos reģionos 2008.gadā (NACE 2.red. CSP dati)

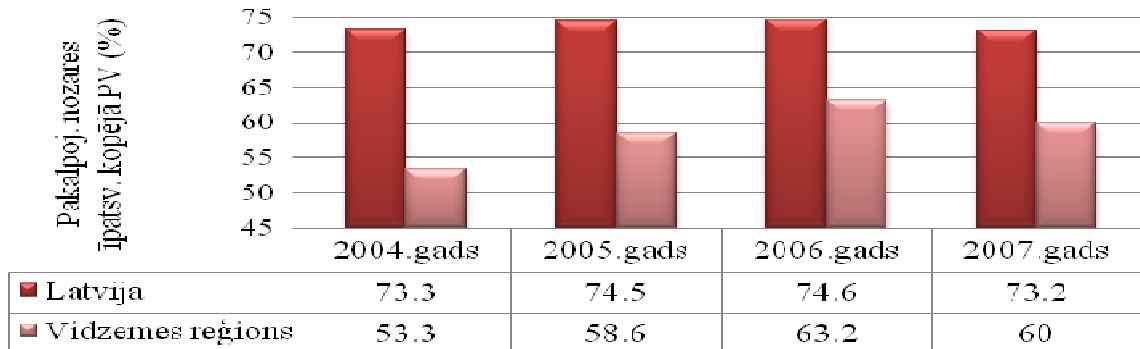
Reģions	Apgrozījums (tūkst. Ls)	Produkcijas vērtība (tūkst. Ls)	Pievienotā vērtība (tūkst. Ls)	Kopējā preču un pakalpojumu iepirkumu vērtība (tūkst. Ls)	Personāla izmaksas (tūkst. Ls)	Bruto kapitālie guldījumi materiālās lietās (tūkst. Ls)	Nodarbināto personu skaits
H-N; 95 bez K – PAKALPOJUMIEM							
Rīgas reģions	5 497 442	4 800 158	2 196 393	3 685 619	1 046 853	1 713 736	159 742
Pierīgas reģions	845 656	792 948	309 462	568 751	160 564	182 208	28 336
Vidzemes reģions	132 392	133 534	65 904	82 612	31 101	52 505	8 905
Kurzemes reģions	601 012	493 332	215 466	440 582	90 085	147 656	18 272
Zemgales reģions	155 668	159 706	75 288	100 305	32 960	50 078	8 998
Latgales reģions	234 646	234 308	99 426	152 188	45 034	56 339	13 673

Kā atzīmēts Vidzemes plānošanas reģiona ekonomiskā profila projektā, Latvijā laika periodā no 2004. līdz 2007.gadam pakalpojumu sektorā radītās pievienotās vērtības īpatsvars

kopējā pievienotajā vērtībā bija vairāk kā 73.2 %, bet Vidzemes reģionā tas bija par 20 % zemāks 2004.gadā un par 13.2 % zemāks 2007.gadā (3.29.att.).

2007.gadā Vidzemes reģionā pakalpojumu sektorā tika radīti 60 % no kopējās pievienotās vērtības reģionā, tas ir par 6.7 % vairāk kā 2004.gadā.

3.29.att. **Pakalpojumu sektorā radītās pievienotās vērtības īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā Latvijā un Vidzemes reģionā, 2004.- 2007., %** Avots: CSP

Neskatoties uz zemākajiem rādītājiem reģionā nekā valstī kopumā, var secināt, ka arī Gulbenes novadā pakalpojumu sektoram ir būtiska nozīme kopējā tautsaimniecības struktūrā. Tirdzniecības nozarē 2010.gada septembrī bija nodarbināti 582 cilvēki, kuru skaits, salīdzinot ar 2009.gadu, ir samazinājies par 6.6 %, kas liecina par apgrozījuma kritumu. Ēdināšanas un izmitināšanas nozarē nodarbināti 132 cilvēki, kur arī ir ievērojams nodarbināto skaita samazinājums pret 2009.gadu - 13.7 %. Sabiedriskajā sektorā nodarbināti 1805 cilvēki, kas kopumā veido aptuveni 40 % no visiem novadā strādājošiem (24.pielikums).

3.10.5. Būvniecība

Kā minēts Vidzemes plānošanas reģiona ekonomiskajā profilā, būvniecība ir viena no tām nozarēm, kuras attīstību ļoti būtiski ietekmē vispārējā ekonomiskā situācija valstī, jo krīzes apstākļos finanšu pieejamība jaunu objektu būvniecībai vai rekonstrukcijai ir ļoti ierobežota. Uzņēmējiem savu resursu būvniecībai nepietiek, bet bankas bieži vien baidās izsniegt kredītu, jo pastāv paaugstināts risks tā atgūšanā.

Laika posmā no 2004. līdz 2007.gadam būvniecība piedzīvoja strauju uzplaukumu visā valstī. Apgrozījums visos statistiskajos reģionos palielinājās vairāk kā par 180 %, bet pievienotā vērtībā vairāk nekā par 230 %. Straujākais apgrozījuma pieaugums 2007.gadā salīdzinājumā ar 2004.gadu bija Latgales, Rīgas un Kurzemes reģionos, attiecīgi 3.24, 3.19 un 3.08 reizes. Straujākais pievienotās vērtības palielinājums bija Kurzemes, Vidzemes un Rīgas reģionos, attiecīgi 4.75, 3.89 un 3.85 reizes. Būvniecības apgrozījums reģionā ir tikai 4.3 % no kopējā apgrozījuma valstī, taču pievienotās vērtības īpatsvars ir 5.6 % kopējā pievienotajā vērtībā.

2009.gadā būvniecība bija viena no nozarēm, kurā visstraujāk samazinājās nodarbināto personu skaits, t.i. uz 2010.gada sākumu Vidzemes reģionā bezdarbnieka statusu bija ieguvušas vairāk nekā 1300 būvniecībā nodarbinātās personas.

Pēc VID datiem Gulbenes novadā 2009.gada nogalē būvniecībā darbojās 35 uzņēmumi, nodarbinot 369 darbiniekus. 2009.gadā piektais lielākais uzņēmumu pēc apgrozījuma Gulbenes novadā bija SIA „RCI GULBENE”, kura apgrozījums pret 2007.gadu ir samazinājies par 37 %.

2007. un 2008.gadā pieauga pašvaldību pieprasījums pēc būvniecības pakalpojumiem, jo tika sakārtoti pašvaldību infrastruktūras objekti, izmantojot valsts dotāciju novadu izveides atbalstam kopsummā 2.8 milj.lati.

Atšķirībā no Pierīgas reģiona, Gulbenes novadā individuālo mājokļu būvniecībā straujš kāpums netika novērots, līdz ar to izpalika arī liels kritums. 2006.gadā izdotas 11 būvatļaujas jaunu dzīvojamo māju būvniecībai, 2007.gadā - 11, 2008.gadā - 6, 2009.gadā – 6, bet 2010.gadā – 5 jaunu dzīvojamo māju būvniecībai. Jaunas daudzstāvu dzīvojamās mājas pēdējos gados netiek būvētas.

Visaktīvāk būvatļaujas izņemtas 2007.gadā, t.sk. jaunu objektu būvniecībai, 2008.gadā aktivitāte samazinājusies 2 reizes un turpinājusi samazināties nākamajos gados. 2008.gadā bijusi vislielākā ekspluatācijā nodoto objektu vērtība, kas kopumā sasniegusi nepilnus 13 miljonus latu, arī 2009.gadā ekspluatācijā nodoto objektu kopējā vērtība ir tikai nedaudz samazinājusies (-12 %), jo turpinājusies iesākto projektu būvniecība, t.sk. pilsētas ielu rekonstrukcija. Savukārt 2010.gadā būvniecībā bijusi viszemākā aktivitāte pēdējo piecu gadu laikā gan pēc izsniegto būvatļauju skaita, gan pēc ekspluatācijā nodoto objektu vērtības (3.57.tab.).

3.57.tabula

Izdoto būvatļauju un ekspluatācijā pieņemto objektu skaits un vērtība Gulbenes novadā
(novada būvvaldes dati)

Gads	Izdotas būvatļaujas			Pieņemts ekspluatācijā (objektu skaits un vērtība)		
	kopā	t.sk.		kopā	t.sk.	
		jaunai būvniecībai	Rekonstrukcijai, renovācijai		jauna būvniecība	rekonstrukcijai, renovācijai
2006	90	45	45	89 gab Ls 7 109 852	50	39
2007	103	50	53	81 gab Ls 7 649 015	37	44
2008	52	24	28	Ls 12 925 411	Nav datu	Nav datu
2009	43	24	19	Ls 11 265 779	Nav datu	Nav datu
2010	24	9	15	Ls 3 586 860	Ls 1 592 703	Ls 1 994 157

2010.gadā turpinājās ievērojamu pašvaldības investīciju projektu realizācija, tika uzsākta un pabeigta Gulbenes kultūras centra renovācija, pabeigta vairāku izglītības iestāžu renovācija, uzsākta 2.vidusskolas siltināšana, kā arī citi projekti, kas neļāva būvniecības nozarei panīkt pavisam.

3.10.6. Tūrisms

Gulbenes novada teritorijā ir daudz un dažādi gan dabas, gan kultūrvēsturiskie tūrisma resursi, taču tikai daļa no tiem ir piedāvājami tūristu apskatei, jo ir apriekoti ar atbilstošu infrastruktūru. Tomēr tūristi apmeklē arī tos objektus, kas apskatei nav sagatavoti.

Gulbenes novada teritorijā 2010.gadā darbojas 2 tūrisma informācijas sniedzēji: Gulbenes novada tūrisma informācijas centrs un Lizuma pagasta tūrisma informācijas punkts.

Interesenti informāciju par tūrisma iespējām novadā var iegūt arī novada tūrisma informācijas mājas lapā www.gulbene.lv/tourism.

Par tūristu skaitu Gulbenes novadā nav precīzas informācijas, jo uzskaitē netiek veikta. Tūristus uzskaita atsevišķas tūristu mītnes, apskates objekti un tūrisma informācijas centrs.

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2009.gadā Gulbenes novadā bija 5 viesnīcas un citas tūristu mītnes, kuru kopējais gultasvietu skaits bija 231, bet apkalpoto viesu skaits 2053 (no tiem 229 ārzemnieki). Kā rāda CSP dati, tad naktsmītņu un gultasvietu skaits, salīdzinot ar 2008.gadu, audzis, bet apkalpoto viesu skaits sarucis, 2010.gadā atkal vērojams pieaugums (3.57.tab.).

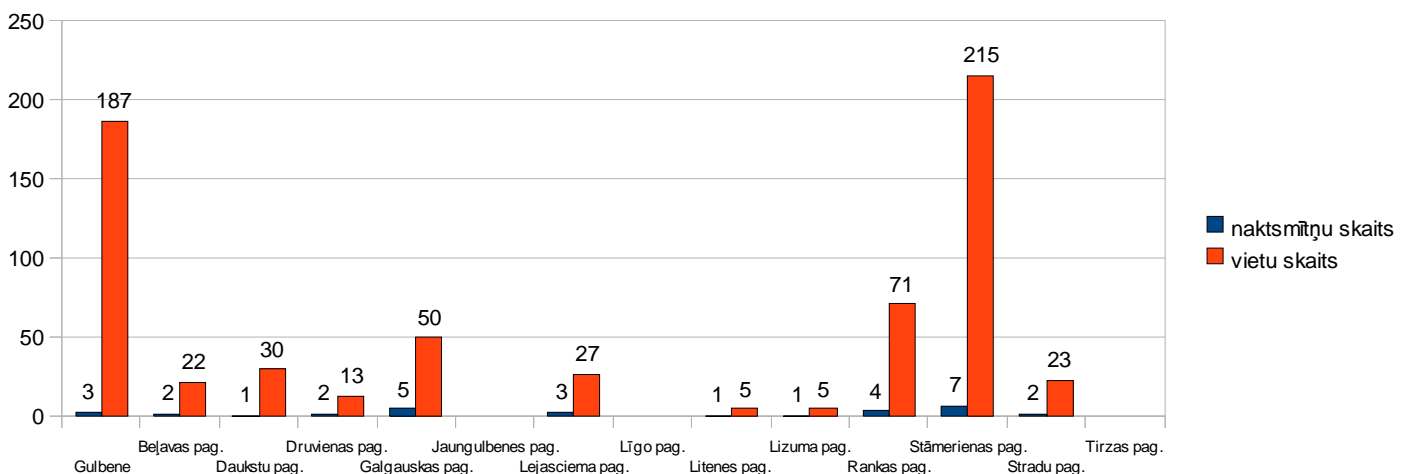
3.57.tabula

Gulbenes novada naktsmītnes saskaņā ar CSP datiem

Gads	Mītņu skaits	Vietu skaits	Apkalpotās personas
2005	4	140	2810
2006	4	140	3680
2007	4	140	4112
2008	3	115	3247
2009	5	231	2053
2010	5	249	3169

Pēc Gulbenes novada tūrisma informācijas centra datiem 2010.gadā Gulbenes novadā bija 30 naktsmītnes ar 751 gultasvietu. Nākas secināt, ka joprojām netiek veikta pilnīga tūristu uzskaitē.

Naktsmītņu izvietojums novadā ir nevienmērīgs. Lielākā daļa koncentrējas Stāmerienas pagastā un ap Gulbeni, bet Tirzas, Jaungulbenes un Līgo pagastā nav nevienas (3.30.att.).

3.30.att. Naktsmītnes un gultasvietas pilsētā un pagastos 2010.gadā
(Gulbenes novada TIC dati)

Tūrisma informācijas centrs kopš 2005.gada janvāra veic regulāru statistikas uzskaiti. No 2005. līdz 2008.gadam ieskaitot apkalpoto cilvēku skaits ik gadu pieauga, taču 2009.gadā tas, salīdzinot ar 2008.gadu, kritās par 39 %, bet 2010.gadā, salīdzinot ar 2009.gadu, par 11.85 %. Pirmkārt, to ietekmēja ekonomiskā situācija valstī, otrkārt, cilvēki pirms ceļošanas sagatavojas, izpētot interneta resursus. 2007. - 2008.gadā tika uzlabota Gulbenes novada

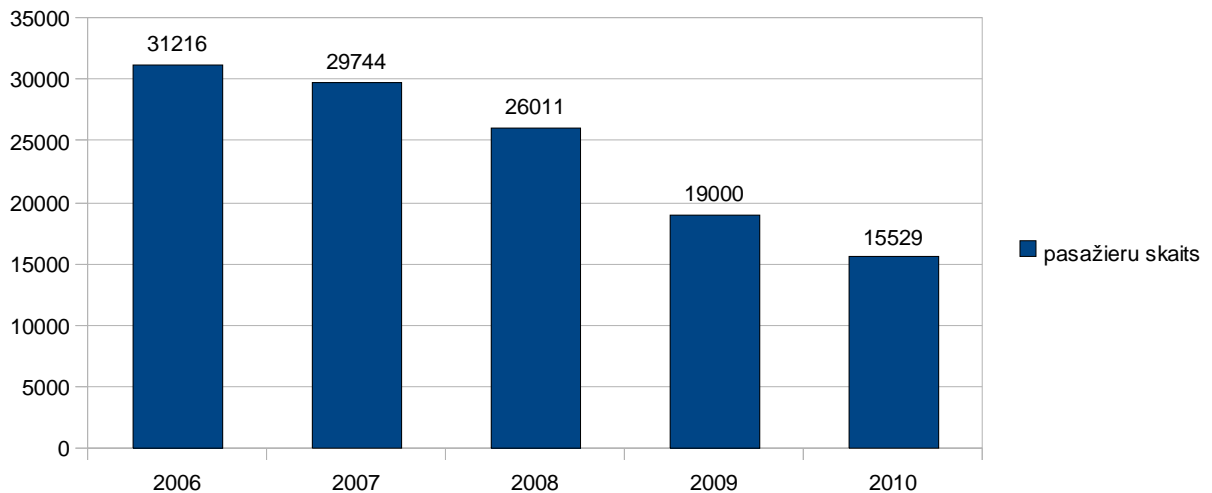

tūrisma informācijas mājas lapa, tādēļ cilvēki jau laicīgi, neizmantojot TIC starpniecību, informāciju iegūst Gulbenes novada TIC administrētajā mājas lapā. Kā rāda mājas lapas statistika, tad ik dienu mājas lapu apmeklē vidēji 40 unikālie apmeklētāji.

Tūrisma informācijas centrā tiek apkalpoti ne tikai latvieši, bet arī ārzemnieki. 2009.gadā pēc informācijas TIC griezās 126 ārzemnieki, no kuriem 39 lietuvieši, 20 igauņi, 16 krievi. Bet 2010.gadā 102 ārzemnieki, no kuriem 18 igauņi, 17 krievi un 12 lietuvieši.

Lai iepazītu novada tūrisma piedāvājumu, TIC piedāvā bezmaksas informatīvos materiālus par tūrisma iespējām un pakalpojumu sniedzējiem novada iedzīvotājiem un viesiem.

Gulbenes novada visatpazīstamākais tūrisma objekts joprojām ir Gulbenes – Alūksnes šaursliežu dzelzceļš (Bānītis), kurš piedāvā ne tikai ikdienas pasažieru pārvadājumus (diemžēl samazināts reisu skaits no 3 uz 2 pāriem dienā), bet arī pasākumu programmas un ekskursijas pa depo. Pēc SIA „Gulbenes – Alūksnes bānītis” administrācijas sniegtās informācijas pasažieru skaits bānītī samazinās (3.31.att.).

3.31.att. **Bāniša pasažieru skaits pa gadiem** (SIA „Gulbenes – Alūksnes bānītis” dati)

Līdz ar Vecgulbenes muižas restaurācijas uzsākšanu 2005.gadā un viesnīcas atvēršanu bijušajā manēžā 2008.gadā, pilsētā paaugstinājusies tūrisma attīstība. Gulbenes vēsturiskais centrs veidojas par koncentrētu tūristu piesaistes objektu kompleksu, kur var gan pastaigāt pa parku, iepazīt pilsētas un novada vēsturi, apmeklēt māla darbnīcu, nakšņot un ieturēt maltīti. Papildus attīstību veicina ielu seguma sakārtošana un citas infrastruktūras uzlabošana.

2007.gadā izstrādāta “Gulbenes rajona tūrisma attīstības programma 2007.-2013.gadam”, kuru ir pārņēmusi Gulbenes novada dome, kā saistošu plānošanas dokumentu.

3.11. Esošās situācijas raksturojuma kopsavilkums teritoriālā griezumā

Pārvalde	Esošās situācijas raksturojuma kopsavilkums	Teritorijas attīstības galvenie priekšnosacījumi
Beļavas	<p>1. Dabas resursi: LIZ - 7823 ha, meži aizņem 6947 ha jeb 41 % no teritorijas, 9 ezeri - platība 374 ha. Smilts un grants krājumi</p> <p>2. Uzņēmējdarbība: Svarīgākās tautsaimniecības nozares pagastā – mežistrāde un kokapstrāde. Lielākie uzņēmumi - SIA „Avoti 93”, SIA „Saules-1”. Kažokādu ražotne – SIA „Gulbenes zvērsaimniecība”, SIA „Zaļie Lielkalni”(aitu novietne). Tirdzniecības uzņēmumi Brīvības ielā 97. Lielākās zemnieku saimniecības: „Laimiņi”, „Bērziņi”, „Kalnieši”, „Riekstusālas”, „Andzāni”.</p> <p>3. Sociālā infrastruktūra: 3 izglītības iestādes: K.Valdemāra pamatskola (no1925.g.), Ozolkalna pamatskola (1928.g. – ar iekoptām tradīcijām sporta jomā, kur ir arī sporta zāle), pirmsskolas iestāde „Zvaniņš”. Kultūras iestādes – Beļavas tautas nams, Pilskalna estrāde. Ilgstoši darbojas pašdarbības kolektīvi. Beļavas pagasta bibliotēka, kurā glabājas Beļavas pagasta vēsturisko materiālu apkopojums, 2 feldšerpunkti (Beļavas un Ozolkalna ciemos).</p> <p>4. Kultūras mantojuma apskates objekti: Beļavas (Kārtenes) pilskalns, Beļavas muiža, Augulienas muiža /atpūtas bāze/, Lazdukalna pilskalns un senkapi, Blomes muiža, Rutkastes (Līkanšu) pilskalns.</p> <p>5. Tūrisma infrastruktūra: Augulienas pils – atpūtas bāze, ALFO AA - viesu māja, Maķeši - viesu māja, Saules iela 1-viesu māja.</p> <p><u>Secinājumi:</u></p> <p>1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Attīstīta daudzveidīga uzņēmējdarbība.</p> <p>2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli:</p>	<p>1.Uzņēmējdarbībā: Nepieciešams attīstīt šādas ražotnes: a) kokapstrādi; b) lauksaimnieciskās produkcijas pārstrādi; c) metālapstrādi; d) bioloģiskās enerģijas ražotni; e) atjaunot kažokzvēru audzēšanu Letēs.</p> <p>2. Infrastruktūras sakārtošanā: a) ceļu sakārtošana; b) ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu rekonstrukcija visos ciemos; c) ielu sakārtošana - Ozolkalna, Svelberģa, Letes un Pilskalna ciemā; d) ielu apgaismojums Ozolkalna ciemā.</p>

	<p>Pietiekama 3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā:</p>	
<p>Daukstu</p>	<p>1. Dabas resursi: LIZ 6250 ha jeb 38.1 %, no tām aramzeme 4380 ha jeb 70.1 %, meliorēti ir 4220 ha. Meži aizņem 8996 ha jeb 54.8 % no pagasta teritorijas. Derīgie izrakteņi - „Skudru karjers”, „Virši”, „Lielais Mārku purvs”.</p> <p>2. Uzņēmējdarbība: Lauksaimniecība: SIA „Ploskupi”, ZS „Laipas”, ZS „Lācēni”, ZS „Lācīši”, ZS „Jaundreīņi”, ZS Kalnalīves”, ZS „Upītes”, ZS „Vāverītes”, Dabas resursu ieguve: SIA ”Ušuru kūdra”, kokapstrāde: SIA ”Druvenieki”, SIA „Holards”, tirdzniecība: SIA „Stari”, „Akoti”, AS „8CBR”- dzelzbetona rūpnīca.</p> <p>3. Sociālā infrastruktūra: Daukstes pamatskola, Daukstes pirmsskolas izglītības grupiņas, „Bitītes” un „Lācēni”, Staru kultūras nams, Staru un Daukstes bibliotēka. Sociālais punkts Krapā (bibliotēka, internets). 2 feldšerpunkti (Staru un Daukstu ciemā), 2 sociālie dzīvokļi, sporta zāle, pludmales volejbola, futbola, basketbola laukumi, sporta laukums pie skolas. Gadskārtējie J.Kravaļa tenisa kausi. Staru mototrase.</p> <p>4. Kultūras mantojuma apskates objekti: Krapas pilskalns, Krapas muiža, Rožkalnu raganas akmens.</p> <p>5. Tūrisma infrastruktūra: Viesu nams „Ferma”, atpūtas kompleksi “Stari”, “Kaprīze”.</p> <p><u>Secinājumi:</u> 1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Pagastā ir daudz aktīvu uzņēmēju. Uzņēmējdarbība ir daudzveidīga, nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu tradicionālo, netradicionālo lauksaimniecību, mežu izstrādes, kokapstrādes, kūdras izstrādi, tirdzniecību, dažādu pakalpojumu sniegšanu.</p> <p>2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli: Sociālā infrastruktūra ir pietiekama, nepieciešams pilnveidot un uzlabot esošo.</p>	<p>1. Uzņēmējdarbībā: Ir izaugsmes iespējas dažādiem uzņēmējdarbības veidiem. Vēl ir lauksaimniecības izmantojamās zemes, bijušās ražošanas, saimniecības ēkas, kuras tiek apsaimniekotas daļēji. Pagastā ir liels bezdarba līmenis, līdz ar to ir pieejams darbaspēks. Pilnveidot lauksaimniecības produkcijas pārstrādi, tūrisma un atpūtas iespējas.</p> <p>2. Infrastruktūras sakārtošanā: Pagasta autoceļa „Daukstu veikals - Augstsalnieki” renovācija. Ūdenssaimniecības projekts – Staru, Krapas, Daukstes ciemā. Sporta zāles renovācija, aprīkojuma iegāde. Sociālo dzīvokļu izveide – daudzdzīvokļu mājas ”Audīles” renovācija (atsevišķu dzīvokļu remonts, pirkšana). Pašvaldībai piederošā dzīvojamā fonda apsaimniekošana. Dzīvojamo māju, dzīvokļu renovācija, remonts. Kultūras nama apgaismošanas un apskaņošanas iekārtas iegāde un uzstādīšana. Staru bibliotēkas apgaismojuma sakārtošana (iekārto griestu un apgaismojuma ierīkošana). Nepabeigtās jaunbūves „Peldbaseins ”projekta virzība Staru ciemā. Ielu apgaismojuma energoefektivitātes uzlabošana Staru ciemā, izbūve Daukstes un Krapas ciemos. Daukstu pagasta pārvaldes ēkas jumta renovācija (siltināšana, jumta seguma nomaiņa). Pašvaldības autoceļu renovācija, remonts .</p>

	<p>3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā: Pagasts ir ar samērā lielu teritoriju un iedzīvotāju skaitu, loma būtu uzturēt un uzlabot iedzīvotājiem infrastruktūru, lai laukos dzīvotu, strādātu un atpūstos.</p>	<p>3. Tūrisma sporta, kultūras aktivitāšu veicināšana: a) tūrisma maršruta takas izveide kopā ar kaimiņu pagastiem, b) veloceliņa izbūve Gulbene-Stāķi-Stari, c) informatīvo stendu izveide pagasta ciemos, d) nometņu rīkošana dažādām aktivitātēm, e) sporta pasākumu (tenisa turnīru) popularizēšana novadā un ārpus tā.</p>
Druvienas	<p>1. Dabas resursi: LIZ 2605 ha, meži 3974 ha, ūdeņi: Lazdu dīķis, Ābrama dīķis, Gigants, Guitāna dīķis, Centra dīķis u.c. Upes: Tirza, Azanda, Vilaune, Sace. Derīgie izrakteņi: Māls, smilts, kūdra.</p> <p>2. Uzņēmējdarbība: Lauksaimniecība: A.Krešovas ZS „Saulaiņi”, SIA „AG Ezernieki”, A.Zvirgzdiņa piemājas saimniecība „Zvirgzdiņi”. Galdniecība: A.Zvejnieka kokdarbnīca, kokapstrāde: SIA „IMU”</p> <p>3. Sociālā infrastruktūra: Druvienas pamatskola, Druvienas kultūras nams, Druvienas pagasta bibliotēka, feldšeru punkts, aptieka – V.Krūmiņas „Lejas aptiekas” filiāle, zobārsts, sporta zāle, pludmales volejbola laukums, strītbola laukums.</p> <p>4. Kultūras mantojuma apskates objekti: Druvienas Vecā skola – muzejs, Silmaču muzejs ar Silmaču estrādi, Druvienas muižas ēka (pamatskola).</p> <p>5. Tūrisma infrastruktūra: Brīvdienu māja „Mazvasaraudži”.</p> <p><u>Secinājumi:</u></p> <p>1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Attīstīta lauksaimnieciskā ražošana, kokapstrāde, mežizstrāde, amatniecība.</p> <p>2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli. Pietiekama.</p> <p>3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā:</p>	<p>1. Uzņēmējdarbībā: lauksaimnieciskās ražošanas attīstība, kokapstrāde</p> <p>2. Infrastruktūras sakārtošanā: - kultūras nama remonts, - pagastmājas siltināšana, - pamatskolas jumta un fasādes remonts, - ciema apkures sistēmas modernizēšana (apkures katli), - dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošana - atdzelžošanas stacija, - apkures sistēmas ierīkošana Druvienas vecajā skolā - muzejā.</p>

<p>Galgauskas</p>	<p>Silmaču muzejs ar Silmaču estrāde – valsts nozīmes kultūras objekts.</p> <p>1. Dabas resursi: LIZ - 4338 ha, meži - 4223 ha.</p> <p>2. Uzņēmējdarbība: Galgauskas HES, IU „Gusts”, Galgauskas sakaru nodaļa, KS „Kopdarbs”, SIA „Lift”, ZS „Torņkalns”, ZS „Lāciši”, ZS „Malieši”, ZS „Kalna Malieši”, ZS „Ole 98”.</p> <p>3. Sociālā infrastruktūra: Galgauskas kultūras nams, Galgauskas pamatskola, Galgauskas pirmsskolas izglītības iestāde „Pīlādztis”, Galgauskas bibliotēka, feldšeru – vecmāšu punkts, zobārsts, basketbola laukums, sporta laukums, volejbola laukums.</p> <p>4. Kultūras mantojuma apskates objekti: Upes taka, Pumpainā priede, Plēķu akmens.</p> <p>5. Tūrisma infrastruktūra: Viesu nams „Ainavas”, atpūtas komplekss – „Ozoldruvas”.</p> <p><u>Secinājumi:</u></p> <p>1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Netiek apstrādātas piemājas saimniecību zemes, produkcijas noieta problēmas. Nenoslogoti tūrisma, atpūtas objekti. Cilvēkiem maza maksātspēja. Esošajiem uzņēmējiem ir materiālā bāze attīstīties. Neskaidrība par dzelzceļa līnijas izmantošanu.</p> <p>2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli: Vecā dzīvojamā fonda sliktais stāvoklis, gan pašvaldības, gan privātos īpašumos. Veco, vientuļo, cilvēku ar veselības problēmām aprūpe, dzīves apstākļu nodrošināšana.</p> <p>3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā: Laba satiksme ar novada centru. Izglītības iespēju nodrošināšana. Kultūras un atpūtas iespējas – viesu nams, ārstnieciskā pirts.</p>	<p>1. Uzņēmējdarbībā: Lauksaimnieciskās ražošanas attīstība, kokapstrāde.</p> <p>2. Infrastruktūras sakārtošanā: - Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu rekonstrukcija; - Sporta zāles celtniecība; - Inventāra iegāde kultūras namam; - Daudzdzīvokļu mājas „Veiši” siltināšana.</p>
<p>Jaungulbenes</p>	<p>1. Dabas resursi: Pag. koppl. ir 9055 ha, LIZ 4889 ha, no tām aramzeme 3095 ha jeb 63.3 %, meliorēti ir 3374 ha. Ezeri: Ušurs 163 ha - 7. dziļākais ezers Latvijā, Sila dzirnavu ezers platība ir 48.4 ha, viena smilts atradne (Mierkalns) un viena</p>	<p>1. Uzņēmējdarbībā: Trūkst sabiedriskās ēdināšanas un tūrisma apkalpojošās sfēras iestāžu.</p> <p>2. Infrastruktūras sakārtošanā:</p>

<p>smilts un grants atradne (Siladzirnavas). Meži aizņem 2863.1 ha (31.6 % no pagasta teritorijas)</p> <p>2. Uzņēmējdarbība: Nozīmīgākās nozares pagastā: mežizstrāde un kokapstrāde, šajā jomā lielākais uzņēmums – SIA Arnis, lauksaimniecībā - lielākās zemnieku saimniecības: ZS Rītiņi, ZS Aizupi, SIA ARKA, ZS Jāņi. Tirdzniecībā: ZS Riekstiņi veikals, veikals „Pie Regīnas”, SIA Arka veikals „Uguntiņa”</p> <p>3. Sociālā infrastruktūra: Izglītības iestādes: Jaungulbenes arodvidusskola (AVS), Gulbīša vsk., PII „Pienenīte”, Sveķu spec.internātpamatskola. Kultūras iestādes: Jaungulbenes Tautas nams; pagasta bibliotēka, bibliotēkas 3 skolās, Jaungulbenes sociālās aprūpes centrs, L.Vebruāles IU „Jaungulbenes doktorāts, Jaungulbenes AVS sporta bāze: stadions un zāle, Gulbīša vsk. sporta zāle, Sveķu skolas sporta bāze.</p> <p>4. Kultūras mantojuma apskates objekti: Jaungulbenes pils (muižas) komplekss; Liedeskalnu osi, Ed.Vārdaņa piemineklis pie Gulbīša vidusskolas.</p> <p>5. Tūrisma infrastruktūra: Ušuru ezers, Siladzirnavu ezers, iespējamās atpūtas un telšu vietas pie ezeriem.</p> <p><u>Secinājumi:</u></p> <p>1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Spēcīgas zemnieku saimniecības, kokapstrādes uzņēmumi.</p> <p>2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli: Pietiekama.</p> <p>3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā: Arodizglītības centrs, sporta centrs, aktīvās atpūtas iespējas pie ūdeņiem.</p>	<p>1.prioritāte: Gulbīša vsk. telpu renovācija, iekārtu, piederumu, aprīkojuma, tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana, Jaungulbenes pagasta ceļu un tiltu būvniecība un remonts, Liedes tilta rekonstrukcija, Jaungulbenes ciemata ielu un gājēju celiņa ārējā apgaismojuma izbūve Jaungulbenē, Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstības projekti: „Ūdenssaimniecības attīstība Jaungulbenes pagasta Jaungulbenes ciemā”, „Ūdenssaimniecības attīstība Jaungulbenes pagasta Gulbīša ciemā”.</p> <p>Daudzdzīvokļu māju siltumnodrošināšanas projekta energoaudita veikšana un darba uzsākšana. Jaungulbenes pagasta mājas Lauksaimniecības skola Nr.6 siltumenerģijas saglabāšanas projekta uzsākšana. Jaungulbenes Tautas nama rekonstrukcija un aprīkošana. Liedeskalnu osi takas izveidošana. Siladzirnavu ezera slūžu atjaunošana.</p> <p>2.prioritāte: Gulbīša vsk. jumta nomaiņa un otrās skolas ēkas siltināšana, PII „Pienenīte” ēkas energoefektivitātes paaugstināšana, jumta nomaiņa un ēkas siltināšana, Gulbīša vidusskolas ēdamzāles aprīkošana ar mūsdienu prasībām atbilstošiem krēsliem un galdiem, Gulbīša vidusskolas darbnīcu aprīkošana ar mūsdienu prasībām atbilstošiem darbgaldiem un materiāliem, karjera „Sils” izstrādes un rekultivācijas plāna izstrāde, Jaungulbenes pagasta Gulbīša vidusskolas internāta pārveide par sociālajiem dzīvokļiem - ēkas</p>
---	--

		<p>energoefektivitātes saglabāšana un telpu remonts, Jaungulbenes sociālās aprūpes centra ēkas rekonstrukcija, Jaungulbenes pagasta iestāžu apzaļumošanas projekta realizācija.</p> <p>3.prioritāte: Gulbīša vidusskolas sporta kompleksa projektēšana, Jaungulbenes PII „Pienenīte” iekšējo koridoru remonts, mikroautobusa iegāde pagasta izglītības iestāžu vajadzībām, Gulbīša vidusskolas stadiona rekonstrukcija, Jaungulbenes pagasta Mierakalna kapu teritorijas labiekārtošana un kapličas izbūve, atpūtas vietas ierīkošana Siladzirnavu ezera piekrastē.</p>
Lejasciema	<p>1. Dabas resursi: Galvenā pagasta dabas bagātība - meži (67 % no pagasta teritorijas) un Gauja (garums pagasta teritorijā 35 km).</p> <p>2. Uzņēmējdarbība: Svarīgākā tautsaimniecības nozare pagastā – mežizstrāde un kokapstrāde. Lielākie uzņēmumi – SIA „Aivico”, SIA „GM mežs”, SIA „Silmalas”. Lauksaimniecība – SIA „Rainis” (darbojas ilgstoši un bez pārtraukuma kopš 1950.gada, kad dibināts kolhozs „Rainis”), apbedīšanas pakalpojumu sniegšana (SIA „Ritums”).</p> <p>3. Sociālā infrastruktūra: <u>Izglītības iestādes</u> ar izkoptām tradīcijām, profesionāliem kadriem, labiem mācību darba sasniegumiem - Lejasciema vidusskola, PII „Kamenīte”, Gulbenes mākslas skolas Lejasciema filiāle. <u>Kultūras iestādes</u> ar bagātu vēsturi, daudzveidīgu un kvalitatīvu pasākumu piedāvājumu – Lejasciema kultūras nams, Lejasciema un Mālu bibliotēka,</p>	<p>1. Uzņēmējdarbībā: Sabiedriskās ēdināšanas un tūrisma pakalpojumu attīstība. Netradicionālās un bioloģiskās lauksaimniecības attīstība, lauksaimniecības pārstrādes uzņēmumu izveide. Ražošanas uzņēmumu attīstība.</p> <p>2. Infrastruktūras sakārtošanā: Lejasciema pagasta Lejasciema un Sinoles ciema ūdenssaimniecības un kanalizācijas sistēmas rekonstrukcija, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija. Lejasciema vidusskolas un internāta apkures un ventilācijas sistēmas rekonstrukcija. Lejasciema vidusskolas un pirmsskolas izglītības</p>

<p>Lejasciema kultūrvēsturiskā mantojuma centrs, ilgstoši darbojošies pašdarbības kolektīvi, vienīgā stenda šautuve Gulbenes novadā – Lejasciema šautuve. Tradicionālie pasākumi – sacensības šaušanā, makšķerēšanā „Lejasciema kausi”, riteņbraukšanas sacensības „Šķūnenieku kausis”.</p> <p>4. Kultūras mantojuma apskates objekti: Rakstnieces Zentas Mauriņas piemiņas istaba, Lejasciema kultūrvēsturiskā mantojuma centrs, dzejnieces Tirmalietes māja, Mālu muiža, Sinoles dzirnavas.</p> <p>5. Tūrisma infrastruktūra: Viesu māja „Pa laimes taku”.</p> <p><u>Secinājumi:</u></p> <p>1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Pagasta teritorijā ir lielas meža platības un stabilas uzņēmējdarbības iestrādes, kas nodrošina mežizstrādes un kokapstrādes uzņēmumu attīstību. Pagastā attīstīta lauksaimniecības nozare, nav izmantoti resursi netradicionālās un bioloģiskās lauksaimniecības attīstībai. Ģeogrāfiskais novietojums, dabas ainavas, meža teritorijas, ūdeņi (upes, ezeri) ir neizmantots resurss tūrisma un apkalpojošo nozaru (sabiedriskā ēdināšanas uzņēmumi, viesu mājas u.c.) attīstībai pagastā.</p> <p>2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli: Sociālās infrastruktūras objekti pagasta teritorijā attīstīti un pieejami iedzīvotājiem, nākotnē nepieciešama to uzlabošana, paplašināšana un modernizācija. Lai uzlabotu sociālās infrastruktūras pieejamību, nepieciešama ūdenssaimniecības objektu rekonstrukcija, pagasta ceļu remonts un pašvaldības dzīvojamā fonda rekonstrukcija, sociālo dzīvokļu izveide pagasta teritorijā.</p> <p>3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā: Pēc teritorijas lielākais Gulbenes novada pagasts. Lejasciema pagastam ir izdevīgs ģeogrāfiskais stāvoklis – upju un ceļu krustpunkts. Pagasts ir bagāts ar kultūras, kultūrvēsturiskajām un izglītības tradīcijām. Attīstīts pagasta centrs ar daudzveidīgu pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem.</p>	<p>iestādes virtuves un ēdināšanas bloka remonts un iekārtu maiņa.</p> <p>Lejasciema pagasta dzīvojamā fonda – daudzdzīvokļu māju remonts („Gravas - 4”, „Grabažskola”, „Gaujmalas”, „Dūresskola”) un sociālo dzīvokļu izveide („Gravas - 3”, „Gaujmalas”).</p> <p>Lejasciema vidusskolas sporta/aktu zāles remonts un skatuves daļas pārbūve.</p> <p>Lejasciema vidusskolas zēnu mājturības telpu, palīgtelpu un ēkas kapitālais remonts un darbnīcu aprīkošana ar mūsdienīgiem darbgaldiem un darba vietām.</p> <p>Lejasciema ambulances ēkas jumta nomaiņa un stāvlaukuma ierīkošana.</p> <p>Lejasciema katlumājas ēkas un telpu remonts.</p> <p>Sinoles ciemata siltumtrases nomaiņa no katlu mājas līdz daudzdzīvokļu mājai „Gaujmalas” un siltummezgla izbūve mājā (energoresursu taupīšana)</p> <p>Lejasciema pirmsskolas izglītības iestādes korpusa siltināšana.</p> <p>Lejasciema pagasta pārvaldes autogarāžas remonts un piebūves celtniecība autobusa novietošanai.</p> <p>Lejasciema veco ļaužu dzīvojamās mājas apkures sistēmas uzlabošana – apkures akumulatoru uzstādīšana.</p> <p>Ielu apgaismojuma paplašināšana Lejasciema ciemata ielām un jauna apgaismojuma izveide Sinoles ciematā</p> <p>Lejasciema kapličas iekštelpu remonts.</p> <p>Lejasciema kultūrvēsturiskā mantojuma centra ēkas siltināšana un II stāva izbūve.</p> <p>Jauniešu aktīvās atpūtas laukuma un slidotavas izveide Lejasciema ciemā.</p>
--	--

		<p>Lejasciema pagasta ceļu Lembupe-Ledupe (5-6), Zvārtavi-Andriņi (5-7) remonts (~10 km). Sporta zāles celtniecība un stadiona rekonstrukcija vai Sporta un atpūtas kompleksa celtniecība (sporta zāle + stadions + bibliotēka). Lejasciema kultūras nama piebūves celtniecība (kultūras nama palīgtelpas + bibliotēka).</p>
Litenes	<p>1. Dabas resursi: Pagasta kopplatība 127 km², LIZ - 4277 ha, meži - 6861 ha, zeme zem ūdeņiem- 168 ha, purvs - 163 ha, kurā ir izstrādājami kūdras krājumi 2. Uzņēmējdarbība: Lauksaimniecība: LPKS „Litene klēts”, KS „Klēts”, ZS „Sopuļi”, „Kadiķi”, „Dāmaņi”, „Vecsprukuļi”, „Āderes”, „Dzintari”, „Madaras”, „Vecskārņi”, „Ancuļi”, „Mauriņi GB”, „Auravieši”, „Dāmaņi-2”, A.Kļaviņas zemnieku saimniecība. Tirdzniecība: Veikals „Kalēji”, „Maks”, SIA „Aptieka Litene”, VSAC „Latgale” filiāle „Litene”, pasta nodaļa. 3. Sociālā infrastruktūra: Tautas nams, kurā darbojas 4 pašdarbnieku kolektīvi, brīvdabas estrāde, Litenes pagasta bibliotēka, Litenes pirmsskolas izglītības iestāde/bērnu patversme, Litenes pamatskola, kur darbojas novadpētniecības istaba, bibliotēka, darbojas 7 interešu izglītības pulciņi - ansamblis, koris, 2 deju kolektīvi, kokapstrādes, sporta spēļu, ornitologu un teātra pulciņš, Intas Luguzes ģimenes ārsta prakse, sporta zāle, rekonstruēts sporta stadions, kur notiek pagasta iedzīvotāju un novada organizētie sporta pasākumi. 4. Kultūras mantojuma apskates objekti: Vēsturiskā Latvijas Armijas vasaras nometnes vieta, Litenes muižas apbūve Litenes muižas apbūve; piemiņas memoriāls Latvijas armijas virsniekiem Litenes kapos, vēsturiskā Latvijas armijas vasaras nometnes vieta, Sitas-Pededzes palieņu pļavas ar retām augu un putnu sugām; Z/S „Sopuļi” savvaļas dzīvnieki (Hailander šķirnes liellopi, savvaļas zirgi). 5. Tūrisma infrastruktūra:</p>	<p>1. Uzņēmējdarbībā: Litenes pagasta attīstība saistāma ar lauksaimnieciskās ražošanas tālāku attīstību, ar bioenerģijas ražošanu. Pagastā nepieciešams attīstīt koksnes pārstrādes uzņēmumu, sabiedriskās ēdināšanas/ viesu mājas pakalpojumu nodrošinājumu. 2. Infrastruktūras sakārtošanā: Neizmantotās pašvaldības ēkas - „Stalļi” rekonstruēt un pielāgot muzeja un bibliotēkas/informācijas centra vajadzībām. Veicināt kultūras iestāžu piedāvājuma, kultūras pasākumu dažādošanu, kvalitātes uzlabošanu un popularizēšanu. Popularizēt kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu (atjaunošanu) un attīstību, tūrisma attīstību, pašvaldības dzīvojamā fonda atjaunošanu, paplašināšanu, veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu. Uzlabot un attīstīt pagasta ūdens saimniecību, ūdensapgādi un kanalizāciju, sakārtot ceļu infrastruktūru. Ievērojot Litene pagasta ģeogrāfiski izdevīgo atrašanās vietu, veicināt sadarbību ar Krieviju. Attīstīt Gulbenes –Balvu - Alūksnes novada sadarbību tautsaimniecības, kultūras un sporta jomā.</p>

<p>Laivošanas iespējas pa Pededzes upi, telšu vietas, iespējama laivu noma</p> <p><u>Secinājumi:</u></p> <p>1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Pagasta teritorijā ir lielas meža platības, taču tā nav pietiekami plaši izmantota. Pagastā attīstīta lauksaimniecības nozare, izmantotas arī bioloģiskās lauksaimniecības nozares attīstība. Nav apkalpojošās sfēras (ēdināšanas un tūristu uzņemšanas vietu) nozares attīstības Litenes pagastā, lai gan Litenes pagasts atrodas stratēģiski svarīgā un izdevīgā vietā.</p> <p>2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli: Sociālās infrastruktūras objekti pagasta teritorijā attīstīti un pieejami iedzīvotājiem, vajadzīga vienīgi modernizācija.</p> <p>3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā: Litenes pagastam ir izdevīgs ģeogrāfiskais stāvoklis – upju un ceļu krustpunkts. Visi ceļi, kas ved uz Litenes pagasta centru ir asfaltēti. No Litenes pagasta centra nav liels attālums līdz lielākajiem pilsētu centriem – Gulbene – 18 km, Balvi – 18 km, Alūksne – 25 km. Pagasts ir bagāts ar kultūras, kultūrvēsturiskajām un izglītības tradīcijām. Attīstīts pagasta centrs ar daudzveidīgu pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem. Jaunuzceltajā estrādē un sporta stadionā ir iespēja rīkot gan Litenes pagasta, gan Gulbenes novada svētkus, gan korporatīvus pasākumus.</p>	<p>Nepieciešams aktīvi izmantot bijušo dzelzceļa līniju, ierīkojot veloceļu vai pārveidojot to par pašvaldības autoceļu.</p> <p>1.prioritāte: PII virtuves bloka remonts. Tautas nama sanitāro mezglu pārbūve un ārdurvju nomaiņa. Bibliotēkas un ambulances ēkā centrālāpkures ierīkošana un tautas nama mazās zāles grīdas remonts. Kaplīčas remonts. Viegļās automašīnas iegāde. Pagasta centra labiekārtošana, ceļu norāžu uzstādīšana. Caurtekas remonts ceļa posmā Lešķi - Sopiļi.</p> <p>2.prioritāte: Administratīvās ēkas fasādes remonts, logu, durvju nomaiņa. Ūdenssaimniecības rekonstrukcija. Litenes PII sanitāro mezglu remonts lielajā un mazajā grupā. Litenes pamatskolas iekštelpu remonts, inventāra, aprīkojuma atjaunošana. Sociālās dzīvojamās mājas „Silenieki” logu nomaiņa. Sociālo dzīvokļu izveide bijušajās skolas internāta telpās. Ceļa Kordona – Aurova 2.2 km garumā remonts. Ozolu ielas 0.31 km garumā remonts. Caurtekas remonts ceļa Sopiļi - Jaunsilenieki posmā. Bibliotēkas telpu remonts. Bibliotēkas -ambulances ēkas jumta nomaiņa.</p> <p>3.prioritāte: Sporta zāles apgaismojuma rekonstrukcija. Pagasta 2.grupas ceļu remonts. Tautas nama palīgtelpu remonts. Apkures katla nomaiņa. Ceļa Litenes stacija - Sopiļi - Jaunsilenieki asfaltēšana (piebraucamais ceļš reģionālajam atkritumu poligonam „Kaudzītes”)</p> <p>4.prioritāte: Ēkas „Staļļi” rekonstrukcija un pielāgošana tūrisma informācijas centra, muzeja, bibliotēkas vajadzībām.</p>
---	--

		Tūrisma takas izveide. Gājēju tilta ierīkošana pār Pededzi uz Latvijas Armijas piemiņas vietu Silā.
Lizuma	<p>1. Dabas resursi: LIZ - 4234 ha, meži - 5460 ha jeb 50.7 % no teritorijas, smilts, grants krājumi, Gaujas upe.</p> <p>2. Uzņēmējdarbība: SIA „Avoti SWF” (kokapstrāde, mēbeļu ražošana), SIA "RAIRU" (mežizstrāde), SIA „Brīvzemnieki”, ZS „Augstkalni” un „Velēna” (visas nodarbojas ar lopkopību, arī bioloģisko lauksaimniecību), SIA „Dimdiņi” (dārzeņu ražošana un pārstrāde, konfekšu ražošana), IU „A.P.” (nestandarta mēbeļu ražošana), SIA "AVR Velēna", SIA "Gaujaskrasti" (autoserviss), SIA "Aress Auto" (rieļu serviss), SIA "Farmeko" (sanitāro preču ražotne). Bioloģisko lauksaimniecība: ZS „Birznieki”, „Kalnāres”, „Ievas”, „Avotiņi”. Lauksaimniecība: ZS „Cīruļi”, „Silieši”, „Pietiņi”, „Senči”, „Gūžīlas” Pakalpojumi: Pagastā ir pasta nodaļa, grāmatnīca, kā arī 7 veikali, 3 autoservisi, degvielas uzpildes stacija, 3 kafējnīcas un 2 frizētavas.</p> <p>3. Sociālā infrastruktūra: Izglītība un kultūra: Lizuma vidusskola, kultūras nams, Mūzikas skolas filiāle. Pagastā ir 2 bibliotēkas. Pagastā sekmīgi darbojas māksliniecišķās pašdarbības un lietišķās mākslas kolektīvi, kas pazīstami aiz novada robežām, Lizuma Tautskola. Sociālie un veselības pakalpojumi: Baibas Mezītes Ģimenes ārsta prakse Aptieka. Zobārstniecība. Dienas centrs „Klintis”.</p> <p>Sporta infrastruktūra: Sporta zāle (izvietota bijušajā muižas zirgu stallī).</p> <p>4. Kultūras mantojuma apskates objekti: Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi: Velēnas luterāņu baznīca (1898.g.), Lizuma muižas pils (19.gs. 60 - tie gadi) un muižas ēku komplekss (1876.g.) ar parku. Lizuma pils ir iesaistījies akcijā „Apceļosim Latvijas pilis un muižas”. Pilī darbojas skolas novadpētniecības muzejs, kurā ir daudz vērtīgu eksponātu. Vietējās nozīmes mākslas pieminekļi: ērģeļu prospekts, kancele, altāris</p>	<p>1. Uzņēmējdarbībā: SIA SWF „Avoti” koģenerācijas stacijas būve Sakārtoti pagasta un novada nozīmes ceļi – garants sekmīgai uzņēmējdarbībai</p> <p>2. Infrastruktūras sakārtošanā: 2.1. Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana: - Lizuma vidusskolas ēkas renovācija. - Lizuma muižas ēku kompleksa jumtu renovācija. 2.2. Sakārtota pagasta infrastruktūra - droša vide pagasta iedzīvotājiem: - ielu apgaismojuma un gājēju ceļa ierīkošana ceļā „Lizums-Kalēji”; - bīstamo koku un zaru izzāģēšana alejās. 2.3. Sporta un atpūtas infrastruktūras sakārtošana.</p>

	<p>Velēnas baznīcā. Rakstnieka Apsīšu Jēkaba dzimtas mājas „Kalaņģi”, vienīgais Latvijā „Kāzu muzejs” ar kāzu tematikai veltītu ekspozīciju. Vienīgais piemineklis Latvijā velnam - Gosupes velns. Gleznotāja Jāņa Brektes dzimtas māja „Saulieši”.</p> <p>5. Tūrisma infrastruktūra: Pagasta teritorijā atrodas aktīvās atpūtas centrs „<u>X parks</u>” ar mototrasu un pļavu golfa laukums „<u>Siltie</u>”.</p> <p><u>Secinājumi:</u> 1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Pagastā attīstīta uzņēmējdarbība: kokapstrāde, pārtikas ražošana, piena un gaļas lopkopība, tradicionālā un netradicionālā lauksaimniecība, mežizstrāde. 2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli: Pietiekama. 3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā: Lauksaimnieciskās un rūpnieciskās ražošanas centrs, plašs sporta un atpūtas piedāvājums, daudzveidīgi tūrisma resursi.</p>	
Līgo	<p>1. Dabas resursi: LIZ – 3544 ha, meži - 34501 ha, kūdra apm. 90 ha, zeme zem pagasta dīķiem apm. 16 ha. 2. Uzņēmējdarbība: Lauksaimniecība – ZS „Vanagi”, ”Druvas”, ”Kalniņi”, Jaunlīčupi” Kokapstrāde: SIA „Arnis”, ZS „Kronīši”. Dabas resursu ieguve – kūdras izstrāde SIA „Silgulda” 3. Sociālā infrastruktūra: Līgo kultūras nams, Siltāju pamatskola, sporta laukums, inventārs pie Siltāju pamatskolas, FVP 4. Kultūras mantojuma apskates objekti: nav 5. Tūrisma infrastruktūra: <u>Secinājumi:</u> 1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Pieejamie resursi lielā mēra tiek izmantoti, ir lielas un mazākas zemnieku</p>	<p>1. Uzņēmējdarbībā: Uzņēmējdarbības vides veicināšana jebkādiem līdzekļiem pašvaldības iespēju robežās. 2. Infrastruktūras sakārtošanā: Līgo pagasta kultūras nama apkārtnes labiekārtošana un aprīkošana. Stāvlaukuma izbūve. Aktīvās atpūtas telpas izbūve un aprīkošana. Ūdenssaimniecības un kanalizācijas sistēmas sakārtošana. Ūdenstorņu „Stukmaņi”, Upenieki” apsaites sistēmas renovācija, atdzelžošanas iekārtu izbūve. Pašvaldībai piederošā dzīvojamā fonda apsaimniekošana. Viendzīvokļa māju jumtu, apkures, elektroinstalācijas u.t.t renovācija.</p>

	<p>saimniecības, kokapstrādes uzņēmumi, kūdras izstrāde, tirdzniecība, pakalpojumi. Noteikti ir vēl izaugsmes iespējas, vēl arvien ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kas netiek apsaimniekotas, ražošanas saimniecības ēkas, kas tiek izmantotas daļēji vai netiek izmantotas. Nav apgūtas tūrisma, atpūtas vietu attīstības iespējas pie Ušura ezera, pagasta ūdenskrātuvēm.</p> <p>2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli: Attiecīgi iedzīvotāju skaitam sociālā infrastruktūra ir pietiekama, nepieciešamas pilnveidot un uzlabot esošo.</p> <p>3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā Katrā pagastā ir kā lielāka vai mazāka sastāvdaļa novadā. Katrā pagastā dzīvo, strādā, atpūšas, maksā nodokļus utt. savas ģimenes, uzņēmuma, novada labā. Pagasta loma uzturēt un radīt labākus dzīves vides apstākļus, lai te paliktu arī cilvēki.</p>	<p>Daudzdzīvokļu māju jumtu, apkures, elektroinstalācijas utt. renovācija.</p> <p>Siltāju pamatskolas ēkā izveidot Līgo pagasta pārvaldes pakalpojumu centru vai izmantot ēku citiem mērķiem: jumta nomaiņa un siltināšana, fasādes renovācija, telpu remonts, skursteņa un ventilācijas sistēmas renovācija.</p> <p>Pašvaldībai piederošās ūdenstilpes apsaimniekošana.</p> <p>Asarupes ūdenskrātuvei aizsprosta - slūžu rekonstrukcija.</p> <p>Pagasta zaļās zonas labiekārtošana Līgo ciemā. Ielu apgaismojuma izbūve Līgo ciemā. Līgo kultūras nama un bibliotēkas ēkas siltināšana. Līgo kultūras nama apskaņošanas un apgaismošanas sistēmas iegāde, uzstādīšana. Pagasta autoceļu renovācija, remonts. Pagasta kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana. Vietējās nozīmes novadpētniecības materiālu apkopošana, sistematizēšana. Kopējas tūrisma takas izveide ar kaimiņu pagastiem.</p>
Ranka	<p>1. Dabas resursi: Kaudžu purvs, smilts - grants karjeras, Rutkaviņu avoti.</p> <p>2. Uzņēmējdarbība: AS „Rankas Piens”, ZS „Ķelmēni”, SIA „Vecpāpāni”, ZS „Kalnapakalnieši”, ZS „Kalnakaļvi”, ZS „Kalnaviesītes”, ZS „Sejatas”, KS „Sējējs”, SIA „Skali”, SIA „Grantiņi 1”, SIA „Kaudžu purvs”, SIA „Baltwood products”, Pilskalna HES, Gaujas HES, SIA „Ranka Hidro”, SIA „AMG Tūrisms”, Sēņu un ogu pārstrādes cehs.</p>	<p>1. Uzņēmējdarbībā: Omulīgas kafejnīcas izveide ar interesantu virtuvi, iespēju pasūtīt konditorejas vai kulinārijas izstrādājumus, normālām cenām un tematiskajiem vakariem kaut reizi mēnesī</p> <p>2. Infrastruktūras sakārtošanā: Kino vakari. Rankas pamatskolas funkciju nodrošināšanai ir nepieciešams:</p>

	<p>3. Sociālā infrastruktūra: Kultūras nams, Rankas pamatskola. Skolā darbojas Gulbenes novada Bērnu mākslas skolas klase, tajā mācas 20 % skolēnu. Skolniekiem pieejams atbalsta personāls - logopēds, psihologs. Pirmsskolas izglītības iestāde „Ābelīte”, Rankas arodvidusskola, 2 bibliotēkas Jauniešu centrs, Intas Krēsliņas ģimenes ārsta prakse „Doktotāts”, aptieka Sarkanais Krusts - sadarbība ar ārzemju partneriem jau daudzus gadus. Sporta un veselības centrs doktorātā, sporta laukums pie Jauniešu centra.</p> <p>4. Kultūras mantojuma apskates objekti: Rankas Pils un tam piederošais parks, Rutkaviņu avoti</p> <p>5. Tūrisma infrastruktūra: Tūrisma un atpūtas parks „Lācītes”, Māra Brenča viesu māja „Vecpāpanos”, ZS Kalnapakalnieši</p> <p><u>Secinājumi:</u></p> <p>1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Attīstīta lauksaimniecība un pārstrāde, kokapstrāde, elektroenerģijas ražošana, atpūtas komplekss „Lācītes”, vienīgā zirgu manēža novadā.</p> <p>2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli: Pietiekama.</p> <p>3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā: Lauksaimnieciskās un rūpnieciskās ražošanas centrs, daudzveidīgs tūrisma produktu piedāvājums.</p>	<p>Sakārtot skolas elektroinstalāciju, nosiltināt skolas trešā stāva labo spārnu, nomainīt 15 logus. Centrālapkures un ventilācijas sistēmas ierīkošana kultūras namā. Jaunu krēslu, gaismas un skaņas iekārtas iegāde kultūras namam. Āra estrādes izveidošana. Riteņbikšāšanas treks. Bērnu laukumi ar aktīvās atpūtas zonām pie dzīvojamām mājām gan pirmsskolniekiem, gan skolniekiem un viņu vecākiem. Slidotava – hokeja laukums (ārā – brīvam apmeklējumam). Atjaunot Kungu kapus. Sakārtot piekļuvi pie Saliņkroga pieturas avotam. Piekļuves sakārtošana Rutkaviņu avotiem. Labiekārtot mazo parku pie pagasta mājas kā atpūtas parku Papildināt „tūrisma takas” vai „dabas takas”, piesaistot jaunus māksliniekus vides organizēšanā. Rankas centra brīvo zemju apsaimniekošanas projekta izstrāde.</p> <p>6. Zobārstniecības pakalpojumi.</p> <p>7. Turpināt tradīcijas: Pagasta svētki, Rudens tirgus, Talantu svētki, Pagasta talkas. Vai ieviest kādas „dienas” kā tradīciju, piemēram, zāļu diena uz Jāņiem, kad tiek izstādītas uzturā lietojamās tējas ar skaidrojumiem – izglītošanai utt.</p>
Stāmeriena	<p>1. Dabas resursi: LIZ – 5562 ha, meži – 5706 ha, ūdeņi – 584 ha, zem zivju dīķiem 14 ha</p>	<p>1. Uzņēmējdarbībā: Lauku tūrisma attīstība- kultūras un sporta pasākumu</p>

	<p>2. Uzņēmējdarbība: Lauku tūrisms – kopā ar atpūtas, sporta, kultūras pasākumiem, kā arī ar interesantu nodarbju, dārzu, ganāmpulku u.c. apskati, iesaistot pagasta iedzīvotājus, viesu namus un atpūtas kompleksus. Graudkopība un augkopība bez ģenētiski modificētajiem augiem – ZS „Priednieki”, „Kraujas”, „Puķukalni”. Piena un gaļas ražošana – ZS „Salukalns”, „Vidusmedņi”, „Madaras” un „Bīrzupes”.</p> <p>3. Sociālā infrastruktūra: Stāmerienas pamatskola ar pirmskolas vecuma grupām un rotaļu grupa “Zilonītis”, Stāmerienas tautas nams, Kalnienas tautas nams, Stāmerienas bibliotēka, Kalnienas bibliotēka, sociālās māja “Saulstari”, Stāmerienas doktorāts. Tradicionālie pasākumi –zemledus makšķerēšanas, slēpošanas, skriešanas un jātnieku sporta sacensības.</p> <p>4. Kultūras mantojuma apskates objekti: Svētā Aleksandra Ņevska pareizticīgā baznīca, Stāmerienas pils, Kalnienas muiža</p> <p>5. Tūrisma infrastruktūra: Atpūtas kompleksi: “Sonāte“, “Vonadzīņi”, “Ziedugravas” un “Zušu nams”. ZS „Pilssēta”, „Gulbenes – Alūksnes” šaursliežu dzelzceļa pieturvietas, SIA „Vidzemes diķi”.</p> <p><u>Secinājumi:</u></p> <p>1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Attīstīta lauksaimniecība, mežistrāde, kokapstrāde un pakalpojumi.</p> <p>2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli: Pietiekama.</p> <p>3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā: Tūrisma un aktīvās atpūtas centrs, nākotnē novada nozīmes sporta centrs.</p>	<p>organizēšana, interesantu nodarbju, dārzu, ganāmpulku apskate, piesaistot pagasta iedzīvotājus, uzņēmējus, zemnieku saimniecības, viesu namus un atpūtas kompleksus.</p> <p>2. Infrastruktūras sakārtošanā: Stāmerienas pamatskolas internāta izveide. Stāmerienas pamatskolas sporta laukuma paplašināšana un laukuma iekārtošana jauniešu aktivitātēm Stāmerienas ciemā. Sociālās mājas, Stāmerienas bibliotēkas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana. Ūdenssaimniecības un kanalizācijas sistēmas izbūve Stāmerienas ciemā. Energoefektivitātes paaugstināšana Stāmerienas pamatskolā. Kalnienas bibliotēkas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana, ģimenes ārsta prakses vietas telpu izveide. Gājēju celiņa iekārtošana Vecstāmerienas ciemā.</p>
--	--	--

<p>Stradi</p>	<p>1. Dabas resursi: LIZ aizņem 4132 ha jeb 23.8 % no teritorijas, meži 11419 ha jeb 65.8 %.</p> <p>2. Uzņēmējdarbība: ZS „Aizpurieši”, ZS „Dalderi”, ZS „Jaunkapenieši”, SIA „Kalnaķīši”, ZS „Mežābeles”, ZS „Rubeņi”, SIA „Kombainserviss”, SIA „Lapa”, SIA „Būve M”, SIA „Gaujas koks”, SIA „Sendija”, IU „Samiņi”, SIA „Vasks”, SIA „Gulbenes Energo”, SIA „Vārpiņas”.</p> <p>4. Kultūras mantojuma apskates objekti: Nav</p> <p>5. Tūrisma infrastruktūra: Briežu dārzs „Mežsētas”.</p> <p><u>Secinājumi:</u></p> <p>1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Attīstīta lauksaimniecība, mežistrāde, kokapstrāde un pakalpojumi, briežu dārzs.</p> <p>2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli: Nav kultūras nama, estrādes. Jāatjauno ūdenssaimniecība Stradu ciemā un Stāķos, pēdējo pievienojot izbūvētajam ūdensvadam un kanalizācijas spiedvadam no Gulbenes pilsētas. Jāmaina norēķinu sistēma par komunālo pakalpojumu sniegšanu.</p> <p>3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā: Lielākie dabas liegumi, lielākie mežu resursi, augstvērtīgas lauksaimniecības zemes, novada un valsts mēroga uzņēmumi.</p>	<p>Uzņēmējdarbībā:</p> <p>1. Lauksaimnieciskā un rūpnieciskā ražošana, pakalpojumi</p> <p>2. Infrastruktūras sakārtošanā: Ūdenssaimniecības sakārtošana Stāķu un Stradu ciemā. Stāķu pamatskolas energoefektivitātes projekts. Stāķu Sporta nama energoefektivitātes projekts. Stāķu Sporta nama lietus ūdens kanalizācijas izbūve. Stāķu pamatskolas lietus ūdens kanalizācijas izbūve. Ceļmalu ciema lietus ūdens kanalizācijas sakārtošana. Šķirotu atkritumu laukumu izveide Stāķu, Šķieneru, Stradu un Ceļmalu ciemā. Bērnu rotaļu un sporta laukumu pilnveide Stāķu, Šķieneru un Stradu ciemā. Apkures sistēmas renovācija Stradu FVP un bibliotēkā. Gājēju ietves un veloceļa izbūve no Gulbenes pilsētas līdz Stāķu ciemam. Valsts autoceļa „Pievadceļš Stāķiem” sakārtošana. Ielu apgaismojuma izbūve Ceļmalu ciemā. Mellupes tilta rekonstrukcija uz pašvaldības autoceļa Nr.12-10 Līdumi - Zeltaleja - Stāmeriena. Krustalīces tilta renovācija uz pašvaldības autoceļa Nr.12-8 Rēzeknes ceļš - Jūdzkalni. Pašvaldības autoceļa Nr.12-12 Vīkšņi - Atvases - Voldemāri, Nr.12-4 Stradu skola - Antani, Nr.12-9 Pekles ceļš, Nr.12-10 Līdumi - Zeltaleja - Stāmeriena, Nr.12-5 Tiltakalns - Birznieki, Nr.12-7 Darbnīcas - Samiņi rekonstrukcija.</p>
<p>Tirza</p>	<p>1. Dabas resursi:</p>	<p>1. Uzņēmējdarbībā;</p>

<p>Tirzas pagasta teritorija aizņem 130.45 km², meži aizņem 6691 ha jeb 51.3 % LIZ 5009 ha, trīs ezeri: Lielais Virānes ezers 60.9 ha, Lūša ezers 1.47 ha, Adulienas ezers 4.7 ha.</p> <p>Caur Tirzas pagastu tek vairākas lielākas upes – Tirza (80 km kopgarums), Azanda, Virāne (9 km), Islīņa (13 km) un Gosupe (19 km). Pagasta teritorijā atrodas vēl citas sīkākas upītes: Adulīte, Krācīte, Džadzulīte. Purvu kopējā platība pagastā ir 220 ha. Smilts, kūdras, sapropeļa krājumi.</p> <p>2. Uzņēmējdarbība:</p> <p>Tautsaimniecības nozares - lauksaimniecība, mežsaimniecība. SIA „RC Līnija”, SIA „Aress Auto”, SIA „Kraujas Z”, ZS „Lejas Zosēni”, IU „Avoti LKD” veikals „Ienāc”. Tirzas Āžu HES.</p> <p>3. Sociālā infrastruktūra:</p> <p>Tirzas pamatskola – ēka uzbūvēta 1867.gadā kā pagastskola. Tirzas pamatskola realizē vispārējās pamatizglītības programmu, pirmsskolas vecuma bērnu apmācību, speciālās izglītības programmas, integrējot bērnus ar veselības attīstības traucējumiem, interešu programmas, pieaugušo izglītības programmas. Tirzas kultūras nams – 1911.g. Tajā atrodas pagasta pārvalde, bibliotēka un informācijas centrs, Tirzas pasta nodaļa, Tirzas pagasta attīstības biedrība, Tirzas krājaizdevu sabiedrība. 2009.gadā veikta ēkas vienkāršotā rekonstrukcija. Tirzas aptieka, Tirzas sociālās un veselības aprūpes nams „Doktorāts” ar 25 gultas vietām, tai pašā ēkā atrodas arī Daces Mūrnieces ģimenes ārsta prakse. Sporta zāle pie Tirzas pamatskolas, pie skolas ir sporta un atpūtas laukums.</p> <p>4. Kultūras mantojuma apskates objekti:</p> <p>Tirzas-Velēnas lauksaimniecības biedrības nams (1911), Tirzas ev.lut. baznīca (1826), Tirzas Lejas krogs (19.gs. - 20.gs. sākuma apbūve), Tirzas svētavots un Jāņukalna Lielais akmens, baronu fon Ceumernu kapi (19.gs.), kalpiča (1781), baronu Tīzenhauzenu kapliča (20.gs. sāk.), piemineklis 1. Pasaules karā un Brīvības cīņās kritušajiem Tirzas draudzes locekļiem (1928), kapa piemineklis - Eņģelis (20.gs. sāk), daudzu ievērojamu novadnieku dzimtu kapu vietas. PSRS perioda vēstures liecību ekspozīcija kādreizējā kolhoza dispečeru telpās. Piedāvā izjust PSRS laika gaisotni interaktīvās</p>	<p>Tūrisma infrastruktūras sakārtošana (ēdināšanas uzņēmumu izveide, naktsmītņu nodrošināšana, tūrisma objektu un maršrutu sakārtošana un jaunu izveide)</p> <p>2. Infrastruktūras sakārtošanā:</p> <p>Valsts II šķiras ceļa V 847 Ozoli - Liezere - Tirza-Stāķi asfaltēšana. Komunālās saimniecības sakārtošana (Tirzas ciema ūdensvadu rekonstrukcija, kanalizācijas sistēmas rekonstrukcija un attīrīšanas iekārtu izbūve Tirzas ciemā).</p> <p>Pašvaldības autoceļu uzlabošana (autoceļu rekonstrukcijas - remonts (Krimi - Alsupes). Tirzas sociālās un veselības aprūpes nama „Doktorāts” rekonstrukcija ar piebūves celtniecību.</p> <p>Dzīvojamo māju rekonstrukcija (dzīvojamās mājas „Virānes skola” rekonstrukcija).</p> <p>Novadpētniecības krātuves „Dispečeri” jumta nesošās konstrukcijas un telpu remonts, jumta seguma nomaiņa. Bibliotēkas telpu remonts, inventāra, datortehnikas un programmatūras iegāde, pakalpojuma punkta izveide Vecadulienā, tā telpu remonts, aprīkojums, interneta punkta izveide, grāmatu izsniegšanas pakalpojuma nodrošināšana.</p> <p>Tirzas estrādes rekonstrukcija.</p> <p>Tirzas Kancēna kapu kapličas jumta nesošās konstrukcijas remonts, jumta seguma nomaiņa, telpas remonts, logu un durvju nomaiņa, pieslēgšanās pie elektroapgādes. Tirzas Kancēna kapu paplašināšana.</p>
---	--

nodarbībās un citās aktivitātēs. Kultūrvēsturiskā mantojuma ekspozīcijā „Ziedukalnā” ir iespēja aplūkot unikālas vēstures liecības no vēlā dzelzs laikmeta, Ziemeļu kara, 19.gs. un Latvijas brīvvalsts pirmsākumiem, piedāvā saistošus stāstījumus un tematiskas nodarbības par apgērba vēsturi, sadzīves tradīcijām, senajiem amatiem.

5. Tūrisma infrastruktūra:

Naktsmītne tūristiem Tirzas pamatskolas internātā.

Secinājumi:

1.Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā:

Lauksaimniecības nozare ir labi attīstīta, bet tai trūkst kooperācijas, daudzveidīgas lauksaimniecības specializācijas iespējas, nepilnīgi tiek izmantotas iespējas koksnes pārstrādei, neapgūti derīgo izrakteņu krājumi (kūdra, sapropelis), vizuāli augstvērtīgas ainavas un teritorijas ar lielu bioloģisko daudzveidību, ekoloģiski tīra vide, daudzveidīgs kultūrvēsturiskais mantojums, ūdenstilpnes (ezeri, upes un dīķi) ir būtisks resurss tūrisma attīstībai pagastā, to bagātība ļauj attīstīt rekreatīvo infrastruktūru, izmantojot tās maksātkeršanai, peldvietām, atpūtai uz ūdens, pagastā ir relatīvi lielas saimniecisko mežu platības, kas nodrošina mežsaimniecības attīstību, nepieciešams veicināt tūrisma infrastruktūras attīstību, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu un viesu māju izveidi (būvniecību) pagasta teritorijā, nepieļaut tālāku kultūrvēsturisko objektu degradāciju.

2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli:

Nepieciešams rekonstruēt un modernizēt ciematu ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmas, jo centralizēta ūdens apgāde ir nelielai daļai Tirzas un Vecadulienas ciema iedzīvotājiem; pagastā trūkst sociālo dzīvokļu, ir slikta sabiedriskā transporta kustība maršrutā Virāne - Tirza - Virāne, nav sabiedriskā transporta kustības maršrutā Virāne - Alsupes, nepieciešams piesaistīt līdzekļus pašvaldības dzīvojamā fonda rekonstrukcijai un remontam, Vecadulienā nepieciešams izveidot pakalpojumu sniegšanas punktu ar interneta pieslēgumu un datortehniku, ierīkot koplietošanas (sanāksmju) telpas, kas nodrošinātu tuvākās apkārtnes iedzīvotājiem ikdienā nepieciešamo

	<p>pakalpojumu minimumu, nepieciešama melnā seguma uzklāšana uz ceļiem, kuri pagastu savieno ar novada centru un kaimiņu pagastu centriem.</p> <p>3. Par pagasta lomu un ietekmi novadā: Pagastā ir nozīmīgi valsts aizsardzībā esoši kultūras pieminekļi: Tirzas - Velēnas lauksaimniecības biedrības nams (1911), kurā atrodas pagasta pārvalde, kultūras nams, bibliotēka un informācijas centrs, darbojas biedrība „Tirzas pagasta attīstības biedrība” un Tirzas krājaizdevumu sabiedrība. Tirzas ev. lut. baznīca. Novada nozīmes objekts sociālajā jomā ir Tirzas sociālās un veselības aprūpes nams „Doktorāts”, kura klienti ir gan vietējie iedzīvotāji, gan novadā dzīvojošie.</p>	
Gulbene	<p>1. Dabas resursi: Gulbenes pilsētā 45 % no teritorijas aizņem pļavas, purvi, krūmāji, parki, upes un ezeri. Pilsētā atrodas dabas piemineklis Emzes parks.</p> <p>2. Uzņēmējdarbība: Gulbenē darbojas 448 uzņēmumi jeb 34.9 % no to kopskaita novadā. Pēc darbības veida dominē tirdzniecība, kokapstrāde, vieglā rūpniecība, transporta un sakaru uzņēmumi. Pēc nodarbināto skaita lielākie ir: SIA „Nienhaus & Lotz Lettland”, SIA „RCI - Gulbene”, SIA „Konto”, SIA „Gulbenes nami”</p> <p>3. Sociālā infrastruktūra: Gulbenes pilsētā darbojas 3 pirmsskolas izglītības iestādes, 5 vispārīgizglītojošās skolas, 3 profesionālās ievirzes iestādes, ir iespēja apgūt interešu izglītību un augstāko izglītību (Juridiskās koledžas filiāle) tiesību zinātnē un cilvēkresursu vadībā, 2 iestādes, kas sniedz mūziklītības pakalpojumus. Kultūras centrs, bibliotēka, kas veic novada galvenās un reģionālās bibliotēkas funkcijas. Sporta infrastruktūru veido 3 sporta halles, sporta laukums pie vidusskolas, stadions, biatlona trase. Sociālos pakalpojumus nodrošina novada sociālais dienests un veco ļaužu dzīvojamā māja.</p> <p>4. Kultūras mantojuma apskates objekti:</p>	<p>Gulbenes perspektīvā attīstība balstāma uz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sabiedrisko un komercpakalpojumu attīstīšanu, valsts reģionālo iestāžu pakalpojumu saglabāšanu un attīstīšanu, 2. tranzīta, loģistikas un muitas pakalpojumu attīstīšanu, 3. valsts ģimnāzijas mācību spēkiem nodrošināt reģionālā metodiskā centra kapacitāti tā, lai radītu konkurēt spējīgu vērtību sistēmu audzēkņos, 4. lauksaimniecības tehnikas inovāciju attīstības centra izveidi, 5. nacionāla un reģionāla līmeņa komandu sporta spēļu attīstīšanu, 6. kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamības popularizēšanu, sekmējot šo objektu apsaimniekotāju iesaisti TIC informatīvajās aktivitātēs, kas uzlabotu pakalpojumu nodrošināšanu tūristiem, 7. pievilcīgas teritorijas ar vēsturisko elementu atjaunošanu intensīvākai aktīvās atpūtas tūrisma

<p>Galvenie tūrisma apskates objekti ir Vecgulbenes muiža, Bānītis, Gulbenes dzelzceļa stacija, centrālais skvērs ar strūklaku, Jaunatnes parks un citi.</p> <p>5. Tūrisma infrastruktūra: Tūrisma pakalpojumus nodrošina 3 viesnīcas, kultūras programmas piedāvā Vecgulbenes muižas viesnīca un Kantes krogs.</p> <p><u>Secinājumi:</u></p> <p>1. Par resursu izmantošanu uzņēmējdarbībā: Lielākais novada sabiedrisko un komercpakalpojumu centrs, izvietoti rūpniecības un būvniecības uzņēmumi, bet ir daudz neizmantotu ražošanas komercpakalpojumu platību. Pilsētā trūkst darba vietu, augsts bezdarba līmenis.</p> <p>2. Par sociālās infrastruktūras pietiekamību, stāvokli: Pietiekama, bet vairākiem objektiem nepieciešama renovācija. Jāpabeidz dabas zinību kabinetu un palīgtelpu piebūve pie Gulbenes novada Valsts ģimnāzijas, jāatjauno internāts pie 2.vidusskolas. Stadionam pēc rekonstrukcijas jāklūst par daudzfunkcionālu sporta un kultūras centru.</p> <p>3. Par pilsētas lomu un ietekmi novadā: Pilsētai jāizmanto savs potenciāls ražošanas un pakalpojumu nozares attīstībai, tai jāklūst par novada attīstības dzinējspēku, kas piedāvā darba vietas arī apkārtējai lauku teritorijai.</p>	<p>attīstībai,</p> <p>8. sociālās infrastruktūras objektu atjaunošanu, jaunu izveidošanu un apkārtnes sakopšanu,</p> <p>9. interaktīvas publiskās zaļās zonas izveidi,</p> <p>10. reģionālas nozīmes kultūras un sporta pasākumu rīkošanu,</p> <p>11. lauksaimniecības preču tirgus izveidi, izbūvi Gulbenē, Bērzu ielā.</p> <p>Infrastruktūras sakārtošanā:</p> <p>1. Gulbenes bibliotēkas energoefektivitātes uzlabošana.</p> <p>2. Gulbenes stadiona rekonstrukcija.</p> <p>3. Internāta izveide Gulbenes pilsētā, rekonstruējot ēku Līkajā ielā 19 A.</p> <p>4. Gulbenes novada Valsts ģimnāzijas piebūves pabeigšana.</p> <p>5. Gulbenes vidusskolas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana.</p> <p>6. Sociālā dienesta Dīķa ielā 1, Gulbenē ēkas renovācija un energoefektivitātes paaugstināšana.</p> <p>7. Veco ļaužu dzīvojamās mājas Upes ielā 2, Gulbenē ēkas renovācija un pieguļošās teritorijas labiekārtošana.</p> <p>8. Veco ļaužu dzīvojamās mājas Dzirnau ielā 7A, Gulbenē ēkas renovācija (siltināšana) un pieguļošās teritorijas labiekārtošana.</p> <p>9. Virszemes ūdeņu novadīšanas sistēmas renovācija.</p> <p>10. Ielu apgaismojuma energoefektivitātes uzlabošana.</p> <p>11. Gulbenes 2. vidusskolas vieglatlētikas sporta manēžas būvniecība.</p> <p>12. Baseina celtniecība sporta centram, sporta skolai</p>
--	---

		un Gulbenes ģimnāzijai. 13. Pensionāru dienas centra izveide Gulbenē.
Novads kopā	<p>Kopējais iedzīvotāju skaits 2011.gada 1. janvārī – 24 808, no kuriem pilsētā dzīvoja 8745 jeb 35.1 %. Pēc iedzīvotāju skaita Gulbenes novads ir 11. lielākais novads valstī. Gulbenes novada kopplatība 187178.3 ha, kas Gulbenes novadu ierindo 5. vietā valstī. Tajā skaitā lauksaimniecībā izmantojamā zeme 65727.8 ha (35.1 %), meži 100514.3 ha (53.7 %). Meži ir viena no lielākajām novada dabas bagātībām.</p> <p>No derīgajiem izrakteņiem sastopama smilts, grants, māli, kūdra, sapropelis, pēdējais netiek iegūts. Bagātīgi virszemes un pazemes ūdens resursi, kuri ir pietiekami sadzīves un rūpnieciskām vajadzībām, kā arī atpūtai.</p> <p>Novadā ir pietiekami blīvs autoceļu tīkls, bet zems asfaltēto ceļu īpatsvars: valsts ceļiem 33.5 %, pašvaldības ceļiem 0.9 % no kopgaruma. Demontētas slēgtās dzelzceļa līnijas un praktiski pārtraukti pasažieru pārvadājumi posmā „Pļaviņas - Gulbene”, bet pārvadājumiem pa šaursliežu dzelzceļu samazināts reisu skaits.</p> <p>Nozīmīgākās tautsaimniecības nozares ir lauksaimniecības produktu ražošana un pārstrāde, mežizstrāde un kokapstrāde, sabiedriskie un komercpakalpojumi.</p> <p>Novadā ir pieejamas visu pakāpju izglītības iestādes, Mūzikas, Mākslas un Sporta skola, mūžizglītības pakalpojumi. Pārvaldes nodrošina skolēnu pārvadājumus.</p> <p>Novadā ir 14 kultūras nami, kuros darbojas vairāk kā 108 dažāda veida mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi, 18 pagasta bibliotēkas, 22 skolu bibliotēkas, 2 muzeji, 2 privātie muzeji, vairākas novadpētniecības ekspozīcijas.</p> <p>Veselības pakalpojumus nodrošina 14 ģimenes ārstu prakses, poliklīnika, 8 feldšerpunkti pagastos, 7 ārstu speciālistu privātprakses, 7 stomatologi, 3 zobu protēzisti, slimnīca. Novadā ir 11 aptiekas un 5 optikas saloni.</p> <p>Sociālos pakalpojumus nodrošina Sociālais dienests, 2 sociālās aprūpes centri, 3 veco ļaužu dzīvojamās mājas. Izveidota vienota sociālo pabalstu sistēma. Valsts sociālās aprūpes centra "Latgale" filiālē „Litene”</p>	<p>Novada prioritātes ir cilvēkresursu attīstība, ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstība, videi draudzīgu komunālo pakalpojumu sniegšana, garīgā un materiālā kultūras mantojuma saglabāšana un dzīves vides kvalitātes uzlabošana.</p> <p>2011. - 2013.gadu galvenie projekti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ielu rekonstrukcijas 2. un 3. kārtas pabeigšana Gulbenē. 2. Stāmerienas pagasta Stāmerienas pamatskolas infrastruktūras uzlabošana (centralizētās apkures ierīkošana un sporta laukuma rekonstrukcija). 3. Pašvaldības ceļu sakārtošanas projekti. 4. Ūdenssaimniecības sakārtošana lauku ciemos. 5. Pašvaldības iestāžu ēku energoefektivitātes paaugstināšanas projekti. 6. Kultūras iestāžu rekonstrukcijas projekti Jaungulbenē un Beļavā. 7. Sarkanās pils rekonstrukcija muzeja vajadzībām. 8. Gulbenes stadiona rekonstrukcija.

	<p>dzīvo aptuveni 280 klienti ar psihiskām saslimšanām un garīga rakstura traucējumiem.</p> <p>Novadā izveidota vienota sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēma. Tiek nodrošināta centralizētā siltumapgāde, ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi. Tiek veidota vienota pašvaldības dzīvokļu apsaimniekošanas sistēma.</p>	
--	---	--

3.12. Attīstības tendences

Pozitīvās tendences

1. Augusi pakalpojumu dažādība un kvalitāte.
2. Tiek atjaunota pašvaldības sociālā un tehniskā infrastruktūra.
3. Attīstījies tūrisma infrastruktūra.
4. Pieaudzis mazo un vidējo uzņēmumu skaits.
5. Attīstījies banku sektors un piedāvātie pakalpojumi.
6. Pilnveidojusies pieaugušo izglītošana un pārkvalifikācija.
7. Gulbenes slimnīcā pieejama moderna izmeklējumu aparatūra, pieaudzis pakalpojumu klāsts.
8. Tiek vairāk sakopta vide, ēkas, parki.

Negatīvās tendences:

1. Samazinās iedzīvotāju kopskaits un bērnu skaits.
2. Palielinās dabiski apmežojušos lauksaimniecības zemju platības.
3. Samazinās skuju koku īpatsvars mežu kopplatībā.
4. Pasliktinās ceļu, ielu, tiltu tehniskais stāvoklis.
5. Palielinājusies medicīnisko pakalpojumu dārdzība un samazinājies bezmaksas pakalpojumu klāsts.
6. Pasliktinās daudzu kultūras pieminekļu tehniskais stāvoklis.
7. Izplatās antisociālas parādības alkoholisms un narkomānija.
8. Samazinās pasažieru un kravu pārvadājumu apjoms pa dzelzceļu, demontētas slēgtās līnijas.

3.13. SVID analīze pēc telpiskās dimensijas aspektiem

Stipro (S), vājo (V), iespēju (I) un draudu (D) analīze raksturo novadu, vadoties pēc telpiskās dimensijas aspektiem- vietējais mērogs (Gulbenes novads), reģionālais un valsts mērogs (Vidzemes plānošanas reģions un Latvija) un starptautiskais mērogs (Baltijas jūras reģions un Eiropa).

SVID	Raksturojums	Vietējais mērogs	Reģionālais un valsts mērogs	Starptautiskais mērogs
Fiziogēogrāfiskais stāvoklis				
S	Gulbenes novadu šķērso vairāki reģionālās nozīmes valsts autoceļi	x	x	x
	Gulbeni ar galvaspilsētu savieno dzelzceļa līnija		x	
V	Novads atrodas salīdzinoši tālu no valsts galvenajiem transporta mezgliem (ūdens un gaisa), kas palielina transportizdevumus.	x	x	
	Tūrisma plūsmu samazina ilgais ceļā pavadāmais laiks un ceļu kvalitāte		x	
I	Veidot pozitīvu novada tēlu masu medijos un veicināt atpazīstamību.	x	x	
	Sadarboties ar reģionālajiem un valsts līmeņa masu medijiem.	x	x	
	Uzlabot ceļu segumu kvalitāti	x	x	
	Sadarboties ar kaimiņu novadiem pašvaldības pakalpojumu piedāvājuma koordinācijā	x	x	
D	Pasliktinās novada sasniedzamība, kas apdraud uzņēmējdarbības attīstību	x	x	x
Cilvēkresursi un apdzīvojuma struktūra				
S	Ir cilvēkresursu potenciāls – izglītoti, radoši, sabiedriski aktīvi iedzīvotāji kā pilsētas un novada attīstību virzošs spēks	x	x	
	Viendabīgs iedzīvotāju nacionālais sastāvs	x		
	Teritorijas kompakts un vienmērīga apdzīvotība.			
	Pilsētas un ciemu vides sakoptība	x		
V	Konkurētspējīga darbaspēka aizplūšana	x	x	x
	Trūkst motivēta darbaspēka	x		
	Jauniem cilvēkiem trūkst karjeras izaugsmes perspektīvu	x		
	Liels kopējais un slēptais bezdarbs, sevišķi laukos	x	x	
	Darba tirgus un mazās un vidējās uzņēmējdarbības stāvoklis novadā apgrūtina pārkvalificēto bezdarbnieku iekārtošanos darbā	x	x	
	Dārgāka sadzīve laukos (pārtika vietējos veikalos, Interneta ierīkošana, sabiedriskais transports – nokļūšana uz/no darba – jo tālāk no novada centra, jo dārgāk)	x	x	
I	Uzlabot dzīves vides kvalitāti un pašvaldības pakalpojumus	x		
	Sakārtot pilsētas un ciemu infrastruktūru	x	x	x
	Uzlabot lauku teritoriju sasniedzamību	x	x	

D	Iedzīvotāju kopējā skaita samazināšanās, kas samazina un sadārdzina jebkura pakalpojuma patēriņu	x	x	
	Jaunatnes aizplūšana	x	x	
	Apdzīvoto vietu inženierkomunikāciju novecošanās un atjaunošanas izdevumu izmaksu pieaugums	x	x	
	Neefektīva valsts sociālā politika – cilvēku neticība saviem spēkiem, grimšana depresijā, antisociālu parādību izplatīšanās		x	
	Neefektīva valsts demogrāfiskā politika – zema dzimstība – samazinās iedzīvotāju kopskaits un radošais potenciāls, var izveidoties neapdzīvotas vietas un palielināties neapsaimniekoto zemju platības, lauksaimniecības un mežsaimniecības panīkums darbaspēka novecošanās dēļ, mazais iedzīvotāju blīvums laukos kavēs ceļu un tehniskās infrastruktūras attīstību		x	
dabas resursi un vides kvalitāte				
S	Ievērojami mežu resursi (53 % no teritorijas), liels skujkoku īpatsvars (55 %)	x	x	x
	Lielas meliorēto zemju platības (60 % no LIZ), izkopts ganāmpulks	x		
	Pieejami nepieciešamie ūdens resursi komunālajām un ražošanas vajadzībām	x		
	Uzsākta valsts nozīmes ūdensnoteku renovācija	x	x	
	Vairākiem dabas liegumiem izstrādāti Dabas aizsardzības plāni		x	
	Novadā nav lielu vidi piesārņojošu objektu	x		
	Sakārtota atkritumu apsaimniekošanas sistēma	x	x	
V	Netiek veikti augšņu agrotehniskā stāvokļa uzlabošanas un melioratīvo būvju uzturēšanas pasākumi	x	x	
	Notiek nesankcionēta atkritumu izgāšana neatļautās vietās	x		
	Lielākajā daļā privātmāju, kas atrodas upju un ezeru aizsargjoslā, nav nodrošināta notekūdeņu savākšana un attīrīšana, kā rezultātā ūdeņi tiek piesārņoti infiltrācijas procesa rezultātā	x		
	Pilsētā un lauku ciemos nav mērķtiecīgas labiekārtošanas un apzaļumošanas programmas	x		
I	Izmantot sertificētu kokaudzētavu pakalpojumus un atjaunot mežu resursus ar augstvērtīgām koku sugām	x	x	
	Izmantot ES strukturālo fondu atbalstu mazvērtīgās un neizmantotās lauksaimniecības zemes apmežošanā	x	x	x
	Veikt ēku siltināšanu, samazinot siltuma zudumus un energoresursu patēriņu	x	x	x
D	LIZ īpatsvara samazināšanās dabiskas un mākslīgas apmežošanas rezultātā	x		
	Mežu resursu neatjaunošana, krājas pieauguma atpalcība no ieguves apjomiem	x		
	Nav izvērtēti pašvaldības objektu applūšanas riski	x		
	Trūkst labiekārtotu peldēšanās vietu	x		
Dabas un kultūrvēsturiskais mantojums				
S	Labā vides daudzveidība, bagātīga dzīvnieku valsts, daudz upju un ezeru, relatīvi tīra un nepiesārņota vide	x	x	x

	Daudzveidīgs kultūrvēsturiskais mantojums	x	x	x
	Uzsākta Vecgulbenes muižas, Rankas muižas atjaunošana	x	x	
	Attīstās ūdenstūrisma infrastruktūra	x	x	
V	Dabas resursi praktiski netiek izmantoti ekoloģiskā tūrisma attīstībai	x	x	x
	Vēsturiskās apbūves un arhitektūras un kultūras pieminekļu sliktais tehniskais stāvoklis, kas prasa ievērojamas investīcijas	x	x	
	Par Stāmerienas pils apsaimniekošanu notiek tiesvedības process	x		
	Vairākiem objektiem nav rasts pielietojums un nenotiek nekāda darbība	x		
I	Lieguma teritoriju izmantošana ekoloģiskā tūrisma attīstībai	x	x	x
	Pilnveidot un attīstīt pilsētas zaļo zonu, īpaši parkus: Spārītes, Emzes, Rūdolda un muižu parkus lauku teritorijā	x		
	Restaurēt kultūras pieminekļus un rast tiem mūsdienīgu pielietojumu	x	x	x
D	Kultūrvēsturiskā mantojuma nolietojšanās vai pat bojāeja	x	x	
	Finanšu trūkums infrastruktūras uzlabošanai kultūras pieminekļu sasniedzamības nodrošināšanai	x	x	x
	Investīciju trūkuma rezultātā Gulbenes novada kultūrvēsturiskais mantojums zaudē savu vērtību un kļūst nepievilcīgs un nepieejams tūristiem	x	x	
	Nepietiekoša sadarbība starp tūrisma organizācijām, uzņēmumiem, pašvaldību	x	x	
	Sabiedrības neizpratne par kultūrvēsturiskajām vērtībām	x	x	
Transporta infrastruktūra				
S	Pietiekami blīvs autoceļu tīkls	x	x	x
	Unikāla šaursliežu dzelzceļa līnija Gulbene - Alūksne	x	x	x
	Gulbenē tiek realizēts ielu rekonstrukcijas projekts	x	x	
	Uzsākta reģionālās nozīmes ceļa „Jaunpiebalga - Saliņkrogs” un „Rēzekne- Gulbene” rekonstrukcija	x	x	x
	Ir sazarots dzelzceļa tīkls un infrastruktūra pilsētas rūpnieciskajā teritorijā	x		
	Gulbenē centrālo ielu krustojumos uzstādīti luksofori	x		
	Realizējot Gulbenes ielu rekonstrukcijas projektu, risināts jautājums par auto stāvvietu izvietojumu	x		
	Noslēgts ilgtermiņa koncesijas līgums ar pārvadātāju par sabiedriskā transporta pakalpojumiem	x	x	
V	Demontētas divas dzelzceļa līnijas	x	x	x
	Neapmierinoši autoceļu segumu kvalitāte un tiltu tehniskais stāvoklis	x	x	
	Pieaug neveikto remontu apjoms un sabrukušo ceļu posmu skaits	x	x	
	Uz visiem pagastu centriem nav cietā seguma ceļu	x	x	
	Ceļu segumi neatbilst esošajām slodzēm	x	x	x
	Optimāla pilsētas apvedceļa trūkums kravas autotransportam	x	x	x
	Veloceliņu un velosipēdu novietņu trūkums	x	x	x
I	Novadam nav sabiedriskā transporta nodrošināšanas funkcijas	x	x	
	Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā tiek izmantoti veci,	x	x	

	neekonomiski un lielas ietilpības autobusi			
	Iespēja piesaistīt ES fondu līdzekļus pašvaldību ceļu un ielu renovācijai, ERAF līdzekļu reģionālo valsts nozīmes ceļu sakārtošanai	X	X	X
	Bijušais lidlauks Daukstu pagastā var būt par pamatu privāto pasažieru lidmašīnu apkalpošanai nākotnē	X	X	
	Demontētā dzelzceļa uzbērums izmantot veloceliņu izbūvei	X	X	
	Vientuļu robežkontroles punkta atvēršana tranzītpārvadājumu attīstībai	X	X	X
	Gulbenes dzelzceļa mezgla infrastruktūru izmantot kā ritošā sastāva remontbāzi	X	X	
	Atjaunot vietējās nozīmes valsts ceļu sakārtošanas programmas novadu atbalstam finansēšanu	X	X	
	Pabeigt valsts ceļu sakārtošanas programmu sakarā ar dzelzceļa līniju slēgšanu	X	X	
	Pilnveidot sabiedriskā transporta maršrutu tīklu	X	X	
D	Ceļu fonda līdzekļu samazinājums	X	X	
	Apturēta vietējās nozīmes valsts sakārtošanas programma novadu atbalstam		X	
	Netiek pildīta valsts ceļu sakārtošanas programma sakarā ar dzelzceļa līniju slēgšanu		X	
	Pārvadājumu slēgšana pa vienīgo platsliežu līniju „Pļaviņas-Gulbene”	X	X	X
	Valsts dotācijas samazināšana pasažieru pārvadājumiem pa šaursliežu dzelzceļu		X	
	Nepietiekama valsts dotācija sabiedriskajam transportam ar autobusiem		X	
Sakari, IT un energosaimniecība				
S	Gulbene pieslēgta diviem neatkarīgiem optisko kabeļu līniju lokiem, relatīvi labi attīstītas komunikācijas, mobilie sakari un interneta pakalpojumi	X	X	
	Pilsētā elektropārvades gaisa līnijas tiek nomainītas ar pazemes kabeļiem	X	X	
	Gulbenes novada domes administrācija un pārvaldes atrodas vienotā datu apmaiņas tīklā	X		
	Gulbenes novada domes administrācija, pārvaldes un tai pakļautās iestādes ir nodrošinātas ar IT atbildīgajiem speciālistiem	X		
	Tiek izmantotas centralizētas, tiešsaistē pieejamas datu bāzes visiem darbiniekiem, kam tas nepieciešams tiešo darba pienākumu veikšanai	X	X	
V	Sakaru komunikāciju un interneta nevienmērīga darbība un pieejamība lauku teritorijā	X	X	
	Datortehnikas fiziska un morāla novecošana, neatbilstība ergonomikas prasībām	X		
	Pašvaldības iestāžu telpās elektrotīklu instalācijas ir fiziski novecojušas, tās nav paredzētas pašreizējām slodzēm, kas rada draudus ugunsdrošībai	X		
	Lielākajā daļā pagastu nav pieejami bankomāti	X	X	
	Novadā nav pieejama dabasgāze, kas kavē energoietilpīgas	X	X	X

	ražošanas attīstību			
	Lauku teritorijā ir ierobežotas iespējas skatīties Gulbenes televīziju	x		
I	Veicināt telekomunikāciju uzņēmumu attīstības plānu īstenošanu sakaru modernizācijā lauku teritorijās, modernu komunikācijas līdzekļu izmantošanu, jaunu pakalpojumu veidu pieejamību (platjoslas internets)	x	x	
D	IT pielietošanā: datu zaudēšanas draudi; sakaru zaudēšana draudi; iekārtu fiziska zaudēšanas draudi (sadeģ, aiznes utt.); draudi ugunsdrošībai.	x		
Komunālā saimniecība un mājokļi				
S	Centralizētajā siltumapgādē izmanto vietējo kurināmo (malka, šķelda)	x		
	Gulbenē siltumtrašu maģistrālie tīkli nomainīti pret rūpnieciski izolētiem, samazinot zudumus	x		
	Realizēts ūdenssaimniecības rekonstrukcijas 2.kārtas projekts Gulbenē un piepilsētas ciemos	x	x	x
	Paplašināts siltumapgādes tīkls Gulbenē	x	x	x
	Atklāts sadzīves atkritumu poligons un rekultivētas sadzīves atkritumu izgāztuves	x	x	x
	Gulbene, Stāķos un Šķieneros izbūvēti atkritumu šķirošanas laukumi ar 3 veidu konteineriem	x		
	Izstrādāti vienoti novada atkritumu apsaimniekošanas noteikumi	x		
V	Lauku ciemos ir novecojusi un nolietojusies ūdensapgādes un kanalizācijas infrastruktūra	x		
	Augsti tarifi siltumam, ūdenim, atkritumu savākšanai, kas dzīvošanu Gulbenē padara dārgu un nepiesaistošu	x		
	Vāji attīstīts esošais siltuma ražošanas, pārvades un sadales serviss. Lielu siltuma zudumi sistēmās	x		
	Lauku teritorijā tarifi nesedz faktiskās komunālo pakalpojumu izmaksas	x		
	Stradu pagastā komunālo pakalpojumu sniedzēji nav noslēguši līgumus ar iedzīvotājiem, bet ar pārvaldi, nostādot to ķīlnieka lomā un iedzīvotāju parāda dēļ apdraudot budžetu	x		
	Vairākos lauku ciemos pārtraukta centralizētā siltumapgāde daudzdzīvokļu mājām(Litene, Vecstāmeriena, Ranka, Jaungulbene)	x		
	Novecojis dzīvojamais fonds un netiek uzkrāta atjaunošanas vērtība	x		
	Neaktīvs nekustamā īpašuma tirgus	x	x	
	Novadā ir vairākas nepabeigtas daudzdzīvokļu mājas, kas iet bojā	x		
	Nav izveidoti pietiekošā skaitā sociālie dzīvokļi	x		
	Trešdaļa mājāsaimniecību nav ietvertas atkritumu apsaimniekošanas sistēmā, kas rada konfliktus starp mājām, starp pilsētniekiem un lauciniekiem	x		
	Lauku ciemos nav atkritumu šķirošanas laukumu un konteineru	x		
	Iedzīvotāji nav informēti par dažāda veida atkritumu utilizācijas iespējām	x	x	
	Lauku ciemos daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji nevēlas uzņemties atbildību par mājas apsaimniekošanu	x		

	Atsevišķos pagastos liels neprivatizēto dzīvokļu īpatsvars	x		
	Nav atrisināta ražošanas notekūdeņu attīrīšana (AS Rankas piens)	x	x	
I	Rekonstruēt un paplašināt ciemu ūdenssaimniecības infrastruktūru	x	x	x
	Atjaunot centralizēto siltumapgādi lauku ciemos: Litenē, Vecstāmerienā, Rankā u.c.	x	x	
	Veicināt konkurenci siltumapgādē un palētināt pakalpojumu iedzīvotājiem un uzņēmējiem	x		
	Uzlabot mājokļu energoefektivitāti, piesaistot ES struktūrfondu finansējumu	x	x	x
	Pabeigt daudzdzīvokļu māju būvniecību, papildināt pašvaldības dzīvojamo fondu jauno speciālistu piesaistei	x	x	
	Visas māsājniecības ietvert atkritumu apsaimniekošanas sistēmā	x		
	Organizēt iedzīvotājus informējošas kampaņas par atkritumu apsaimniekošanas un citiem jautājumiem	x		
	Uzlabot faktiski sniegto pakalpojumu uzskaiti un norēķinu sistēmu	x		
	Publiskās vietās uzstādīt iepakojuma savākšanas konteinerus	x		
	Uzlabot sadarbību un informācijas apriti starp pakalpojumu sniedzējiem, pašvaldību un iedzīvotājiem	x		
	Izbūvēt atkritumu dalītās vākšanas laukumus ciemu teritorijās	x		
D	Finansējuma trūkums infrastruktūras atjaunošanai, kas ietekmē vides kvalitāti un var apdraudēt cilvēku veselību	x	x	
	Iedzīvotāju zemie ienākumi un nespēja maksāt par kvalitatīvu pakalpojumu, kas rada pretdarbību inovācijām	x	x	
Izglītība un tālākizglītība				
S	Visu pakāpju izglītības pieejamība	x	x	
	Piedāvāto izglītības programmu dažādība, dodot iespēju skolēniem izglītoties atbilstoši viņu spējām	x		
	Gulbenes novada izglītojamiem, pedagogiem, vecākiem un iedzīvotājiem ir iespēja saņemt atbalsta pasākumus - psihologa, logopēda konsultācijas	x		
	Kvalificēts pedagoģiskais personāls, tā iesaistīšana dažādu projektu īstenošanā („Atbalsts vispārējās izglītības pedagogu nodrošināšanai prioritārajos mācību priekšmetos”, „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”, „Dabaszinātnes un matemātika” u.c.)	x	x	
	Metodisko un tehnisko materiālu nodrošinājums dabaszinātņu priekšmetos	x	x	
	Izglītības iestāžu darba organizācijas procesa sistēmiskais nodrošinājums	x		
	Skolēnu sasniegumi valodu priekšmetos	x	x	
	Notiek izglītības iestāžu fiziskās vides sakārtošana	x	x	x
	Interesu izglītības piedāvājuma daudzveidība, saturīgs ārpusstundu darbs	x	x	
	Profesionālās ievirzes izglītības piedāvājums un sasniegumi	x	x	x
	Pietiekami resursi un vide tālākizglītības un izglītības mūža garumā nodrošināšanai	x	x	
V	Nepietiekams finansējums atbalsta personāla speciālistu piesaistei izglītības iestādēs izglītības programmu un procesa kvalitatīvai nodrošināšanai	x	x	

	Viduvēji skolēnu sasniegumi matemātikā un vēsturē	x	x	
	Uz attīstību vērsta paškritikas, pašanalīzes un pašvērtējuma trūkums izglītības iestāžu līmenī	x		
	Izglītības iestāžu dažāda intensitāte, iesaistoties projektos. Nepietiekama projektu (infrastruktūras un cilvēkresursu) kapacitāte	x		
	Attīstību neveicinoša konkurence starp izglītības iestādēm	x	x	
	Nepietiekams, fiziski un morāli novecojis izglītības iestāžu materiāltehniskais nodrošinājums un informācijas tehnoloģijas	x	x	
	Ar izglītības jomu saistīto darbinieku mūsdienu prasībām nepietiekamas kompetences	x	x	
	Problēmas izglītojamo mācību motivēšanā un disciplīnas trūkums	x		
	Internāta neesamība skolēniem Gulbenes pilsētā	x		
	Pirmsskolas izglītības iestāžu nepietiekama savstarpēja darba koordinācija un sadarbība	x		
	Nepietiekams atalgojums izglītības iestāžu pedagogiem un atbalsta personālam (pedagoga palīgi, aukles utt.)	x	x	
	Kvalificētu kadru trūkums interešu izglītībā	x	x	
	Ierobežots augstākās izglītības programmu piedāvājums	x	x	
	Nav sistēmiskas pieejas mūžizglītības organizēšanā un informācijas nodrošināšanā	x	x	
I	Palielināt pedagogu, vecāku un sabiedrības kompetenci, nodrošinot viņu tālākizglītības iespējas	x	x	
	Dažādot pedagogu tālākizglītības pieredzes apmaiņas formas un metodes	x	x	
	Atbalstīt pedagogu pārkvalifikāciju skolu optimizācijas apstākļos	x	x	
	Veidot novada mēroga projektus infrastruktūras un cilvēkresursu ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai	x		
	Pašvaldības finansiāls atbalsts pedagogu un atbalsta personāla atalgojumam	x		
	Aktivizēt darbību papildus finansējuma piesaistei (projekti, sponsori, ziedotāji u.c.)	x	x	
	Optimizēt izglītības iestāžu tīklu, nodrošinot cilvēku un finanšu efektīvu izmantošanu	x		
	Veidot izglītības iestādes, kultūras un jauniešu centrus, bibliotēkas kā daudzfunkcionālus centrus	x		
	Izveidot sadarbības modeli starp organizācijām un iestādēm mūžizglītības organizēšanai novadā	x	x	
	Atbalstīt privātās iniciatīvas izglītības jomā	x	x	
	Pašvaldībai un uzņēmējiem sniegt atbalstu studējošiem jauniešiem, nodrošinot nepieciešamo speciālistu piesaisti	x		
	Izveidot internātu Gulbenes pilsētā	x		
D	Demogrāfiskās situācijas rezultātā samazinās iedzīvotāju skaits	x	x	
	Bērnu skaita samazināšanās rezultātā palielinās izglītības iestāžu uzturēšanas izdevumi uz vienu bērnu	x		
	Nelabvēlīga sociālā situācija (darba vietu trūkums, antisociālie apstākļi u.c.), kas devalvē izglītību kā vērtību	x	x	
	Skolu skaita optimizēšanas rezultātā palielinās attālums no bērna dzīves vietas līdz skolai	x	x	

	Strauji palielinās izglītojamo skaits, kuriem nepieciešami atbalsta pasākumi (tajā skaitā speciālās izglītības programmas)	x		
	Nepārdomātu un sasteigtu reformu ieviešana izglītībā		x	
	Pedagogu darba vietu un samaksas par darbu samazinājums	x	x	
	Materiāltehnikas bāzes nolietojšanās	x		
	Gan vietējā, gan valsts līmenī neizpratne par tālāko mūžizglītības lomu un vietu cilvēka dzīvē	x	x	
	Samazinājies budžeta vietu skaits augstskolās, kas ierobežo jauniešu iespējas iegūt augstāko izglītību	x	x	
Kultūra un sports				
S	Pietiekami aktīva un daudzveidīga kultūras dzīve, liela pieredze plašu pasākumu organizēšanā	x	x	
	Bagāts materiālais un nemateriālais kultūras mantojums	x	x	x
	Sabiedrībā ir interese par kultūru un mākslu	x	x	
	Ir izveidots stabils tiesiskais pamats mantojuma aizsardzībai un attīstībai, tā pozitīvā ietekme sevišķi manāma bibliotēku un muzeju nozaru attīstībā	x	x	
	Nodrošināta bibliotēku un muzeju akreditācija			
	Kultūras tūrisma un radošās industrijas (amatniecība, lietišķā māksla) attīstība un nostiprināšanās	x	x	x
	Kultūras dzīves organizēšanā iesaistās privātais sektors (Vecgulbenes muiža, Kantes krogs, NVO), veiksmīgi pielietojot mūsdienīgas kultūras vadības metodes un piesaistot finansējumu saviem projektiem	x	x	
	Veikta kultūras iestāžu renovācija (Gulbenes kultūras centrs, Galgauskas, Tirzas, Lejasciema, Līgo, Daukstu kultūras nami, Stāmerienas, Litenes tautas nami)	x	x	x
	Pieejama un kvalitatīva amatierkolektīvu darbība (tautiskās dejas, teātris, koris, pūtēju orķestris un lietišķā māksla)	x	x	
	Visos pagastos un pilsētā darbojas mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi	x		
	Kolektīvi piedalās starptautiskos festivālos un sadarbības projektos	x	x	
	Bibliotēku darbā plaši tiek izmantotas informācijas tehnoloģijas, visi bibliotekārie procesi automatizēti. Gulbenes bibliotēka kā reģionālais centrs	x	x	
	Nodrošināta krājuma pieejamība Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejā	x	x	x
	Gulbenes novada vēstures un mākslas muzeja darbā tiek izmantotas informācijas tehnoloģijas, tiek veikta Nacionālā krājuma datu ievadīšana Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā	x	x	x
	Liela krājumu pieejamība Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejā	x	x	x
	Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejā nodrošināta pakalpojumu pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	x	x	x
	Novadā sakārtota un labi funkcionējoša sporta sistēma	x	x	
	Aktīva sporta klubu un biedrību darbība	x	x	
	Attīstās sporta infrastruktūra	x	x	
	Ir sasniegumi augsta līmeņa sportā	x	x	x

	Veiksmīga sadarbība ar vietējiem masu medijiem	x		
	Gulbenes basketbola un futbola komandai ir augsti sasniegumi	x	x	
V	Sliktā tehniskā stāvoklī vairāki novada kultūras nami (Jaungulbene, Beļava)	x		
	Vājš kultūras iestāžu materiāli tehniskais nodrošinājums	x		
	Apgrūtināta kultūras iestāžu pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	x		
	Nepietiekams finansējums kultūras un sporta attīstībai	x	x	
	Nepietiekoša sadarbība starp izglītības, kultūras, tūrisma un sporta nozarēs strādājošiem speciālistiem	x		
	Kultūras jomā strādājošajiem ir neadekvāti zems un profesionālajai kvalifikācijai neatbilstošs atalgojums	x	x	
	Lēmēj un izpildvaras līmenī nav nodefinētas sporta un kultūras prioritātes	x		
	Kvalificētu speciālistu trūkums kultūras jomā	x	x	
	Ar kultūras jomu saistīto darbinieku mūsdienu prasībām nepietiekamas kompetences	x	x	
	Gulbenes novadā nav pietiekams nodrošinājums aktīvai brīvā laika pavadīšanai	x		
	Nepietiekoša sadarbība starp izglītības, kultūras, tūrisma un sporta nozarēs strādājošiem speciālistiem	x	x	
	Šaurs sporta un aktīvās atpūtas piedāvājums	x		
	Gulbenes novadā nav boulinga un kinoteātra			
	Mūsdienu prasībām atbilstošu sporta bāzu (peldbaseins, manēža, hokeja halle) trūkums	x	x	
	Gulbenes stadions neatbilst mūsdienu prasībām sporta pasākumu organizēšanai	x	x	
I	Dažādot un pilnveidot kultūras dzīves aktivitātes, koordinēt novada mēroga pasākumus	x		
	Organizēt valsts mēroga kultūras un sporta pasākumus, popularizējot novadu un atbalstot uzņēmējus	x	x	
	Sekmēt radošā cilvēka prestižu, pašapziņu, izcilību, nodrošinot, kvalifikācijas celšanas iespējas un adekvātu atalgojumu	x	x	
	Izmantot vairāk projektu(ārējā finansējuma) iespējas gan materiāli tehniskās bāzes uzlabošanai, gan kultūrizglītībai, gan pasākumu, festivālu organizēšanai	x	x	x
	Sadarboties ar Vidzemes plānošanas reģionu un citiem novadiem kultūras un sporta pasākumu organizēšanā	x	x	
	Profesionāli speciālisti akreditētajos muzejos nodrošināt kultūrvēsturiskā mantojuma veidošanas, papildināšanas, uzskaites un saglabāšanas kārtību, kas veido Nacionālo krājumu	x	x	x
	Sadarbībā ar biedrībām, klubiem, uzņēmējiem, pilnveidot sporta un kultūras infrastruktūras objektus (auto-moto trasi Gulbenē, stadionu, slēpošanas-biatlona trasi, BMX trasi, pilsētas estrādi u.c.)	x		
	Veidot vides un materiāli tehnisko nodrošinājumu aktīvai atpūtai (aprīkot novada peldēšanās vietas ar ģērbtuvēm)	x		
	Iespējas piedalīties projektos (īpaši pierobežas)	x	x	x
	Iegādāties aktuālu sporta aprīkojumu, piem., Lejasciemā – tūrisma	x		

	aprikojumu, laivas, bumbas utt., kas dotu iespēju vairāk pievērsties atpūtai dabā			
	Ar kultūras resursu palīdzību veicināt sabiedrības integrāciju un sociālo iekļaušanu	x		
	Atbalstīt talantīgos bērnus	x		
D	Lēmēj un izpildvaras nekonsekvences un mērķtiecības trūkums kultūras un sporta infrastruktūras attīstīšanai	x		
	Nepietiekams valsts atbalsts dziesmu un deju svētku tradīciju saglabāšanai, uzturēšanai un attīstībai	x	x	
	Profesionālas ievirzes izglītības iestāžu valsts finansējuma daļas samazināšanās.	x	x	
	Kvalificētu cilvēkresursu samazināšanās kultūras un sporta jomās.	x	x	
	Nav atbalsta sistēmas cilvēkresursu piesaistei		x	
	Kultūras un atpūtas pasākumu piedāvājumu samazināšanās nepietiekama finansējuma dēļ	x		
	Iedzīvotāju skaita samazināšanās, vērtīborientācijas un interešu prioritāšu maiņa	x	x	
	Kultūrvides degradēšanās	x		
	Kultūras kā biznesa uztveršana	x	x	
	Novada kultūras mantojuma apdraudētība neakreditētos muzejos, novadpētniecības istabās, kultūrvēsturiskajos centros	x	x	
	Dārga izveidotās sporta infrastruktūras uzturēšana	x		
	Nepietiekama finansējuma rezultātā apgrūtinātas dažādu sporta veidu attīstības iespējas novadā	x	x	
	Dažādu atkarību ietekmes palielināšanās sabiedrībā	x	x	
Veselības aprūpe, sociālā palīdzība un drošība				
S	Nodrošināta iespēja saņemt primāro veselības aprūpi – 96.4 % novada iedzīvotāju ir reģistrējušies pie 14 ģimenes ārstiem novadā	x		
	Izveidota Gulbenes un Balvu slimnīcu apvienība, saglabājot visus iepriekš sniegtos pakalpojumus	x	x	
	Izveidots valstī vienotš neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests, kuru koordinē Vidzemes reģionālais centrs Valmierā		x	
	Bērniem līdz 18 gadu vecumam ir pieejami valsts apmaksāti profesionāli mutes un zobu higiēnas pakalpojumi	x		
	Maznodrošinātām personām ir iespēja saņemt zobārsta pakalpojumus par pazeminātu samaksu	x		
	Izveidots vienots novada Sociālais dienests	x		
	Jaungulbenē un Tīrzā ir izveidoti sociālās aprūpes centri	x		
	Esošiem sociālā darba speciālistiem ir nepieciešamā profesionālā izglītība	x		
	Sekmīga starpprofesionāļu un starpinstiūciju sadarbības pēctecība pēc administratīvi teritoriālās reformas, - sociālā darba speciālisti, bāriņtiesu darbinieki u.c. speciālisti turpina sniegt pakalpojumus iespējami tuvu iedzīvotājiem	x		
	Trūcīgām personām ir pieejama bezmaksas juridiskā konsultācija	x		
	Gulbenes novadā ir ievērojami zemāks noziedzības līmenis nekā Vidzemes Plānošanas reģionā un valstī kopumā	x		
	Sabiedrība ir informēta par iespēju saņemt pašvaldības sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus	x		

V	Laukos atsevišķos pagastos ierobežotas iespējas saņemt zobārsta pakalpojumus	x		
	Pie ģimenes ārstiem paaugstinātas saslimstības periodos veidojas garas rindas	x	x	
	Ierobežota atsevišķu medicīnisko specialitāšu pieejamība, piemēram, dermatologs, traumatologs, kardiologs, urologs			
	Medicīnisko pakalpojumu sniedzējiem novadā nav līgumu ar brīvprātīgās veselības apdrošināšanas akciju sabiedrībām	x		
	Pieaugot trūcīgo personu (ģimeņu) skaitam, pilsētas un pagastu pārvaldēm pieaug izdevumi sociālo jautājumu risināšanai	x	x	
	Ne visas ārstniecības iestādes, sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sniegšanas vietas ir pielāgotas personām ar kustību traucējumiem un jauno māmiņu specifiskajām vajadzībām - bērnu ratiņu novietnes, telpa māmiņai ar bērnu	x		
	Trūkst sertificētu darbinieku mājas aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai; zems atalgojums un finanšu trūkums nemotivē apgūt šo specialitāti	x		
	Sociālajā dienestā nepietiekošs sociālo darbinieku skaits. Netiek realizētas likumā noteiktās prasības uz 1000 iedzīvotājiem viens sociālais darbinieks	x		
	Nav dienas centra personām ar invaliditāti, senioriem, bērniem un citām mazaizsargātām iedzīvotāju grupām – augstākminētām grupām netiek nodrošinātas iespējas saturīgi pavadīt laiku, kā arī iespējas tikties vienādu interešu pārstāvjiem	x		
	Nav diennakts / nakts patversmes pakalpojuma personām bez noteiktas dzīves vietas	x		
	Finanšu līdzekļu trūkuma dēļ nav regulāru sociālā darba speciālistu apmācību un supervīziju	x		
	Nav krīzes centra	x	x	
	Sociālais dienests nav pilnībā nodrošināts ar autotransportu	x		
	Sociālā dienesta darbinieki ne visur ir nodrošināti ar atsevišķām telpām, slēgtiem klientu lietu skapjiem; dažos pagastos soc.darbinieku datoros tiek instalētas citu pārvaldes speciālistu datorprogrammas un strādā citi speciālisti. T.i. tiek apdraudēta pilnīgas sociālā darba konfidencialitātes princips	x		
I	Likumdošana un Ministru Kabineta noteikumi ir pamats uz kā balstīties sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sniegšanā	x	x	
	Bezdarba un no tā izrietošo sociālo problēmu risināšanai izmantot ES Sociālā fonda un sociālā drošības spilvena līdzekļus: stipendijas darba iemaņu uzturēšanai, iespējas mācīties NVAursos, mūžizglītība, subsidētās darba vietas	x	x	x
	Piesaistīt ārējos resursus t.sk. finanšu līdzekļus sociālo pakalpojumu klāsta palielināšanai – projekti, sadarbība ar NVO	x	x	x
	Atsevišķu sociālo pakalpojumu deleģēšana NVO, sabiedriskajām un privātajām struktūrām	x	x	
	Jaunu darba metožu, alternatīvu sociālo pakalpojumu attīstība	x		
	Veidot sadarbību ar citiem novadiem atsevišķu pakalpojumu nodrošināšanai sagatavojot kopējus projektu pieteikumus vai noslēdzot pakalpojumu sniegšanas līgumus	x	x	
	Jaunas ģimenes ārsta prakses vietas izveides atbalstīšana	x	x	

	Audzū ģimeņu kustības veicināšana novadā, lai veicinātu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu integrāciju ģimeniskā vidē			
D	Valsts budžeta finansējuma samazinājums veselības nozarei un iespējams vēl lielāks tiešās maksas medicīnas pakalpojumu apjoma pieaugums		x	
	Relatīvi augstas pacienta iemaksas, kā līdzmaksājums par valsts apmaksātiem pakalpojumiem, kas pacietus attur laikus vērsties pie ārstiem	x		
	Likumos un MK noteikumos, kuri reglamentē sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtību, ļoti bieži tiek veiktas izmaiņas. Sociālās politikas nestabilitāte valstī – nav skaidras vīzijas par nākotni		x	
	Tendence palielināties vecu cilvēku skaitam, kuriem nepieciešama aprūpe	x		
	Palielinās maksa par dažādiem sociālajiem pakalpojumiem	x		
	Palielinās maksātspējīgo personu skaits	x	x	
	Palielināsies izdevumi sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sniegšanai	x	x	
	Dažāda rakstura sociālo problēmu pieaugums sakarā ar negācijām, kas rodas dēļ zemiem ienākumiem un nabadzību sadzīves līmeņa kvalitātes krišanās, nesakārtotās dzīves, vardarbības – emocionālās un fiziskās pieaugums utt.	x	x	
	Esošās likumdošanas nostādnes attiecībā uz līdzdarbošanās pasākumiem daudzos gadījumos veicina sociālo pabalstu saņēmēja kā „profesijas” un pastāvīga dzīves veida attīstīšanos; darbojas ačgārns princips – „nedod makšķeri, bet iedod zivi”	x	x	
	Pieaug ģimeņu skaits, kurām nav oficiāli sakārtotas attiecības (nav noslēgtas laulības, vai otrādi, iepriekšējās attiecības nav oficiāli šķirtas, bet jau izveidotas jaunas attiecības. Viena vecāka ģimenes. Darba vietas dēļ ģimene ilgstoši ir šķirta	x	x	x
Daudzi cilvēki darbaspējīgā vecumā un jaunieši devušies darba meklējumos uz ārzemēm	x	x	x	
NVO, jaunatnes politika, sabiedrības informēšana un līdzdalība				
S	Nevalstisko organizāciju centrā ir iespēja darboties dažādām sociālām grupām	x		
	Aktīvi jaunieši, spēcīgas sabiedriskās organizācijas	x		
	Jauniešu pieredze starptautiskos projektos	x	x	x
	Pieaugušas valodu prasmes (angļu u.c.)	x		
	Palielinās lokālais patriotisms (svarīgs nacionālais elements – dejas, dziesma, mūzika)	x		
	Jauniešiem ir pašvaldības atbalsts	x		
	Dažādu speciālistu un ekspertu atsaucība, atbalsts	x		
	Novadam ir sava avīze un mājas lapa	x		
	Nostiprināta novada identitāte-apstiprināts novada ģerbonis un karogs	x		
V	Darbs tiek organizēts tikai ar talantīgiem (profesionāliem) jauniešiem gan kultūrā, gan sportā, ierobežota publiskās infrastruktūras (telpu) pieejamība neprofesionāļiem	x		

	Uzņēmības trūkums	x		
	Trūkst komunikācijas prasmes	x		
	Sporta bāzu izmantošanu Gulbenē ierobežo transporta trūkums(grūti un dārgi izbraukāt)	x		
	Jaunieši neapgūst un neprot krievu valodu	x	x	x
	Visiem nav pieejams internets, lai iegūtu operatīvu informāciju par pašvaldības darba aktualitātēm	x	x	
	Pasīva sabiedrība un maza interese par sabiedriskās apspriešanas procesiem	x		
I	Pilnveidot un attīstīt vietējos masu informācijas līdzekļus	x		
	Veidot sadarbību starp iestādēm (katrā pārvaldē ir kultūras un sporta darba organizatori, sadarboties ar jauniešu organizācijām, biedrībām)	x		
	Jauniešu līderu, jaunatnes darbinieku respektēšana un atzīšana. Pilnveidot novada avīzes un mājas lapas saturu, rosinot iedzīvotāju līdzdalību novada attīstības veicināšanā	x		
D	Samazinās valsts atbalsts jaunajām māmiņām un jaunajām ģimenēm		x	
	Kreditēšanas politika		x	x
	Lēmējvaras relatīva un fiziska attālināšanās no iedzīvotājiem	x	x	
Pašvaldības resursi attīstības veicināšanai				
S	Izveidota jauna pašvaldības pārvaldes struktūra, piesaistīti speciālisti visu pašvaldības funkciju nodrošināšanai, paaugstinot administratīvo kapacitāti	x		
	Piesaistīti ESF līdzekļi administratīvās kapacitātes stiprināšanai (2 gadus tiks algots projektu koordinators)	x	x	x
	Izstrādāti vienoti saistošie noteikumi visai novada teritorijai	x		
	Uzsākta īpašuma lietu sakārtošana, ierakstīšana zemesgrāmatā	x		
	Veikta pašvaldības ceļu un ielu pārreģistrācija	x	x	
	Izveidota vienota projektu sagatavošanas, realizēšanas un uzraudzības komanda	x		
	Projektu vadībā iesaistīti kvalificēti speciālisti	x		
	Labā starptautiskās sadarbības pieredze, pieredzes apguve un kopēju projektu realizācija	x		x
V	Nepietiekami finansiālie resursi uzņēmējiem un pašvaldībām attīstības nodrošināšanai, projektu līdzfinansējuma nodrošināšanai		x	
	Daudzi pašvaldības nekustamie īpašumi nav reģistrēti zemesgrāmatā	x		
	Vāja pašvaldības un uzņēmēju sadarbība	x		
	Pilnībā nav apzinātas visu novada teritoriju problēmas un vajadzības, grūti pārvaldīt lielu teritoriju un īsā laikā atrisināt sasāpējušas problēmas	x		
	Pārvaldēs nav pilnībā izlīdzināts pašvaldības darbinieku atalgojuma līmenis	x		
	Nav pilnībā izveidojies pārskatāms un saprotams sadarbības modelis starp domes administrācijas nodaļām, starp domes administrāciju, pārvaldēm un citām iestādēm	x		
I	Piesaistīt ES fondu un citu finanšu instrumentu līdzekļus pašvaldības projektu realizācijā un infrastruktūras sakārtošanā.	x	x	x

	Pilnveidot pašvaldības administratīvo kapacitāti, piesaistot kvalificētus speciālistus	x		
	Uzlabot novada pārvaldes struktūru, noteikt skaidrus pienākumu un atbildības līmeņus, novērst dublēšanos un pienākumu pārklāšanos	x		
	Līdzsvarot novada teritoriālo struktūrvienību ekonomisko attīstību	x	x	x
	Koncentrēt budžeta līdzekļus projektu realizācijā	x		
	Veidot profesionālu un vienotu pašvaldības kompetencē esošo nozaru attīstības politiku	x		
	Pilnībā nodrošināt pašvaldības funkciju izpildi ar iespējami mazākiem resursiem	x		
	Veidot sadarbību ar uzņēmējiem privātās publiskās partnerības projektos	x	x	
	Paaugstināt politiskās un izpildvaras kompetenci, profesionalitāti un atbildību	x		
	Attīstīt pārrobežu sadarbību un sadarbību starp novadiem	x	x	
	Uzlabot informācijas apriti starp pašvaldību, iedzīvotājiem, uzņēmējiem, sabiedriskām organizācijām un valsts iestādēm	x	x	
D	Politisko partiju nesaskaņas	x	x	
	Valsts īstenotā budžeta samazināšanas politika izglītības, veselības, ceļu infrastruktūras u.c. jomās, kas apdraud lauku teritoriju dzīvotspēju un attīstību		x	
	Struktūrfondu līdzekļu finansējuma sarežģīta iegūšana, smagnēja un neelastīga korekciju saskaņošana projektu realizācijas gaitā		x	
Tautsaimniecības nozaru un uzņēmējdarbības attīstība				
S	Darbojas kokapstrādes uzņēmumi ar attīstības iespējām	x	x	x
	Piena un dārzeņu pārstrādes uzņēmumi ar augstu atpazīstamību Latvijā un arī ārzemēs	x	x	x
	Attīstījies bioloģiskā lauksaimniecība un ekoloģiski tīru produktu ražošana	x	x	x
	Uzņēmēji aktīvi izmanto ES struktūrfondu līdzekļus ražošanas modernizēšanā	x	x	x
	Augusi servisa pakalpojumu dažādība un kvalitāte	x		
	Attīstījies banku sektors un piedāvātie pakalpojumi	x	x	
	Pašvaldībā izstrādāts teritorijas plānojums, noteikti zemes izmantošanas mērķi	x	x	
	Izstrādāta Gulbenes rajona tūrisma attīstības stratēģija 2007. - 2013.gadam	x	x	
	Jaunajiem uzņēmējiem pieejami biznesa inkubatora pakalpojumi	x	x	
	Nodibināta sabiedriska organizācija "Vidzemes reģiona uzņēmējdarbības atbalsta centrs"	x		
V	Novadā nav pietiekami daudz attīstītu pārstrādes uzņēmumu	x	x	
	Netiek pilnībā izmantoti esošie potenciāli lauksaimnieciskajā ražošanā un pakalpojumu sfērā	x	x	
	Nav pietiekami attīstīta gaļas lopkopība	x	x	
	Kvalificēta darbaspēka un finanšu resursu trūkums kavē privātsektora attīstību	x	x	x
	Salīdzinoši zema iedzīvotāju pirktspēja (darba samaksa vidēji par 30 % zemāka kā valstī vidējā)	x		
	Salīdzinoši ar Rīgu zems atalgojums esošajās darba vietās	x	x	x

	(nemotivē jauniešus atgriezties)			
	Maz attīstīts ēdināšanas sektors, esošajiem ēdināšanas uzņēmumiem trūkst unikalitātes	x		
	Apkalpojošā nozarē strādājošiem ir nepietiekams izglītības, zināšanu un prasmju līmenis	x		
	Tūrisma nozarē nepietiekošs pasākumu un aktivitāšu piedāvājums ziemas sezonā	x		
	IT speciālistu trūkums	x		
	Nav sagatavotu vietu ražošanas objektu būvniecībai	x		
I	Izmantot reģionālos biznesa konsultāciju un inovāciju centru pakalpojumus mazās un vidējās uzņēmējdarbības attīstībai	x	x	
	Izmantot esošo potenciālu piena un gaļas lopkopības attīstībai	x		
	Attīstīt padziļinātu koksnes pārstrādi, ražot produktu ar lielāku pievienoto vērtību	x		
	Piesaistīt ārējos investorus un rūpniecībā attīstīt modernu ražošanu no pirmsākuma	x	x	x
	Izmantot valsts un ES atbalsta programmās paredzētos līdzekļus un attīstīt ekoloģiski tīras produkcijas ražošanu lauksaimniecībā, kā arī alternatīvo nodarbošanās veidu attīstībai lauku teritorijās	x	x	x
D	Nesakārtotās attiecības ar Krieviju ierobežo noieta tirgu		x	x
	Valsts ceļu seguma kvalitāte un grants ceļu lielais īpatsvars kavē uzņēmējdarbības attīstību lauku teritorijā		x	x
	Neefektīva Valsts Bankas fiskālā un monetārā politika – dārgi kredīti(nesamērīgi lieli aizdevuma %) – ierobežotas aizņēmuma saņemšanas iespējas – stagnācija ekonomiskajā attīstībā		x	
	Kreditēšanas politika. Banku drakoniskās prasības kredītu nodrošinājumam		x	
	Latvijas nestabilā un mainīgā nodokļu likumdošana, kas neļauj plānot biznesa ilglaicīgu attīstību		x	
	Savu uzņēmumu izveidi un vadīšanu apgrūtina dažādi birokrātiski šķēršļi un pārspīlētas prasības		x	
	Masu saziņas līdzekļi kultivē vienkāršo profesiju negatīvo elementu		x	
	Jauniešu aizplūšana no novada un pat Latvijas	x	x	x
	Darbaspēka ieplūšana no trešās pasaules valstīm, etnisko konfliktu draudi	x	x	x
	Sabiedriskajā domā tiek kultivēts negatīvais uzņēmēja tēls, kas nestimulē kļūt par uzņēmēju		x	
	Izglītības sistēma neaudzina potenciālos uzņēmējus		x	
	Profesionālu un motivētu darbinieku trūkums	x		
	Netiek atbalstīti grūtībās nonākuši uzņēmumi, lai saglabātu to dzīvotspēju un darba vietas		x	
	Valsts iestāžu koncentrācija reģionu centros, pakalpojumu attālināšana		x	
	Nevienlīdzīgi ES maksājumi, kas pazemina lauksaimnieku konkurētspēju		x	x
	Latvijas valdības nespēja aizstāvēt savas valsts intereses ES institūcijās			x

3.14. Būtiskāko problēmu un prioritāro rīcību kopsavilkums

Būtiskākās problēmas	Prioritārās rīcības
Cilvēkresursi	
<p><u>Iedzīvotāji:</u> Iedzīvotāju kopskaita un bērnu īpatsvara samazināšanās</p>	<p>Iedzīvotāju skaita samazināšanās ietekmē visu nozaru attīstību un sadārdzina pakalpojumus, tāpēc iedzīvotāju skaita stabilizēšana un dzimstības pieaugums ir viens no galvenajiem uzdevumiem, kas jārisina gan pašvaldības, gan valsts līmenī. Pašvaldības uzdevums ir kvalitatīvu pakalpojumu piedāvājums savā kompetences sfērā (izglītība, kultūra, sociālā aprūpe, veselība, brīvā laika pavadīšanas iespējas utt.) un dzīves vides kvalitātes uzlabošana (komunālie pakalpojumi, ceļu (ielu) uzturēšana, mājokļi, vide utt.), bet reģiona un valsts līmenī jārisina ceļu sakārtošana un sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamība (sasniedzamība un mobilitāte), nodokļu politika un atbalsts uzņēmējiem, lai kopumā iedzīvotājiem nodrošinātu cilvēka cienīgu iztiku, izaugsmes un attīstības iespējas, kvalitatīvu un drošu dzīves vidi</p>
<p><u>Izglītība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Skolēnu skaita samazināšanās - Izglītības iestāžu infrastruktūras nolietojums - Nepietiekams, fiziski un morāli novecojis izglītības iestāžu materiāltehniskais nodrošinājums un informācijas tehnoloģijas - Ar izglītības jomu saistīto darbinieku mūsdienu prasībām nepietiekamas kompetences - Izglītības iestāžu attīstību neveicinoša savstarpēja konkurence - Nepietiekama aktivitāte, iesaistoties projektos - Nepietiekama izglītības iestāžu sadarbība un darba koordinācija - Nepietiekams valsts finansējums pedagogu atalgojuma nodrošināšanai - Internāta neesamība skolēniem Gulbenes pilsētā - Kvalificētu kadru trūkums interešu izglītībā - Nav sistēmiskas pieejas mūzikā izglītības 	<p>Nodrošināt izglītības iestāžu pieejamību visā novada teritorijā</p> <p>Optimizēt izglītības iestāžu tīklu, nodrošinot cilvēku un finanšu efektīvu izmantošanu</p> <p>Atbalstīt pedagogu pārkvalifikāciju</p> <p>Palielināt pedagogu, vecāku un sabiedrības kompetenci, nodrošinot viņu tālākizglītības iespējas</p> <p>Dažādot pedagogu tālākizglītības pieredzes apmaiņas formas un metodes</p> <p>Veidot novada mēroga projektus infrastruktūras un cilvēkresursu ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai</p> <p>Veidot izglītības iestādes, kultūras un jauniešu centrus, bibliotēkas kā daudzfunkcionālus centrus</p> <p>Izveidot sadarbības modeli starp organizācijām un iestādēm mūzikā izglītības organizēšanai novadā</p> <p>Atbalstīt privātās iniciatīvas izglītības jomā.</p> <p>Izveidot internātu Gulbenes pilsētā</p>

organizēšanā un informācijas nodrošināšanā	
<p><u>Darbspēka resursi un mūžizglītība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kvalificētu speciālistu trūkums - Konkurētspējīga darbspēka aizplūšana - Salīdzinoši zemais atalgojums neveicina jauno speciālistu piesaisti (atgriešanos) - Samazinās darbspēka resursi lauku teritorijā - Zems ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits darbības vecumā (~ 62 %) - Nepietiekama motivācija celt kvalifikāciju, augt un pilnveidoties 	<p>Piedāvāt konkurētspējīgu atalgojumu</p> <p>Izveidot pašvaldības dzīvojamo fondu jauno speciālistu piesaistei</p> <p>Uzlabot sociālā dienesta darbu ar sociālo problēmgrupu iedzīvotājiem, veicinot to atgriešanos darba tirgū</p> <p>Uzlabot un dažādot mūžizglītības pasākumus dažādu profesiju un dažādu vecumu iedzīvotājiem</p> <p>Veicināt NVO darbību iedzīvotāju sociālās aktivitātes paaugstināšanai</p>
<p><u>Sociālie pakalpojumi un drošība:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepietiekams sociālo darbinieku skaits - Nepietiekams sociālā dienesta tehniskais nodrošinājums(auto) -Nav profesionālu, sertificētu darbinieku aprūpes pakalpojuma mājās sniegšanai - Vide nav pielāgota personām ar kustību traucējumiem - Nepietiekams sociālo dzīvokļu nodrošinājums - Nav dienas centru, krīzes centra - Novadā nav pašvaldības policijas 	<p>Nodrošināt sociālo dienestu ar kvalificētiem kadriem</p> <p>Uzlabot sociālā dienesta materiāli tehnisko nodrošinājumu. Telpas pielāgot cilvēkiem ar īpašām vajadzībām</p> <p>Nodrošināt nepārtrauktu speciālistu kvalifikācijas celšanu</p> <p>Pilnveidot un attīstīt sociālos pakalpojumus novadā un sadarbībā ar citiem novadiem</p> <p>Novada teritorijā izveidot pietiekamu sociālo dzīvokļu un māju tīklu</p>
<p><u>Informēta un sociāli aktīva sabiedrība:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Maz aktīvu NVO - Nepietiekama pašvaldības sadarbība ar NVO - Iedzīvotāju mazaktivitāte, inertums, neiesaistīšanās sabiedriskās apspriešanas procesos - Mazs mājas interneta pieslēgumu skaits-ierobežotas operatīvas informācijas ieguves iespējas par pašvaldības darbu, sevišķi lauku teritorijā - Zems interneta pieslēgumu ātrums, stabilitāte un augstas izmaksas lauku teritorijā ierobežo informācijas ieguvu un apmaiņu 	<p>Uzlabot informācijas apmaiņu starp pašvaldību, iedzīvotājiem, uzņēmējiem, NVO, valsts iestādēm</p> <p>Uzlabot novada mājas lapas un avīzes saturu.</p> <p>Organizēt interaktīvas aptaujas par pašvaldības darba jautājumiem</p> <p>Veicināt NVO un vietējo kopienu darbību</p> <p>Aktivizēt jauniešu centru darbību</p> <p>Veicināt jauniešu sadarbību, dalību starptautiskos projektos un pašvaldības aktivitātēs</p> <p>Iesaistīt jauniešus sociālo kampaņu organizēšanā</p>
<p><u>Veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšana:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nav nodrošināta vides pieejamība - Nepietiekami finanšu resursi - Dārgi tiešās samaksas medicīniskie pakalpojumi un zema iedzīvotāju maksātspēja 	<p>Vidi pielāgot cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.</p> <p>Pilnveidot un attīstīt veselības pakalpojumus novadā</p> <p>Uzlabot veselības iestāžu infrastruktūru un materiāli tehnisko nodrošinājumu</p> <p>Uzlabot ģimenes ārstu un citu speciālistu pakalpojumu pieejamību</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Ierobežota ģimenes ārstu pakalpojumu saņemšana (garas rindas, nav pieejami brīvdienās) - Ierobežota zobārstniecības pakalpojumu pieejamība lauku teritorijā 	
Ilgtspējīga ekonomika un uzņēmējdarbību atbalstoša vide	
<p><u>Novada sasniedzamība un starptautiskā sadarbība:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Liels ceļu īpatsvars ar nolietotu grants segumu - Slikts asfaltēto ceļu seguma stāvoklis - Ceļu segums neatbilst transporta slodzēm - Slēgtas un demontētas dzelzceļa līnijas ar neskaidru tālāko izmantošanu - Uz vairākiem pagastu centriem nav cietā seguma ceļu - Nepietiekams finansējums ceļu uzturēšanai - Nepietiekami sabiedriskā transporta pakalpojumi iedzīvotāju mobilitātes nodrošināšanai - Nav noslēgts sadarbības līgums ar partneriem Baltkrievijā 	<p>Uzlabot transporta infrastruktūru novadā (valsts un pašvaldību ceļi)</p> <p>Sadarbībā ar VAS „Latvijas dzelzceļš” lemt par demontēto līniju tālāku izmantošanu</p> <p>Uzlabot sabiedriskā transporta maršrutu tīklu</p> <p>Kopā ar Latvijas pašvaldību savienību gādāt par valsts finansējuma piešķiršanu vietējās nozīmes ceļu sakārtošanai novadu atbalstam</p> <p>Attīstīt sadarbību ar Bobruisku Baltkrievijā</p>
<p><u>Vietējo resursu izmantošana tautsaimniecības attīstībā:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aizaug lauksaimniecībā izmantojamās zemes - Kvalificētu strādnieku trūkums lauksaimniecībā - Zems lauksaimniecības nozares prestižs un ienākumu (algu) līmenis - Nevienlīdzīgi ES fondu maksājumi, kas samazina Latvijas lauksaimnieku konkurētspēju - Dzelzceļa infrastruktūra nenodrošina kravu pārvadājumus - Samazinās mājlopu skaits - Nav attīstīta tehnisko kultūru audzēšana un pārstrāde - Novadā nav siltumnīcu saimniecību, agro dārzeņu, stādu audzēšanas - Iedzīvotājiem zema pirktspēja, lai iegādātos kvalitatīvu, ekoloģiski audzētu vietējo pārtiku - Izcirtumi pamatā tiek apmežoti dabiskā ceļā ar mazvērtīgākām koku sugām - Nepietiekami notiek padziļinātā koksnes 	<p>Attīstīt tradicionālās un netradicionālās lauksaimniecības nozares un pārtikas produktu ražošanu</p> <p>Attīstīt mājražošanu un amatniecību, iekļaujot to tūrisma maršrutos</p> <p>Racionāli izmantot mežu resursus, nepieļaujot skujkoku īpatsvara un kopējās krājas samazināšanos</p> <p>Attīstīt koksnes pārstrādi uz vietas novadā, ražojot vairāk produkciju ar lielāku pievienoto vērtību</p> <p>Veidot nozaru asociācijas</p> <p>Izveidot novada uzņēmēju Attīstības (Sadarbības) padomi</p>

<p>pārstrāde(kokmateriāli, sagataves, mēbeļu detaļas, mēbeles) - Nepietiekama vietējo uzņēmumu sadarbība</p>	
<p><u>Komunālie pakalpojumi:</u> - Lauku ciemos ir novecojusi un nolietojusies ūdensapgādes un kanalizācijas infrastruktūra - Nepietiekami finanšu resursi pašvaldības komunālās infrastruktūras renovācijai un paplašināšanai - Nav pilnīgu shēmu esošajiem tīkliem - Augsti komunālo pakalpojumu tarifi pilsētā rada nepievilcīgu vidi dzīvošanai(nepiesaista) - Zemie tarifi lauku teritorijā nesedz infrastruktūras uzturēšanas izmaksas - Nesakārtota uzskaites un norēķinu sistēma laukos (ūdens, siltuma skaitītāji) - Visas mājsaimniecības nav ietvertas atkritumu apsaimniekošanas sistēmā - Nav uzbūvēti atkritumu šķirošanas laukumi lauku ciemos - Iedzīvotājiem nav izpratnes par atkritumu šķirošanu - Vairākos lauku ciemos likvidēta centralizētā siltumapgāde daudzdzīvokļu mājām, neatrisinot malkas glabāšanu – neestētiska vide - Lielu resursu zudumi (ūdens, siltuma)</p>	<p>Veikt lauku ciemos ūdenssaimniecības renovācijas darbus, nodrošināt iedzīvotājus un uzņēmējus ar ūdeni pietiekamā apjomā un labā kvalitātē, bet notekūdeņu novadīšanu atbilstoši vides prasībām Izveidot visaptverošu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, kas veicina atkritumu šķirošanu un novērš nesankcionētu izgāztuvju veidošanos Sakārtot komunālo pakalpojumu uzskaites un norēķinu sistēmu Organizēt iedzīvotāju un uzņēmēju izglītošanas kampaņas, iesaistot izglītības iestādes un NVO Konkurences veicināšana komunālo pakalpojumu sniegšanā</p>
<p><u>Uzņēmējdarbību atbalstošā infrastruktūra:</u> - Sakaru komunikāciju un interneta nevienmērīga darbība un pieejamība laukos. - Lielākajā daļā pagastu nav pieejami bankomāti - Novadā nav pieejama dabasgāze - Sarežģīta un ilglaicīga energojaudu palielināšanas procedūra - Ierobežota finanšu resursu ieguve – banku kredītpolitika - Nepietiekama pašvaldības un uzņēmēju sadarbība, informācijas apmaiņa - Nav ar komunikācijām sagatavotu apbūves gabalu ražošanas objektu būvniecībai - Nav sakārtoti visi pašvaldības īpašumi(zeme, ēkas) to pārdošanai vai</p>	<p>Veicināt sakaru infrastruktūras un IT pakalpojumu attīstību novadā Sakārtot pašvaldības īpašumus, reģistrēt zemesgrāmatā, izveidot publiski pieejamu datu bāzi Uzlabot novada mājas lapu, izveidojot jaunu nodaļu par uzņēmējdarbību un amatniecību Uzlabot informācijas apmaiņu starp pašvaldību un uzņēmējiem Veidot pozitīvu novada tēlu, rūpēties par tā atpazīstamību Samazināt birokrātiskos šķēršļus uzņēmējdarbības attīstībai Veicināt uzņēmēju sadarbību, klāsteru veidošanos tūrisma un citu nozaru attīstībai</p>

<p>iznomāšanai</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepietiekama sadarbība starp pašvaldību un valsts institūcijām - Valstī mākslīgi radīti (nevajadzīgi un lieki) birokrātiski šķēršļi uzņēmējdarbības uzsākšanai un nodrošināšanai - Sarežģīta un ilglaicīga ES fondu finansējuma ieguves procedūra 	
<p><u>Dabas piesārņojuma samazināšana:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nav veikta piesārņoto teritoriju izpēte, rekultivācija vai sanācija - Nav veikta neizmantoto artēzisko aku tamponēšana - Nepietiekami organizēta bīstamo sadzīves atkritumu savākšana - Lauku teritorijā viensētās nav attīstīta lokālo notekūdeņu savākšana un attīrīšana - Nav novērsta nesankcionētu atkritumu izgāztuvju veidošanās - Gaisa piesārņojums no lokāliem apkures objektiem, atkritumu sadedzināšanas apdzīvotās vietās 	<p>Izpētīt piesārņotās teritorijas un noteikt nepieciešamos rekultivācijas vai sanācijas pasākumus</p> <p>Veicināt neizmantoto artēzisko urbumu hermetizāciju vai tamponēšanu</p> <p>Nodrošināt piesārņojuma avotu monitoringu</p> <p>Izglītēt iedzīvotājus vides aizsardzības jautājumos</p> <p>Piemērot modernākas, vidi nepiesārņojošas un saudzējošas tehnoloģijas</p> <p>Atjaunot centrālapkuri daudzdzīvokļu mājās</p> <p>Veicināt lokālo sadzīves notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, īpaši virszemes ūdeņu aizsargjoslās</p>
Kultūras telpas attīstība un dzīves vides kvalitāte	
<p><u>Kultūrvidē, ainavas, tradīcijas:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Daudzi kultūras pieminekļi atrodas sliktā tehniskā stāvoklī - Nepietiekami sakopti muižu parki, skvēri, zaļās zonas - Trūkst interesantu vides objektu (skulptūru, strūklaku, apstādījumu utt.) - Finanšu resursu trūkums vides sakopšanai, ainavu veidošanai - Ainavu degradācija (aizaug lauki, pamestas viensētas, izcirsti meži) - Nepietiekams valsts atbalsts Mūzikas un Mākslas skolu pilnas apmācību programmas nodrošināšanai - Nepietiekams materiāli tehniskais nodrošinājums Mūzikas un Mākslas skolās - Tautas tradīciju aizstāšana ar amerikānismiem - Svešu tradīciju un svētku komerciāla invāzija 	<p>Saglabāt garīgo un materiālo kultūras mantojumu</p> <p>Uzturēt latviskās gadskārtu tradīcijas.</p> <p>Sakopt un uzturēt publisko telpu</p> <p>Papildināt zaļo zonu ar jauniem, interesantiem vides objektiem</p> <p>Izstrādāt nozīmīgāko novada nozīmes ainavu uzturēšanas plānus</p> <p>Izstrādāt mērķtiecīgus pilsētas un ciemu apzaļumošanas un labiekārtošanas plānus</p> <p>Uzlabot Mūzikas un Mākslas skolas materiāli tehnisko nodrošinājumu</p>
<p><u>Brīvā laika pavadīšanas iespējas:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Apmeklētāju skaita samazināšanās 	<p>Pilnveidot un dažādot brīvā laika pavadīšanas iespējas dažāda vecuma iedzīvotājiem</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Kultūras infrastruktūras tehniskais stāvoklis (KN, estrādes) - Nepietiekama un zemas kvalitātes materiāli tehniskā bāze kultūras iestādēs (trūkst mūzikas instrumentu, tautas tērpu, IT, līdzekļu grāmatu fonda atjaunošanai) - Ierobežots finansējums tradicionālās tautas mākslas kolektīvu saglabāšanai un attīstībai - Vides neatbilstība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām - Nepietiekama kultūras jomā strādājošo profesionālā kvalifikācija - Nav attīstīta nozares speciālistu tālākizglītība, trūkst motivācijas dalībai kultūras iestāžu attīstībā - Nepietiekošs sporta bāzu nodrošinājums uz sasniegumiem vērstā sporta attīstībai - Nepietiekam un novecojusi izglītības iestāžu sporta infrastruktūra - publisko aktīvās atpūtas zonu trūkums ciemos	<p>Pilnveidot kultūras iestāžu materiāli tehnisko bāzi: iegādāties mūzikas instrumentus, tautas tērpus, skatuves aprīkojumu, bibliotēkās datortehniku, grāmatas, periodiku utt.</p> <p>Pielāgot vidi cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.</p> <p>Veicināt kultūras iestādēs strādājošo tālākizglītību un kvalifikācijas paaugstināšanu</p> <p>Renovēt/ rekonstruēt esošās sporta būves</p> <p>Uzbūvēt nepieciešamās novada nozīmes sporta būves</p> <p>Ciemos izveidot publisko aktīvās atpūtas infrastruktūru</p>
<p><u>Mājokļa kvalitāte:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Novecojis dzīvojamais fonds - Vāji tiek piesaistīts ES finansējums ēku energoefektivitātes paaugstināšanai (iedzīvotāju maksātspēja, neticība un pretestība) - Nepabeigtas daudzdzīvokļu mājas - Neaktīvs nekustamo īpašumu tirgus, zems pieprasījums (pabeigta māja Gulbenē stāv neapdzīvota) - Zema dzīvojamo māju būvniecības aktivitāte	<p>Paaugstināt dzīvojamo māju energoefektivitāti</p> <p>Pilnveidot māju apsaimniekošanas sistēmu</p> <p>Pabeigt iesākto daudzdzīvokļu māju būvniecību</p> <p>Sakārtot īpašumu tiesības, pašvaldības dzīvokļus ierakstīt zemesgrāmatā</p> <p>Veicināt jaunu dzīvojamo māju būvniecību</p>

LITERATŪRA UN INFORMĀCIJAS AVOTI

Literatūras saraksts

1. Ilgtspējīga telpiskā attīstība. (2010). Rīgas tehniskās universitātes zinātniskie raksti, 14.sērija –Rīga: RTU izdevniecība, - 103 lpp.
2. Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī.(2010). LR Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, -103 lpp.
3. Demogrāfija 2010.(2010). LR Centrālā statistikas pārvalde-Rīga,- 124 lpp.
4. Reģionu attīstība Latvijā 2009. (2010).Valsts reģionālās attīstības aģentūra, Rīga , - 172 lpp.

Normatīvie akti

1. LR likums Par pašvaldībām (1994)
2. LR likums Attīstības plānošanas sistēmas likums (2008)
3. LR likums Reģionālās attīstības likums (2002)
4. MK noteikumi Nr.970 Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā (25.08.2009).
5. MK rīkojums Nr.344 Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas pamatnostādnes 2008.- 2013.gadam (18.06.2008)

Plānošanas dokumenti

1. Latvijas ilgtspējīgās attīstības stratēģija līdz 2030.gadam. (2010). Latvijas Republikas Saeima,- 100 lpp.
2. Latvijas nacionālais attīstības plāns 2007 - 2013. (2006). LR Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija - Jelgava: SIA „Jelgavas tipogrāfija”,- 56 lpp.
3. Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma (2007).
4. Vidzemes plānošanas reģiona ekonomiskā profila projekts (2010).
5. Beļavas pagasta sociāli ekonomiskās attīstības programma, apstiprināta Beļavas pagasta padomes sēdē 2001.gada 2.martā (protokols Nr.49, 2.p).
6. Gulbenes rajona Druvienas pagasta teritorijas attīstības programma, apstiprināta Druvienas pagasta padomes sēdē 12.02.2001.gada 12.februārī (protokols Nr.2. 1.p.).
7. Daukstu pagasta attīstības programma, apstiprināta Daukstu pagasta padomes sēdē 2003.gada 31.oktobrī (protokols Nr.15, 1.p.).
8. Gulbenes rajona Galgauskas pagasta teritorijas attīstības programma, apstiprināta Galgauskas pagasta padomes sēdē 2001.gada 30.janvārī, (protokols Nr.1, 3.p.).
9. Aktualizētā Jaungulbenes pagasta 1997.gada attīstības programma „Attīstības stratēģija un rīcības plāns 2001. – 2013.gadam”, apstiprināta Jaungulbenes pagasta padomes sēdē 2003.gada 31.oktobrī (protokols Nr.11, 2.p.).
10. Lejasciema pagasta attīstības programma 2000. – 2011., apstiprināta Lejasciema pagasta padomes sēdē 2000.gada 15.maijā (protokols Nr.5, 9.p).
11. Litenes pagasta attīstības programma „Litenes pagasta attīstības iespējas”, apstiprināta Litenes pagasta padomes sēdē 2000.gada 18.februārī (protokols Nr.30, 2.p).
12. Lizuma pagasta attīstības programma 2003. - 2013.gadam, apstiprināta Lizuma pagasta padomes sēdē 2003.gada 16.oktobrī (protokols Nr.12, 2.p.).

13. Līgo pagasta attīstības programma 2006 - 2018, apstiprināta Līgo pagasta padomes sēdē 2006.gada 26.janvārī (protokols Nr.1, 1.p.).
14. Rankas pagasta sociāli ekonomiskās attīstības programma „Attīstības stratēģija un rīcības plāns 2003. - 2013. gadam”, apstiprināta Rankas pagasta padomes sēdē 2003.gada 29.maijā (protokols Nr.5, 1.p).
15. Stradu pagasta sociāli ekonomiskās attīstības programma, apstiprināta Stradu pagasta padomes sēdē 2002.gada 29.oktobrī (protokola Nr.14, 1.p).
16. Stāmerienas pagasta attīstības programmu, apstiprināta Stāmerienas pagasta padomes sēdē 1997. gada 27.novembrī (protokols Nr.10, 1.p.).
17. Tīrzas pagasta administratīvās teritorijas attīstības programma, apstiprināta Tīrzas pagasta padomes sēdē 2001. gada 8. februārī (protokols Nr.3., p. 1).
18. Gulbenes pilsētas integrētās attīstības programma 2008 - 2014, kas apstiprināta ar Gulbenes pilsētas domes 2008.gada 29.maija lēmumu (protokols Nr.5, 23.&).
19. Aktualizētā Gulbenes rajona 1996.gada attīstības programma „Attīstības stratēģija un rīcības plāns 2001. - 2013.gadam”, apstiprināta Gulbenes rajona padomes sēdē 2002.gada 30.oktobrī (protokols Nr.10, 3.p.).
20. Gulbenes rajona Tūrisma attīstības programma 2007. - 2013.gads, apstiprināta Gulbenes rajona padomes sēdē 2007.gada 11.aprīlī (protokols Nr.4, 7.p.).
21. Atkarību profilakses stratēģija 2003. - 2013.gadam. Papildinājums Gulbenes rajona attīstības programmai „Attīstības stratēģija un rīcības plāns 2001. - 2013.gadam”, apstiprināta Gulbenes rajona padomes sēdē 2003.gada 29.decembrī (protokols Nr.10, 3.p.).
22. Gulbenes rajona sabiedrības sociālās un etniskās integrācijas programma 2004.- 2013.gadam, apstiprināta Gulbenes rajona padomes sēdē 2005.gada 27.janvārī (protokols Nr.1, 11.p).
23. Biedrības „SATEKA” darbības teritorijas attīstības stratēģija 2009. - 2013.gadam (2008).
24. Gulbenes rajona teritorijas plānojuma grozījumi un Vides pārskats (2006).

Iestāžu sniegtie dati

1. Gulbenes novada pārvalžu dati
2. Gulbenes novada domes dati
3. Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes dati
4. Valsts zemes dienesta dati
5. VAS„Latvijas valsts ceļi” dati
6. Valsts ieņēmumu dienesta Vidzemes reģionālās iestādes Gulbenes nodaļas dati
7. Valsts policijas dati
8. Centrālās statistikas pārvaldes dati
9. SIA Gulbenes autobuss dati
10. Novada Būvvaldes dati
- 11.Gulbenes bibliotēkas dati
12. SIA Gulbenes- Alūksnes bānītis dati
13. AS „Latvijas valsts meži” dati
14. SIA „Alba 5” dati
15. Jaungulbenes arodvidusskolas dati
16. Rankas arodvidusskolas dati
17. Ziemeļaustrumu virsmežniecības dati

18. SIA „ALBA” dati

Web lapas

1. <http://zinas.nra.lv/latvija/regionos/30819-balvu-un-gulbenes-slimnicu-apvieniba-neatliekamas-mediciniskas-palidzibas-slimnica.htm>
2. <http://www.delfi.lv/news/national/politics/deputati-rosinas-attistit-vientulu-robezpunktu.d?id=30816853>
3. http://www.laweuropa.com/Latvian/index.php?d=firmalar&mod=Ab_lt_Sirketler_6
4. https://www.lursoft.lv/estadistic?act=UR_STAT&novads=100015854&id=391
5. <http://www.csb.gov.lv/dati/statistikas-datubazes-28270.html-0>

PIELIKUMI

1.pielikums

Gulbenes novada domes 2010.gada 23.aprīļa lēmums „Par Gulbenes novada integrētās attīstības programmas 2011. – 2017. gadam izstrādes uzsākšanu” (protokols Nr. 5, 10.&) ar 2010.gada 25.novembra grozījumiem(protokols Nr. 19, 14.&)

Pamatojoties uz likums „Par pašvaldībām 14.panta 2.daļas 1.punktu, kas nosaka, ka pašvaldības pienākums ir izstrādāt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un teritorijas plānojumu, nodrošināt teritorijas attīstības programmas realizāciju un teritorijas plānojuma administratīvo pārraudzību, Attīstības plānošanas sistēmas likuma 6.panta ceturto daļu, Reģionālās attīstības likuma 13.pantu un tautsaimniecības pastāvīgās komitejas ieteikumu, atklāti balsojot: PAR-12, PRET- nav, ATTURAS- 1(Dz.Poļaks), Gulbenes novada dome **NOLEMJ:**

1. UZSĀKT Gulbenes novada integrētās attīstības programmas izstrādi 2011.-2017.gadam.
2. APSTIPRINĀT Attīstības un īpašumu nodaļas vadītāju Saulcerīti Indričevu par Gulbenes novada integrētās attīstības programmas izstrādes vadītāju.
3. APSTIPRINĀT Attīstības un īpašumu nodaļas teritorijas plānotāju Martu Mikolaju par atbildīgo par sabiedrības līdzdalības nodrošināšanu uzsāktajā attīstības plānošanas procesā.
4. APSTIPRINĀT Gulbenes novada teritorijas integrētās programmas izstrādes vadības grupu šādā sastāvā:
Vadības grupas priekšsēdētājs:
Māris Danieks - Gulbenes novada domes izpilddirektors
Vadības grupas locekļi:
Saulcerīte Indričeva - Attīstības un īpašumu nodaļas vadītāja
Vita Kravale - Juridiskās un personālvadības nodaļas vadītāja
Osvalds Lucāns - Gulbenes pilsētas pārvaldes vadītājs
Dainis Švika - Gulbenes novada domes priekšsēdētājas vietnieks
- 5.APSTIPRINĀT Gulbenes novada integrētās attīstības programmas izstrādes darba grupu šādā sastāvā:
Darba grupas vadītāja:
Saulcerīte Indričeva - Attīstības un īpašumu nodaļas vadītāja
Darba grupas sekretāre:
Marta Mikolaja - Attīstības un īpašumu nodaļas teritorijas plānotāja
Darba grupas locekļi:
Jānis Antaņevičs - Sociālās un veselības nodaļas vadītājs
Juris Graumanis - Druvienas pagasta pārvaldes vadītājs
Māris Jansons - Rankas pagasta pārvaldes vadītājs
Alvils Pētersons - Tehniskās nodaļas vadītājs
Anna Pružinska - Finanšu un ekonomikas nodaļas vadītāja
Edīte Siļķēna - Izglītības, kultūras un sporta nodaļas galvenā speciāliste kultūras jomā
Arnis Šķēls - Izglītības, kultūras un sporta nodaļas vadītājs
Guna Švika - Informācijas nodaļas vadītāja
Anita Vaska - Attīstības un īpašumu nodaļas teritorijas plānotāja

- 6.** APSTIPRINĀT darba uzdevumu Gulbenes novada integrētās attīstības programmas izstrādei saskaņā ar 4.pielikumu.
- 7.** Paziņojumu par Gulbenes novada integrētās attīstības programmas izstrādes uzsākšanu publicēt pašvaldības mājas lapā www.gulbene.lv, informatīvajā izdevumā „Gulbenes novada domes ziņas”.
- 8.** Lēmumu par Gulbenes novada integrētās attīstības programmas izstrādes uzsākšanu nosūtīt Vidzemes plānošanas reģionam.

4.pielikums pie 2010. gada 23.aprīļa domes sēdes Nr.5,10.&

Darba uzdevums novada integrētās attīstības programmas izstrādei

1. Pamatojums:

- 1.1. Likuma „Par pašvaldībām” 14.panta otrās daļas 1.punkts;
- 1.2. Reģionālās attīstības likuma 13.pants;
- 1.3. Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumi Nr. 970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”.

2. Attīstības programmas izstrādes mērķis un uzdevumi:

Mērķis: Veidot pamatu Gulbenes novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai.

Uzdevumi:

- 2.1. Izvērtēt pašreizējo situāciju Gulbenes novadā, ietverot **Gulbenes pilsētas un 13 pagastu teritorijas un ņemot vērā līdz šim izstrādātās teritoriālo vienību** un nozaru attīstības programmas;
- 2.2. Izvērtēt un Gulbenes novada teritorijas Attīstības programmā(turpmāk AP) iestrādāt augstāka līmeņa plānošanas dokumentu vadlīnijas un prasības, kā arī ievērot blakus novadu plānošanas dokumentos iestrādātās kopējās intereses;
- 2.3. Precizēt novada ilgtermiņa attīstības vīziju;
- 2.4. Noteikt Gulbenes novada teritorijas attīstības stratēģiskos virzienus (prioritātes) un mērķus; mērķiem pakārtotus uzdevumus pa attīstības jomām, ņemot vērā jau uzsāktos un iepļānotos infrastruktūras attīstības projektus;
- 2.5. Noteikt novada teritorijas attīstības pasākumu kopumu ilgtermiņa prioritāšu un uzdevumu īstenošanai kā Rīcības plānu trīs gadu periodam;
- 2.6. Sagatavot Gulbenes novada teritorijas Attīstības programmas īstenošanas un uzraudzības sistēmu;
- 2.7. Sagatavot vadlīnijas novada teritorijas izmantošanai.

3. Izejas materiāli:

- 3.1. Aktualizētā Gulbenes rajona 1996.gada attīstības programma „Attīstības stratēģija un rīcības plāns 2001.-2013.gadam”(2002
- 3.2. Gulbenes rajona Tūrisma attīstības programma 2007.-2013.gads(2007);
- 3.3. Atkarību profilakses stratēģija 2003.-2013.gadam. Papildinājums Gulbenes rajona attīstības programmai „Attīstības stratēģija un rīcības plāns 2001.-2013.gadam”(2003);
- 3.4. Gulbenes rajona sabiedrības sociālās un etniskās integrācijas programma 2004.-2013.gadam(2005);
- 3.5. Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2007.-2013.gadam(2007).
- 3.6. Gulbenes novada pilsētas un pagastu attīstības programmas;
- 3.7. Gulbenes novada pilsētas un pagastu teritorijas plānojumi.

4. Izpildītāji:

Gulbenes novada domes Attīstības un īpašumu nodaļa

5. Attīstības programmas saturs un struktūra:

- 5.1. Pašreizējās situācijas raksturojums un SVID analīze;
- 5.2. Stratēģiskās attīstības daļa;
- 5.3.Rīcības plāns 2011.-2013.gadam;
- 5.4. Attīstības programmas ieviešanas uzraudzības plāns.

6. Citas prasības:

- 6.1. AP izstrādi veikt saskaņā ar spēkā esošajiem Latvijas Republikas likumiem un normatīvajiem aktiem;
- 6.2. AP dokumentāciju noformēt saskaņā ar LR Ministru kabineta 23.04.1996. noteikumiem Nr. 154 „Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi”;
- 6.3. Rīcības plānu pēc attīstības programmas apstiprināšanas noformēt atsevišķā dokumentā;
- 6.4. pēc Gulbenes novada teritorijas AP stāšanās spēkā:
- 6.4.1. iesniegt tā materiālus zināšanai – Vidzemes plānošanas reģionam,
- 6.4.2. nosūtīt AP kopijas Gulbenes novadā ietilpstošajām pārvaldēm un kaimiņu novadu pašvaldībām.

7. Gulbenes novada integrētās AP izstrādes posmi, rīcības un laika grafiks:

Process	Rīcība	Laika periods (22.04.2010.- 15.06.2011.)
1.Sagatavošanās AP izstrādei	Lēmums par Gulbenes novada attīstības programmas(2011.-2020.) izstrādes uzsākšanu, izstrādes vadītāja apstiprināšanu, vadības un darba grupas izveidošanu un darba uzdevuma apstiprināšanu.	22.04.2010
	Lēmuma par AP izstrādes uzsākšanu publicēšana mājas lapā www.gulbene.lv , informatīvajā izdevumā Gulbenes novada domes ziņas” ar aicinājumu pašvaldības iedzīvotājiem sniegt priekšlikumus, kā arī tā nosūtīšana Vidzemes plānošanas reģionam	aprīlis
	Interesu grupu un viedokļu līderu identificēšana	maijs
	Apizstrādes tematisko darba grupu (6-7) izveide; to darba organizēšana (<i>sanākt ne retāk kā 1 reizi mēnesī</i>);	maijs
	Iedzīvotāju aptaujas organizēšana par novada akūtākajām problēmām un ieteicamajiem attīstības virzieniem	maijs-jūnijs
	Tikšanās ar Gulbenes novada iedzīvotājiem organizēšana (<i>lai prezentētu aptaujas atbilžu kopsavilkumu un uzklausītu citus iespējamus iedzīvotāju viedokļus par novada turpmāko attīstību</i>)	jūlijs
	Attīstības programmas metodoloģiskās daļas izstrāde, kurā apraksta svarīgāko informāciju par to kā noritēja darbs pie attīstības programmas izstrādes.	Maijs – jūlijs
2.Izstrādes process	Attīstības programmas 1.redakcijas izstrādes galvenie posmi: 1.posms – Pašreizējās situācijas raksturojums un analīze (situācijas apzināšana, SVID analīze); 2.posms – AP stratēģiskās daļas izstrāde; 3.posms – AP rīcības programmas izstrāde; 4.posms – AP ieviešanas uzraudzības plāna izstrāde; 2.2. AP 1.redakcijas projekta izskatīšana darba grupu kopējā sanāksmē.	Maijs – oktobris

	2.3. Gulbenes novada AP 1.redakcijas precizēšana, atbilstoši darba grupu sanāksmju ierosinājumiem.	
3.Publiskā apspriešana	Lēmums par AP projekta nodošanu publiskajai apspriešanai; Paziņojuma par AP projekta publisko apspriešanu publicēšana Gulbenes novada mājas lapā un informatīvajā izdevumā „Gulbenes novada domes ziņas”	2011.gada janvāris
	Publiskās apspriešanas organizēšana (<i>vismaz 30 dienas</i>);	2011.gada februāris
	Publiskās apspriešanas rezultātu izvērtēšana darba grupā; Publiskās apspriešanas kopsavilkuma izstrādāšana (<i>kopsavilkumā norāda dalībnieku sarakstu, iesniegto iebildumu un priekšlikumu būtību, informāciju, vai tie ir ņemti vērā un pamatojumu, ja iebildums /priekšlikums nav ņemts vērā</i>); Kopsavilkuma publicēšana mājas lapā.	2011.gada marts
4. Attīstības programmas galīgās redakcijas izstrāde un apstiprināšana	AP galīgās redakcijas izstrāde, ievērojot sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtās atsauksmes un ierosinājumus: Pārskata par AP izstrādes gaitu sagatavošana.	Aprīlis
	Pašvaldības lēmums par AP galīgās redakcijas apstiprināšanu	maijs
	Lēmuma par AP projekta galīgās redakcijas publicēšana mājas lapā www.gulbene.lv un vietējā laikrakstā „Dzirkstele”	jūnijs
	Apstiprinātās AP publiskošana un iesniegšana Vidzemes plānošanas reģionam.	Jūnijs

Gulbenes novada domes priekšsēdētāja

S.DAUDZIŅA

Tematiskās darba grupas

1. Kultūra – vadītāja **Edīte Siļķēna**
2. Izglītība, sports – vadītājs **Arnis Šķēls**
3. Komunālā saimniecība, būvniecība, ceļi - vadītājs **Alvils Pētersons**
4. Budžets, finanšu resursi – vadītāja **Anna Pružinska**
5. Informāciju tehnoloģijas, jauniešu politika, tūrisms, starptautiskā sadarbība – vadītāja **Guna Švika**
6. Sociālie jautājumi, veselība – vadītājs **Jānis Antaņevičs**
7. Uzņēmējdarbība (lauksaimniecība, mežsaimniecība, rūpniecība, nodarbinātība) – vadītāja **Saulcerīte Indričeva**

Bezdarbnieku raksturojums Gulbenes novadā (NVA dati)

	Bezdarbnieku skaits				Vecumi			Izglītība					
	kopā	t.sk. siev.	Ilgstošie bezdarbnieki	t.sk. sievietes	15-24	Siev. virs 50	Vīrieši virs 55	augstākā	Vid. spec.	Vid. arod.	Vidēja	pamata	Nepilna pamata
01.01.93.	398	210	49	26	90	25	14	13	69	25	176	115	
01.01.94.	1337	633	486	162	204	102	76	38	295	170	404	430	
01.01.95.	1055	580	343	212	182	94	67	22	225	188	288	332	
01.01.96.	1016	520	391	219	177	83	63	23	232	178	288	295	
01.01.97.	1194	629	403	232	222	75	72	36	262	265	336	262	33
01.01.98.	1212	746	404	239	255	85	76	29	221	320	320	295	27
01.01.99.	1250	752	352	250	247	109	89	40	285	243	369	291	22
01.01.00.	1227	730	351	249	198	104	90	40	264	243	374	263	18
01.01.01.	1071	641	357	239	176	117	98	38	198	236	326	255	18
01.01.02.	1156	713	332	230	193	110	101	39	510	43*	294	259	11
01.01.03.	1048	644	308	219	183	100	59	34	446	73	254	230	11
01.01.04.	1169	715	307	218	160	140	76	39	329	209	359	221	12
01.01.05.	1150	683	309	222	135	178	58	48	351	120	320	293	18
01.01.06.	926	516	250	159	140	132	63	33	300	86	269	226	18
01.01.07.	840	513	209	127	155	115	108	42	284	64	233	198	19
01.01.08.	649	417	131	86	85	95	109	42	210	79	165	143	10
01.01.09.	841	431	150	105	71	71	66	49	225	180	210	166	11
01.01.10.#	1905	967	298	181	275	275	122	203	608	243	452	368	31
01.01.10. %	15.6	50.8	15.6	60.7	14.4	14.4	6.4	10.7	31.9	12.8	23.7	19.3	1.6
01.01.11.#	1815	971	678	404	250	289	178	107	799		868		41
01.01.11. %	14.9	53.5	37.4	59.6	13.8	15.9	9.8	5.9	44.0		47.8		2.3

*01.01.11. %no 2002.gada 1.janvāra arodizglītība ir bez vidējās izglītības, bet vidējā speciālā ir gan tehnikums, gan arodizglītība ar vidējo izglītību
dati no NVA mājas lapas, kas nedaudz atšķiras no Gulbenes filiāles sniegtajiem datiem.

Bezdarbnieku raksturojums sadalījumā pa problēmgrupām Gulbenes novadā 2010.gada 31.decembrī
(NVA Gulbenes filiāles dati)

Bezdarbnieka deklarētā dzīves vieta (novads, pilsēta, pagasts)	Bezdarbnieku skaits	no tiem								
		sievietes	invalidi	jaunieši vecumā no 15 līdz 17 gadiem	jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem	ilgstošie bezdarbnieki	personas pēc ieslodzījuma	personas pēc bērna kopšanas atvaļinājuma	pirmspensijas vecuma sievietes	pirmspensijas vecuma vīrieši
Beļavas	150	88	13		25	48		5	4	6
Daukstu	135	73	6		16	53		2	5	14
Druvienas	37	25	4		4	19		5		2
Galgauskas	62	34	3		8	22		4	5	4
Jaungulbenes	86	43	4		18	26	1	2	2	7
Lejasciema	102	58	4		23	27		3	3	6
Līgo pag	32	32	1		7	11			1	1
Litenes	56	28	6		9	20		1	1	4
Lizuma	89	41	5		15	36		5	2	5
Rankas	85	51	3		13	29		3	2	4
Stāmerienas	86	40	1		10	31			3	5
Stradu	217	124	13	1	33	82	1	2	10	12
Tirzas	68	37	3		6	24		2	2	8
Gulbene	679	361	53	3	91	270	3	12	34	42
Gulbenes novads kopā	1884	1015	119	4	278	698	5	46	74	120

Bezdarbnieku raksturojums sadalījumā pa problēmgrupām Gulbenes novadā 2009.gada 31.decembrī
(NVA dati)

Pilsēta/pagasti	Bezdarbnieku skaits	no tiem								
		sievietes	invalidi	Jaunieši vecumā no 15-17 gadiem	Jaunieši vecumā no 18-24 gadiem	Ilgstošie bezdarbnieki	Personas pēc ieslodzījuma	Personas pēc bērna kopšanas atvaļinājuma	Pirmspensijas vecuma sievietes	Pirmspensijas vecuma vīrieši
GULBENES	743	390	40	3	83	136		13	43	36
BEĻAVAS	125	62	4		18	22	2	5	5	4
DAUKSTU	112	52	1		14	14		0	8	11
DRUVIENAS	45	29	4		7	7		2	2	3
GALGAUSKAS	46	22	3		5	2	1	3	2	4
JAUNGULBENES	72	34	5		15	18		1	3	3
LEJASCIEMA	74	36	4		10	12		5	3	1
LITENES	60	28	2		13	7		0	1	6
LIZUMA	80	28	4		5	11		2	3	5
LĪGO	27	14	1		5	1		0	2	0
RANKAS	108	59	3		18	14		2	5	4
STĀMERIENAS	99	45	3		21	12		1	1	0
STRADU	203	113	9		35	29		6	11	13
TIRZAS	57	27	1	1	10	8		2	2	6
Kopā novadā	1851	939	84	4	259	293	3	42	91	96

Bezdarba līmenis Gulbenes novada pārvaldēs pret darbspējīgo iedzīvotāju skaitu gada beigās (pēc NVA Gulbenes filiāles datiem)

Pārvalde	Darbspējīgie iedzīvotāji		Bezdarbnieku skaits		Bezdarba līmenis %	
	2009.31.12	2010.31.12	2009.31.12	2010.31.12	2009	2010
GULBENE	5932	5865	743	679	12.5	11.6
BEĻAVAS	1161	1145	125	150	10.8	13.1
DAUKSTU	850	841	112	135	13.2	16.1
DRUVIENAS	369	367	45	37	12.2	10.1
GALGAUSKAS	441	446	46	62	10.4	13.9
JAUNGULBENES	859	840	72	86	8.4	10.2
LEJASCIEMA	1102	1094	74	102	6.7	9.3
LITENES	760	767	60	56	7.9	7.3
LIZUMA	1061	1046	80	89	7.5	8.5
LĪGO	286	288	27	32	9.4	11.1
RANKAS	1035	1022	108	85	10.4	8.3
STĀMERIENAS	757	757	99	86	13.1	11.4
STRADU	1438	1412	203	217	14.1	15.4
TIRZAS	633	638	57	68	9.0	10.7
Kopā novadā	16684	16528	1851	1884	11.1	11.4

Novada ciemi saskaņā ar teritorijas plānojumiem (pašvaldības dati)

Pagasts	Ciemi	Iedzīvotāju skaits 01.01.2004	Iedzīvotāju skaits 01.01.2009	Iedzīvotāju skaits 2011.gada 1.janvārī.
BEĻAVAS	Beļava	190	201	177
	Pilskalns	111	150	142
	Ozolkalns	190	256	223
	Letes	179	149	123
	Svelberģis	65		64
DAUKSTU	Stari	370	334	320
	Daukstes	130		121
	Krapa	92		96
DRUVIENAS	Druviena	261	255	236
GALGAUSKAS	Galgauska	196	231	171
	Rimstavas	91	94	84
JAUNGULBENES	Jaungulbene ar Gulbīti	708	892	686 (+178 AVS)
	Aduliena	100	158	56 (+100 Sveķu sk.)
LEJASCIEMA	Lejasciems	640	518	596
	Sinole	291	213	319
LITENES	Litene	700	710	740 t.sk. 288 SC
LIZUMA	Lizums	850	692	671
	Velēna	210	185	110
LĪGO	Līgo	220	200	194
RANKAS	Ranka	746	563	587
	Rēveļi	122	139	136
	Gaujasrēveļi	192	214	170
	Vecstāmeriena + Lāčplēši	295	304	298
STĀMERIENAS	Stāmeriena	181	183	187
	Kalniena	214	179	187
	Stāķi	530	590	598
STRADU	Šķieneri	450	495	466
	Stradi	290	230	259
	Margas	200 ?		33
	Ceļmalas	130		94
	Zeltaleja	70		37
	Tirza	297	276	258
	Vecaduliena	128	60	58
Kopā	33 ciemi	9439 (34.5%)		8497 (34.1%)
Gulbene		9535 (34.8%)	8904(34.9 %)	8845 (35.1%)
Kopā novadā		27385	25496	24918

**Cienu kapacitāte un atbilstība attīstības centra statusam
kritēriji saskaņā ar Vidzemes reģiona teritorijas plānojumu**

	Beļava	Pīlskalns	Ozolkaln	Letes	Svelberģ	Stari	Daukstes	Krapa	Druvienu	Galgausk	Rimstava	Jaungulb	Aduliena	Lejascie	Sinole	Litene	Lizums	Velēna	Līgo	Ranka	Rēveļi	Gaujasrē	Vecstāmeri	Stāmerie	Kalniena	Stāķi	Stradi	Šķieneri	Margas	Ceļmalas	Zeltaleja	Tirza	Vecaduli		
Vietējās nozīmes centru pakalpojumu esamība																																			
Iedzīvotāju skaits apkalpes teritorijā – ne mazāk par 500																																			
1.valsts un pašvaldības pakalpojumi	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	
2.pamatskolas esamība	0	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	
3.Bibliotēkas esamība	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	
4.Publika interneta pieejamība	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	
5.Pārtikas un rūpniecības preču tirdzniecība	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	
6.Sabiedriskā transporta pieejamība	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
7.Pasta pakalpojumi	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	
8.Sociālās aprūpes dienesta esamība	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

Gulbenes novada integrētās attīstības programma 2011. - 2017.gadam

9.Primārās veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība	1	0	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	1	0		
<i>10.Melnā seguma ceļa savienojums ar pilsētām vai reģionālas, nacionālas nozīmes autoceļu</i>	0	0	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0		
kopā	8	4	7	3	3	8	8	4	9	10	3	10	3	9	4	10	10	3	10	10	2	4	8	6	5	6	6	4	3	2	2	9	1		
Novada nozīmes attīstības centru pakalpojumu pieejamība																																			
Iedzīvotāju skaits apkalpes teritorijā – ne mazāk par 2000												1		1				1																	
1.Vispārējās vidējās izglītības iestādes esamība												1		1				1			1														
2.Pirmskolas izglītības iestādes esamība												1		1						1															
3.Interešu izglītības iestāžu esamība												1		1				1			1														
4.Sporta infrastruktūras esamība												1		1				1			1														
5.Vismaz divu specializēto vai pakalpojumu												1		1				1			1														

Zemes sadalījums pa nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupām (pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķa) un pa zemes lietošanas veidiem (ha) 01.01.2011. (VZD zeme bilances dati)

Pārvaldes	Zemes vienību skaits	Kopplatība	Zemes lietošanas veidi												
			LIZ	t.sk.				mežs	krūmājs	purvs	ūdens objektu zeme		zeme zem ēkām un pagalmiem	zeme zem ceļiem	pārējās zemes
				Aramzeme	augļu dārzs	plava	ganības				zeme zem ūdeņiem	zeme zem zivju dīķiem			
Beļavas	2356	16915.0	7805.2	4710.9	99.3	824.7	2170.3	7019.9	525.4	154.3	374.4	0.1	249.6	470.1	316.0
Daukstu	1299	16419.1	6040.1	4331.5	75.4	486.4	1146.8	8050.6	404.2	739.6	330.5	0.0	180.9	324.4	348.8
Druvienas	569	6792.1	2414.3	1431.2	11.4	355.5	616.2	3773.6	145.5	29.8	101.8	1.3	80.1	134.3	111.4
Galgauskas	907	9789.5	4266.2	3313.7	19.1	434.7	498.7	4541.0	200.4	51.2	143.3	3.3	112.6	240.5	231.0
Jaungulbenes	1058	9052.1	4793.6	3058.1	45.4	515.0	1175.1	3002.1	283.9	70.0	286.5	2.7	172.5	270.1	170.7
Lejasciema	2614	33785.6	7625.5	4711.0	25.1	1029.8	1859.6	23403.7	349.0	368.8	683.7	11.6	234.4	588.6	520.3
Litenes	1105	12681.7	4265.3	2499.0	27.2	905.5	833.6	6880.8	363.5	162.8	258.8	0.2	115.7	261.8	372.8
Lizuma	1255	10771.7	4134.4	2899.8	43.9	591.2	599.5	5574.4	140.6	82.4	164.6	0.0	151.1	314.3	209.9
Līgo	636	7864.1	3393.1	2442.3	12.8	243.5	694.5	3673.6	172.6	4.7	144.9	0.0	78.5	129.5	267.2
Rankas	1553	18361.2	5830.2	3969.0	28.3	433.7	1399.2	10853.9	216.4	184.9	222.0	0.4	217.7	429.7	406.0
Stāmerienas	1220	13062.9	5544.4	3672.9	51.4	762.1	1058.0	5730.2	300.2	132.4	587.1	14.0	159.2	329.3	266.1
Stradu	1447	17363.6	4117.0	2813.9	44.2	539.2	719.7	11427.6	138.3	174.2	697.2	0.0	189.3	342.3	277.7
Tirzas	1093	13046.7	4882.6	3077.4	33.7	783.6	987.9	6932.1	180.0	121.8	229.2	5.2	146.9	276.1	272.8
Kopā pagastos	17112	185905.3	65111.9	42930.7	517.2	7904.9	13759.1	100863.5	3420	2276.9	4224	38.8	2088.5	4111	3770.7
%		100	35.0					54.3	1.8	1.2	2.3	0.02	1.1	2.2	2.0
Gulbene	1992	1196.9	189.6	43.4	17.0	95.6	33.6	90.3	87.4	10.9	41.4	0.0	315.0	95.7	366.6
Kopā novadā ha	19104	187102.2	65301.5	42974.1	534.2	8000.5	13792.7	100953.8	3507.4	2287.8	4265.4	38.8	2403.5	4206.7	4137.3
Kopā novadā %		100	34.9					54.0	1.9	1.2	2.3	0.02	1.3	2.2	2.2
Kopā novadā ha 2010	19071	187178.3	65727.8	43276.5	534.2	8021.7	13895.4	100514.3	3563.6	2291.1	4257.2	38.9	2426.8	4263.3	4095.3
% 2010			35.1					53.7	1.9	1.2	2.3	0.02	1.3	2.3	2.2
Kopā ha 2002	10901	187608.0	68149.4	44551.9	511.1	8725.6	14360.8	96015.1	3721.8	3326.3	3756.1	28.0	2401.4	4061.6	6176.3
% 2002		100	36.3					51.2	1.9	1.8	2.0	0.1	1.3	2.2	3.3

Veicot instrumentālos uzmērījumus, novada kopplatība samazinājusies no 187608.0 ha 2002.gadā uz 187102.2 ha 2011.gadā jeb par 505.8 ha

Gulbenes novada pašvaldības ielu kopsavilkums 2010.gada 1.jūlijā (pašvaldības dati)

Pārvalde	Ciems	Ielu garums pa seguma veidiem km				Ielu laukums pa seguma veidiem kvm			
		melns	grants	bez seg.	kopā	melns	grants	bez seg.	kopā
Beļavas	Beļava	1.540	1.710		3.250	8400	8109		16509
	Pilskalns		3.370		3.370		11790		11790
	Ozolkalns	1.280	3.140		4.420	5237	11537		16774
	Svelberģis		1.050		1.050		5282		5282
	Letes		3.380		3.380		9342		9342
	Kopā	2.820	12.650		15.470	13637	46060		59697
Daukstu	Stari	1.493			1.493	15848			15848
	Daukstes	0.760			0.760	3540			3540
	Krapa	1.147			1.147	6882			6882
	kopā	3.400			3.400	26270			26270
Galgauska	Galgauska	0.200	2.164		2.364	800	8656		9456
	Rimstavas			0.600	0.600		2400		2400
	Kopā	0.200	2.164	0.600	2.964	800	11056		11856
Jaungulbene	Jaungulbene	2.183	1.019		3.202	5226	3788		9014
Lejasciems	Lejasciems	1.682	2.872	0.725	5.279	10092	17232	4350	31674
Litene	Litene	1.686	4.201	0.447	6.334	6931	14790	1341	23062
Lizums	Lizums	1.300	2.280		3.580	4850	7900		12750
Līgo	Līgo	1.590	0.400		1.990	5552	1435		6987
Ranka	Ranka	1.588	0.390		1.978	14707	2549		17256
	Rēveļi		1.122		1.122		8454		8454
	Gaujasrēveļi	0.187	1.277		1.464	1122	7960		9082
	Kopā	1.775	2.789		4.564	15829	18963		34792
Stāmeriena	Stāmeriena		0.247	1.547	1.794		1103	5600	6703
Stradi	Stāķi	0.220	0.254		0.474	1320	2032		3352
	Stradi		0.840		0.840		6720		6720
	Margas		0.825		0.825		4944		4944
	Ceļmalas		0.310		0.310		2480		2480
	Kopā	0.220	2.229		2.449	1320	16176		17496
Tirza	Tirza	1.122	0.852		1.974	5622	4260		9882
Gulbene		26.790	19.660		46.450	200050	104490	0	304540
Kopā novadā		44.768	51.363	3.319	99.45	296179	247253	11291	554723
Kopā %		45.0	51.7	3.3	100				

Dzīvojamā fonda raksturojums Gulbenes novadā (pašvaldības 2010.gada dati)

Pārvalde	Apsaimniekotājs	Dzīvokļi kopā		t.sk. privatizēti		Pašvaldības dzīvokļi						
		skaits	m ²	skaits	m ²	skaits	m ²	t.sk. ierakstīti ZG	Sociālie dzīvokļi		Neizīrētie (brīvie)dzīvokļi	
									skaits	m ²	skaits	m ²
Beļavas	SIA Apgāde māju Brīvības 97, SIA „Vidz. Būvnieks-serviss” māju Kļavkalnu 16,	115	8233.8	64	5784.0	50	2271.6	43	2	125.0	1 brīvs, 17 nav lietojami	?
Daukstu		150	8277.9	118	7647.7	37	349.6	3	2	132.0	0	0
Druvienas		31	2249.51	17	54.38	14	1045.53	1	0	0	3	178.7
Galgauškas	pašvaldība	29	14560.6	15	7279	14	0	11	0	0	11	7049
Jaungulbenes	Pag.pārvalde, 1 māju SIA „Vidz. Būvnieks-serviss”	220	11874.57	131	6924.42	91	4950.15	0	0	0	5	276.1
Lejasciema		141	7520.68	99	5820.4	31	1548.43	19	10	151.85	9	315.59
Litenes		125	125	105	355	20	0	18	9	370.7	3	94.1
Lizuma		62	62	29	1455.2	31	2689.98	2	0	0	4	399.9
Līgo		46	2305.39	21	930.31	25	1375.04	3	0	0	4	218.12
Rankas	Pagasta pārvalde, 10 mājas- SIA „Vidz.Būvni.-serv.”	262	262	158	8872.4	104	5315.8	0	0	0	7	289.6
Stāmerienas		190	9051.69	149	7261.56	41	1790.13	4	0	0	3	176.7
Stradu		480	24434.77	182	10510.35	298	14323.72	0	0	0	0	0
Tirzas	pašvaldība	52	2672.6	27	1423.8	25	1332.9	24	0	0	0	0
Gulbene	SIA „Gulbenes nami”, „Frēzija 2004”	3064	143022.64	2572	120927.78	527	19922.06	0	0	0	28	525.1
Kopā		4967	234653.15	3687	185246.3	1308	56914.94	128	23	779.55	78	~9522.91

Skolēnu skaits Gulbenes novada vispārizglītojošajās skolās (novada domes dati)

	00./01.	01./02.	02./03.	04./05.	05./06.	06./07.	07./08.	08./09.	09./10.	10./11.
Gulbenes novada valsts ģimnāzija	358	359	372	428	424	420	411	378	354	314
Gulbenes vidusskola	645	661	607	517	481	418	403	407	376	364
Gulbenes 2. vidusskola	409	393	423	569	584	548	516	459	427	411
Gulbīša vidusskola	239	252	243	203	198	171	142	128	170/52	149
Lejasciema vidusskola	336	348	343	316	301	270	231	206	190	172
Lizuma vidusskola	336	354	342	290	280	260	248	215	203	180
Gulbenes Bērzu sākumskola	368	358	348	324	301	277	249	212	207	204
Gulbenes pamatskola	203	186	162	slēgta	0	0	0	0	0	0
Daukstes pamatskola	55	72	81	93	84	68	67	87	78	68
Druvienas pamatskola	142	137	132	104	92	86	84	79	72	69
Galgauskas pamatskola	119	110	108	101	90	93	103	97	102	94
Kalnienas pamatskola	60	66	69	slēgta	0	0	0	0	0	0
Kr. Valdemāra pamatskola	133	138	137	115	101	93	83	72	77	69
Litenes pamatskola	117	120	115	121	106	92	90	88	74	73
Ozolkalna pamatskola	111	111	108	103	100	90	92	84	83	72
Rankas pamatskola	141	139	131	129	111	104	99	90	111	105
Rēveļu pamatskola	101	105	107	95	91	70	66	57	slēgta	0
Siltāju pamatskola	76	73	70	60	61	51	54	54	filiāle	filiāle
Stāķu pamatskola	209	201	206	166	154	156	143	137	138	135
Stāmerienas pamatskola	132	115	105	133	111	103	100	102	95	97
Stradu pamatskola	95	95	92	69	60	55	46	slēgta	0	0
Tirzas pamatskola	158	152	141	120	114	109	98	106	106	101
Gulbenes vakara (maiņu) vidusskola	171	162	214	217	213	167	152	161	164	158
Sveķu speciālā internātpamatskola	106	110	118	105	111	101	104	97	108	105
Kopā	4820	4817	4774	4358	4168	3802	3581	3237	3135	2940
Rajonā dzimuši bērni	93.g. 415	94.g. 409	95.g. 317	97.g. 270	98.g. 253	99.g. 270	00.g. 269	01.g.234	02.g.214	03.g. 230
Pirmklasnieku skaits	433	383	351	267	263	252	275	222	225	209

Dzimuši 2004. –219; 2005. – 241; 2006. – 231; 2007. – 207; 2008.- 215;2009.-206; 2010.-186;
2009/2010 Jaungulbenes arodsk. -106, Rankas – 127, pirmskola 436 visi kopā 3645

**Gulbenes novada
kultūras/tautas namu tehniskais stāvoklis, nodrošinājums (pašvaldības dati)**

Kultūras/ tautas nams	Ēkas uzcelšanas gads	Telpu kopplatība (kvadrātme- tri)	Tehniskais stāvoklis	Gaismas aparātūra	Skaņas aparātūra	Informāciju tehnoloģiju aprīkojums
Beļavas TN	1964	724.1	nepieciešams kapitālais remonts	stacionāra	mobila	nav
Daukstes pagasta Staru KN	1980	769.1	labs	stacionāra	nav	Dators, internets
Druvienas KN	1982		vidējs, nepieciešams remonts	stacionāra	stacionāra	nav
Galgauskas KN	1924 Kultūras pieminekļa Valsts aizsardzības Nr.4989		Ļoti labs	nav	mobila	nav
Jaungulbenes TN			nepieciešams kapitālais remonts	nav	mobila	nav
Lejasciema KN	1957	491.33	labs	mobila	mobila	Dators, internets, skeneris, printeris
Litenes TN	1929 Klēts (Nr.5057)		vidējs, nepieciešams remonts	stacionāra	nav	nav
Lizuma KN	1864 Kultūras pieminekļa valsts aizsardzības Nr. 5067 Klēts		labs	stacionāra	stacionāra	Dators, internets, skeneris, printeris, kopētājs
Līgo KN	1976	603.4	apmierinošs	nav	nav	nav

Gulbenes novada integrētās attīstības programma 2011. - 2017.gadam

Rankas KN	1957	909.8	labs	stacionāra	mobila	Dators, internets, printeris
Stāmerienas TN	1970	306.1	labs	stacionāra	nav	nav
Stāmerienas pagasta Kalnienas TN	1966	519.8	labs	nav	mobila	nav
Stradi	Izmanto skolas zāli					
Tirzas KN	1911 Kultūras pieminekļa Valsts aizsardzības Nr.5100	622.7	labs	stacionāra	stacionāra	nav
Gulbene	1960	2117.8	Renovēts 2010.gadā	stacionāra	mobila	4 datori, internets, 4 printeri, skeneris, kopētājs, 3 multifunkcionālās iekārtas, multiprojektors

Kultūras institūcijas Gulbenes novadā (pašvaldības dati)

	<i>Pārvaldes</i>	<i>Iedzīvotāji</i>	<i>Bibliotēkas</i>	<i>Muzeji, ekspozīcijas</i>	<i>Estrādes</i>	<i>Kultūras/ tautas nami</i>
1.	BEĻAVAS	1850	Beļavas pagasta bibliotēka		Pilskalna brīvdabas estrāde	Beļavas tautas nams
2.	DAUKSTU	1249	1.Daukstes pagasta bibliotēka 2.Daukstes pagasta Staru bibliotēka			Staru kultūras nams
3.	DRUVIENAS	562	Druvienas pagasta bibliotēka	1. J.Poruka Vecā skola 2. Silmaču muzejs	brīvdabas estrāde	Druvienas kultūras nams
4.	GALGAUSKAS	720	Galgauskas pagasta bibliotēka			Galgauskas kultūras nams
5.	JAUNGULBENES	1272	Jaungulbenes pagasta bibliotēka			Jaungulbenes tautas nams
6.	LEJASCIEMA	1785	1. Lejasciema pagasta bibliotēka 2. Lejasciema pagasta Mālu bibliotēka	Kultūrvēsturiskā mantojuma centrs	brīvdabas estrāde	Lejasciema kultūras nams
7.	LITENES	1123	Litenes pagasta bibliotēka		brīvdabas estrāde "Parkalīcis"	Litenes tautas nams
8.	LIZUMA	1536	Lizuma pagasta bibliotēka	1. Lizuma vsk.novadpētniecības muzejs 2. Kāzu muzejs		Lizuma kultūras nams
9.	LĪGO	434	Līgo pagasta bibliotēka			Līgo kultūras nams
10.	RANKAS	1591	1. Rankas pagasta bibliotēka 2. Rankas pagasta Gaujasrēveļu bibliotēka			Rankas kultūras nams
11.	STĀMERIENAS	1154	1. Stāmerienas pagasta bibliotēka 2. Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēka		Kalnienas brīvdabas estrāde	1.Stāmerienas tautas nams 2.Kalnienas tautas nams
12.	STRADU	2099	1. Stradu pagasta bibliotēka 2. Stradu pagasta Stāķu bibliotēka			

Gulbenes novada integrētās attīstības programma 2011. - 2017.gadam

13.	TIRZAS	995	Tirzas pagasta bibliotēka	Novadpētniecības krātuve „Dispečeri”	brīvdabas estrāde	Tirzas kultūras nams
14.	GULBENES	8838	Gulbenes bibliotēka: 1. informācijas centrs; 2. interneta lasītava; 3. Eiropas Komisijas „Europe Direct” informācijas centrs Gulbenē; 4. bērnu bibliotēka; 5. lasītāju apkalpošanas nodaļa jeb abonements; 6. novadpētniecības un humanitāro zinātņu lasītava; 7. krājuma komplektēšanas un apstrādes nodaļa; 8. reģionālais mācību centrs.	1. Gulbenes novada vēstures un mākslas muzejs 2. Vecgulbenes muižas muzejs		1. Gulbenes kultūras centrs 2. Vecgulbenes muiža

Ģimenes ārstu prakses Gulbenes novadā (pašvaldības dati)

Ārstniecības iestādes nosaukums	Ārsts	Adrese	Pamatdarbības (pakalpojumu sniegšanas) teritorija	Reģ. pacientu skaits (2008)
<i>Prakses Gulbenes pilsētā</i>				
Ģimenes ārsta prakse	Gunta Ezergaile	Gulbene, Upes 1	Gulbene, Stradu, Beļavas un Daukstu pagasts	(1748) 1722
Ģimenes ārsta prakse	Ieva Grīnšteine	Gulbene, Rīgas iela 37	Gulbene, Stradu, Beļavas un Daukstu pagasts	(2155) 2167
Ģimenes ārsta prakse	Ruta Kalniņa	Gulbene, Rīgas iela 55A	Gulbene, Stradu, Beļavas un Daukstu pagasts	(2010) 1925
Ģimenes ārsta prakse	Egīls Luguzis	Gulbene, Rīgas iela 55A	Gulbene un Stradu, Beļavas un Daukstu pagasts	(1617) 1552
Ģimenes ārsta prakse	Marita Luika	Gulbene, Rīgas iela 55A	Gulbene, Stradu, Beļavas un Daukstu pagasts	(2050) 2006
Ģimenes ārsta prakse	Dace Jansone	Gulbene, Rīgas iela 55A	Gulbene, Stradu, Beļavas un Daukstu pagasts	2065
Ģimenes ārsta prakse	Rasma Melbikse	Gulbene, Gaitnieku iela 3	Gulbene, Stradu, Beļavas un Daukstu pagasts	(1812) 1773
<i>Prakses Gulbenes novadā</i>				
Ģimenes ārsta prakse	Inta Luguze	Litene, Pagastnams-2	Gulbene un Litenes pagasts	(1660) 1632
Ģimenes ārsta prakse	Inta Krēsliņa	Ranka, „Doktorāts”	Rankas pagasts	(1597) 1605
Ģimenes ārsta prakse	Baiba Mezīte	Lizums „Aptieka”	Lizuma un Druvienas pagasti	(2045) 2025
Ģimenes ārsta prakse	Dace Mūrniece	Tirza, „Doktorāts”	Tirzas un Galgauskas pagasts	(1341) 1351
J.Seļicka IU “Stāmerienas doktorāts”	Jānis Seļickis	Stāmeriena, Brīvības 22	Stāmerienas pagasts	(1228) 1220
L.Vebruāles IU ”Jaungulbenes doktorāts”	Līga Vebruāle	Jaungulbene, „Pamati”	Jaungulbenes un Līgo pagasts	(1688) 1678
Ģimenes ārsta prakse	Sandra Liepiņa	Lejasciems, Imantas 16	Lejasciema pagasts	(1616) 1578

Veselības pakalpojumi Gulbenes novada pagastos (pašvaldības dati)

Teritorija	Iestāde/ struktūrvienība	Pakalpojuma veids	Aptieka	Zobārstniecība
Beļava	Beļavas FVP	Ārsta palīga: pieņemšanas, mājas vizītes, mājas aprūpe	nav	Nav
	Ozolkalna FVP	Ārsta palīga: pieņemšanas, mājas vizītes, mājas aprūpe		
Daukstes	Daukstu FVP	Ārsta palīga: pieņemšanas, mājas vizītes, mājas aprūpe	nav	Dr.I.Botva 1x ned.
	Staru FVP	Ārsta palīga: pieņemšanas, mājas vizītes, mājas aprūpe		
Druviena	Druvienas FVP	Ārsta palīga: pieņemšanas, mājas vizītes, mājas aprūpe ĢĀ pieņemšana 2x mēn.	„Lejas aptieka” filiāle	Dr.D.Dūrīte (5)
Galgauska	Galgauskas FVP	Ārsta palīga: pieņemšanas	nav	Dr.V.Medniece 1x ned.
Jaungulbene	ĢĀ prakse	ĢĀ: pieņemšanas, mājas vizītes, ārsta palīgs	Jaungulbenes aptieka IU	nav
Lejasciems	ĢĀ prakse	ĢĀ: pieņemšanas, mājas vizītes, ārsta palīgs	„Gulbju aptiekas” filiāle	Dr.D.Dūrīte (3)
Litene	ĢĀ prakse	ĢĀ: pieņemšanas, mājas vizītes, ārsta palīgs	„Aptieka Litene” SIA	Dr.Botva 1x ned.
Lizums	ĢĀ prakse	ĢĀ: pieņemšanas, mājas vizītes, ārsta palīgs, mājas aprūpe	Lizuma aptieka SIA	Dr.D.Dūrīte (1,4)
Līgo	Līgo FVP	Ārsta palīga: pieņemšanas, mājas vizītes	nav	nav
Ranka	ĢĀ prakse	ĢĀ: pieņemšanas, mājas vizītes, ārsta palīgs	Brīnumzālīte SIA	nav
Stāmeriena	ĢĀ prakse	ĢĀ: pieņemšanas, mājas vizītes, ārsta palīgs	nav	nav
Stradi	Stāķu FVP	Ārsta palīga: pieņemšanas, mājas vizītes	nav	nav
	Stradu FVP	Ārsta palīga: pieņemšanas, mājas vizītes		
Tirza	ĢĀ prakse	ĢĀ: pieņemšanas, mājas vizītes, ārsta palīgs	IK Aptieka Tirza	nav

Pārskats par Gulbenes novada jauniešu organizācijām
(pašvaldības dati)

N. p. k.	Organizācijas nosaukums	Organizācijas darbības joma	Mērķi un galvenās veiktās aktivitātes	Dalībnieku / biedru skaits
1.	Biedrība „Jauniešu klubs „Dēms”	Jaunatnes politika Neformālā izglītība Jaunatnes informācija Brīvprātīgais darbs	<ul style="list-style-type: none"> • Jaunatnes politikas realizēšana sadarbībā ar pašvaldību • Neformālās izglītības organizēšana • Aktīva brīvā laika organizēšana • Jauniešu iniciatīvas atbalstīšana • Vietējo un starptautisko projektu izstrāde 	14 biedri
2.	Biedrība „52franki”	Jaunatnes informācija	<ul style="list-style-type: none"> • Informatīvo pasākumu organizēšana • Sociālo kampaņu īstenošana 	3 biedri Brīvprātīgie konkrētām aktivitātēm
3.	Biedrība „KAPO”	Jaunatnes informācija Brīvprātīgais darbs Brīvais laiks	<ul style="list-style-type: none"> • Kultūras aktivitāšu organizēšana • Labdarības pasākumu organizēšana • Sociālu pasākumu un kampaņu organizēšana • Veselīga dzīvesveida popularizēšana 	11 biedri Ap 50 brīvprātīgie konkrētām aktivitātēm
4.	Biedrība „Esi aktīvs”	Jaunatnes informācija Brīvprātīgais darbs Jaunatnes politika	<ul style="list-style-type: none"> • Veicināt jauniešu iniciatīvu un līdzdalību • Dažādu projektu izstrāde • Mākslinieciskās pašdarbības un sporta aktivitāšu organizēšana • Aktivitātes, kas veicina jauniešu atgriešanos pagastā 	10 biedri
5.	Biedrība „Mosties, Jaungulbene”	Brīvais laiks	<ul style="list-style-type: none"> • Veicināt Jaungulbenes iedzīvotāju aktīvu kustību • Apmācību organizēšana • Pasākumu organizēšana 	8 biedri
6.	Gaidu 97.vienība	Brīvais laiks	<ul style="list-style-type: none"> • Ekskursijas • Pārgājieni • Nometnes 	10 dalībnieki
7.	Biedrība „Vienmēr kopā”	Brīvais laiks Neformālā izglītība	<ul style="list-style-type: none"> • Diskusiju organizēšana • Projektu izstrāde • Vietēja mēroga pasākumu organizēšana 	20 biedri

Gulbenes novada integrētās attīstības programma 2011. - 2017.gadam

8.	Tautas partijas Jaunatnes organizācija	Politika Brīvais laiks	<ul style="list-style-type: none"> • Semināri • Politiskas akcijas • Jauniešu atpūtas pasākumi • Labdarības aktivitātes	10 aktīvi dalībnieki
9.	Biedrība „Laika josta”	Brīvais laiks Neformālā izglītība	<ul style="list-style-type: none"> • Pasākumu organizēšana • Jauniešu līdzdalības veicināšana • Mākslinieciskās pašdarbības u.c. aktivitāšu organizēšana	4 biedri + brīvprātīgie konkrētām aktivitātēm
10.	Latvijas Ornitoloģijas biedrības Gulbenes novada vietējā grupa	Brīvais laiks Vides izglītība	<ul style="list-style-type: none"> • LOB projektu un programmu īstenošana • Informējošu un izglītojošu pasākumu organizēšana • Ekskursijas	12 biedri
11.	Biedrība „Your Way”	Brīvais laiks Neformālā izglītība Brīvprātīgais darbs Sociālais atbalsts	<ul style="list-style-type: none"> • Projektu īstenošana • Labdarības pasākumi • Neformāli izglītojoši un brīvā laika pasākumi • Sociāla rakstura atbalsts krīzē	16 biedri

**Gulbenes novada 2008.,2009.,2010.gada pamatbudžeta ieņēmumu izpilde
un 2011.gada plāns (pašvaldības dati)**

Klasifi- kācijas kods	Posteņa nosaukums	2008. gada izpilde	2009. gada izpilde	2010.gada izpilde	2011. gada plāns
I.	IEŅĒMUMI	18 487 673	14 634 198	14 867 640	13 199 942
1.0.	Nodokļu ieņēmumi	6 270 023	4 581 530	5 088 629	4 709 884
1.1.0.0.	IEŅĀKUMA NODOKĻI Ieņēmumi no iedzīvotāju ieņēmuma nodokļa	5 871 376	4 186 424	4 589 655	4 157 122
4.0.0.0.	ĪPAŠUMA NODOKĻI	362 679	370 045	479 164	532 762
4.1.0.0.	Nekustamā īpašuma nodoklis	362 678	370 036	479 164	513 888
4.1.1.0.	Nekustamā īpašuma nodoklis par zemi	292 676	301 505	374 710	402 875
4.1.2.0.	Nekustamā īpašuma nodoklis par ēkām	70002	68 531	100 284	110 159
4.1.3.0.	Nekustamā īpašuma nodoklis par mājokļiem	X	X	X	854
5.0.0.0.	Azartspēļu nodoklis	35 968	25 061	19 810	20 000
5.4.1.0.	Nenodokļu ieņēmumi	317 833	202 418	96 018	76 536
2.0.	IEŅĒMUMI NO UZŅĒMĒJDARBĪBAS UN ĪPAŠUMA	71 406	43 906	9 476	8 150
8.1.1.0.	Ieņēmumi no kapitāla daļu un vērtspapīru pārdošanas un pārvērtēšanas	0	15 129	2 875	
8.3.0.0.	Ieņēmumi no dividendēm (ieņēmumi no valsts (pašvaldību) kapitāla izmantošanas)	16 400	16 803	1 889	6 416
8.6.0.0.	Procentu ieņēmumi par depozītiem, kontu atlikumiem un valsts parāda vērtspapīriem	50 611	11 974	4 712	1 684
8.9.0.0.	Pārējie finanšu ieņēmumi	4 395	0	0	
9.0.0.0.	VALSTS (PAŠVALDĪBU) NODEVAS UN KANCELEJAS NODEVAS	19 142	17 620	11 375	10 035
9.4.0.0.	Valsts nodevas, kuras ieskaita pašvaldību budžetā	13 912	12 296	6 532	5 490
9.5.0.0.	Pašvaldību nodevas	5 230	5 324	4 843	4 425
10.0.0.0.	NAUDAS SODI UN SANKCIJAS	10 980	12 795	14 862	6 555
12.0.0.0.	PĀRĒJIE NENODOKĻU IEŅĒMUMI	55 447	42 569	26 858	24 922
13.0.0.0.	IEŅĒMUMI NO VALSTS (PAŠVALDĪBU) ĪPAŠUMA IZNOMĀŠANAS, PĀRDOŠANAS UN NO NODOKĻU PAMATPARĀDA KAPITALIZĀCIJAS	160 858	85 528	33 447	26 874
13.1.0.0.	Ieņēmumi no ēku un būvju īpašuma pārdošanas	41 623	23 784	2 303	3 784
13.2.0.0.	Ieņēmumi no zemes, meža īpašuma pārdošanas	92 062	54 864	30 844	22 650
13.4.0.0.	Ieņēmumi no pašvaldību kustamā īpašuma un mantas realizācijas	27 173	6 880	300	440
3.0.	MAKSAS PAKALPOJUMI UN CITI PAŠU IEŅĒMUMI	1 065 032	1 169 422	916 137	836 009
21.3.0.0.	Ieņēmumi no budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	961 271	1 011 981	865 490	824 291
21.3.1.0.	Ieņēmumi no valūtas kursa svārstībām attiecībā uz budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem	2	0	254	
21.3.4.0.	Procentu ieņēmumi par maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu ieguldījumiem depozītā vai kontu atlikumiem	220	182	0	

Gulbenes novada integrētās attīstības programma 2011. - 2017.gadam

21.3.5.0.	Maksa par izglītības pakalpojumiem	198 807	196 788	194 226	220 190
21.3.5.2.	Ieņēmumi no vecāku maksām	171 600	170 206	159 996	137 430
21.3.5.9.	Pārējie ieņēmumi par izglītības pakalpojumiem	27 207	26 582	34 230	72 360
21.3.6.0.	Ieņēmumi no lauksaimnieciskās darbības	0	1 011	0	
21.3.7.0.	Ieņēmumi par pārējo dokumentu izsniegšanu un pārējiem kancelejas pakalpojumiem	352	1 825	241	440
21.3.8.0.	Ieņēmumi par nomu un īri	163 200	202 939	186 585	169 796
21.3.9.0.	Ieņēmumi par pārējiem budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem	598 690	609 236	484 184	401 965
21.4.0.0.	Pārējie 21.3.0.0.grupā neklasificētie budžeta iestāžu ieņēmumi par budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	103 761	157 441	50 647	11 718
4.0.	ĀRVALSTU FINANŠU PALĪDZĪBA Ieņēmumi no citu Eiropas Savienības politiku instrumentu līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanas, kas nav Eiropas Savienības struktūrfondi	14 923	16 707	17 426	16 867
5.0.	Transferti	10 819 862	8 664 121	8 749 430	7 560 646
18.0.0.0.	VALSTS BUDŽETA TRANSFERTI	8 755 753	8 571 386	8 616 901	7 397 684
18.6.1.0.	Pašvaldību budžetā saņemtā valsts budžeta dotācija	563 153	629 132	289 392	183 023
18.6.2.0.	Pašvaldību budžetā saņemtās valsts budžeta mērķdotācijas	5 374 700	3 842 706	3 146 205	2 438 760
18.6.3.0.	Pašvaldību budžetā saņemtie uzturēšanas izdevumu transferti ārvalstu finanšu palīdzības projektu īstenošanai no valsts budžeta iestādēm	X	41 493	234 852	1 046 581
18.6.4.0.	Pašvaldību budžetā saņemtā dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda	2 267 298	1 753 377	2 240 342	2 174 788
18.6.9.0.	Pārējie pašvaldību budžetā saņemtie valsts budžeta iestāžu uzturēšanas izdevumu transferti	13 212	15 714	2 528	1 200
18.7.0.0.	Pašvaldību budžetā saņemtie kapitālo izdevumu transferti un mērķdotācijas no valsts budžeta	537 390	170 726	148 383	
18.8.0.0.	Pašvaldību budžetā saņemtie valsts budžeta transferti Eiropas Savienības struktūrfondu finansēto projektu īstenošanai	X	2 118 238	2 555 199	1 553 332
19.0.0.0.	PAŠVALDĪBU BUDŽETU TRANSFERTI	2 064 109	92 735	132 529	162 962
19.1.0.0.	Ieņēmumi no vienas pašvaldības cita budžeta veida	0	8 348	39 952	79 962
19.2.0.0.	Ieņēmumi pašvaldību budžetā no citām pašvaldībām	259 960	84 387	92 577	83 000
19.2.1.0.	Ieņēmumi izglītības funkciju nodrošināšanai	218 486	84 387	92 577	83 000
19.2.5.0.	Pārējie ieņēmumi no citām pašvaldībām	41 474	0	0	
19.3.0.0.	Ieņēmumi no rajona padomēm	1 804 149	0	0	
x	Saņemtie kredīti	3 127 209	787 576	193 231	
PAVISAM IEŅĒMUMI KOPĀ		21 614 882	15 421 774	15 060 871	13 199 942
x	Naudas līdzekļu atlikums au pārskata perioda beigām	1 572 876	1 104 295	1 277 231	1 748 377

**Gulbenes novada pašvaldības 2008.,2009.,2010.gada pamatbudžeta izdevumu izpilde un
2011.gada plāns (pašvaldības dati)**

Klasifikācijas kods	Posteņa nosaukums	2008.gada izpilde	2009.gada izpilde	2010.gada izpilde	2011.gada plāns
Izdevumi atbilstoši funkcionālajām kategorijām:					
01.000	Vispārējie valdības dienesti	5 449 880	2 199 123	1 440 560	1 347 335
03.000	Sabiedriskā kārtība un drošība	131 478	111 170	18 471	20 844
04.000	Ekonomiskā darbība	229 808	1 341 571	1 456 579	2 188 305
05.000	Vides aizsardzība	265 930	113 491	23 777	12 130
06.000	Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošana	2 727 775	1 422 457	1 350 797	1 340 086
07.000	Veselība	176 371	135 484	55 222	58 939
08.000	Atpūta, kultūra un reliģija	1 892 355	1 347 619	1 975 787	2 108 583
09.000	Izglītība	10 234 266	7 488 458	6 812 197	5 918 841
10.000	Sociālā aizsardzība	786 931	664 708	1 332 216	1 445 844
Kopā izdevumi atbilstoši funkcionālajām kategorijām		21 894 794	14 824 081	15 056 487	14 440 907
Izdevumi atbilstoši ekonomiskajām kategorijām:					
1100	Atlīdzība	10 593 692	6 974 917	5 737 617	5 381 807
1200	Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas, sociāla rakstura pabalsti un kompensācijas	2 019 161	1 685 372	1 420 760	1 311 286
2100	Komandējumi un dienesta braucieni	87 477	35 276	78 216	51 975
2200	Pakalpojumi	2 354 897	1 458 067	1 565 235	1 731 500
2300	Krājumi, materiāli, energoresursi, preces, biroja preces un inventārs, kuru neuzskaita kodā 5000	1 386 689	915 882	1 131 368	1 236 010
2400	Grāmatas un periodiskie izdevumi	27 915	12 270	12 739	15 350
2500	Budžeta iestāžu nodokļu maksājumi	25 040	35 055	39 376	56 365
2700	Preces un pakalpojumi Eiropas Savienības politiku instrumentu līdzfinansēto projektu un (vai) pasākumu ietvaros	1 259	0	0	0
2800	Pakalpojumi, kurus budžeta iestādes apmaksā noteikto funkciju ietvaros, kas nav iestādes administratīvie izdevumi	34	4 354	15 575	0
4000	Procentu izdevumi	138 016	295 297	256 238	110 962
3000	Subsīdijas un dotācijas	18 042	6 210	2 680	2 680
6200	Pensijas un sociālie	228 975	326 024	808 393	821 418

Gulbenes novada integrētās attīstības programma 2011. - 2017.gadam

	pabalsti naudā				
6300	Sociālie pabalsti natūrā	5 566	30 645	33 452	50 522
6400	Pārējie pabalsti un kompensācijas	5 728	7 877	27	50
7200	Pašvaldību budžeta uzturēšanas izdevumu transferti	2 809 922	147 888	673 654	137 400
5100	Nemateriālie ieguldījumi	12 656	4 430	65 070	5 349
5200	Pamatlīdzekļi	3 821 472	2 884 492	2 600 382	3 527 733
5800	Kapitālie izdevumi Eiropas Savienības politiku instrumentu līdzfinansēto projektu un (vai) pasākumu īstenošanai un pārējie kapitālie izdevumi	377 368	0	0	0
9000	Dažādi izdevumi, kas veidojas pēc uzkrāšanas principa un nav klasificēti iepriekš	46	25	23 017	500
	Kopā izdevumi atbilstoši ekononiskajām kategorijām	21 894 794	14 824 081	15 056 487	14 440 907
	Aizņēmumu atmaksa pārskata periodā	272 733	462 354	590 881	
	Pavisam kopā izdevumi	22 167 527	15 305 390	15 056 487	
	Naudas līdzekļu atlikums uz pārskata perioda beigām	1 104 295	1 277 231	1 748 377	

**Gulbenes novada pašvaldības speciālā budžeta 2008., 2009., 2010.gada izpilde
un 2011.gada plāns (pašvaldības dati)**

Klasifikācijas kods	Posteņa nosaukums	2008.gada izpilde	2009.gada izpilde	2010.gada izpilde	2011.gada plāns
Ieņēmumi kopā		23 291 302	982 433	310 646	300 846
Ieņēmumi no privatizācijas		2 134	1 329	0	0
Dabas resursu nodoklis		19 867	19 492	30 410	23 190
Autoceļu (ielu) fonda līdzekļi		957 850	382 708	275 768	275 768
Pārējie speciālā budžeta līdzekļi		1 411 451	578 904	4 468	1 888
Izdevumi kopā		2 406 717	1 027 748	369 696	428 042
Izdevumi atbilstoši funkcionālajām kategorijām:					
01.100	Vispārējie valdības dienesti	29 459	13 938	364	2 207
04.000	Ekonomiskā darbība	2 062 479	931 284	317 534	374 204
05.000	Vides aizsardzība	24 880	19 299	19 353	46 293
06.000	Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošana	249 663	37 575	17 714	5 338
07.000	Veselība	1 483	0	0	0
08.000	Atpūta, kultūra un reliģija	26 106	2 642	1 946	0
09.000	Izglītība	11 420	22 885	12 785	0
10.000	Sociālā aizsardzība	1 227	125	0	0
Izdevumi atbilstoši ekonomiskajām kategorijām:					
1100	Atlīdzība	110 040	64 832	41 221	34 463
1200	Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas, sociāla rakstura pabalsti un kompensācijas	16 598	12 046	9 442	8 302
2100	Komandējumi un dienesta braucieni	4 933	4 205	187	0
2200	Pakalpojumi	756 017	366 382	231 097	262 283
2300	Krājumi, materiāli, energoresursi, preces, biroja preces un inventārs, kuru neuzskaita kodā 5000	83 000	48 912	39 021	41 440
2500	Budžeta iestāžu nodokļu maksājumi	164	442	1 286	692
3000	Subsīdijas un dotācijas	343 239	516 149	0	0
7200	Pašvaldību budžeta uzturēšanas izdevumu transferti	964 022	8 348	2 463	0
5200	Pamatlīdzekļi	144 120	15 161	7 490	900
9000	Valsts budžeta un pašvaldību budžeta transferti un mērķdotācijas kapitālajiem izdevumiem	0	0	37 489	79 962

Pašvaldībās realizētie projekti 2005. - 2008.gadā, piesaistot ārējo finansējumu (pašvaldības dati)

N.p.k.	Pašvaldība	1.prioritāte(izglītība, sociālā, veselība, pārvalde)	2.prioritāte (ceļi, ielas, satiksmes drošība, komunālā saimniecība)	3.prioritāte (Kultūra, sports, mājokļi, vides labiekārtojums)	kopā	T.sk. ārējais finansējums Ls (ES fondi, valsts mērķdotācijas u.c.)	T.sk. ārējais finansējums % no kopsummas
1	BEĻAVAS	278262	20221	0	298483	208543	69.9
2	DAUKSTU	149660	69345	62762	281767	263386	93.5
3	DRUVIENAS	246429	10890	64764	322083	273085	84.8
4	GALGAUSKAS	262006	0	14988	276994	262888	94.9
5	JAUNGULBENES	287196	0	1179	288375	275176	98.9
6	LEJASCIEMA	249091	34799	50833	334723	313550	93.7
7	LITENES	141958	0	141149	283107	251236	88.7
8	LIZUMA	503896	246132	23900	773928	533966	69.0
9	LĪGO	130274	81238	6321	224154	222619	99.3
10	RANKAS	230553	0	0	230553	224443	97.3
11	STĀMERIENAS	218129	482775	59148	760052	634212	83.4
12	STRADU	190349	57122	38665	286136	216350	75.6
13	TIRZAS	980166	25504	15000	1020670	536110	52.5
14	GULBENE	1777401	2514360	308982	4600743	2047664	44.5
	Kopā	5645370 56.6 %	3542386 35.5 %	787691 7.9 %	9981768 100.0 %	6263228	62.7

**Gulbenes novadā realizācijas stadijā esošie projekti 2011.gadā un 2010.gadā iesniegtie
izvērtēšanā esošie projekti (novada domes dati)**

N. p. k.	Fonda nosaukums	Projekta nosaukums, projekta numurs	Kopējā attiecināmo izmaksu summa, LS	Piezīmes
Iepriekšējos gados uzsākto projektu turpināšana				
1.	ERAF	Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana Lejasciema vidusskolā; Nr. 2009/0007/3DP/3.1.3.1.0/08/IPIA/VIAA/072	98 392,-	Sagatavoja novada dome
2.	ERAF	Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana Gulbiša vidusskolā; Nr. 2009/0098/3DP/3.1.3.1.0/08/IPIA/VIAA/108	98 392,-	Sagatavoja rajona padome
3.	ERAF	Atbilstošas materiālās bāzes nodrošina kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei Gulbenes vidusskolā un Gulbenes 2.vidusskolā, Nr. 2009/0104/3DP/3.1.3.1.0/08/IPIA/VIAA/110	196 784,-	Sagatavoja D.Grigore
4.	ERAF	Izglītības iestāžu informatizācija Nr.2010/0016/3DP/3.2.2.1.2/09/IPIA/VIAA/585	134 857,87	Sagatavoja novada dome
5.	ERAF	Gulbenes 2.vidusskolas infrastruktūras uzlabošana izglītojamiem ar kustību traucējumiem; Nr. 2009/0170/3DP/3.1.3.2./09/IPIA/VIAA/009	98 392,-	Sagatavoja D.Grigore
6.	ERAF	Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības optimizācijas apstākļos, Nr. 2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/0-/IPIA/VIAA/001(LĪGUMS Nr. 01.07.2-5/50)	122 459,-	Centralizētais projekts (IZM)
7.	ESF	Atbalsts vispārējās izglītības pedagogu nodrošināšanai prioritārajos mācību priekšmetos,Nr.09-02/2/2008-8	196 126,-	Centralizētais projekts (IZM)
8.	KPFI	Energoefektivitātes paaugstināšana Gulbenes novada Gulbenes 2.vidusskolā, Lejasciema vidusskolā un Rankas pirmsskolas izglītības iestādē „Ābelīte”, Nr. VIDM/2009/KPFI-1/17	468 841.24	Sagatavoja novada dome
9.	ERAF	Gulbenes pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu renovācija 2.kārta Nr.3DP/3.1.4.3.0/09/IPIA/VRAA/007/030	142151.49	Sagatavoja novada dome
10.	ELFLA	Sporta un atpūtas teritorijas labiekārtošana publiskas infrastruktūras kvalitātes uzlabošanai Lizuma pagastā, Nr. 09-07-L32100-000101	114 846.66	Sagatavoja Lizuma pagasta padome

11.	ES Mūžizglītības programmas sektoriālā apakšprogrammas Comenius akcija „Skolu partnerības”	„Clean Rivers for the Clean seas”, Nr. 200-1-TR1-COMO6-05559 5	14758.88 (EUR 21000)	Sagatavoja Lejasciema vidusskola
12.	ELFLA	Stāmerienas pagasta ceļu rekonstrukcija, Nr. 09-07-132100-000114	129508.45	Sagatavoja Stāmerienas pagasta padome
2010.gadā no jauna uzsāktie projekti (vai turpinātas iepriekšējo projektu kārtas)				
13.	ERAF	Gulbenes pilsētas ielu seguma rekonstrukcija 2.kārta, nr. 3DP/3.6.1.1.0/10/IPIA/VRAA/001/044	2 161 772	Sagatavoja novada dome
14.	ELFLA	Galgauskas sporta zāles būvniecība un palīgtelpu rekonstrukcija un aprīkošana,	214129.53	Sagatavoja novada dome
15.	ELFLA	Līgo pagasta aktīvās atpūtas teritorijas labiekārtošana un aprīkošana	37 747.10	Sagatavoja novada dome
16.	ELFLA	Litenes pagasta ceļa „Kordona - Sils - Silmalas” rekonstrukcija	118276.65	Sagatavoja novada dome
17.	ELFLA	Lejasciema pagasta Lejasciema ielu rekonstrukcija	18493.20	Sagatavoja novada dome
18.	ELFLA	Daukstu pagasta „Daukstu veikals - Augstsalnieki” rekonstrukcija	65691.49	Sagatavoja novada dome
19.	ELFLA	Druvienas pagasta ceļa „Pērle – Aldari - Aizvēji- Ziemeļi” rekonstrukcija	101033.11	Sagatavoja novada dome
20.	ELFLA	Tirzas pagasta pašvaldības ceļa „Skola - Dārtnis” rekonstrukcija	102560.52	Sagatavoja novada dome
21.	ELFLA	Jaungulbenes tautas nama rekonstrukcija un aprīkošana Nr.10-07-L32100-000243	118305.00	Sagatavoja novada dome
22.	ELFLA	Beļavas tautas nama rekonstrukcija un aprīkošana Nr.10-07-L32100-000318	135512.54	Sagatavoja novada dome
23.	ESF	Speciālistu piesaiste Gulbenes novada kapacitātes paaugstināšanai Nr. 1 DP/1.5.3.1.0/10/IPIA/VRAA/009/027	23 000.00	Sagatavoja novada dome

24.	ELFLA	Rīgas ielas gājēju zonas labiekārtošana Nr.10-07-LL05-L413203-000001	6750.00	Sagatavoja A.Deksne
25.	ELFLA	Lejasciema jauniešu centra „Pulss” telpu aprīkošana un iekārtošana nodarbību un apmācību norises nodrošināšanai Nr. 10-07-LL05-L413202-000008	3 936.37	Sagatavoja J.Igaviņa
26.	ELFLA	Skaņas un gaismas aparatūras iegāde kultūras pakalpojumu sniegšanas nodrošināšanai Litenes tautas namā un brīvdabas estrādē „Parkalīcis” Nr. 10-07-LL05-L413201-000001	5317.26	Sagatavoja Litenes pagasta pārvalde
27.	ELFLA	Veļas mazgātavas un dušas telpas renovācija Nr. 10-07-LL05-L413101-000002	9 993.88	Sagatavoja novada dome
28.	ELFLA	Jaunu pakalpojumu izveide un pakalpojumu kvalitātes uzlabošana Gulbenes bibliotēkas apmeklētājiem Nr. 10-07-LL05-L413201-000002	4173.58	Sagatavoja Gulbenes bibliotēka
29.	ELFLA	Gulbenes sporta centra distanču slēpošanas-biatlona bāzes būvniecība un rekonstrukcija Nr. 10-07-LL05-L413201-000008	12 309.50	Sagatavoja Z.Lazdiņš
30.	ELFLA	Pieejamas vides veidošana Gulbenes novada iedzīvotājiem jauniešu centrā „Bāze” Nr. 10-07-LL05-L413101-000003	5 287.60	Sagatavoja I.Garjāne
Vērtēšanas stadijā esošie 2010.gadā iesniegtie projekti				
1.	ERAF- ESTLA TRUS	„Improvement of museums as promoters of cultural and historical heritage” Sarkanās pils rekonstrukcija muzeja vajadzībām	1315000 EUR (Gulbenes novada domes budžeta daļa)	
2.	ERAF- ESTLA TRUS	Management of promoting and developing local initiatives in cross border region. Gulbenes stadiona tribīņu rekonstrukcija	222900 EUR Gulbenes novada domes budžeta daļa	

Gulbenes novada teritoriālo struktūrvienību raksturojums

N.p. k.	Pagasti/pilsēta	Kopplatība ha	Iedzīvotāji 2010.01.01	Iedz. blīvums skaits/km ²	Iedzīvotāju skaita izmaiņas no 2004. līdz 2009.gada sākumam, %	Attīstības indekss pēc 2007.gada datiem		Demogr. slodze 2009.sāk.	IIN ieņ. pašv. budžetā uz 1 iedz. 2008.g., Ls	Bezdarbnieku skaits 2010.gada 1.janvārī	Ek. akt. tirgus sekt.stat. vienību sk.	Ind. komers., komerc. sab. skaits uz 1000 iedz. 2010.g.	Zemes vid. kad. vērt. 2009.gada sāk., Ls/ha
						Vērtība	rangs						
1.	Beļavas	16926.7	1850	10.9	-5.0	-0.573	337	615.9	127.5	125	102	34.1	125.3
2.	Daukstu	16415.2	1249	7.6	-6.1	-0.201	205	495.3	173.3	112	79	22.4	125.5
3.	Druvienas	6780.5	562	8.3	-9.4	-0.406	288	524.1	140.3	45	28	26.7	107.8
4.	Galgaukas	9792.8	720	7.4	-5.8	-0.669	352	632.9	142.0	46	41	19.4	120.1
5.	Jaungulbenes	9065.7	1272	14.0	-9.7	-0.013	145	496.5	242.0	72	55	18.9	125.4
6.	Lejasciema	33774.7	1785	5.3	-5.6	-0.367	274	635.6	194.6	74	92	24.1	92.5
7.	Litenes	12706.4	1123	8.8	-11.4	-0.069	165	480.7	132.5	60	52	20.5	88.9
8.	Lizuma	10770.1	1536	14.3	-7.4	0.022	129	483.3	206.0	80	75	31.3	118.0
9.	Līgo	7874.2	434	5.5	-12.9	-0.452	301	549.3	164.0	27	39	20.7	122.6
10.	Rankas	18391.6	1591	8.7	-6.9	-0.291	242	548.5	155.3	108	76	28.9	106.6
11.	Stāmerienas	13069.7	1154	8.8	-9.8	-0.423	292	541.4	161.9	99	82	23.4	113.0
12.	Stradu	17353.9	2099	12.1	-2.8	0.116	94	446.0	224.6	203	75	24.3	115.7
13.	Tirzas	13058.4	995	7.6	-7.6	-0.482	308	572.3	114.5	57	41	23.1	114.1
14.	Gulbene	1198.4	8838	737.7	-6.6	-0.733	37	502.8	325.6	743	448	50.6	
	Kopā	187178.3	25208	13.5	-6.9					1851	1285	34.2	

Gulbenes novads starp Vidzemes plānošanas reģiona pašvaldībām (Reģionu attīstība Latvijā, VRAA, 2010)

N.p. k.	Novadi	Kopplatība km ²	Iedzīvotāji 2010.01.01	Iedz.blīvu ms skaits/km ²	Demogrāf. slodze 2010.g. sāk.	Līdz darbsp. vec. %	Darbsp. vecumā %	Pēc darbsp. vecuma %	IIN uz 1 iedz 2009.g.	Bezdarba līmenis 2010.sāk. (pret darbsp.)	Ek. akt. tirgus sekt. stat. vienību sk.	Ind. komers., komercsab. skaits uz 1000 iedz. 2008.g.
1.	Alūksnes	1697.9	19358	11.4	526.4	14.1	65.5	20.4	167.6	16.5	1107	16.0
2.	Amatas	756	6392	8.6	529.2	14.5	65.4	20.1	188.1	12.7	425	16.7
3.	Apes	544.3	4319	7.9	549.1	13.8	64.6	21.7	138.8	13.7	238	11.8
4.	Beverīnas	301.1	3564	11.8	507.0	13.5	66.4	20.1	202.3	12.2	241	17.6
5.	Burtnieku	701.3	8567	12.2	484.7	13.4	67.4	19.2	190.2	11.8	551	14.2
6.	Cēsu	172.5	19861	115.1	518.8	13.5	65.8	20.6	270.9	12.4	1191	37.7
7.	Cesvaines	190.3	3135	16.5	542.1	14.5	64.8	20.6	176.2	12.3	175	14.4
8.	Ērgļi	378	3547	9.4	570.2	11.8	63.7	24.6	179.3	13.0	190	10.6
9.	Gulbenes	1871.7	25208	13.5	510.9	13.8	66.2	20.0	166.1	11.8	1292	19.7
10.	Jaunpiebalgas	250.1	2687	10.7	546.0	13.5	64.7	21.8	134.3	10.2	224	12.0
11.	Kocēnu	496.6	7017	14.1	491.1	13.5	67.1	19.5	182.4	13.2	467	20.7
12.	Līgatnes	166.9	4043	24.2	530.9	12.7	65.3	21.9	213.8	13.8	162	17.4
13.	Lubānas	345.8	2841	8.2	540.7	12.3	64.9	22.8	176.2	11.3	130	11.0
14.	Madonas	2151.1	27878	13	504.2	13.1	66.5	20.4	181.8	13.2	1800	20.2
15.	Mazsalacas	417.2	4000	9.6	580.4	12.7	63.3	24.0	142.4	12.1	282	12.8
16.	Naukšēnu	279.9	2308	8.2	504.6	14.8	66.5	18.8	153.6	8.9	198	16.3
17.	Pārgaujas	485	4446	9.2	514.8	13.6	66.0	20.4	187.6	10.6	354	16.9
18.	Priekuļu	301.8	9457	31.3	499.2	14.2	66.7	19.1	228.1	12.1	443	18.2
19.	Raunas	309.2	4040	13.1	512.0	12.9	66.1	21.0	156.2	9.1	299	13.3
20.	Rūjienas	352.4	6172	17.5	530.0	12.6	65.4	22.1	169.4	10.8	364	12.6
21.	Smiltenes	941.4	14313	15.2	514.6	14.7	66.0	19.3	219.6	10.1	946	19.1
22.	Strenču	374.6	4245	11.3	581.6	12.2	63.2	24.5	183.2	16.0	136	9.3
23.	Valkas	906.7	10568	11.7	539.9	12.2	64.9	22.9	190.5	15.7	527	13.8
24.	Varakļānu	277.1	3919	14.1	623.4	13.5	61.6	24.9	116.6	14.1	272	11.3
25.	Vecpiebalgas	542.4	4797	8.8	516.6	13.9	65.9	20.5	149.9	11.3	391	12.1
26.	Valmiera	18.2	27323	1501.3	516.6	14.5	65.9	19.5	309.5	11.6	1559	32.7

Tirgus sektora ekonomiski aktīvās statistikas vienības pa galvenajiem darbības veidiem
(NACE 2.red., CSP dati)

N.p.k.	Nozare	2005.g.	2006.g.	2007.g.	2008.g.	2009.g.
1.	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība (A)	645	663	656	652	559
2.	Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	2	3	3	4	4
3.	Apstrādes rūpniecība (C)	81	83	80	76	78
4.	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	8	8	8	8	9
5.	Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija (E)	3	2	3	2	2
6.	Būvniecība (F)	18	25	32	40	37
7.	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts (G)	156	167	164	162	166
8.	Transports un uzglabāšana (H)	37	42	42	47	43
9.	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi (I)	27	31	26	30	33
10.	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6	4	4	8	9
11.	Finanšu un apdrošināšanas darbības (K)	1	1	1	2	6
12.	Operācijas ar nekustamo īpašumu (L)	62	63	74	51	49
13.	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	32	37	41	38	44
14.	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība (N)	9	13	17	16	16
15.	Izglītība (P)	4	4	6	4	9
16.	Veselības aizsardzība (Q)	36	37	45	43	37
17.	Māksla, izklaide un atpūta (R)	11	11	14	16	15
18.	Citi pakalpojumi (S)	74	74	79	78	107
19.	Nav noteikts	4	17	26	20	5
	Kopā	1216	1285	1321	1297	1228

Lielākie Gulbenes novada uzņēmumi pēc apgrozījuma 2009.gadā (Lursoft dati)

N.p.k.	Uzņēmums	Apgrozījums (Ls)	pret 2008	pret 2007	pret 2006
1	SIA „AVOTI SWF”	10,653,163.00	19%	11%	37%
2	SIA „GRANTIŅI 1”	5,024,071.00	19%	-12%	48%
3	Akciju sabiedrību „RANKAS PIENS”	3,161,346.00	-27%	-31%	-15%
4	Latvijas-Baltkrievijas kopuzņēmums Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „M.T.Z.-SERVISS”	2,534,087.00	-61%	-71%	-54%
5	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „RCI GULBENE”	1,789,981.00	-12%	-37%	-26%
6	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „DIMDIŅI”	1,723,509.00	2%	-1%	22%
7	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „ZELTALEJA”	1,629,800.00	-38%	2.84 reizes	8.86 reizes
8	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „KALMES 5”	1,613,500.00	-20%	-9%	41%
9	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „RAIRU”	1,556,190.00	2%	17%	49%
10	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „KONTO”	1,297,145.00	-10%	-15%	-15%
11	Gulbenes novada pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Gulbenes slimnīca”	1,253,833.00	-27%	-30%	5%
12	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „AIVICO”	1,211,894.00	-1%	-40%	-13%
13	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „ARNIS”	1,195,815.00	-18%	-2%	83%
14	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „VASKS”	1,130,756.00	-12%	-6%	13%
15	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „JANA-S”	1,120,498.00	-40%	-3%	98%
16	SIA „AUDZES 2004”	1,090,311.00	-20%	-17%	53%
17	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „VIDZEMES ENERĢIJA”	989,754.00	53%	90%	2.60 reizes
18	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „ZDZ”	831,560.00	-62%	-14%	63%
19	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „VĒJAKALNI 1997”	770,491.00	17%	5.23 reizes	23.06 reizes
20	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „ALBA”	765,415.00	-20%	16%	40%
21	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „APGĀDE-GULBENE”	727804	-53%	-64%	-54%
22	Gulbenes rajona Rankas pagasta zemnieku saimniecība „ĶELMĒNI”	650069	12%	nav datu	71%
23	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „GULBENES AUTOBUSS”	648429	-35%	-20%	-7%
24	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „AVOTI 93”	633337	-15%	-34%	4%
25	SIA „KB-MET”	627439	-1%	nav datu	nav datu
26	Gulbenes novada sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Gulbenes nami”	602861	-19%	-14%	26%
27	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „PAVILANA”	588813	-12%	6%	-82%
28	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību mācību centrs „AUSTRUMVIDZEME”	582210	81%	68%	-8%
29	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „ARKA”	580242	-27%	-17%	24%
30	SIA „SVAGNI”	550926	-51%	-11%	3.04 reizes

**Gulbenes novada uzņēmumi (juridisko personu) un nodarbinātās personas nozaru griezumā pēc NACE klasifikatora
2010.gada septembrī**

(VID Nodokļu pārvaldes Vidzemes Nodokļu administrēšanas daļas Gulbenes klientu apkalpošanas centra pārraudzībā esošie nodokļu maksātāji)

Skaitis	U-uzņēmumi D-darbinieki	Nozares	Lauksaimniecība (A)	Mežsaimniecība(A1)	Ieguves rūpniecība(B)	Pārtikas ražošana(Cp)	Koksnes izstrādājumi un mēbeles(Ckm)	Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana(Cnem)	Pārcējā apstrādes rūpniecība(Cc)	Elektroenerģija, ūdens apgāde (D,E)	Būvniecība (F)	Tirdzniecība(G)	Edināšana, izmitināšana(L,J)	Valsts pārvalde un aizsardzība(O)	Izglītība(P)	Kopā	Pārējās nozares	Pavisam kopā*
			U	D	U	D	U	D	U	D	U	D	U	D	U	D	U	D
2009.gada septembris*	U		98	21	5	3	30	4	19	10	28	135	23	20	6	402	137	539
	D		468	257	43	161	480	27	141	59	333	623	153	1804	305	4851	1045	5896
2010.gada septembris	U		88	21	5	2	29	4	20	10	21	123	24	18	6	371	125	496
	D		428	321	36	166	532	28	141	64	265	582	132	1805	370	4870	1056	5926

Inovatīvie uzņēmumi Gulbenes novadā 2011.gadā
(Valmieras biznesa inovāciju inkubatora dati)

1. **SIA „BB Biogāze”** darbojas bioelektrības un siltuma ražošanas jomā. Uzņēmums plāno no koksnes ražot biogāzi, kuru sadedzinot, iegūst elektrību. Šobrīd uzņēmums domā par bioelektrības un siltuma ražotnes celtniecību.
2. **SIA "Biobrik"** ir moderns uzņēmums Gulbenes novada Beļavas pagastā, kas nodarbojas ar ekstrūderētu skaidu brikešu ražošanu un eksportēšanu. Uzņēmuma nākotnes plāni saistīti arī ar skaidu granulu ražošanu.
3. **SIA "MEGA REM SPORT"** ir uz inovācijām un eksportu orientēts uzņēmums, kurš šobrīd nodarbojas ar stiklašķiedras kompozītmateriālu ražošanu. Uzņēmums ir izveidots ar mērķi uzsākt sporta automašīnu ražošanu.
4. Uzņēmums **"SDS Projekti"** atrodas Gulbenē un nodarbojas ar PVC un alumīnija konstrukciju ražošanu un montāžu, nodrošinot vietējo būvuzņēmēju un montāžnieku vajadzības, kā arī realizējot individuālos un valsts pasūtījumus. Par prioritāti uzņēmums izvirza savu pakalpojumu kvalitāti. SDS PROJEKTI sadarbība ar Vācu koncerna „PROFINE” GmbH meitas uzņēmumu nodrošina produkcijai augstu kvalitāti. PVC profili izceļas ar vairākām svarīgām īpašībām – svina nelietošanu, labu siltuma izolāciju, ekoloģisku ražošanu un iespēju profilu pārstrādāt. Tā ir īpaši ekoloģiska produkcija. Metālapstrāde ir uzņēmuma otrs darbības virziens. Izgatavojam klientu vēlmēm atbilstošus metāla žogus, kā arī kāpņu margas un citus dekoratīvos metālkalumus. Avā turpmākajā darbībā, attīstot partnerību un orientējoties uz klientu vēlmēm, SDS PROJEKTI plāno nodrošināt produktu ražošanu un kvalitatīvu servisu Austrumlatvijā.
5. **SIA „Vidzemes Elektrotehnikas Fabrika”** ir uz inovācijām un eksportu orientēts uzņēmums, kurš nodarbojas ar IT produktu un ražošanas tehnoloģiju izstrādi. Šobrīd uzņēmums nodarbojas ar kompaktās klases datoru izstrādi un ražošanu, kas no citiem datoriem atšķiras ar zemu elektroenerģijas patēriņu un noteiktu funkcionalitāti. Izstrādātās IT tehnoloģijas plānots eksportēt galvenokārt uz NVS valstīm, kur notiks gatavo produktu ražošana.